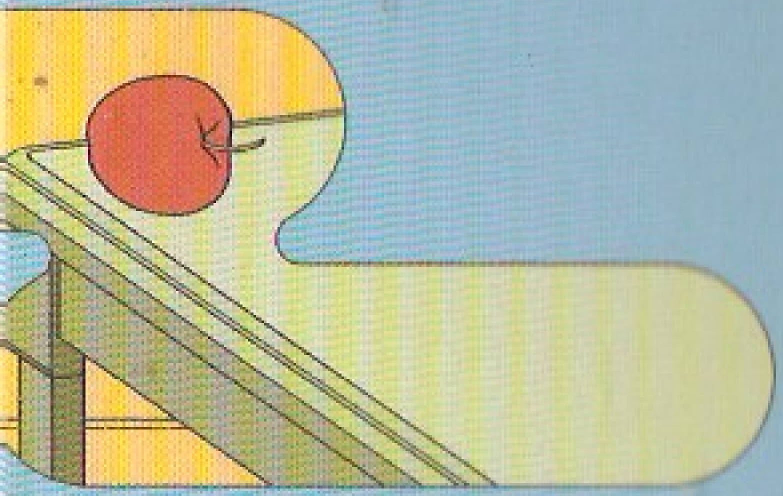

Istusin pooleldi magades
takso tagaistmel

ja mulle meenus veidral
kombel, et kuhu ma ka
ei läheks, oled sina minuga ja
Simon samuti,

ja et seni, kui te mõlemad elus
olete, on maailm minu silmis
kaunis.

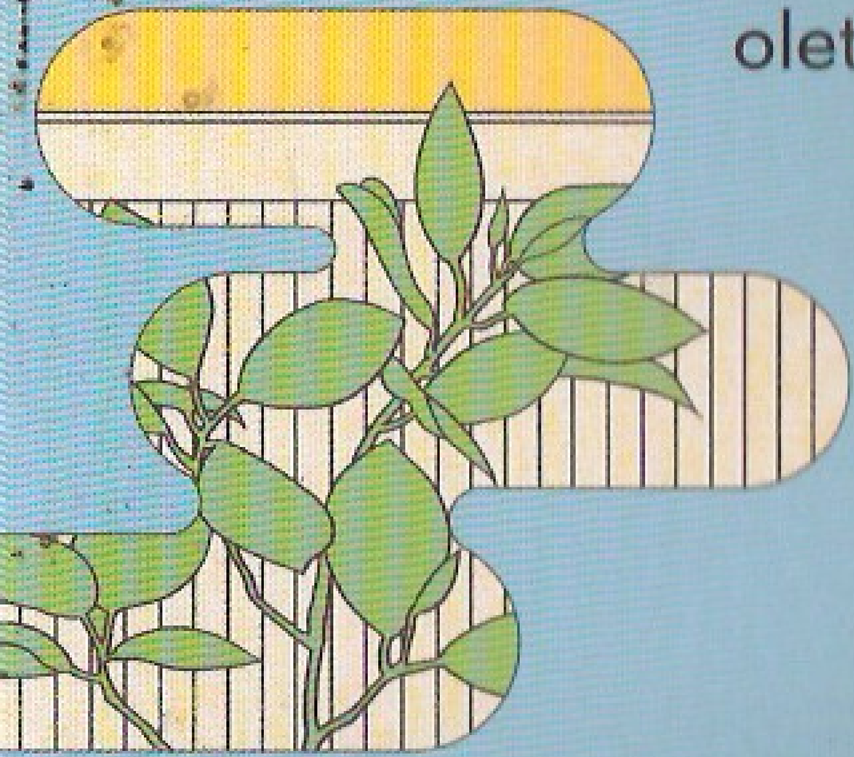

SALLY ROONEY
KAUNIS MAAILM, KUS SA OLED
VARRAK

SALLY ROONEY

Romaani NORMAALSED INIMESED autorilt

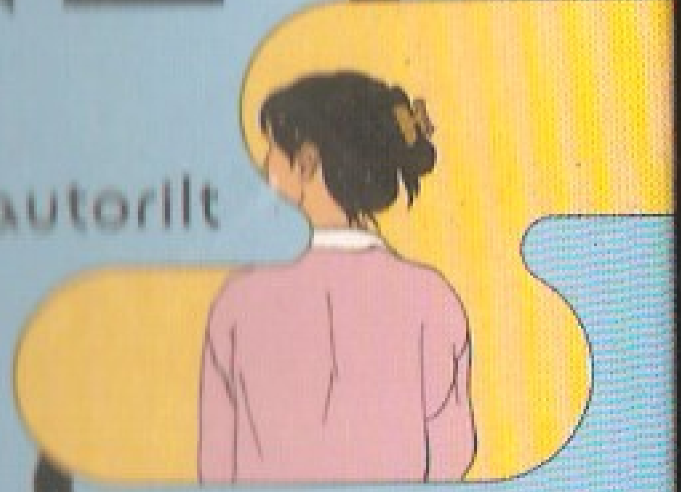

KAUNIS MAAILM, KUS SA OLED

Kirjanik Alice tutvub Tinderis laotöölise Felixiga ning kutsub ta endaga Rooma. Samal ajal tohterdab Alice'i parim sõbranna Eileen Dublinis oma murtud südant ja leiab end taas flirtimas lapsepõlvekaaslase Simoniga.

Alice ja Felix, Eileen ja Simon ihaldavad üksteist, kuid saadavad vastakaid signaale, tõmbuvad ja kaugenevad, saavad haiget. Nad seksivad, muretsevad seksi pärast, kuid ka oma sõpruse ja kogu maailma pärast. Seisavad nad viimases valgustatud toas, millest edasi laiub sünge pimedus? On nad tunnistajaks normaalse elu hukule? Leiavad nad mooduse uskuda, et maailm on kaunis?

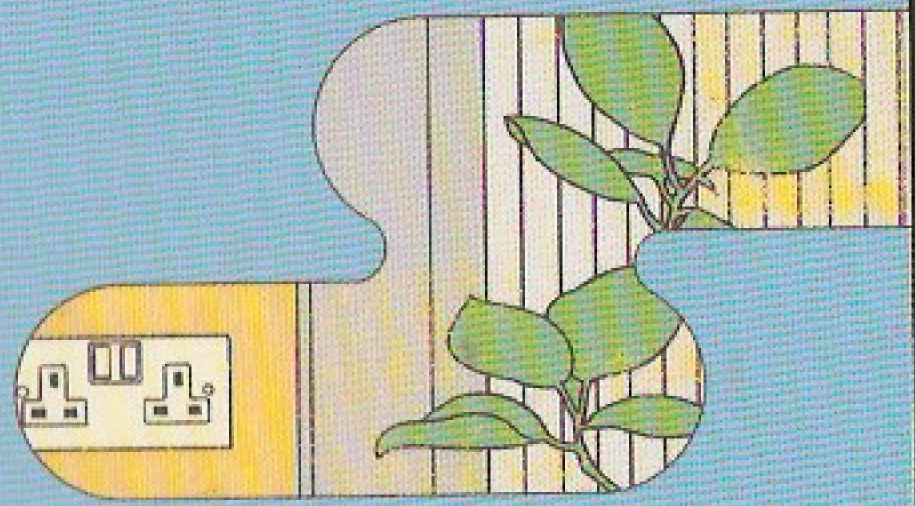

SALLY ROONEY

KAUNIS MAAILM, KUS SA OLED

Inglise keelest tõlkinud Triin Tael

VARRAK

Raamatu tõlkimist on toetanud Literature Ireland

Originaali tiitel:
Sally Rooney
Beautiful World, Where Are You
Faber & Faber
2021

Copyright © Sally Rooney, 2021
All rights reserved.
© Tõlge eesti keelde. Triin Tael, 2022

Toimetanud ja korrektuuri lugenud Kirsti Sinissaar

ISBN 978-9985-3-5454-4

Kirjastus Varrak
Tallinn, 2022
www.varrak.ee
www.facebook.com/kirjastusvarrak

Trükikoda OÜ Greif

Kui ma midagi kirjutan, tundub mulle tavaliselt, et see on väga tähtis ja et ma olen võrratu kirjanik. Küllap juhtub seda kõigiga. Aga mu teadvuses on üks sopike, kus tean väga hästi, kes ma olen – et ma olen väike, väga väike kirjanik. Vannun, et tean seda. Aga see ei lähe mulle eriti korda.

Natalia Ginzburg, „Minu kutsumus"

Kallile Kirnele!

Loodan, et see raamat mõjub sulle sama tugevalt kui meile

Vuee ja Juhan
09.2023

1

Üks naine istus hotelli baaris ja jälgis ust. Tema välimus oli puhas ja korralik: valge pluus, kõrvade taha lükatud heledad juuksed. Ta heitis pilgu oma telefoni ekraanile, millele oli kuvatud sõnumiliides, ja vaatas siis uuesti ukse poole. Oli märtsi lõpp, baaris oli vaikne ja naisest paremal akna taga hakkas päike Atlandi ookeani kohal loojuma. Kell oli neli minutit üle seitsme, ja siis viis, kuus minutit. Naine uuris põgusalt ja märgatava huvita oma küüsi. Kui kell oli kaheksa minutit üle seitsme, siseneb uksest mees. Ta oli õbluke ja tumedajuukseline, kitsa näoga. Mees vaatas ringi, libistades pilgu üle teiste klientide nägude, võttis siis telefoni välja ja viskas pilgu ekraanile. Naine akna all märkas teda, ent kui mehe jälgimine välja arvata, ei teinud ta tolle tähelepanu köitmiseks ühtki jõupingutust. Nad paistsid umbes ühevanused, veidi alla või üle kolmekümne. Naine lasi mehel ühe koha peal seista, kuni see teda nägi ja ligi astus.

Oled sa Alice? küsis mees.

Mina jah, vastas naine.

Jajah, mina olen Felix. Vabandust hilinemise pärast.

Naine vastas leebel toonil: Pole midagi. Mees küsis, mida teine juua tahab, ja läks siis baarileti äärde tellima. Ettekandja küsis, kuidas Felixil läheb, ja too vastas: Hästi, jajah, kuidas endal? Ta tellis viina toonikuga ja laagriõlle. Selle asemel et toonikupudelit lauda viia, tühjendas ta selle kiire ja vilunud randmeliigutusega klaasi sisse. Naine lauas trummeldas sõrmi vastu õlleklaasialust ja ootas. Tema väline hoiak oli mehe saabumisest saadik ärksamaks ja elavamaks muutunud. Ta vaatas

nüüd välja, loojangu poole, nagu huvitaks see teda, ehkki enne polnud ta sellest väljagi teinud. Kui mees naasis ja joogid lauale pani, loksus tilgake õlut üle ääre ning naine jälgis selle kiiret vajumist mööda mehe klaasi külge.

Sa ütlesid, et sa alles kolisid siia, ütles mees. Oli nii, jah?

Naine noogutas, rüüpas jooki, limpsas ülahuult.

Misjaoks sa seda tegid? küsis mees.

Mis mõttes?

Selles mõttes, et ega siia üldiselt ei kolita. Tavaliselt kolivad inimesed siit ikka minema. Vaevalt et sa siin töö asjus oled, eks?

Aa. Ei ole jah.

Hetkeline pilguvahetus paistis kinnitavat, et mees ootab pikemat seletust. Üle naise näo jooksis väike võbin, just nagu üritaks ta mingit otsust langetada, ning seejärel manas ta esile semuliku, isegi vandeseltslasliku muige.

No ma otsisin nagunii kohta, kuhu kolida, ütles ta, ja siis kuulsin siin ühest majast kohe linna piiri taga – üks mu sõber tunneb omanikke. Selgus, et nad olid üritanud seda juba pikemat aega maha müüa ja hakkasid lõpuks lihtsalt otsima inimest, kes seal seni sees elaks. Ma siis mõtlesin, et oleks tore mere ääres elada. Eks see vist tegelikult natuke impulsiivne oli. Nii et … Aga see ongi kogu lugu, mingit muud põhjust polnud.

Mees jõi ja kuulas naise juttu. Naine paistis oma selgituste lõpu poole veidi närviliseks minevat, mis väljendus hingeldamises ja mõnevõrra eneseiroonilises ilmes. Mees vaatas seda etteastet tuima näoga ja pani siis klaasi käest.

Ahah, ütles ta. Ja enne olid sa Dublinis, jah?

Eri kohtades. Vahepeal olin New Yorgis. Ma olen Dublinist pärit, seda ma vist ütlesin. Aga ma elasin kuni eelmise aastani New Yorgis.

Ja mida sa nüüd, kus sa siin oled, tegema hakkad? Tööd otsima või midagi?

Naine vaikis. Mees naeratas ja nõjatus naisele endiselt otsa vaadates vastu seljatuge.

Vabandust, et nii palju küsimusi, ütles ta. Ma pole vist täit pilti saanud.

Ei, pole midagi. Aga nagu sa näed, ei ole ma suurem asi vastaja.

Kellena sa siis töötad? See on mu viimane küsimus.

Naine naeratas mehele nüüd juba pingutatult. Ma olen kirjanik, ütles ta. Räägi õige, mis tööd sa ise teed.

Aa, palju tavalisemat. Mind huvitab, mida sa kirjutad, aga ma ei küsi. Ma töötan ühes laos, linnast väljas.

Mida sa seal teed?

Mnjah, mida ma seal teen, kordas mees filosoofiliselt. Võtan riiulitelt tellimusi ja panen kärusse ja viin siis pakkimisele. Ei midagi põnevat.

Sulle siis ei meeldi?

Jumal hoidku, ei, ütles mees. Ilge koht. Aga ega nad mulle sellise asja eest ei maksaks, mis mulle meeldiks, eks ole? Tööga ongi see värk, et kui see vähegi tore oleks, teeksid sa seda tasuta.

Naine naeratas ja ütles, et see on tõsi. Akna taga oli taevas tumedamaks tõmbunud ja all karavanipargis olid süttima hakanud tuled: välisvalgustite jahe teraline kuma ja soojemad kollased lambid akendel. Ettekandja oli tulnud baarileti tagant tühje laudu lapiga üle tõmbama. Alice'i-nimeline naine jälgis teda mõne sekundi ja vaatas siis uuesti mehe poole.

Kuidas ennast siin kandis siis lõbustatakse? küsis ta.

Samamoodi nagu igal pool. Paar-kolm kõrtsi. Ballinas on ööklubi, umbes kakskümmend minutit autoga sõita. Ja lõbustuspark on muidugi ka, aga see on rohkem lastele. Sul siin vist eriti sõpru pole veel või mis?

Sina oled vist esimene inimene, kellega ma siia kolimisest saadik vestelnud olen.

Mees kergitas kulme. Oled sa häbelik? küsis ta.

Kuidas tundub?

Nad vaatasid teineteisele otsa. Naine ei tundunud enam närviline, aga oli kuidagi kauge, mehe silmad aga liikusid mööda ta nägu, nagu üritaksid mingeid otsi kokku viia. Lõpuks, nii

sekundi-paari järel, jäi mulje, et mees pidas oma katset luhtunuks.

Ma arvan, et võid olla küll, ütles ta.

Naine küsis, kus ta elab, ja mees ütles, et üürib seal lähedal koos sõpradega maja. Ta lisas aknast välja vaadates, et see on nende istumiskohast peaaegu näha – kohe karavanipargist edasi. Ta kummardus laua kohale, et maja naisele näidata, aga ütles siis, et on ikkagi liiga pime. Igatahes siit kohe teisel pool, ütles ta. Nende pilgud ristusid, kui ta naisele lähemale kummardus. Naine langetas pilgu sülle ja mees paistis uuesti istet võttes naeratust maha suruvat. Naine küsis, kas mehe vanemad elavad ikka veel seal kandis. Mees ütles, et ema oli aasta tagasi surnud ja et isa on, nagu ta väljendus, tont teab kus.

Selles mõttes, et eks ta ilmselt kusagil on, näiteks Galways, lisas mees. Ega ta Argentinas või mõnes sellises kohas välja ei ilmu. Aga ma pole teda aastaid näinud.

Tunnen ema pärast kaasa, ütles naine.

Jajah. Aitäh.

Ma pole tegelikult oma isa kah pikka aega näinud. Ta pole – eriti usaldusväärne.

Felix tõstis klaasi kohalt pilgu. Ah soo? ütles ta. Joomamees, jah?

Mhm. Ja ta … Tead, ta mõtleb igasugu lugusid välja.

Felix noogutas. Ma arvasin, et see on sinu töö, ütles ta.

Selle märkuse peale punastas naine silmanähtavalt ning see paistis meest üllatavat ja isegi ärevusse ajavat. Väga vaimukas, ütles naine. Aga see selleks. Kas sa tahaksid veel midagi juua?

Teise joogi järel võtsid nad kolmanda. Mees küsis, kas naisel on õdesid-vendi, ja too ütles, et üks, noorem vend. Mees ütles, et ka temal on vend. Kolmanda joogi lõpuks oli Alice näost roosa ja tema silmad olid muutunud klaasjaks ja säravaks. Felix nägi välja täpselt samasugune nagu baari sisenedes, ei mingit muutust käitumises ega hääletoonis. Aga sellal kui naise pilk uitas üha rohkem mööda ruumi ringi, väljendades hajuvamat huvi ümbruskonna vastu, oli tähelepanu, mida mees talle osutas,

valvsamaks ja pinevamaks muutunud. Naine kõlistas nalja-viluks tühjas klaasis jääd.

Kas sa tahaksid mu maja näha? küsis ta. Ma olen tahtnud sellega eputada, aga ma ei tunne kedagi, keda külla kutsuda. Selles mõttes, et muidugi kutsun ma oma sõbrad külla. Aga nad on igal pool laiali.

New Yorgis.

Peamiselt Dublinis.

Kus kandis see maja on? küsis mees. Kas me saame sinna jalgsi?

Kahtlemata saame. Õigupoolest tulebki jalgsi minna. Ma ei oska autot juhtida, aga sina?

Praegu küll ei saa. Või ma igal juhul ei riskiks. Aga mul on juba olemas jah.

Või nii, pomises naine. Kui romantiline. Tahad veel juua või lähme?

Mees kortsutas selle küsimuse või küsimuse sõnastuse või sõna „romantiline" kasutamise peale endamisi kulmu. Naine tuhnis pilku tõstmata käekotis.

Jajah, hakkame minema, vabalt, ütles mees.

Naine tõusis püsti ja hakkas üleriiet, beeži üherealist vihmamantlit selga panema. Mees vaatas, kuidas ta ühe varruka manseti teisega ühepikkuseks käänas. Ta oli sirgelt seistes naisest ainult napilt pikem.

Kui kaugel see on? küsis mees.

Naine naeratas talle mänglevalt. Lõid juba kõhklema? küsis ta. Kui sa köndimisest ära väsid, võid mu alati sinnapaika jätta ja otsa ringi pöörata, ma olen sellega täiesti harjunud. See tähendab jalutuskäiguga. Mitte mahajätmisega. Võimalik, et ma olen ka sellega harjunud, aga sellist asja ma võõrastele ei pihiks.

Selle peale ei kostnud mees midagi, üksnes noogutas ebamääraselt süngel kannatajailmel, just nagu olnuks naise iseloomu see aspekt, kalduvus olla *teravmeelne* ja paljusõnaline, muutunud tunni-paarise vestluse järel omaduseks, mida ta on täheldanud ja ignoreerida otsustanud. Mees soovis lahkudes

ettekandjale head õhtut. Alice'it paistis see rabavat ja ta vaatas vilksamisi üle õla, nagu üritaks seda naist uuesti silmata. Kui nad juba väljas jalgteel olid, küsis ta, kas mees tunneb seda ettekandjat. Lained murdusid nende taga tasase rahustava mühaga ja õhk oli külm.

Seda tüdrukut, kes seal töötab? küsis Felix. Ma tunnen teda jah. Sinead. Mis siis?

Tal tekib küsimus, miks sa seal minuga rääkisid.

Felix vastas tuhmilt: Ma ütleksin, et tal on sellest päris hea ettekujutus. Kuhu me suundume?

Alice pani käed vihmamantli taskutesse ja hakkas mäest üles sammuma. Ta paistis olevat märganud mehe toonis mingisugust proovilepanekut või koguni lahtiütlemist, ja heidutamise asemel oleks see tema otsusekindlust nagu hoopis tugevdanud.

Oot, kas sa saad seal tihti naistega kokku? küsis ta.

Felix pidi kiiresti kõndima, et sammu pidada. Veider küsimus, vastas ta.

On või? Ju ma siis olen veider inimene.

On see sinu asi, kui ma peaksin siin inimestega kohtuma? ütles mees.

Loomulikult pole mitte miski sinusse puutuv minu asi. Lihtsalt tekkis küsimus.

Mees paistis seda kaaluvat, kuid kordas vahepeal vaiksema, ebakindlama häälega: Nojah, aga ma ei saa aru, mis see sinu asi on. Mõne sekundi pärast lisas ta: Sina ju pakkusid selle hotelli välja. Lihtsalt et sa teaksid. Ma ei käi seal muidu kunagi. Nii et ei, ma ei kohtu seal eriti inimestega. Okei?

Okei, väga hea. Minu uudishimu äratas su remark, et sellel tüdrukul leti taga *on ettekujutus*, mida me seal teeme.

No ta kindlasti sai aru, et meil on kohting, ütles mees. Muud ma ei tahtnudki öelda.

Kuigi Alice ei vaadanud mehe poole, hakkas tema nägu ilmutama varasemast veidi rohkem lõbustatust või teistsugust lõbustatust. Sind ei häiri, et tuttavad näevad sind võõraste inimestega kohtingul käimas? küsis ta.

Ei nagu piinlik või? See ei häiriks mind eriti, ei.

Ülejäänud jalutuskäigu mööda rannikuäärset teed Alice'i maja poole vestlesid nad Felixi seltskondlikust elust või pigem esitas Alice sel teemal mitu järelepärimist, mida mees vaagis ja millele vastas, kusjuures mõlemad kõnelesid meremüha tõttu valjemini kui enne. Felix ei ilmutanud naise küsimuste suhtes vähimatki üllatust ning vastas neile vármalt, kuid ilma et oleks ülemäära pikalt kõnelnud või jaganud rohkem infot, kui otseselt paluti. Ta rääkis naisele, et käib läbi peamiselt inimestega, keda oli koolis tundnud, ja inimestega, keda töö kaudu tunneb. Need kaks ringkonda kattusid veidi, kuid mitte eriti. Omalt poolt ei küsinud ta naiselt midagi, ehk heidutasid teda tolle ujedad vastused ennist esitatud küsimustele või ehk ei huvitanud see teda enam.

Ongi siin, lausus naine viimaks.

Kus?

Naine võttis väikese valge värava haagist lahti ja ütles: Siin. Mees jäi seisma ja vaatas maja, mis seisis nõlvakul paiknevas rohelises aias. Üheski aknas ei põlenud tuli ja maja fassaadi polnud täpsemalt näha, kuid mehe ilme andis aimu, et ta teab, kus nad asuvad.

Sa elad kiriklas? küsis ta.

Oi, ma ei arvanud, et sa võiksid seda teada. Ma oleksin sulle juba baaris öelnud, ma ei üritanud salapäratseda.

Ta hoidis väravat mehele lahti ja, pilk endiselt maja siluetil, mis kõrgus nende kohal, fassaad mere poole, järgnes Felix talle. Hämar roheline aed kahises nende ümber tuule käes. Alice sammus kergelt mööda rada ja otsis käekotist majavõtmeid. Kusagilt koti seest kostis võtmete kõlinat, kuid tundus, et ta ei suuda neid leida. Mees seisis ega lausunud sõnagi. Naine palus viivituse pärast vabandust ja lülitas telefoni taskulambifunktsiooni sisse, mis valgustas koti sisemust ning heitis külma halli valgust ka maja esitrepile. Mehe käed olid taskus. Leidsin, ütles naine. Siis keeras ta ukse lukust lahti.

Sees oli avar esik punase-mustakirjusse mustrisse laotud põrandaplaatidega. Pea kohal rippus marmoreeritud klaasist

lambivari ja seina ääres oli hapral vibalikul laual eksponeeritud puust nikerdatud saarmas. Alice viskas võtmed lauale ja heitis kiire pilgu seinal rippuvasse tuhmi laigulisse peeglisse.

Üksi üürid seda või? küsis mees.

Ma tean, ütles naine. Muidugi on see liiga suur. Ja mul kulub sooja peale miljoneid. Aga kena, on ju? Ja üüri nad ei võta. Kas lähme kööki? Ma panen kütte jälle sisse.

Mees järgnes talle mööda koridori suurde kööki, mille ühes seinas olid kapid ja kodumasinad ja teises söögilaud. Kraanikausi kohal oli tagaaeda avanev aken. Mees seisis uksel, kuni naine ühest kapist midagi otsis. Alice vaatas tema poole.

Sa võid maha istuda, kui tahad, ütles ta. Aga otse loomulikult jää seisma, kui sa seda eelistad. Soovid sa klaasi veini? See on ainus jook, mida mul siin majas on. Aga ma võtan kõigepealt klaasitäie vett.

Mis asju sa kirjutad? Juhul kui sa kirjanik oled.

Naine pöördus hämmeldunult ringi. Juhul kui ma olen? imestas ta. Sa ometi ei arva, et ma valetan. Ma oleksin midagi etemat välja mõelnud, kui ma valetanud oleksin. Ma olen romaanikirjanik. Ma kirjutan raamatuid.

Ja teenid sellega raha või?

Just nagu tajudes selles küsimuses mingit uut mõtet, vaatas naine veel kord vilksti mehe poole ja jätkas seejärel vee kallamist. Teenin jah, ütles ta. Mees jälgis teda endiselt ja istus siis laua taha. Istmed olid polsterdatud punakaspruunide kortsuriidest patjadega. Kõik nägi väga puhas välja. Mees nühkis siledat lauaplaati nimetissõrme otsaga. Naine asetas tema ette klaasi vett ja istus teisele toolile.

Oled sa siin enne käinud? küsis ta. Sa teadsid seda maja.

Ei, ma tean seda ainult lapsepõlvest. Ma pole kunagi teadnud, kes siin elab.

Ega ma neid ise ka ei tunne. Mingi vanem paar. Naine on vist kunstnik.

Felix noogutas ega öelnud midagi.

Ma teen sulle ekskursiooni, kui tahad, lisas Alice.

Mees ei öelnud ikka veel midagi ja sedapuhku isegi ei noogutanud. Naist ei paistnud see rahutuks tegevat; see paistis kinnitavat mingit kahtlust, mida ta salamisi hellitanud oli, ning kui ta edasi kõneles, siis selsamal kuival, peaaegu sapisel toonil.

Sa kindlasti pead mind hulluks, et ma siin üksinda elan, ütles ta.

Tasuta, ütles mees. Mis sa jamad, ainult hull ei elaks. Ta haigutas häbenematult ja vaatas aknast välja või pigem akent, sest õues oli nüüd pime ja klaas peegeldas üksnes toa sisemust. Lihtsalt huvi pärast: kui palju magamistube siin on? küsis mees.

Neli.

Kus sinu oma on?

Naine ei teinud vastuseks sellele otsekohesele küsimusele algul teist nägugi, vaid põrnitses paar sekundit pinevalt oma klaasi, siis aga vaatas mehele joonelt otsa. Üleval, ütles ta. Nad kõik on üleval. Tahad, ma näitan?

Miks mitte, ütles mees.

Nad tõusid lauast. Ülakorruse trepimademel oli hallide tuttidega Türgi vaip. Alice lükkas oma toa ukse lahti ja pani väikese põrandalambi põlema. Vasakul oli suur kaheinimesevoodi. Laudpõrand oli paljas ja ühe seina ääres seisis nefriitrohelisest kividest kamin. Paremal avanes merele, pimedusse suur lükandaken. Felix lonkis akna juurde ja kummardus klaasile lähemale, nii et tema enese vari summutas sealt vastu peegelduva valguse räige kuma.

Päevasel ajal on siit kindlasti kena vaade, ütles Felix.

Alice seisis endiselt uksel. Jah, siin on ilus, ütles ta. Õhtul on tegelikult paremgi.

Mees pööras aknale selja ja takseeris Alice'i pilgu all toa teisi detaile.

Väga kena, ütles ta kokkuvõtteks. Väga kena tuba. Kas sa kavatsed siin olles raamatu kirjutada?

Eks ma vist üritan.

Ja millest su raamatud räägivad?

Ah, ei tea, ütles Alice. Inimestest.

Veits ebamäärane. Missugustest inimestest sa kirjutad, omasugustest?

Alice vaatas Felixit rahulikult, otsekui tahtes talle midagi öelda: et ta vist saab mehe mängust aru ja laseb tal isegi võita, juhul kui too kenasti mängib.

Missugune inimene ma sinu arvates olen? küsis ta.

Miski tema pilgu rahulikus jaheduses paistis mehe rööpast välja löövat ja too tõi kuulavale kiire naeruturtsatuse. Oot-oot, ütles mees. Me kohtusime alles paar tundi tagasi, ma pole sinu suhtes veel otsust langetanud.

Kui langetad, annad loodetavasti teada.

Võimalik.

Naine seisis mõne sekundi täiesti liikumatult, samal ajal kui mees toas veidi ringi uitas ja teeskles, et vaatab asju. Siis said mõlemad aru, mis kohe juhtuma hakkab, ehkki kumbki poleks osanud öelda, kuidas nad sellest täpselt aru said. Naine ootas erapooletul ilmel, sellal kui mees ringi vaatamist jätkas, kuni lõpuks, ehk lihtsalt seetõttu, et vältimatu edasilükkamiseks polnud enam jaksu, tänas mees teda ja väljus. Ta saatis mehe trepist alla – poolele teele. Ta seisis trepil, kui mees uksest väljus. Juhtub vahel nii. Mõlemal oli pärast paha tunne, kumbki ei saanud hästi aru, miks see õhtu oli lõpuks niimoodi läbi kukkunud. Naine vaatas üksi trepil seistes üles mademe poole. Järgige nüüd tema pilku ja märgake lahti jäetud magamistoa ust, käsipuupostide vahelt paistvat viilukest valget seina.

2

Kallis Eileen. Ma olen nii kaua oodanud, et sa mu viimasele meilile vastaksid, et ma lausa – kujuta ette! – kirjutan enne su vastuse saamist sulle uue meili. Ütlen enda kaitseks, et mul on nüüdseks liiga palju materjali kogunenud, ja kui ma sinu järele ootama jään, hakkab osa asju meelest minema. Võta teadmiseks, et meie kirjavahetus on minu moodus elu külge klammerduda, selle kohta ülestähendusi teha ning seeläbi säilitada midagi oma – muidu enam-vähem väärtusetust või isegi täiesti väärtusetust – eksistentsist sel kiiresti manduval planeedil … Lisan selle lõigu ennekõike selleks, et tekitada sinus süümepiinu mulle vastamata jätmise pärast ja seega kindlustada endale sedapuhku kärmem vastus. Mida sa üldse teed, kui sa mulle ei meili? Ära ütle, et töötad.

Ma muudkui mõtlen, mis üüri sa Dublinis maksad, ja see ajab mind hulluks. Tead ikka, et seal on nüüd kallim kui Pariisis? Ja anna mulle andeks, aga Dublinis puudub see, mis Pariisis on. Üks häda on selles, et Dublin on, ja ma mõtlen sõna otseses mõttes ja topograafiliselt, lame – nii et kõik peab toimuma ühelainsal tasandil. Teistes linnades on sügavust lisavad metroovõrgustikud ja järsud künkad või pilvelõhkujad kõrgust andmas, aga Dublinis on ainult madalad masajad hallid majad ja mööda tänavat sõitvad trammid. Ja pole sisehoove ega katuseaedu nagu mandri linnadel, mis vähemalt katkestavad pinna – kui mitte vertikaalselt, siis kontseptuaalselt. Oled sa varem sellest niimoodi mõelnud? Kui ka mitte, oled seda ehk mingil alateadlikul tasandil märganud. Dublinis on raske väga

kõrgele üles või väga madalale alla minna, raske end või teisi ära kaotada või perspektiivitunnet saada. Võib-olla sa pead seda demokraatlikuks linnakorralduseks – nii et kõik juhtub näost näkku, ma pean silmas võrdset jalgealust. Tõsi, keegi ei vaata teile kõigile kusagilt kõrgelt ülevalt alla. Aga see annab taevale täieliku võimupositsiooni. Taevas pole ühtki kohta, mida miski tähendusrikkalt mitmekesistaks või katkestaks. Spire, võid sa märkida, ja ma möönan Spire't, mis on võimalikest sekkumistest muidugi kõige kitsukesem ja kõlgub nagu mõõdulint, demonstreerimaks kõigi ümberkaudsete ehitiste miniatuurset mõõtu. Taeva totaliseeriv mõju on sealsetele inimestele kahjulik. Mitte miski ei sega eales vahele ega varja seda lahmakat pilgu eest. See on nagu mingi *memento mori*. Keegi võiks sinu jaoks selle sisse augu lõigata.

Ma olen viimasel ajal mõelnud parempoolsest poliitikast (eks me kõik), ja kuidas ikka juhtus nii, et konservatiivsust (ühiskondlikku jõudu) hakati seostama saamahimulise turukapitalismiga. See seos pole üldse ilmne, vähemalt minu jaoks mitte, kuna turud ei säilita midagi, vaid ahmivad sisse kõik olemasoleva sotsiaalse maastiku tahud ja eritavad neid tähendusest ja mälust paljaks roogituna tehingute kujul välja. Mida „konservatiivset", „säilitavat" saaks selles protsessis olla? Kuid „konservatiivsuse" idee tundub mulle juba iseenesest väär, sest midagi ei saa ju oma vanal kujul konserveerida – ma pean silmas, et aeg liigub ainult ühes suunas. See mõte on nii elementaarne, et kui see mulle esimest korda pähe tuli, tundsin end täiesti geniaalsena, aga siis jäin mõtlema, ega ma idioot pole. On siin su meelest oma iva? Me ei saa midagi konserveerida, iseäranis mitte sotsiaalseid suhteid, ilma et muudaksime nende loomust, seiskaksime kuidagi ebaloomulikult nende vastastikuse mõju ajaga. Vaata ainult, mida konservatiivid keskkonnaga teevad: nende ettekujutus konserveerimisest on ammutada, rüüstata ja hävitada, „sest me oleme seda alati teinud" – aga sellesama fakti tõttu pole see enam seesama maailm, millega me niimoodi käitume. Küllap sa pead seda kõike äärmiselt rudimentaarseks

ja mind võib-olla isegi ebadialektiliseks. Aga mul olid lihtsalt sellised abstraktsed mõtted, mis ma pidin kirja panema ja mille adressaadi rollist sa end (tahes-tahtmata) leiad.

Olin täna parajasti kohalikus poes ja otsin midagi lõunaks süüa, kui mind tabas äkki ääretult veider tunne – spontaanne arusaamine selle elu ebatõenäolisusest. Tähendab, ma mõtlesin kogu ülejäänud elanikkonnale – kellest enamik elab sinu ja minu silmis abjektses vaesuses –, kes pole säärast poodi eales näinud ega külastanud. Ja sedasama, sedasama hoiab kogu nende töö ju püsti! Meiesuguste inimeste elustiili! Kõik need eri marki karastusjoogid plastpudelites ja kõik need pakitud einekomplektid ja kinni pitseeritud kottides maiustused ja poes valminud küpsetised – see ongi see, kogu maailmas tehtava töö, kõigi põlevate fossiilkütuste ja kogu kohvi- ja suhkruistandustes aset leidva tapva rügamise kulminatsioon! Kõik selle nimel! Selle nurgapoe nimel! Mul hakkas sellele mõeldes pea ringi käima. Ma, jah, tõesti tundsin iiveldust. Mulle oleks nagu äkitselt meenunud, et mu elu on tegelikult mingi seriaali osa – ja iga päev saavad inimesed sarja tehes surma, nad jahvatatakse kõige jõletumal moel surnuks, lapsed, naised, ja kõik ainult selle nimel, et ma saaksin valida mitmesuguste lõunasöögivariantide vahel, mis kõik on pakitud arvukatesse ühekordselt kasutatava plasti kihtidesse. Selle nimel nad suridki – see oligi see suur eksperiment. Kartsin, et hakkan oksele. Muidugi ei saa säärane tunne kestma jääda. Põen võib-olla kogu ülejäänud päeva, võib-olla isegi kogu ülejäänud nädala – ja siis? Lõunat pean ma ikkagi ostma. Ja juhul kui sa peaksid mu pärast muretsema, olgu kinnitatud, et lõuna sai ostetud.

Veidi värsket infot mu maaelu kohta ja siis tõmban otsad kokku. Maja on kaootiliselt suur, nagu oleks tal harjumus spontaanselt uusi, seninägematuid tube sigitada. Ühtlasi on ta külm ja paiguti niiske. Elan eelmainitud poest kahekümneminutise jalutuskäigu kaugusel ja mul on tunne, nagu kulutaksin suurema osa oma ajast edasi-tagasi kõndimisele, ostmaks eelmisel poeskäigul ununud asju. Küllap kasvatab see vägevalt

iseloomu ja meie järgmise kohtumise ajaks on mul tõeliselt vapustav loomus. Käisin kümmekond päeva tagasi kohtamas ühe tarnelaos töötava mehega ja ta täiega põlgas mind. Kui nüüd enda suhtes aus olla (ja seda ma alati olen), olen vist sotsiaalse suhtluse kunsti nüüdseks juba unustanud. Hirmus mõeldagi, mis nägusid ma tegin, punnitades jätta sellise inimese muljet, kes regulaarselt teistega suhtleb. Mul on isegi seda meili kirjutades natuke ripakil ja dissotsiatiivne tunne. Rilkel on luuletus, mis lõpeb nii: „Kes on praegu üksi, jääb selleks pikalt, / ärkab, loeb, kirjutab pikki kirju / ja eksleb rahutult siin-seal / mööda alleesid, kui puulehed kuhjuvad." Paremini ei oskaks ma oma praegust seisundit kirjeldada, ainult et on aprill ja puulehed ei kuhju. Andesta siis selle *pika kirja* eest. Loodetavasti tuled mind vaatama. Kalli kalli kalli alati! Alice.

3

Ühel kolmapäeva pärastlõunal kell kaksteist kakskümmend istus keegi naine Dublini kesklinna ühiskontoris kirjutuslaua taga ja skrollis ekraanil tekstifaili. Tal olid väga tumedad juuksed, mis olid kilpkonnaluust klambriga kukla taga lõdvalt kokku tõmmatud, ja seljas oli tal mustade sigarettpükste sisse torgatud hall kampsun. Kasutades arvutihiire pehmet võidunud rullikut, liugles ta dokumendist üle, silmad üle kitsaste tekstiveergude edasi-tagasi vilksamas, ja aeg-ajalt ta peatus, klõpsas ning sisestas või kustutas tähti. Kõige sagedamini sisestas ta nimesse „WH Auden" kaks punkti ja tühiku, standardiseerimaks selle välimust „W. H. Audeniks". Dokumendi lõppu jõudes avas ta otsingukäsu, valis variandi „ainult suurtähed" ja otsis: „WH". Ühtki vastet ei ilmunud. Ta skrollis uuesti dokumendi algusesse, sõnad ja lõigud lendasid nii kiiresti mööda, et pidid üpris kindlasti loetamatud paistma, ja seejärel salvestas ta pealtnäha rahulolevalt oma töö ja sulges faili.

Kell üks ütles ta kolleegidele, et läheb lõunale, ning nad naeratasid ja lehvitasid talle oma arvutiekraanide tagant. Tõmmanud jaki selga, kõndis ta kontori lähedal asuvasse kohvikusse ning istus aknaalusesse lauda, kus ta ühe käega sõi võileiba ja teisega keeras „Vendade Karmazovite" lehti. Aeg-ajalt pani ta raamatu lauale, pühkis pabersalvrätikuga käsi ja suud, heitis pilgu saali, just nagu veendumaks, ega sealt keegi vastu ei vaata, ja asus siis uuesti raamatu kallale. Kui kella kahest oli puudu kakskümmend minutit, tõstis ta pilgu ja silmitses kohvikusse sisenevat pikka heledapäist meest. Mehel

oli ülikond seljas ja lips ees ja plastist kaelapael kaelas ning ta rääkis parajasti telefoniga. Jah, ütles mees, mulle öeldi, et teisipäeval, aga ma helistan neile ja kontrollin teie jaoks üle. Kui mees nägi akna all istuvat naist, muutus tema näoilme ja ta kergitas kähku oma vaba kätt, maigutades sõna: Tere. Telefoni jätkas ta: Ei, teile vist ei saadetud sellest koopiat. Mees osutas naisele otsa vaadates läbematult telefoni poole ja tegi käega rääkimisžesti. Naine naeratas lehenurka näperdades. Selge, selge, ütles mees. Teate, ma tegelikult olen praegu kontorist väljas, aga ma teen seda tagasi jõudes. Jah. Tore, tore, tore oli teiega rääkida.

Mees lõpetas telefonikõne ja tuli naise laua juurde. Naine ütles teda pilguga mõõtes: Oh, Simon, sa näed nii tähtis välja, et ma kardan, et sulle tehakse atentaat. Mees võttis kaelakaardi ja uuris seda kriitilise pilguga. See tuleb sellest, ütles ta. See kaart tekitab minus tunde, et mind tulekski maha koksata. Tohin ma sulle kohvi välja teha? Naine ütles, et läheb kohe tagasi tööle. Noh, ütles mees, tohin ma sulle kohvi kaasa osta ja sind tööle saata? Mul on ühes küsimuses sinu arvamust vaja. Naine sulges raamatu ja ütles jah. Kui mees leti juurde läks, tõusis ta püsti ja pühkis sülle pudenenud leivapuru ära. Mees tellis kaks kohvi, ühe piimaga ja ühe musta, ning poetas mõned mündid joot-rahapurki. Naine liitus temaga, eemaldades juustest klambri ja sättides selle siis tagasi. Kuidas Lola kleidiproov lõpuks läks? küsis mees. Naine vaatas üles, tema pilk ristus mehe omaga ja ta tõi kuuldale veidra summutatud häälitsuse. Aa, hästi, vastas ta. Muuseas, mu ema on linnas, me saame kõik homme kokku ja läheme endale pulmariietust otsima.

Mees naeratas leebelt, jälgides, kuidas leti taga kohvi tegemine edeneb. Naljakas, ütles ta, ma nägin hiljuti halba und, kus sa abiellusid.

Mis seal halba oli?

Sa ei abiellunud minuga.

Naine hakkas naerma. Kas sa oma naiskolleegidega kah niimoodi räägid? küsis ta.

Mees pöördus lõbustatult uuesti tema poole ja vastas: Jumal hoidku, ei, mul tuleks sellest hirmus pahandus. Ja õige kah. Ei, tööl ei flirdi ma kunagi kellegagi. Või kui üldse, siis flirditakse minuga.

Küllap on nad kõik keskealised ja tahavad oma tütreid sulle mehele panna.

Ma ei saa nõustuda säärase keskealiste naiste negatiivse kultuurilise kujutamisega. Mulle tundub, et kõigist demograafilistest gruppidest meeldivad nemad mulle tegelikult kõige rohkem.

Mis siis noortel naistel häda on?

Lihtsalt see mõningane …

Mees liigutas kätt edasi-tagasi, andmaks aimu hõõrumisest, ebakindlusest, seksuaalsest tõmbest, otsustusvõimetusest või ehk hoopis keskpärasusest.

Su pruudid pole kunagi keskealised, täheldas naine.

Ning ma ise ka veel mitte, ei no aitäh.

Kohvikust lahkudes hoidis mees naisele ust lahti, et ta väljuda saaks, mida too tänamata tegigi. Mida sa minu käest küsida tahtsid? uuris naine. Naist kontori poole saatma asunud mees ütles, et vajab naise nõuannet olukorras, mis oli tekkinud tema kahe sõbra vahel, keda naine paistis nimepidi tundvat. Sõbrad olid korterikaaslastena koos elanud, aga seejärel oli neil tekkinud mingisugune ebamäärane seksuaalsuhe. Mõne aja pärast oli üks neist, mees, hakanud kellegi kolmandaga käima ja nüüd tahtis see teine sõber, endiselt üksik naine, korterist lahkuda, kuid tal polnud raha ega kuhugi minna. Pigem ikka tundeeluline olukord kui elukorralduse olukord, ütles naine. Mees nõustus, kuid lisas: Minu arvates oleks tal vist ikkagi parem sealt korterist kaduda. Selles mõttes, et ta on rääkinud, et kuuleb neid öösel seksimas, see pole ikka lahe. Selleks ajaks olid nad jõudnud büroohoone trepi juurde. Sa võiksid talle ju raha laenata, ütles naine. Mees vastas, et oli juba pakkunud, kuid sõber oli keeldunud. Ja tegelikult tundsin ma kergendust, lisas ta, sest vaist ütleb mulle, et ei tohi ülemäära sekkuda. Naine küsis, mida esimesel sõbral enda kaitseks öelda on, ja mees

vastas, et esimene sõber ei tee enda meelest midagi valesti, et eelmine suhe oli oma loomuliku lõpuni jõudnud, ja et mida ta siis tegema peab, elu lõpuni üksikuks jääma? Naine krimpsutas nägu ja ütles: Jumal hoidku, jaa, ta peab sellest korterist minekut tegema. Ma hoian silmad lahti. Nad jäid veidi kauemaks trepile viivitama. Mu pulmakutse jõudis muuseas kohale, märkis mees.

Oo jaa, ütles naine. Sellel nädalal.

Kas sa teadsid, et nad saadavad mulle kutse kahele?

Naine vaatas meest, otsekui veendumaks, ega too nalja ei tee, ja kergitas siis kulme. Kui kena, ütles ta. Mulle ei saatnud, aga olukorda arvestades olnuks see ehk taktitu.

Kas sa tahaksid, et ma tulen solidaarsusest üksi?

Naine küsis pausi järel: Miks sa küsid, kas sa mõtled kedagi kaasa võtta?

No vast selle tüdruku, kellega ma käin. Kui sul vahet pole.

Naine ütles: Hm. Siis lisas ta: Sa mõtled loodetavasti naist.

Mees naeratas. Ah, oleme nüüd natuke sõbralikumad, ütles ta.

Sa kutsud mind seljataga tüdrukuks või?

Muidugi mitte. Ma ei kutsu sind mitte kellekski. Iga kord, kui sa jutuks tuled, lähen ma sabinasse ja lahkun ruumist.

Naine küsis sellest välja tegemata: Millal sa temaga tutvusid?

Ah, ei tea. Umbes poolteist kuud tagasi.

Ega ta ei ole mõni järjekordne kahekümne kahe aastane skandinaavlanna või mis?

Ei, ta ei ole skandinaavlanna, ütles mees.

Naine viskas liialdatud tülpimusega kohvitopsi kontoriukse kõrval olevasse prügikasti. Mees lisas teda jälgides: Ma võin üksi tulla, kui tahad. Me võime teineteisele üle saali silmi teha.

Oh, sa jätad minust väga meeleheitliku mulje, ütles naine.

Issand, seda ma küll ei tahtnud.

Naine ei öelnud paar sekundit midagi, ta lihtsalt seisis ja põrnitses liiklust. Seejärel lausus ta valjult: Ta oli kleidiproovis imeilus. Lola, ma mõtlen. Sa küsisid.

Mees vastas, endiselt teda vaadates: Kujutan ette.

Aitäh kohvi eest.

Aitäh nõuande eest.

Ülejäänud pärastlõuna töötas naine kontoris samas tekstitöötlusliideses, avas uusi faile, nihutas ülakomasid ja kustutas komasid. Pärast ühe faili sulgemist ja enne teise avamist kontrollis ta süstemaatiliselt oma sotsiaalmeedia uudisvoogusid. Tema näoilme ega kehahoid ei muutunud vastavalt kohatud infole: uudis mingist kohutavast loodusõnnetusest, foto kellegi armastatud koduloomast, naisajakirjanik rääkimas tapmisähvardustest, arusaamatu nali, mis nõudis isegi hämaraks mõistmiseks kursisolekut veel mitme teise internetinaljaga, valge rassi üleoleku kirglik hukkamõist, kinnimakstud säuts, mis reklaamis lapseootel naistele mõeldud toidulisandit. Tema välises suhtes maailmaga ei muutunud midagi, mis võimaldanuks vaatlejal otsustada, mis tundeid nähtu temas tekitas. Seejärel, mõne aja pärast, sulges ta vähimagi nähtava ajendita brauseriakna ja avas uuesti tekstitöötlusprogrammi. Vahetevahel suskas mõni kolleeg vahele tööalase küsimuse ja ta vastas, või siis pajatas keegi kogu kontorile mingist naljakast juhtumist ning kõik naersid, kuid enamjaolt jätkus töö vaikselt.

Kell seitseteist kolmkümmend neli võttis naine jälle nagist jaki ja jättis allesjäänud kolleegidega hüvasti. Ta keris kõrvaklapid telefoni ümbert lahti, torkas juhtme sisse ja kõndis mööda Kildare Streeti Nassau Streeti poole, seejärel keeras vasakule ja hakkas kiira-käära lääne poole astuma. Kahekümne kaheksa minuti pikkuse jalutuskäigu järel seisatas ta jõe paremal kaldal asuva uue kortermaja ees ja läks uksest sisse, ronis kahest trepikäigust üles ja keeras lahti täkitud valge ukse. Kedagi teist kodus polnud, kuid korteri plaan ja interjöör andsid aimu, et naine pole selle ainus elanik. Väike hämar, kardina taga jõe poole avaneva aknaga elutuba läks üle kööginurgaks, kus olid ahi, väike külmik ja kraanikauss. Naine võttis külmikust toidukilega kaetud kausi. Ta viskas kile ära ja pani kausi mikrolaineahju.

Pärast söömist sisenes ta oma tuppa. Aknast paistis all olev tänav ja jõe aeglane voogamine. Ta vabanes jakist ja kingadest,

eemaldas juustest klambri ja tõmbas kardinad ette. Kardinad olid õhukesed ja kollased, roheliste ristkülikutega. Ta võttis kampsuni seljast ja vingerdas pükstest välja ning jättis mõlemad riideesemed põrandale käkra; pükste tekstuur läikis veidi. Siis tõmbas ta selga puuvillase pusa ja jalga hallid retuusid. Tema juuksed, mis olid tumedad ja langesid vabalt õlgadele, nägid välja puhtad ja kuivapoolsed. Ta ronis voodisse ja avas sülearvuti. Mõnda aega skrollis ta mitmesuguseid meediapostitusi ning avas vahetevahel mõne pika artikli välismaistest valimistest, mida ta luges pealiskaudselt. Tema nägu oli kahvatu ja väsinud. Tema toaukse taga sisenes korterisse veel kaks inimest, kes vestlesid õhtusöögi tellimisest. Nad möödusid tema toast, nii et korraks paistsid uksealusest praost varjud, ja läksid siis kööki. Naine avas sülearvutis eraldi brauseriakna, sisenes ühele sotsiaalmeediaküljele ja tippis otsingukasti sõnad „aidan lavin". Ilmus rida tulemusi ja ta klõpsas teiste variantide poole pilkugi heitmata neist kolmandale. Ekraanil avanes uus profiil, millel seisis selja tagant pildistatud mehe pea ja õlgade foto all nimi „Aidan Lavin". Mehe juuksed olid paksud ja tumedad ning seljas oli tal teksatagi. Foto all seisis allkiri: kohalik kurb poiss. normaalse aju omanik. tšeki soundcloudi. Kasutaja värskeim postitus, kolme tunni tagune, oli foto tuvist rentslis, kes on peadpidi mahavisatud krõpsukoti sees. Allkirjas seisis: sama. Postitusel oli sada kakskümmend seitse meeldimist. Oma toas, ülestegemata voodi päitsi vastu toetudes, klõpsas naine postitusele ja alla ilmusid vastused. Üks vastus kasutajalt nimega Actual Death Girl seisis: täitsa sinu moodi. Aidan Lavini kontolt oli vastatud: sul on õigus, pööraselt nägus. Actual Death Girlile oli see vastus meeldinud. Naine klõpsis oma sülearvutis Actual Death Girli kontole. Veetnud kolmkümmend kuus minutit mitmesuguseid Aidan Lavini kontoga seotud sotsiaalmeediaprofiile vaadates, sulges naine sülearvuti ja heitis selili voodisse.

Nüüd oli kell juba kaheksa läbi. Pea padjal, toetas naine randme laubale. Tal oli peenike kuldkäevõru, mille lugemislamp pani kergelt sätendama. Naise nimi oli Eileen Lydon. Ta

oli kahekümne üheksa aastane. Tema isa Pat pidas Galway krahvkonnas talu ja ema Mary oli geograafiaõpetaja. Tal oli üks õde, Lola, kes oli temast kolm aastat vanem. Lola oli lapsena olnud tugev, julge, ulakas, Eileen aga murelik ja tihti haige. Nad olid mänginud terved koolivaheajad kahekesi keerukaid narratiivseid mänge, kus nad kehastusid inimsoost õdedeks, kellele avanes juurdepääs võlumaailma; Lola improviseeris suuremad süžeesündmused ja Eileen mängis kaasa. Kui võimalik, värvati kõrvaltegelaste rollidesse väikesed nõod, naabrid ja perekonnasõprade lapsed, sealhulgas kord üks Simon Costigani nimeline poiss, kes oli Eileenist viis aastat vanem ja elas teisel pool jõge majas, mis oli kunagi olnud kohalik mõis. Simon oli ääretult viisakas laps, kel olid alati puhtad riided seljas ja kes ütles täiskasvanutele aitäh. Ta põdes langetõbe ja pidi mõnikord haiglasse minema, ükskord isegi kiirabiautoga. Iga kord, kui Lola või Eileen ulakust tegid, küsis ema Mary, miks nad ei võiks olla rohkem Simon Costigani moodi, kes oli mitte üksnes viisakas, vaid ka nii väärikas, et ei virisenud kunagi. Kui õed vanemaks said, ei võtnud nad enam Simonit ega teisi lapsi oma mängudesse, vaid siirdusid tuppa, visandasid märkmepaberile väljamõeldud maakaarte, leiutasid mõistatuslikke tähestikke ja lindistasid kassettidele. Ema-isa vaatasid neid mänge heasoovliku leigusega, varustasid tüdrukuid heal meelel paberi, pliiatsite ja tühjade kassettidega, kuid jutte väljamõeldud maade kujutletavatest asukatest nad kuulata ei viitsinud.

Kaheteistaastaselt läks Lola kodukandi väikesest algkoolist lähima suure linna Halastusõdede kloostri tüdrukutekooli. Eileen, kes oli koolis alati vaikne olnud, tõmbus üha rohkem endasse. Õpetajad ütlesid tema vanematele, et ta on andekas, ja ta viidi kaks korda nädalas eraldi ruumi ja talle anti seal lisatunde lugemises ja matemaatikas. Lola leidis kloostrist uusi sõpru, kes hakkasid tal talus külas käima ja jäid mõnikord isegi ööseks. Kord lukustasid nad Eileeni pulli pärast kahekümneks minutiks ülakorruse tualettruumi. Pärast seda ütles nende isa Pat, et Lola sõbrad ei tohi enam külla tulla, ja Lola ütles, et see

on Eileeni süü. Kui Eileen oli kaksteist, pandi ta samuti Lola kooli, mis võttis enda alla mitu hoonet ja valmismoodulit ning milles käis kuussada õpilast. Enamik Eileeni klassiõdedest elasid linnas ja tundsid üksteist algkoolist saadik, tuues kaasa varasemad liitlas- ja usaldussuhted, mis teda ei puudutanud. Lola ja tema sõbrannad olid selleks ajaks juba piisavalt vanad, et käia linnas lõunat söömas, Eileen aga istus üksinda sööklas ja kooris kodust kaasa pakitud võileibade ümbert hõbepaberit. Teisel õppeaastal tuli üks tema klassi tüdruk talle selja tagant ligi ja valas kihlveo korras talle pudelitäie vett kaela. Koolidirektori asetäitja sundis tüdrukut pärast Eileenile vabanduskirja kirjutama. Kodus ütles Lola, et seda kõike poleks juhtunud, kui Eileen ei mängiks friiki, aga Eileen ütles: Ma ei mängi.

Tol suvel, kui Eileen oli viisteist, tuli naabrite poeg Simon tema isale talutöödeks appi. Ta oli kahekümneaastane ja õppis Oxfordis filosoofiat. Lola oli äsja kooli lõpetanud ja haruharva kodus, ent kui Simon õhtusöögile jäi, tuli Lola varakult koju ja vahetas isegi pusa, kui see must oli. Koolis oli Lola Eileenist alati eemale hoidnud, kuid Simoni juuresolekul hakkas ta käituma südamliku ja hoolitseva vanema õena, pöörates ohtralt tähelepanu Eileeni juustele ja riietele ning koheldes teda kui palju väiksemat last. Simon sellise käitumisega kaasa ei läinud. Ta suhtles Eileeniga sõbralikult ja lugupidavalt. Ta kuulas Eileeni juttu, isegi kui Lola püüdis õest üle rääkida, ja ütles Eileenile rahulikult otsa vaadates selliseid asju nagu: Aa, see on väga huvitav. Augustiks oli Eileenil tekkinud harjumus varakult ärgata ja vaadata oma toa aknast, ega Simoni jalgratast ei paista, ja ratast nähes jooksis ta alumisele korrusele ja läks talle tagauksele vastu. Sellal kui Simon kannuga vett keetis või käsi pesi, esitas Eileen talle küsimusi raamatute kohta, tema ülikooliõpingute kohta, elu kohta Inglismaal. Kord küsis ta Simonilt, kas tal käivad ikka veel krambid, ja Simon naeratas ja ütles ei, et see oli ammu, ja teda üllatab, et Eileen seda mäletab. Nad rääkisid veidi aega, kümme-kakskümmend minutit, ja pärast läks Simon lauta ja Eileen tagasi üles ja heitis voodisse.

Mõnel hommikul oli ta õnnelik, õhetas, silmad säramas, ja teistel hommikutel nuttis. Lola ütles nende emale Maryle, et see peab lõppema. See on obsessioon, ütles ta. See on piinlik. Selleks ajaks oli Lola sõpradelt kuulnud, et Simon käib pühapäeviti missal, kuigi tema vanemad ei käi, ja siis ei tulnud Lola enam koju õhtusöögile, kui Simon seal oli. Mary hakkas ise hommikuti köögis istuma, hommikust sööma ja lehte lugema. Eileen tuli ikkagi alla ja Simon tervitas teda selsamal sõbralikul moel nagu alati, kuid Eileeni vastused olid teravad ja mornid ning ta taandus kähku oma tuppa. Inglismaale tagasisõidu eelõhtul tuli Simon head aega ütlema ja Eileen redutas oma toas ja keeldus alla tulemast. Simon läks üles teda vaatama ja Eileen lõi jalaga vastu tooli ja ütles, et Simon on ainus inimene, kellega ta rääkida saab. Ainus minu elus, ütles ta. Ja nad ei lase mul sinuga isegi rääkida, ja nüüd sa sõidad minema. Ma tahaks surnud olla. Simon seisis, uks selja taga paokil. Ta ütles vaikselt: Eileen, ära ütle niimoodi. Kõik saab korda, ma luban. Meie sinuga jääme elu lõpuni sõpradeks.

Kaheksateistkümneselt läks Eileen Dublinisse ülikooli inglise kirjandust õppima. Esimesel kursusel sõbrunes ta Alice Kelleheri nimelise tüdrukuga ning järgmisel kursusel said neist korterikaaslased. Alice rääkis hästi valju häälega, kandis halvasti istuvaid sekkaririideid ja paistis kõike kohutavalt naljakaks pidavat. Tema isa oli viinaveaga automehaanik ja tema lapsepõlves oli valitsenud paras kaos. Alice ei leidnud nende kursusekaaslaste seas hõlpsasti sõpru ja teda ähvardas väiksemat viisi distsiplinaarmenetelus, sest ta oli üht lektorit fašistlikuks seaks nimetanud. Eileen läbis ülikooli kannatlikult: luges läbi kõik kohustuslikud tekstid, andis iga töö tähtajaks üle ja valmistus põhjalikult eksamiteks. Ta noppis ülikoolis peaaegu kõik auhinnad, millele ta kandideerida sai, ning võitis koguni üleriigilise esseepreemia. Talle tekkis suhtlusringkond, ta käis ööklubides, tõrjus mitmete meessoost sõprade ligitikkumiskatseid ning tuli pärast koju, et koos Alice'iga elutoas röstsaia süüa. Alice ütles, et Eileen on geenius ja hindamatu pärl, ja et isegi need, kes

teda tegelikult hindavad, ei hinda teda piisavalt. Eileen ütles, et Alice on ikonoklast ja harukordselt isikupärane, ja et Alice on oma ajast ees. Lola käis teises ülikoolis linna teises osas ega kohtunud Eileeniga kunagi, kui, siis ainult juhtumisi tänaval. Kui Eileen oli teisel kursusel, kolis Simon Dublinisse, et end juura alal täiendada. Eileen kutsus ta ühel õhtul oma korterisse, et Simonit Alice'ile tutvustada, ja Simon tõi kalli kommikarbi ja pudeli valget veini. Alice oli tema vastu õhtu otsa äärmiselt ebaviisakas, nimetas Simoni usulisi veendumusi nurjatuteks, ja ütles ka, et tema käekell on inetu. Millegipärast paistis selline käitumine Simonit lõbustavat ja isegi heldima panevat. Pärast seda astus Simon nende korterist päris tihti läbi, seisis, selg vastu radiaatorit, vaidles Alice'iga jumala teemal ning aasis neid nende kehvade majapidamisoskuste pärast. Tema sõnul elasid nad nagu põrsad. Mõnikord pesi ta enne lahkumist isegi nõud ära. Ühel õhtul, kui Alice'it kodus polnud, küsis Eileen, kas Simonil pruuti on, ja Simon hakkas naerma ja ütles: Miks sa sellist asja küsid? Ma olen vana tark mees, mäletad? Eileen lebas diivanil ja viskas pead tõstmata Simonit padjaga, mille too kinni püüdis. Ainult vana, ütles Eileen. Mitte tark.

Kahekümneselt seksis Eileen esimest korda, internetis kohatud mehega. Pärast kõndis ta mehe juurest üksinda oma korterisse. Oli hiline tund, kell oli peaaegu kaks öösel ja tänavad olid inimtühjad. Kui Eileen koju jõudis, istus Alice diivanil ja kirjutas midagi sülearvutil. Eileen nõjatus vastu elutoa uksepiita ja ütles valjult: No see oli küll imelik. Alice lõpetas kirjutamise. Mida, magasid temaga või? küsis ta. Eileen hõõrus peopesaga õlavart. Ta palus, et ma riided selga jätaksin, ütles ta. Nagu kogu selle värgi ajaks. Alice vaatas teda suuri silmi. Kust sa selliseid inimesi välja võtad? küsis ta. Eileen kehitas põrandale vaadates õlgu. Siis ajas Alice end diivanilt üles. Ära põe, ütles ta. See pole nii tähtis. See on tühiasi. Kahe nädala pärast on see sul juba meelest läinud. Eileen toetas pea Alice'i väikesele õlale. Alice ütles tema selga patsutades tasa: Sa pole nagu mina. Sul tuleb õnnelik elu. Simon elas tol suvel Pariisis ja

töötas mingi kliimakatastroofi grupeeringu hüvanguks. Eileen sõitis talle sinna külla, see oli tal esimene kord üksi lennukiga sõita. Simon tuli talle lennujaama vastu ja nad sõitsid rongiga linna. Tol õhtul jõid nad Simoni korteris pudelitäie veini ja Eileen rääkis Simonile, kuidas ta oli süütuse kaotanud. Simon hakkas naerma ja palus naermise eest vabandust. Nad lamasid kahekesi tema toas voodis. Eileen ütles pausi järel: Ma tahtsin küsida, kuidas sa ise süütuse kaotasid. Aga teisest küljest, kust ma tean, järsku sa polegi kaotanud. Selle peale Simon naeratas. Ei, olen küll, ütles ta. Eileen lamas mõne sekundi tasa, nägu lae poole, ja hingas. Kuigi sa oled katoliiklane, ütles ta. Nad lamasid lähestikku, õlad peaaegu kokku puutumas. Just, vastas Simon. Kuidas Püha Augustinus ütleskí? Issand, anna mulle kasinust, aga mitte veel.

Pärast ülikooli lõpetamist astus Eileen iiri kirjanduse magistrantuuri ning Alice sai tööd kohvipoes ja hakkas romaani kirjutama. Nad elasid endiselt koos ja õhtuti, kui Eileen süüa tegi, luges Alice mõnikord oma käsikirjast naljakamaid kohti ette. Näiteks ütles Alice köögilaua taga juukseid laubalt ära lükates: Kuula seda. Tead seda meespeategelast, kellest ma sulle rääkisin? Vat tema saab õe tegelaskujult SMS-i. Pariisis oli Simon kolinud kokku oma sõbratariga, Natalie-nimelise prantslannaga. Pärast magistrikraadi kättesaamist hakkas Eileen tööle raamatupoes ja lükkas täislaotud kärusid üle poepõranda, et need tühjaks tõsta, ja pani bestselleritele ükshaaval hinnakleebiseid peale. Selleks ajaks olid tema vanematel taluga majandusraskused tekkinud. Kui Eileen kodus käis, oli isa Pat mossis ja rahutu ning tammus veidratel kellaaegadel majas ringi ja lülitas asju sisse-välja. Õhtusöögil ei rääkinud ta peaaegu sõnagi ja lahkus tihti lauast, enne kui teised olid söömise lõpetanud. Ühel õhtul, kui Eileen oli elutoas emaga kahekesi, ütles Mary, et midagi peab muutuma. Niimoodi edasi enam ei saa, ütles ta. Eileen küsis, kas ta mõtleb nende majanduslikku olukorda või abielu. Mary pööras pihud ülespoole ja nägi välja kurnatud, nägi välja vanem, kui ta tegelikult oli. Kõike, ütles ta. Ma ei tea. Sa tuled koju ja kurdad

oma töö üle, kurdad oma elu üle. Aga minu elu? Kes minu eest hoolitseb? Eileen oli siis kakskümmend kolm ja tema ema viiskümmend üks. Eileen vajutas sõrmeotsad hetkeks kergelt vastu üht silmalaugu ja küsis: Kas sa mitte ei kurda praegu mulle oma elu üle? Selle peale puhkes Mary nutma. Eileen vaatas teda ärevalt ja ütles: Mulle läheb väga hinge, et sa õnnetu oled, ma lihtsalt ei tea, mida ma sinu arvates tegema peaksin. Ema kattis näo kinni ja nuuksus. Mida ma valesti tegin? küsis ta. Kuidas ma nii egoistlikud lapsed üles kasvatasin? Eileen nõjatus vastu diivani seljatuge, nagu vaeks seda küsimust tõsiselt. Mis tulemust sa siin tahad? küsis ta. Raha ma sulle anda ei saa. Ma ei saa ajas tagasi minna ja panna sind teise mehega abielluma. Tahad, et ma kuulaksin sinu kurtmist? Küll ma kuulan. Ma ju kuulan. Aga ma ei saa hästi aru, miks on sinu kurbus sinu meelest tähtsam kui minu oma. Mary lahkus toast.

Kui nad olid kahekümne nelja aastased, sõlmis Alice ühe Ameerika kirjastusega kahesaja viiekümne tuhande dollari peale raamatulepingu. Ta ütles, et kirjastusvaldkonnas ei tea keegi rahast mõhkugi ja et kui nad on piisavalt rumalad, et talle sellist summat anda, on tema piisavalt ahne, et seda vastu võtta. Eileen käis ühe Kevini-nimelise doktorandiga ja oli tema kaudu leidnud madala palgaga, kuid huvitava töö kirjandusajakirja toimetuse assistendina. Algul luges ta lihtsalt korrektuuri, kuid paari kuu möödudes lubati tal hakata uusi kaastöid tellima ning aasta lõpus kutsus toimetaja teda üles omaenda loomingut pakkuma. Eileen lubas järele mõelda. Lola töötas nüüd juhtimisnõustamise firmas ja tal oli Matthew'-nimeline poiss-sõber. Ta kutsus Eileeni ühisele õhtusöögile. Ühel neljapäeva õhtul pärast tööd ootasid nad kolmekesi kolmveerand tundi üha pimedamal ja kõledamal tänaval, et pääseda uude burgerirestorani, mida Lola kangesti proovida tahtis. Kui burgerid saabusid, olid nad hariliku maitsega. Lola päris Eileenilt tema karjääriplaanide kohta ja Eileen ütles, et talle meeldib seal ajakirjas. No praegu jah, ütles Lola. Aga mis edasi? Eileen ütles, et ei tea. Lola tegi naerunäo ja ütles: Ühel päeval pead sa hakkama päris maailmas

elama. Eileen läks tol päeval jalgsi koju ja leidis diivanilt eest Alice'i, kes töötas oma raamatu kallal. Alice, ütles ta, kas ma pean hakkama ühel päeval päris maailmas elama? Alice korsatas pilku tõstmata ja ütles: Issand jumal, ei, muidugi mitte. Kes sulle seda ütles?

Järgmise aasta augustis sai Eileen ema käest teada, et Simon ja Natalie on lahku läinud. Selleks ajaks olid nad neli aastat koos olnud. Eileen rääkis Alice'ile, et oli arvanud, et nad abielluvad. Ma arvasin kogu aeg, et nad abielluvad, korrutas ta. Ja Alice vastas seepeale: Jah, sa oled seda maininud. Eileen saatis Simonile meili ja küsis, kuidas tal läheb, ja Simon kirjutas vastu: Ega sa vist lähiajal Pariisi ei satu? Väga tahaksin sind näha. *Halloween*'i paiku sõitis Eileen talle paariks päevaks külla. Simon oli nüüd kolmkümmend ja tema kakskümmend viis. Nad käisid pärastlõunati muuseumides ja rääkisid kunstist ja poliitikast. Iga kord, kui ta Simonilt midagi Natalie kohta küsis, vastas mees kerglasel toonil, napilt ja muutis teemat. Ükskord, kui nad kahekesi Musée d'Orsays istusid, ütles Eileen Simonile: Sa tead minust kõike, aga mina ei tea sinust mitte midagi. Simon vastas kuidagi valulise naeratusega: Vat nüüd räägid sa täpselt nagu Natalie. Siis hakkas mees naerma ja palus vabandust. See oli ainus kord, kui ta Natalie nime mainis. Hommikuti tegi Simon kohvi ja öösel magas Eileen tema voodis. Kui nad olid armatsenud, meeldis Simonile Eileeni pikalt kaisus hoida. Selsamal päeval, kui Eileen Dublinisse naasis, jättis ta oma poisi maha. Simonist ei kuulnud ta enam midagi kuni jõuludeni, mil too tema isakoju saabus, et klaasike brändit juua ja jõulupuud imetleda.

Alice'i raamat ilmus järgmisel kevadel. Selle avaldamist ümbritses laialdane meediatähelepanu, algul enamjaolt positiivne ja siis mõned negatiivsed artiklid reaktsiooniks algse kajastuse lipitsevale positiivsusele. Suvel tutvus Eileen nende sõbra Ciara korteris peetud peol Aidani-nimelise mehega. Aidanil olid paksud tumedad juuksed ning jalas linased püksid ja määrdunud tennised. Lõpuks istusid nad hilise ööni kahekesi köögis ja rääkisid lapsepõlvest. Meie peres lihtsalt ei räägita

mitte millestki, ütles Aidan. Kõik on pinna all, miski ei tule välja. Tohib sulle juurde kallata? Eileen vaatas, kuidas mees tema klaasi punast veini valas. Ega meie peres kah ei räägita, ütles ta. Mõnikord me vist üritame, aga ei oska. Õhtu lõppedes kõndisid Eileen ja Aidan samas suunas üheskoos kodu poole ning Aidan tegi ringi, et Eileeni majaukseni saata. Ole siis tubli, ütles ta, kui nad lahku läksid. Paar päeva hiljem said nad dringiks kokku, ainult nemad kahekesi. Aidan oli muusik ja heliinsener. Ta rääkis Eileenile oma tööst, korterikaaslastest, suhetest emaga, mitmesugustest sümpaatiatest ja antipaatiatest. Eileen naeris nende vestluse ajal palju ja tundus olevat elevil, puudutas oma suud, kummardus istmel ettepoole. Kui Eileen oli tol õhtul koju jõudnud, saatis Aidan talle sõnumi, kus seisis: sa oled nii hea kuulaja! vau! ja ma räägin liiga palju, vabandust. kas me võiks uuesti kohtuda?

Järgmisel nädalal läksid nad veel kord dringile, ja siis veel ühele. Aidani korteri põrand oli musti juhtmepuntraid täis ja voodiks oli ainult madrats. Sügisel sõitsid nad paariks päevaks Firenzesse ja jalutasid kahekesi läbi katedraali jaheduse. Ühel õhtul, kui Eileen restoranis mingi vaimuka remargi tegi, naeris Aidan nii kõvasti, et pidi lilla salvrätikuga silmi pühkima. Ta ütles, et armastab Eileeni. Kõik siin elus on uskumatult kaunis, kirjutas Eileen Alice'ile saadetud sõnumis. Ma ei suuda uskuda, et on võimalik nii õnnelik olla. Simon kolis umbes samal ajal Dublinisse tagasi, et asuda tööle vasakpoolse parlamendirühma nõunikuna. Eileen nägi teda vahel bussis või tänavat ületamas, käsivars ümber ühe või teise kena naise. Enne jõule kolisid Eileen ja Aidan kokku. Aidan tassis oma auto pakiruumist Eileeni raamatukaste ja ütles uhkelt: Sinu aju raskus. Alice tuli nende soolaleivapeole, pillas viinapudeli plaaditud köögi põrandale, rääkis väga pika loo nende ülikooliaastatest, mis paistis veidigi naljakas tunduvat üksnes Eileenile ja talle, ja läks siis jälle koju. Enamik teisi peolisi olid Aidani sõbrad. Pärast ütles purjus Eileen Aidanile: Miks mul üldse sõpru pole? Kaks tükki on, aga need on imelikud.

Ja teised on pigem tuttavad. Aidan silus tema juukseid ja ütles: Sul olen mina.

Järgmised kolm aastat elasid Eileen ja Aidan kesklinna lõunaosas kahetoalises korteris, tõmbasid illegaalselt välismaa filme, tülitsesid üüri jagamise pärast, kokkasid kordamööda ja pesid kordamööda nõusid. Lola ja Matthew kihlusid. Alice võitis kopsaka kirjandusauhinna, kolis New Yorki ja hakkas Eileenile päeval ja öösel imelikel kellaaegadel meile saatma. Siis lõpetas ta meilimise sootuks, kustutas oma sotsiaalmeediakontod, ignoreeris Eileeni sõnumeid. Detsembris helistas Simon ühel õhtul Eileenile ja ütles, et Alice on Dublinis tagasi ja psühhiaatriahaiglas. Eileen istus diivanil, telefon vastu kõrva, Aidan oli samal ajal kraanikausi ääres ja loputas kraani all taldrikut. Kui Eileen ja Simon olid oma jutuajamise lõpetanud, istus Eileen, telefon käes, ega öelnud midagi, ja Simon ei öelnud samuti midagi, mõlemad olid vait. No nii, ütles mees viimaks. Ma lasen su siis minema. Paar nädalat hiljem läksid Eileen ja Aidan lahku. Aidan ütles Eileenile, et nii palju on sebimist ja et nad mõlemad vajavad hingamisruumi. Ta läks oma vanemate juurde elama ja Eileen kolis koos ühe abielupaariga kesklinna põhjaossa kolmetoalisse korterisse. Lola ja Matthew otsustasid suvel väikesed pulmad pidada. Simon vastas talle saadetud kirjadele endistviisi kohe, viis Eileeni aeg-ajalt lõunale ja hoidis oma eraelu endale. Oli aprill ja mitmed Eileeni sõbrad olid hiljuti Dublinist lahkunud või valmistusid selleks. Ta käis hüvastijätupidudel, seljas tumeroheline nööpidega kleit või kollane toon-toonis vööga kleit. Inimesed rääkisid talle madalate lagede ja paberist lambivarjudega elutubades kinnisvaraturust. Mu õde abiellub juunis, ütles ta neile. Nii põnev, vastasid nad. Sul on tema pärast kindlasti hea meel. Jajah, naljakas, ütles Eileen seepeale. Ei ole.

4

Alice, ma olen vist samuti kogenud seda tunnet, mis sul toidupoes oli. Ma ise tunnen, nagu vaataksin alla ja näeksin esimest korda, et seisan peadpööritavas kõrguses tibatillukesel eendil ja ainus, millele ma toetun, on peaaegu kõigi teiste ilmaelanike armetus ja alandus. Ja lõpuks mõtlen ma alati: ma isegi ei taha siin üleval olla. Mul pole kõiki neid odavaid riideid ja importtoite ja plastkarpe vaja, nad vist isegi ei tee mu elu paremaks. Lihtsalt tekitavad prügi ja teevad mind igal juhul õnnetuks. (Mitte et ma võrdleksin oma rahulolematust tõeliselt rõhutud rahvaste armetu olukorraga, ma tahan lihtsalt öelda, et eluviis, mida me nende abil säilitame, ei paku mu meelest isegi rahuldust.) Inimesed arvavad, et sotsialismi säilitatakse jõuga – omandi jõulise ekspropriieerimisega –, kuid nad võiksid lihtsalt tunnistada, et ka kapitalismi säilitatakse sellesama jõuga vastassuunas, olemasolevate varakorralduste jõulise kaitsmisega. Ma tean, et sa tead seda. Kuidas mulle küll ei meeldi samade asjade üle aina uuesti valede algprintsiipide alusel vaielda.

Ka mina olen viimasel ajal mõelnud ajale ja poliitilisele konservatiivsusele, ehkki teistmoodi. Minu meelest võib praegu õigusega väita, et me elame ajaloolise kriisi ajajärgul, ja enamik inimesi paistab selle ideega üldiselt nõustuvat. Ma pean silmas, et kriisi väliseid sümptomeid, näiteks suuri ennustamatuid nihkeid valimispoliitikas, peetakse üldjuhul anomaalseteks nähtusteks. Teatud määral paistab, et isegi mõningaid „maha surutumaid" struktuurilisi sümptomeid, nagu põgenike massiuppumist ja kliimamuutuste põhjustatud korduvaid katastroofe,

on hakatud võtma poliitilise kriisi ilmingutena. Ja minu teada näitavad uurimused, et inimesed on viimasel paaril aastal hakanud palju rohkem uudiseid lugema ja end päevapoliitikaga kurssi viima. Näiteks on minu elus muutunud tavaliseks saata SMS-e stiilis: tillerson sai kinga hahaha. Ma olen lihtsalt aru saanud, et tegelikult ei peaks selliste sõnumite saatmine tavapärane olema. Aga jah, seetõttu on nüüd igast päevast saanud uus ja unikaalne infoüksus, mis sekkub eelmise päeva infomaailma ja asendab selle. Ja mul tekib küsimus (võib-olla ütled, et seosetult), mida see kõik kultuurile ja kunstiharudele tähendab. Selles mõttes, et me oleme harjunud tegelema kultuuriteostega, mille tegevus leiab aset „olevikus". Kuid see jätkuva oleviku tunnetus ei kuulu enam meie ellu. Olevik on muutunud katkendlikuks. Iga päev, isegi iga päeva iga tund asendab eelnenud aja ja muudab selle ebaaktuaalseks, ja meie elusündmused on arusaadavad üksnes pidevalt värskeneva uudistevoo taustal. Nii et kui me vaatame, kuidas filmides tegelased istuvad õhtusöögilauas või sõidavad autoga ringi, sepitsedes mõrva või kurvastades oma armulugude pärast, tahame loomulikult teada, mis hetkel nad neid asju täpselt teevad seoses kataklüsmiliste ajalooliste sündmustega, mis meie praegusele reaalsustajule struktuuri annavad. Enam pole neutraalset raamistikku. On ainult ajajoon. Ma tõesti ei tea, kas see sünnitab veel uusi kunstivorme või tähendab lihtsalt kunsti lõppu vähemalt sellisel kujul, nagu meie seda tunneme.

Su ajateemaline lõik meenutas mulle samuti üht hiljuti netist loetud asja. Selgub, et hilisel pronksiajal, alates umbes tuhande viiesajandast aastast enne kristlikku ajaarvestust, iseloomustas Vahemere idaregiooni tsentraliseeritud lossivalitsuste süsteem, mis jaotas keerukate ja spetsialiseerunud linnamajanduste kaudu raha ja kaupu ümber. Vikipeediast lugesin. Tol ajal olid kaubateed põhjalikult välja arenenud ja tekkisid kirjakeeled. Toodeti kalleid lukskaupu, mida toimetati suurte vahemaade taha – kaheksakümnendatel aastatel avastati Türgi ranniku lähedalt üks uppunud laev, mille lastiks olid Egiptuse ehted,

Kreeka savinõud, Sudaanist pärit roosipuu, Iiri vask, granaatõunad, elevandiluu. Seejärel, seitsmekümne viie aasta jooksul ajavahemikus umbes 1225 – 1150 e.m.a., varises tsivilisatsioon kokku. Vahemere ranniku idaosa suurlinnad kas hävitati või jäeti maha. Kirjaoskus suri enam-vähem välja ja terved kirjasüsteemid läksid kaotsi. Keegi muuseas ei tea, miks nii juhtus. Vikipeedia pakub välja teooria nimega „üldine süsteemide kokkuvarisemine", misläbi „tsentraliseerumine, spetsialiseerumine, komplekssus ja ebaproportsionaalselt suure ladvikuga poliitiline struktuur" muutsid hilise pronksiaja tsivilisatsiooni kokkuvarisemise suhtes iseäranis haavatavaks. Ühe teise teooria pealkiri on lihtsalt „Kliimamuutus". Mulle tundub, et see seab meie praeguse tsivilisatsiooni veidi pahaendelisse valgusse või mis? Üldine süsteemide kokkuvarisemine pole mulle võimalusena eales pähegi tulnud. Muidugi ma tean kusagil ajusopis, et kõik, mida me endale inimtsivilisatsiooni kohta räägime, on vale. Aga kujuta ette, kui sa peaksid seda päriselus avastama.

Üldse mitte sellega seotult, ja õigupoolest niivõrd seosetult, et see tuleb mu viimase lõigu suhtes järsu üheksakümnekraadise nurga alt: mõtled sa kunagi oma bioloogilise kella peale? Mitte et sa seda tegema peaksid, aga tekkis lihtsalt küsimus, et kas mõtled. Me oleme muidugi veel üpris noored. Aga pole kahtlust, et kogu inimkonna ajaloo vältel on valdav enamik naisi meie vanusesse jõudes juba mitu last sünnitanud. Eks? Selle kontrollimiseks muidugi mingit head moodust pole. Kui nüüd järele mõelda, pole ma isegi kindel, kas ma lapsi tahan. Aga sina? Või järsku sa veel ei tea, kas ei või jaa. Teismelisena mõtlesin, et pigem suren, kui emaks saan, ja kahekümnendates eeldasin ebamääraselt, et see on selline asi, mis lõpuks lihtsalt juhtub, ja nüüd, kus mu kolmekümnes sünnipäev on varsti käes, hakkan mõtlema: noh? Mitte et keegi sabas seisaks, et mind selle bioloogilise funktsiooni täitmisel aidata, seda pole vaja öeldagi. Ja lisaks on mul kummaline ja täiesti seletamatu kahtlus, et ma ei pruugi viljakas olla. Meditsiinilist põhjust selliseks arvamuseks pole. Mainisin seda hiljuti Simonile, kui

kurtsin oma muude arvukate alusetute tervisemurede üle, ning ta ütles, et tema meelest ei tarvitse mul selle konkreetse asja pärast muretseda, sest tema arvates olen ma *viljaka välimusega*. Naersin selle üle päev otsa. Tegelikult naeran sulle praegu seda meili kirjutades ikka veel. Aga jah, mind lihtsalt huvitab, mis mõtted sul on. Võib-olla sulle tundub, et arvestades lähenevat tsivilisatsiooni kokkuvarisemist on lapsed nagunii välistatud.

Küllap ma mõtlen praegu sellele kõigele, sest nägin ükspäev juhuslikult tänaval Aidanit ja sain hoobilt infarkti ja surin ära. Tema nägemisest saadik on iga järgnev tund olnud eelmisest hullem. Või on asi lihtsalt selles, et valu, mida ma praegu tunnen, on nii terav, et ületab mu võime tol hetkel tuntud valu rekonstrueerida? Võiks ju arvata, et meenutatud piin ei tundu kunagi nii hull kui praegune piin, isegi kui see tegelikult oli palju hullem – me ei mäleta, kuivõrd palju hullem see oli, sest meenutamine on kogemisest nõrgem. Võib-olla peavadki keskealised inimesed sellepärast oma mõtteid ja tundeid noorte omadest tähtsamaks, sest nad suudavad oma nooruspõlve tundeid ainult hämaralt meenutada, võimaldades samal ajal oma praegustel kogemustel oma ellusuhtumises domineerida. Aga vaist ütleb mulle, et ma tunnen end praegu, kaks päeva pärast Aidani nägemist, tegelikult hullemini kui tol hetkel, kui ma teda nägin. Ma tean, et meie vahel toimunu oli lihtsalt üks sündmus ja mitte sümbol – lihtsalt üks asi, mis juhtus või mida Aidan tegi, ja mitte mu üldise elus läbikukkumise vältimatu ilming. Aga kui ma teda nägin, oleksin nagu kõike algusest peale üle elanud. Ja Alice, mul on tõesti tunne, et mul on kõik lörri läinud, ja mõnes mõttes pole mu elu tõesti mitte midagi väärt ja väga vähesed inimesed hoolivad, mis seal sünnib. Nii raske on vahel selles kõiges mingit mõtet näha, kui selgub, et asjad, mida ma elus tähendusrikkaks pean, ei tähendagi midagi, ja et inimesed, kes peaksid mind armastama, ei armastagi mind. Mul on isegi seda tobedat meili kirjutades pisarad silmas, ja ometi on mul olnud ligi pool aastat aega sellest üle saada. Tekib juba kahtlus, et järsku ma ei saagi sellest üle. Võib-olla jätavadki teatud liiki

valud inimese teatud kujunemisetappides tema minapildile jäädava jälje. Nagu see, et ma kaotasin süütuse alles kahekümneselt ja see oli nii valus ja piinlik ja vastik, ja sestsaadik olen tundnud end täpipealt seda sorti inimesena, kellega selline asi juhtub, kuigi enne ei tundnud. Ja nüüd tunnen ma end lihtsalt seda sorti inimesena, keda elukaaslane lakkab mõne aasta pärast armastamast, ja ma ei leia enam moodust, kuidas mingit teist sorti inimene olla.

Töötad sa seal pärapõrgus mõne uue asja kallal? Või kutsud ainult kohalikke tõrksaid poisse kohtingule? Igatsen sind! Kallistan. E.

5

Felix näperdas nurgapoe jahesektsioonis valmistoitude valikut, veidi hajameelne ilme näol. Oli neljapäeva pärastlõunal kell kolm ja pea kohal umisesid päevavalguslambid. Poeuksed läksid valla, kuid Felix ei pööranud ringi. Ta pani ühe valmistoidu riiulisse tagasi ja võttis välja telefoni. Uusi teateid polnud. Ta pani teist nägu tegemata seadme taskusse tagasi, tõstis riiulilt pealtnäha suvalise plastkarbi, läks kassa juurde ja maksis. Poest välja minnes jäi ta värskete puuviljade väljapaneku ees seisma. Seal seisis Alice ja vaatas õunu, tõstis õunu üksteise järel üles ja uuris, ega neil plekke pole. Alice'i ära tundnud Felix hakkas natuke teistmoodi seisma, sirgemalt. Algul polnud selge, kas ta tervitab naist või väljubki tere ütlemata – paistis, et ta ei tea seda ise ka. Hoides valmistoitu ühes käes, kopsis ta sellega hajameelselt vastu jalga. Seepeale, võib-olla Felixit kuuldes või saades lihtsalt teadlikuks tema olemasolust oma perifeerses nägemisväljas, pööras Alice ringi ja märkas teda ja torkas kohe juuksed kõrva taha.

Terekest, ütles Alice.

Hei. Kuidas läheb?

Hästi, tänan küsimast.

Oled juba mõne sõbra leidnud? küsis Felix.

Kaugel sellest.

Felix naeratas, kopsis uuesti valmistoiduga vastu jalga ja heitis pilgu väljapääsu poole. Ära jama, ütles ta. Mis me sinuga peale hakkame? Sa lähed siin üksinda ju hulluks.

Oi, ma juba olengi, ütles Alice. Aga järsku olin juba enne siia jõudmist.

Hull või? Mulle jätsid sa küll üsna normaalse mulje.

Ma ei kuule seda sõna endaga seoses just tihti, aga tänan.

Nad seisid ja vaatasid teineteist, kuni Alice langetas pilgu ja puudutas uuesti juukseid. Mees kiikas veel korra üle õla väljapääsu poole ja siis uuesti naise poole. Oli raske aru saada, kas ta tunneb Alice'i ebamugavustundest mõnu või lihtsalt haletseb teda. Alice omalt poolt näis tundvat kohustust seista seal edasi seni, kuni mees rääkida tahab.

Saatsid vana hea deitinguäpi pikalt või? küsis Felix.

Alice vastas talle, naeratus näol, otse silma vaadates: Jah, ära pane pahaks, aga viimane katse ei mõjunud just innustavalt.

Kas ma ajasin sul meesteisu täitsa ära või?

Oh, mitte ainult meeste. Igast soost inimeste.

Felix hakkas naerma ja ütles: Oma arust ma polnud küll nii hull.

Ei, sina ei olnudki. Aga mina olin.

Ah, polnud sul häda midagi.

Mees kortsutas värskete köögiviljade poole kulmu, enne kui uuesti rääkima hakkas. Naine ei paistnud enam nii pinges ja jälgis meest neutraalsel pilgul.

Sa võiks täna õhtul külla tulla, kui sa inimestega tutvuda tahad, ütles Felix. Mõned meie töögängist tulevad.

Sul on mingi pidu?

Mees krimpsutas nägu. Ma ei tea, ütles ta. Selles mõttes, et inimesi sinna tuleb, nii et. Pidu või kuidas tahes sa seda nimetad, nojah. Aga mitte midagi uhket.

Naine naeratas, liigutades hambaid näitamata suud. Kõlab toredasti, ütles ta. Sa pead mulle meelde tuletama, kus sa elad.

Ma viskan selle sulle Google Mapsi, kui sul see on, ütles mees.

Naine võttis taskust telefoni ja avas kõnealuse äpi. Seadet mehele ulatades küsis ta: Sul on täna vaba päev?

Mees kirjutas pilku tõstmata oma aadressi otsingukasti. Jah, ütles ta. Ma olen sel nädalal täitsa suvalistesse vahetustesse pandud. Ta ulatas telefoni naisele tagasi, et näidata aadressi: Ocean

Rise 16. Ekraanil paistis hallil taustal valgete tänavate võrgustik, selle kõrval merd kujutav sinine ala. Mõnikord polegi sind seal peaaegu üldse vaja, lisas Felix. Ja siis käid mõnel nädalal iga päev. Hulluks ajab. Ta vaatas uuesti ringi, kassa poole, paistes nüüd olevat hoopis teises tujus. Õhtul siis näeme, jah? ütles ta.

Kui sa ikka kindlasti tahad, et ma tuleksin, vastas naine.

Eks sa ise vaata. Ma läheks küll lolliks, kui ma seal päev otsa üksi oleksin. Aga sulle võib-olla meeldib.

Tegelikult ei meeldi. Ma tuleksin küll hea meelega, aitäh kutsumast.

Ah, mis, väike asi, ütles mees. Seal on nagunii päris palju rahvast. Pärast siis näeme, ole tubli.

Ilma et oleks naisega uuesti silmsidet loonud, pööras mees ringi ja lahkus poest. Naine vaatas uuesti õunakasti poole, ning just nagu tundes, et nüüd oleks juba kohatu neid detailselt uurida, et puuvilja välispinnalt plekkide otsimise protsess on muutunud naeruväärseks ja isegi häbiväärseks, võttis ta ühe õuna ja suundus külmikutega vahekäiku.

/

Ocean Rise 16 oli kahepereelamu, fassaadi eenduv vasak pool punastest tellistest ja parem pool valgeks värvitud. Betoneeritud majaesist eraldas naabri aiast madal müür. Tänavapoolsel aknal olid kardinad ees, kuid sees põlesid tuled. Alice seisatas uksel, seljas samad riided mis enne. Ta oli pannud näole puudrit, mistõttu nahk oli kuiva moega, ja vasakus käes oli tal pudel punast veini. Ta helistas kella ja jäi ootama. Mõne sekundi pärast avas ukse umbes temavanune naine. Koridor naise taga oli ere ja kärarikas.

Tere, ütles Alice. Kas Felix elab siin?

Jaa, jaa. Astu sisse.

Naine lasi Alice'i majja ja sulges ukse. Tal oli käes katkise servaga kruus, mis paistis sisaldavat mingisugust koolat. Mina olen Danielle, ütles naine. Kutid on siinsamas. Koridori lõpus

köögis istus mitmel pool ümber laua kuus meest ja kaks naist. Felix istus röstri kõrval köögikapi peal ja jõi otse purgist. Ta ei tõusnud Alice'it sisenemas nähes püsti, ainult noogutas talle. Alice järgnes Danielle'ile kööki, külmiku poole, Felixi istumispaiga lähedusse.

Hei, ütles Felix.

Tere, ütles Alice.

Kaks inimest ruumis olid pöördunud teda vaatama, teised aga jätkasid varasemat vestlust. Danielle küsis, kas Alice tahab oma veini jaoks klaasi, ja Alice ütles jah. Kapis tuhnimise ajal küsis Danielle: Kust te siis teineteist tunnete?

Me tutvusime Tinderis, ütles Felix.

Danielle ajas end püsti, puhas veiniklaas käes. Ja see on sinu ettekujutus kohtingust? ütles ta. Kui romantiline.

Me juba üritasime kohtingul käia, ütles Felix. Ta ütles, et see ajas tal eluks ajaks meesteisu ära.

Alice üritas Felixi pilku püüda, võib-olla selleks, et naeratada, näidata, et see remark tegi talle nalja, kuid mees ei vaadanud tema poole.

Pole ka ime, ütles Danielle.

Alice pani pudeli kapipealsele ja vaatas köögiseina ääres seisvat CD-de kogu. Palju plaate, ütles ta.

Jajah, minu omad, vastas Felix.

Alice tõmbas sõrmega mööda plastkarpide selgi ja tõmbas ühe oma praost veidi välja, nii et see jäi ripakile nagu keel. Selleks ajaks oli Danielle võtnud köögilaual istuva naisega jutu üles ja keegi teine mees oli tulnud külmkappi avama. Too küsis Alice'i poole žestikuleerides Felixilt: Kes see on?

See on Alice, ütles Felix. Ta on romaanikirjanik.

Kes on romaanikirjanik? küsis Danielle.

See daam siin, ütles Felix. Ta teenib elatist raamatute kirjutamisega. Või nii ta väidab.

Mis su nimi on? küsis mees. Ma panen Google'isse.

Alice jälgis asjade arengut sunnitud ükskõiksusega. Alice Kelleher, ütles ta.

Felix silmitses teda. Teine mees istus tühjale toolile ja hakkas oma telefonis kirjutama. Alice jõi veini ja vaatas köögis ringi, nagu oleks tal ükskõik. Mees ütles nüüd telefoni kohal küürutades: Näete, ta on kuulus. Alice ei reageerinud, ei vastanud Felixi pilgule. Danielle kummardus ekraani kohale. Vaata aga vaata, ütles ta. Tal on isegi Vikipeedia lehekülg ja puha. Felix libistas end kapi otsast alla ja võttis sõbra käest telefoni. Ta puhkes naerma, kuid tema lustlikkus ei paistnud päris siiras.

Kirjandusteosed, luges ta valjult. Mugandused. Isiklik elu.

See lõik on kindlasti lühike, ütles Alice.

Miks sa mulle ei öelnud, et sa kuulus oled? küsis Felix.

Alice vastas tüdinud, peaaegu põlgliku häälega: Ma ütlesin sulle, et ma olen kirjanik.

Felix vaatas talle naeratades otsa. Ma annan sulle su järgmiseks kohtinguks hea soovituse, ütles ta. Maini vestluse käigus, et sa oled prominent.

Aitäh soovimatu kohtingunõuande eest. Heidan selle kohe kindlasti kõrvale.

Mis, sa oled nüüd pahane, et me su netist üles leidsime?

Muidugi mitte, ütles Alice, ma ju ütlesin sulle oma nime. Ma poleks pruukinud.

Felix vaatas teda veel paar sekundit ning vangutas siis pead ja ütles: Sa oled imelik.

Alice puhkes naerma ja ütles: Kui läbinägelik. Järsku paned selle mu Vikipeedia lehele?

Siis hakkas ka Danielle naerma. Felixi nägu oli veidi punetama löönud. Ta pöördus Alice'ist eemale ja ütles: Igaühel võib Vikipeedia lehekülg olla. Sa nagunii kirjutasid selle ise.

Alice vastas, just nagu hakkaks tal juba vaikselt lõbus: Ei, ainult raamatud.

Sa oled vist endast väga kõrgel arvamusel, ütles Felix.

Miks sa nii tundlik oled? küsis Danielle.

Ei ole, vastas Felix. Ta ulatas telefoni sõbrale tagasi ja jäi siis vastu külmikut toetudes seisma, käed rinnal risti. Alice seisis tema lähedal kapi juures. Danielle vaatas Alice'ile otsa ja

kergitas kulme, kuid ühines siis varasema vestlusega. Üks teine naine pani muusika mängima ja mõned mehed ruumi teises otsas prahvatasid millegi üle naerma. Alice ütles Felixile: Kui sa tahad, et ma lahkun, siis ma lähen.

Kust sa võtad, et ma tahan, et sa lahkuksid? küsis Felix.

Ruumi sisenes uus salgake inimesi ja kära kasvas. Keegi ei tulnud konkreetselt Alice´i või Felixiga rääkima ning mõlemad seisid külmiku kõrval vaikides edasi. Kummagi näost ei aimunud, on see kogemus kuidagi eriti valuline, kuid mõne sekundi pärast Felix ringutas ja ütles: Mulle ei meeldi toas suitsetada. Tuled õue suitsule? Saad meie koeraga kohtuda. Alice noogutas, ei lausunud midagi ning järgnes Felixile terrassiuksest tagaaeda, veiniklaas käes.

Felix libistas ukse nende järel kinni ja lontsis üle muru väikese, improviseeritud puldankatusega aiakuuri poole. Kohemaid sööstis aia tagaosast Felixi juurde springerspanjel, ävastas erutusest, toetas esikäpad Felixi jalgadele ja tõi siis kuuldavale üheainsa kiunatuse. See on Sabrina, ütles Felix. Ta pole tegelikult meie oma, eelmised elanikud lihtsalt jätsid ta maha. Kuna mina teda tavaliselt söödan, on ta minu suur fänn. Alice ütles, et selles pole kahtlust. Me tavaliselt ei hoia teda õues, ütles Felix. Ainult kui meil külalised on. Kui kõik õhtul koju lähevad, saab ta jälle sisse. Alice küsis, kas koer magab Felixi voodis, ja Felix hakkas naerma. Üritab magada, ütles ta. Aga ta teab, et ei tohi. Ta sasis koera kõrvu ja ütles hellalt: Lollike. Uuesti Alice'i poole pöördudes lisas ta: Ta muuseas on täielik idioot. Tõeliselt rumal. Kas sa suitsetad? Alice lõdises ja varrukast välja ulatuv randmeosa oli kananahal, kuid ta võttis sigareti vastu ning seisis ja suitsetas, samal ajal kui Felix ka endale sigareti süütas. Mees tõmbas mahvi, hingas selle värskesse öisesse õhku välja ning vaatas üle õla maja poole. Sees oli ere valgus ja Felixi sõbrad ajasid juttu ja žestikuleerisid. Terrassiuste sooja kollase ristküliku ümber oli pime maja, muru, taeva katkematu must tühjus.

Dani on tore tüdruk, ütles Felix.

Jah, ütles Alice. Tundub jah sedamoodi.

Jaa. Me käisime vanasti.

Ah soo? Pikalt või?

Felix kehitas õlgu ja ütles: Umbes aasta. Ma ei tea – tegelikult kauem kui aasta. Aga jah, see oli ammu, me oleme nüüd head sõbrad.

Kas ta meeldib sulle ikka veel?

Felix kiikas maja poole, just nagu aitaks pilguheit Danielle'ile tal seda küsimust oma teadvuses lahendada. Tal on nagunii praegu keegi teine, ütles ta.

Mõni su sõber?

Ma tean teda jah. Teda pole täna siin, võib-olla kohtute veel.

Felix pööras pilgu majalt ja topsutas sigareti küljest tuhka, nii et mõned hõõguvad sädemed langesid aeglaselt läbi pimeda õhu. Koer sööstis kuurist mööda ja jooksis siis mitu tiiru ringi.

Tuleb tunnistada, et kui Dani mind kuuleks, ütleks ta sulle, et mina keerasin kõik persse, lisas Felix.

Mis sa siis tegid?

Ah, ju ma olin tema vastu külm. Vähemasti tema väitel. Võid tema käest ise küsida, kui tahad.

Alice naeratas ja ütles: Kas sa tahaksid, et ma küsiksin?

Jumal hoidku ei, minu pärast küll mitte. Ma kuulsin seda tookord juba piisavalt. Minu nutud on nutetud, ära muretse.

Kas sa siis nutsid selle pärast?

No mitte sõna otseses mõttes, ütles Felix. Seda mõtlesid või? Ega ma päriselt ei nutnud, aga noh, olin tige jah.

Kas sa kunagi päriselt nutad ka?

Felix turtsatas ja ütles: Ei. Aga sina?

Oi, pidevalt.

Jah? küsis Felix. Mille pärast sa siis nutad?

Ükskõik mille pärast. Ju ma siis olen väga õnnetu.

Felix vaatas talle otsa. Tõsiselt? küsis ta. Miks?

Mitte midagi konkreetset. Mul on lihtsalt selline tunne. Mu elu käib mulle üle jõu.

Felix vaikis hetke, vaatas uuesti oma sigaretti ja ütles: Ma vist ikka ei tea veel kogu lugu su kolimise põhjuste kohta.

Pole suurem asi lugu, ütles Alice. Ma sain närvivapustuse. Olin mõne nädala haiglas ja välja pääsedes kolisin siia. Aga midagi mõistatuslikku siin pole – see tähendab, mu kokkuvarisemisel polnud mingit põhjust, ma lihtsalt varisesin kokku. Ja see pole mingi saladus, kõik teavad.

Felix paistis selle uue info üle juurdlevat. On see su Vikipeedia lehel või? küsis ta.

Ei, selles mõttes, et kõik inimesed mu elus teavad. Mitte kõik maailmas.

Ja millest see närvivapustus sul tekkis?

Mitte millestki.

Okei, aga mis mõttes sul närvivapustus oli? Mis siis juhtus?

Alice pahistas suunurgast välja suitsujoa. Ma tundsin, et ei valitse ennast üldse, ütles ta. Olin lihtsalt kogu aeg kohutavalt vihane ja endast väljas. Ma ei valitsenud ennast, ma ei suutnud normaalselt elada. Paremini ma seda seletada ei oska.

Selge pilt.

Nende vahel võttis maad vaikus. Alice kummutas klaasist viimased veinitilgad, lömastas talla all sigareti ja pani käed rinnale vaheliti. Felix tundus hajevil olevat ja jätkas aeglast suitsetamist, nagu oleks Alice'i kohalolu unustanud. Seejärel köhatas ta kurgu puhtaks ja ütles: Mul oli pärast ema surma kah natuke selline tunne. Eelmisel aastal. Tekkis tunne, et mis kuradi mõte elul on, eks? Ega seal lõpus ju midagi pole. Mitte et ma oleks tõesti tahtnud surnud olla või nii, aga ma, kurat, ei suutnud enamuse ajast ka elus olla. Ma ei tea, kas seda võiks närvivapustuseks nimetada. Ma ei viitsinud paar kuud tõsiselt mitte midagi – üles tõusta ja tööle minna ja nii edasi. Ma tegelikult jäingi siis tööst ilma, sellepärast ma olengi nüüd seal laos. Jah. Nii et ma mõnes mõttes saan aru, mida sa selle närvivapustuse all mõtled. Muidugi oli see kogemus minu puhul teistsugune, aga ma mõistan jah, mis värk sul oli.

Alice ütles uuesti, et tunneb Felixile kaasa, ja Felix võttis tema kaastundeavalduse vastu.

Ma sõidan järgmisel nädalal Rooma, ütles Alice. Sest mu raamat tuleb itaalia keeles välja. Järsku sa tahaksid kaasa tulla.

Felix ei ilmutanud kutse peale vähematki üllatust. Ta kustutas sigareti, nühkides põlevat otsa mitu korda vastu kuuriseina. Koer tõi aia tagaotsas kuuldavale veel ühe kiunatuse.

Mul pole raha, ütles Felix.

No ma võin kõige eest maksta. Ma olen rikas ja kuulus, mäletad?

See kutsus esile kerge naeratuse. Sa oled imelik, ütles Felix. Seda ma tagasi ei võta. Kui kauaks sa lähed?

Ma sõidan sinna kolmapäeval ja tulen tagasi esmaspäeva hommikul. Aga me võime kauemaks jääda, kui tahad.

Nüüd hakkas Felix naerma. Kuradi kurat, ütles ta.

Oled sa kunagi Roomas käinud?

Ei.

Siis sa peaksid kindlasti tulema, ütles Alice. Sulle kindlasti meeldiks.

Kust sa tead, mis mulle meeldiks?

Nad vaatasid teineteisele otsa. Oli liiga pime, et kumbki teise näost eriti palju infot ammutada saanuks, aga ometi vaatasid nad edasi ega pööranud pilku, just nagu oleks vaatamise akt tähtsam kui see, mida näha oli.

Ei teagi, ütles Alice. Ma lihtsalt arvan.

Lõpuks pööras Felix näo kõrvale. Hea küll, ütles ta. Ma tulen.

6

Ma imestan iga päev, miks mu elu on selline välja kukkunud. Ma ei suuda uskuda, et pean neid asju välja kannatama – et minust kirjutatakse artikleid ja ma näen internetis oma fotot ja loen enda kohta kommentaare. Kui see niimoodi kirja panna, siis mõtlen: ongi kõik või? Ja mis siis? Aga tegelikult teeb see mind õnnetuks, mis sest, et see on tühiasi, ja ma ei taha sellist elu elada. Kui ma esimese raamatu käsikirja üle andsin, tahtsin lihtsalt nii palju raha teenida, et järgmine ära lõpetada. Ma pole end eales reklaaminud psüühiliselt vintske inimesena, kes suudab välja kannatada laialdased avalikud järelepärimised oma isiksuse ja kasvatuse kohta. Inimesed, kes saavad sihilikult kuulsaks – ma mõtlen inimesi, kes tahavad aina rohkem ja rohkem kuulsust, kui nad on sellest juba maitse suhu saanud –, on, ja ma usun seda ausalt, sisimas psüühiliselt haiged. Fakt, et neid inimesi meile meie kultuuris kõikjal eksponeeritakse, just nagu poleks nad mitte üksnes normaalsed, vaid ka kütkestavad ja kadestusväärsed, viitab meid sandistava ühiskondliku tõve laiaulatuslikkusele. Neil inimestel on midagi viga, ja kui me neid vaatame ja nendelt õppust võtame, läheme ka isegi kuidagi rikki.

Milline üldse on kuulsa autori suhe oma kuulsate raamatutega? Kui ma käituksin ebaviisakalt ja oleksin isikuna ebameeldiv ja mul oleks ärritav diktsioon, milles minu arvates asi ongi, kas on sel siis mingit pistmist mu romaanidega? Muidugi mitte. Looming oleks ju ikka sama, mingit vahet poleks. Ja mida saavad raamatud juurde sellest, et nad seostuvad minuga,

mu näo, mu maneeridega kogu nende demoraliseerivas spetsiifilisuses? Mitte midagi. Nii et miks, miks ometi niimoodi tehakse? Kelle huve see teenib? See teeb mind õnnetuks, hoiab mind eemal ainsast asjast mu elus, millel mingitki tähtsust on, ei anna avalikule huvile midagi juurde, rahuldab üksnes kõige nurjatumaid ja tiirasemaid kihke ning sätib kirjandusliku diskursuse lõpuks täiesti *autori* domineeriva kuju ümber, kelle elustiili ja eripärasid tuleb asja ees, teist taga sensatsiooniliste detailideni lahata. Ma aina kohtan seda isikut, kes olen mina ise, ja ma vihkan teda kõigest väest. Ma vihkan tema väljendusviisi, ma vihkan tema väljanägemist ja ma vihkan tema arvamusi kõige kohta. Aga kui teised inimesed temast loevad, peavad nad teda ometi minuks. Selle faktiga silmitsi seismine tekitab minus tunde, et olen juba surnud.

Muidugi ei tohi ma kurta, sest kõik ütlevad mulle kogu aeg, et ma *naudiksin seda*. Mida nemad ka teavad? Nad pole selles seisus olnud, ma olen seda kõike üksinda teinud. Hea küll, mõnes mõttes on see olnud omamoodi kogemus ja paari kuu või aasta pärast on kõik möödas ja jumal tänatud, keegi isegi ei mäleta mind. Aga ma olen ikkagi pidanud selle läbi tegema, olen pidanud end sellest üksinda läbi närima, ilma et keegi oleks õpetanud, kuidas, ja see on tekitanud minus peaaegu talumatu enesejälestuse. Mida ma ka ei oskaks, mis tühine talent mul ka poleks, inimesed lihtsalt ootavad, et ma selle maha parseldaksin – sõna otseses mõttes, raha eest maha parseldaksin, kuni mul on palju raha, aga anne on otsa saanud. Ja siis ongi kõik, minuga on kööga ja saabub järgmine hetkeliselt särav kahekümne viie aastane, keda tahes tahtmata ähvardab vaimne kokkuvarisemine. Kui ma ka olen sel teekonnal mõnd siirast inimest kohanud, on ta verejanuste egomaniakkide summas nii osavalt maskeeritud, et ma pole teda ära tundnud. Ainsad siirad inimesed, keda ma vist tõesti tunnen, olete sina ja Simon, ja nüüd saad sa mind vaadata ainult haletsusega – mitte armastuse ega sõprusega, vaid lihtsalt haletsusega, nagu oleksin ma mingi poolsurnud risu maantee ääres ja kõige kenam oleks mu vaevad lõpetada.

Pärast su meili hilise pronksiaja kokkuvarisemisest hakkas mind väga intrigeerima mõte, et kirjasüsteemid võivad nii-öelda kaotsi minna. Ega ma tegelikult hästi aru ei saanud, mida see tähendab, nii et pidin järele vaatama ja lugesin palju sellisest asjast nagu lineaarkiri B. Tead sa juba seda kõike? Põhimõtteliselt leidis 1900. aasta paiku Briti arheoloogide tiim Kreetal terrakotavannist iidsete savitahvlite peidiku. Tahvlitel oli mingis tundmatus keeles silpkirjatekst ja see paistis pärinevat umbes 1400. aastast e.m.a. Klassikaliste keelte uurijad ja lingvistid üritasid terve kahekümnenda sajandi alguse neid märke, mida tuntakse lineaarkiri B-na, dešifreerida, kuid edutult. Kuigi kiri oli teksti kombel paigutatud, ei suutnud keegi sotti saada, mis keele transkriptsioon see on. Enamik teadlasi oletas, et see on üks Kreetal valitsenud Minose kultuuri kadunud keeli, millel nüüdismaailmas pole ühtki allesjäänud järglast. 1936. aastal, kaheksakümne viie aasta vanuses, pidas arheoloog Arthur Evans Londonis nendest tahvlitest loengu ning seda oli kuulama tulnud neljateistaastane koolipoiss nimega Michael Ventris. Enne Teise maailmasõja puhkemist leiti ja pildistati üles teine tahvlite peidik – sedapuhku Kreeka maismaal. Kuid ühtki katset kirja tõlkida või selle keelt tuvastada ei saatnud edu. Michael Ventris oli vahepeal suureks saanud ja arhitektiks õppinud, ja sõja ajal võeti ta teenima kuninglikku lennuväkke. Tal ei olnud keeleteaduse ega klassikaliste keelte alast haridust, kuid ta polnud eales unustanud toonast Arthur Evansi loengut lineaarkirjast B. Pärast sõda naasis Ventris Inglismaale ning hakkas võrdlema hiljuti Kreeka maismaalt avastatud tahvlite fotosid vanade Kreeta tahvlite tekstidega. Ta märkas, et teatud sümbolid Kreeta tahvlitel ei kordunud ühelgi Pyloselt pärit eksemplaril. Ta oletas, et need konkreetsed sümbolid võivad ehk kujutada tolle saare kohanimesid. Võttes selle aluseks, mõtles ta välja, kuidas kirja dešifreerida – ja paljastas, et lineaarkiri B oli tegelikult vana-kreeka keele varajane kirjalik vorm. Ventrise uurimus mitte üksnes ei demonstreerinud, et Mükeene kultuuri keeleks oli kreeka keel, vaid tõestas kreeka kirjakeele

olemasolu, mis oli varasematest tuntud näidetest sadu aastaid vanem. Pärast seda avastust kirjutasid Ventris ning klassika- ja keeleteadlane John Chadwick selle kirja tõlkimisest kahasse raamatu pealkirjaga „Dokumendid Mükeene kreeka keeles". Mõni nädal enne raamatu ilmumist aastal 1956 rammis Ventris oma autoga pargitud veokit ja sai surma. Ta oli kolmekümne nelja aastane.

Olen selle loo siin sobivalt dramaatilisse vormi tihendanud. Antud juhtumiga on seotud ohtralt teisi klassikaliste keelte uurijaid, nende seas Alice Koberi nimeline Ameerika professor, kel on lineaarkirja B tõlgendamises märkimisväärsed teened ning kes suri neljakümne kolme aasta vanuselt vähki. Vikipeedia artiklid Ventrisest, lineaarkirjast B, Arthur Evansist, Alice Koberist, John Chadwickist ja Kreeka Mükeenest on mõnevõrra ligadi-logadi ning mõni pakub ühe ja sama sündmuse kohta isegi eri versioone. Oli Evans kaheksakümne nelja või kaheksakümne viie aastane, kui Ventris tema loengul käis? Ja kas Ventris sai tol päeval lineaarkirjast B tõesti esimest korda teada või oli ta sellest juba kuulnud? Tema surma kirjeldatakse üksnes äärmiselt põgusalt ja salapäraselt – Vikipeedia sõnul suri ta pärast hilisõhtust kokkupõrget pargitud veoautoga ja momentaanselt ning koroneri hinnangul olnud tegu õnnetusjuhtumiga. Ma ise olen viimasel ajal mõelnud, kuidas antiikmaailm naaseb meie juurde, ilmub välja veidratest ajarebenditest, läbi kahekümnenda sajandi üüratu kiiruse ja raiskamise ja jumalasalgamise, läbi neljakümne kolme aastaselt surnud ahelsuitsetaja Alice Koberi ning kolmekümne nelja aastaselt autoõnnetuses hukkunud Michael Ventrise käte ja silmade.

Igatahes tähendab see kõik, et pronksiajal töötati välja keerukas silpkiri, esindamaks kreeka keelt kirja kujul, aga selle kollapsi käigus, millest sa mulle rääkisid, hävisid kõik need teadmised seejärel täielikult. Hilisematel kreeka keele kujutamiseks välja mõeldud kirjasüsteemidel pole lineaarkirjaga B vähimatki seost. Neid välja töötanud ja kasutanud inimestel polnud õrna aimugi, et lineaarkiri B kunagi üldse eksisteerinud

oli. Talumatu on see, et neile, kes neid märke kunagi kirjutasid ja lugesid, tähendasid nad midagi, aga siis ei tähendanud nad tuhandeid aastaid mitte kui midagi, mitte kui midagi, mitte kui midagi – sest side oli katkenud, ajalugu oli seiskunud. Ja siis raputas kahekümnes sajand seda uuri ja pani ajaloo jälle käima. Aga kas me ei saa seda ka teistmoodi teha?

Kurb kuulda, et hiljutine kokkupõrkamine Aidaniga sind nii hirmsasti kurvastas. Kahtlemata on sellised tunded täiesti normaalsed. Aga kas sinu parima sõbrana, kes sind väga armastab ja kes sulle igas su eluvaldkonnas ainult parimat soovib, oleks minust tüütu meelde tuletada, et te polnud tegelikult üheskoos õnnelikud? Ma tean, et lõpu otsustas sellele teha Aidan, ja ma tean, et see on kindlasti valus ja närvesööv. Ma ei püüa sind veenda mitte kurvastama. Ütlen vaid seda, et sa vist tead sisimas, et see suhe polnud eriti hea. Sa rääkisid mulle mitu korda, et tahad lahku minna, aga ei tea, kuidas. Ütlen seda ainult sellepärast, et ma ei taha, et sa hakkaksid tagantjärele uskuma, et Aidan oli su hingesugulane või et sa ei saa ilma temata iial õnnelik olla. Sul tekkis kahekümnendates eluaastates pikk suhe, millest ei saanud asja. See ei tähenda, et jumal on määranud sind nurjunud ja õnnetut elu elama. Mul oli kahekümnendates eluaastates pikk suhe ja sellest ei saanud asja, mäletad? Ja Simon ja Natalie olid enne lahku minemist ligi viis aastat koos. Kas sina või mina peame Simonit luuseriks? Hm. Kui nüüd mõtlema hakata, siis ehk oleme me kõik kolmekesi luuserid. Aga kui nii, siis olen ma pigem luuser kui edukas.

Ei, ma ei mõtle tegelikult kunagi oma bioloogilisele kellale. Mul on tunne, et mu viljakus kollitab mind veel vähemalt kümme aastat edasi – mu ema oli Keithi sünnitades nelikümmend kaks. Aga ma eriti ei taha lapsi. Seda ma ka ei teadnud, et sina tahad. Isegi siinses maailmas? Kui nii, siis rasestaja leidmisega sul muret ei tule. Nagu Simon ütleb, näed sa viljakas välja. Meestele meeldib see väga. Ja lõpuks: plaanid sa endiselt mulle külla tulla? Hoiatan sind ette, et järgmisel nädalal olen Roomas, aga ülejärgmisel juba tõenäoliselt kodus

tagasi. Mul on siin tekkinud sõber, kelle nimi on (ausalt) Felix. Ja kui sa seda suudad uskuda, siis pead uskuma ka seda, et ta tuleb minuga Rooma kaasa. Ei, ma ei suuda seletada, miks, nii et ära küsi. Mulle lihtsalt turgatas pähe: kas poleks tore teda kaasa kutsuda? Ja talle paistis pähe turgatavat, et oleks tore jah öelda. Kindlasti peab ta mind täielikuks ekstsentrikuks, aga ühtlasi teab ta, et on kullasoonele jõudnud, sest ma maksan ta lennupiletid kinni. Ma tahan, et sa temaga kohtuksid! Veel üks põhjus mulle külla tulla, kui ma jälle kodus olen. Kas sa palun tuleksid? Kallistan nagu ikka.

7

Tolsamal neljapäeval käis Eileen oma töökohaks oleva ajakirja korraldatud luuleõhtul. See toimus kesklinna põhjaosas kunstikeskuses. Enne üritust istus Eileen lauakese taga ja müüs ajakirja värsket numbrit, inimesed sagisid samal ajal veiniklaasi käes hoides ja silmsidet vältides tema ees ringi. Aeg-ajalt küsis keegi tualettruumide asukohta ning ta jagas juhtnööre iga kord samal hääletoonil ja samade žestidega. Enne luuleõhtu algust kummardus keegi vanem mees laua kohale, ütlemaks, et Eileenil on *luuletaja silmad*. Eileen naeratas ujedalt ja ütles, ehk isegi teeseldes, et polnud mehe sõnu kuulnud, et tema meelest hakkab üritus saalis kohe pihta. Kui luuleõhtu tõepoolest alanud oli, keeras ta oma sularahakarbi lukku, võttis tagapoolt laualt klaasi veini ja sisenes peasaali. Sees istus kakskümmend või kakskümmend viis inimest, kes olid kaks esimest rida täiesti tühjaks jätnud. Ajakirja peatoimetaja seisis kõnepuldis ja tutvustas esimest esinejat. Umbes Eileeni-vanune naine, kes töötas sealsamas keskuses ja kelle nimi oli Paula, nihkus vahekäigust ühe koha võrra edasi, et Eileen saaks tema kõrvale istuda. Müüsid palju ajakirju? sosistas ta. Kaks, ütles Eileen. Ma arvasin, et määrime ehk kolmandagi pähe, kui nägin üht väikest vanameest lähenemas, aga selgus, et ta tahtis lihtsalt mu silmade kohta komplimenti teha. Paula itsitas. Hästi veedetud argipäevaõhtu, ütles ta. Nüüd ma vähemalt tean, et mul on kenad silmad, ütles Eileen.

Luuleõhtul esines viis luuletajat, keda ühendas lõdvalt teema „kriis". Kaks neist lugesid ette selliste isiklike kriisidega nagu lein ja haigus seotud teoseid, kolmas võttis jutuks poliitilise

ekstremismi teemad. Keegi prillidega noormees deklameeris niivõrd abstraktset ja prosoodilist luulet, et seost kriisiteemaga ei paistnudki; viimane esineja aga, pika musta kleidiga naine, rääkis kümme minutit, kui raske on kirjastajat leida, ja jõudis ette lugeda vaid ühe luuletuse, mis oli riimuv sonett. Eileen tippis oma telefoni ülestähenduse: mul on väike redelike, sinna tilkus vedelikke. Ta näitas kirjutist Paulale, kes naeratas ebamääraselt ja keskendus siis jälle deklamatsioonile. Eileen kustutas kirjutise ära. Kui luuleõhtu läbi sai, võttis ta veel klaasi veini ja läks jälle laua taha istuma. Vanaldane mees lähenes talle uuesti ja ütles: Te peaksite ise seal laval olema. Eileen noogutas sõbralikult. Olen selles veendunud, lausus mees. Teis on midagi. Mm, ütles Eileen. Mees lahkus ajakirja ostmata.

Pärast luuleõhtut läksid Eileen ja veel mõned korraldajad ja kunstikeskuse töötajad lähedal asuvasse baari dringile. Eileen ja Paula istusid jälle koos, Paula jõi džinni toonikuga, mida serveeriti hiiglaslikust akvaariumikujulisest klaasist, mille sees oli suur greibitükk, Eileen jõi viskit jääga. Nad rääkisid kõige hullematest lahkuminekutest. Paula kirjeldas kaheaastase suhte pikaks veninud lõppstaadiumi, mille vältel nii tema kui ka tema endine sõbratar jõid korduvalt nina täis ja saatsid teineteisele sõnumeid, mis möödapääsmatult lõppes „kas tohutu tüli või seksiga". Eileen neelas suutäie jooki. Hull lugu jah, ütles ta. Aga teisalt: te vähemalt seksisite. On ju? Teie suhe polnud täiesti surnud. Kui Aidan saadaks mulle purjuspäi sõnumi, siis okei, võib-olla lõpeks see tüliga. Aga mul oleks vähemalt tunne, et ta mäletab, kes ma olen. Paula väljendas veendumust, et küll Aidan juba mäletab, arvestades, et nad olid mitu aastat koos elanud. Eileen vastas veidra grimassitava naeratuse saatel: See ongi kõige hullem. Ma veetsin poole oma kahekümnendatest eluaastatest selle inimesega koos, aga temal sai minust lõpuks lihtsalt kõrini. Selles mõttes, et nii ju sündiski. Ma tüütasin ta ära. Mulle tundub, et mingil tasandil ütleb see midagi minu kohta. Eks? Peab ju ütlema. Paula vastas kulmu kortsutades: Ei pea midagi. Eileen tõi seepeale kuuldavale pingutatud ja

kohmetu naeru ning pigistas Paulat käsivarrest. Palun vabandust, ütles ta. Las ma ostan sulle veel ühe joogi.

Kella üheteistkümneks lamas Eileen üksi voodis külili ja kägaras, meik silme all veidi laiali läinud. Telefoniekraani poole kõõritades toksas ta sotsiaalmeediaäpi märgile. Liides avanes ja kuvas laadimissümboli. Eileen tõmbas pöidlaga üle ekraani, oodates lehekülje laadimist, ning ühtäkki, otsekui impulsi ajel, sulges siis äpi. Ta liikus oma kontaktide juurde, valis kontakti, kes oli kirjas Simoni nime all, ja toksas helistamise nupule. Kolme helina järel võttis Simon kõne vastu ja ütles: Halloo?

Halloo, mina siin, ütles Eileen. Oled sa üksi?

Simon istus liini teises otsas hotellitoas voodil. Temast paremal oli paksude kreemikate kardinatega kaetud aken ning voodi vastas oli suur seinale kinnitatud televiisor. Tema selg toetus vastu päitsit, jalad olid pahkluudest ristatult välja sirutatud ning arvuti oli süles lahti. Ma olen jah üksi, ütles ta. Tead ikka, et ma olen Londonis? Kas kõik on korras?

Aa, unustasin. Saad sa rääkida? Ma võin toru ära panna.

Ei, saan küll. Oli sul täna õhtul see luulevärk?

Eileen rääkis Simonile luuleüritusest. Ta kandis ette „redelike-vedelikke" nalja ja Simon naeris tunnustavalt. Ja meil oli üks Trumpi-luuletus, ütles Eileen. Simoni sõnul tekitas see mõte temas tõsise igatsuse surma embuse järele. Eileen päris konverentsi kohta, mis Simonil Londonis oli, ja mees kirjeldas pikalt-laialt „vestlussessiooni" pealkirjaga „EL-ist edasi: Suurbritannia rahvusvaheline tulevik". Need olid lihtsalt neli täpselt ühesuguse välimusega keskealist prillidega meest, ütles Simon. Selles mõttes, et nad nägid välja nagu üksteise *photoshop*'itud versioonid. Täiesti sürr. Eileen küsis, mida Simon parasjagu teeb, ja mees vastas, et lõpetab üht tööasja. Eileen veeretas end selili ja vaatas õhkõrna hallituse täpimustrit laes.

Nii hilisel kellaajal töötamine on tervisele kahjulik, ütles ta. Kus sa oled, oma hotellitoas?

Just, vastas Simon. Istun voodis.

Eileen tõmbas põlved üles, nii et tallad olid vastu madratsit ja sääred moodustasid lapiteki all telgi kuju. Tead, mida sul vaja on, Simon? küsis ta. Sul on vaja väikest naisukest. On ju? Väikest naisukest, kes tuleks keskööl sinu juurde ja paneks sulle käe õlale ja ütleks, et olgu, nüüd aitab, sa töötad liiga palju. Lähme magama.

Simon pani telefoni teise kõrva vastu ja ütles: Sa maalid köitva pildi.

Kas su sõbratar ei saaks sinuga komandeeringus kaasas käia?

Ta ei ole mu sõbratar, ütles Simon. Me lihtsalt oleme kohtunud.

Ma ei saa aru, mis vahet seal on. Mis on vahet sõbrannal ja inimesel, kellega sa kohtud?

Me ei ole eksklusiivses suhtes.

Eileen nühkis vaba käega silma, nii et käsi ja põsesarn said tumeda meigiga kokku. Ah et sa siis seksid veel kellegi teisega ka, jah? küsis ta.

Ei seksi. Aga tema vist seksib.

Selle peale lasi Eileen käel langeda. Seksib või? ütles ta. Issand. Kui seksikas see teine kutt on?

Simon vastas lõbustatud häälega: Pole aimugi. Miks sa küsid?

No ma mõtlen, et kui ta pole nii seksikas kui sina, miks üldse jamada? Ja kui ta on sama seksikas kui sina … Mnjaa, ma vist tahaksin selle naisega kohtuda ja tal kätt suruda.

Mis siis, kui see mees on minust seksikam?

Mis asja! Võimatu.

Simon sättis end veidi rohkem vastu päitsit. Sa mõtled, et sellepärast, et ma olen nii nägus? küsis ta.

Jah.

Ma tean, aga ütle seda.

Seepeale ütles Eileen naerma puhkedes: Sest sa oled nii nägus.

Eileen, tänan. Kui lahke sinust. Ega sul endal kah häda pole.

Eileen vajutas pea sügavale patja. Ma sain täna Alice'ilt meili, ütles ta.

Kui tore. Kuidas tal läheb?

Ta ütleb, et pole hullu, et Aidan mu maha jättis, sest me polnud nagunii eriti õnnelikud.

Simon tegi pausi, nagu ootaks, et Eileen jätkab, ja küsis siis: Ütleski kohe nii või?

Otsesõnu jah.

Ja mis sa ise arvad?

Eileen tõi kuuldavale ohke ja vastas: Vahet pole.

Ei kõla nagu väga taktitundeliselt.

Eileen ütles kinnisilmi: Sa kaitsed teda alati.

Ma just ütlesin, et ta oli taktitu.

Aga sinu arvates on tal õigus.

Simon kortsutas kulmu ja hüpitas öökapil hotelli logoga pliiatsit. Ei, vastas ta. Minu arvates polnud Aidan sinu jaoks piisavalt hea, aga see on teine asi. Kas Alice ütles tõesti, et pole hullu?

Põhimõtteliselt jah. Ja kas sa tead, et ta sõidab järgmisel nädalal Rooma oma uut raamatut promoma, vaat nii?

Simon pani pliiatsi jälle tagasi. Sõidab või? küsis ta. Ma arvasin, et ta peab praegu selliste asjadega pausi.

Pidas jah, aga igavaks läks.

Ah soo. Naljakas. Ma olen ikka üritanud talle külla minna, aga ta ütleb alati, et pole sobiv aeg. Kas sa muretsed tema pärast?

Eileen tõi kuuldavale kareda turtsatuse. Ei muretse, ütles ta. Ma olen pahane. Sa võid ise muretseda.

Sa võid ka mõlemat teha, märkis Simon.

Kelle poolel sa oled?

Simon vastas naeratades tasasel ja rahustaval häälel: Ma olen sinu poolel, printsess.

Siis naeratas ka Eileen kuivalt, vastu tahtmist, ja lükkas juuksed laubalt üle pea. Oled sa juba voodis või? küsis ta.

Ei, istun. Kui sa just ei taha, et ma voodisse poeksin, kuni me veel telefoni otsas oleme?

See oleks tore jah.

Ah soo. Seda annab korraldada.

Simon tõusis ja pani sülearvuti seinapeegli ees seisvale väikesele kirjutuslauale. Tema selja taga haaras suurema osa põrandapinnast enda alla voodi, mida kattev valge voodipesu oli tihedalt madratsi alla topitud. Kui Simon sülearvuti seina küljes asuva laadimisjuhtmega ühendas, hoidis ta telefoni endiselt käes.

Tead, kui su naine praegu seal oleks, ütles Eileen, võtaks ta sul lipsu kaelast. On sul lips?

Ei.

Mis sul seljas on?

Simon heitis endale peeglis pilgu ja vaatas jälle kõrvale, pöördudes tagasi voodi poole. Ülejäänud ülikond, ütles ta. Ja kingi muidugi mõista pole. Need võtan ma tuppa tulles jalast nagu iga teine tsiviliseeritud inimene.

Nii et järgmisena tuleb seljast pintsak? ütles Eileen.

Simon ütles pintsakut seljast tõmmates, mille käigus tuli telefon teise kätte võtta: Sellises järjekorras see tavaliselt käib jah.

Siis võtaks naisuke selle sinu käest ja riputaks üles, ütles Eileen.

Kui kena temast.

Ja ta nööbiks su särgi lahti. Mitte lihtsalt vormikohaselt, vaid armastavalt ja hellalt. Kas see läheb samuti rippuma?

Ühe käega särki lahti nööpiv Simon ütles, et ei, see läheks lihtsalt kohvrisse tagasi ja pärast kodus pessu.

Pärast seda ma ei teagi, mis järgmiseks tuleb, ütles Eileen. On sul mingi püksirihm?

On, vastas Simon.

Eileen jätkas silmi sulgedes: Järgmisena võtab ta selle ära ja paneb sinna, kus on selle koht. Muuseas, kuhu sa püksirihma paned, kui sa selle ära võtad?

Riidepuu peale.

Sa oled nii korralik, ütles Eileen. See on üks neist asjust, mida su naine sinu juures armastab.

Miks – kas ta on ka ise korralik inimene? Või armastab ta seda vastandite tõmbumise pärast?

Hm. Mingi räpakott ta pole, aga nii korralik kui sina ka mitte. Aga ta püüdleb selle poole. Kas sa oled nüüd riidest lahti?

Mitte veel päris, vastas Simon. Mul on kogu aeg telefon käes olnud. Kas ma tohin selle hetkeks ära panna ja siis uuesti kätte võtta?

Eileen vastas ujeda pinges naeratusega: Muidugi tohid, ma ei hoia sind pantvangis.

Ei, aga ma ei taha, et sul igav hakkaks ja sa toru ära paneksid.

Ära muretse, ei pane.

Simon asetas telefoni lähimale voodinurgale ja viis lahti riietumise lõpule. Eileen lamas, silmad kinni, telefon näo lähedal lõdvalt paremas käes. Jalas nüüd ainult tumehallid bokserid, haaras Simon uuesti telefoni ja heitis voodisse, pea patjadel. Olen tagasi, ütles ta.

Mis kell sa tavaliselt töö lõpetad? küsis Eileen. Lihtsalt uudishimust.

Kaheksa paiku. Viimasel ajal arvatavasti pigem pool üheksa, sest kõigil on nii palju tegemist.

Su naisel oleks selline töökoht, kus lõpetatakse palju varem.

Oleks või? küsis Simon. Kadedaks teeb.

Ja kui sa koju jõuad, on tal õhtusöök valmis.

Simon naeratas. Pead sa mind nii vanamoeliseks? küsis ta.

Eileen avas silmad, otsekui oleks tema unelusse sekkutud.

Ma pean sind inimeseks, ütles ta. Kes ei tahaks, et soe söök kodus ootab, kui tal poole kaheksani õhtul tööl tuleb olla? Kui sa eelistaksid tühja koju tulla ja ise õhtusööki teha, siis palun vabandust.

Ei, mulle ei meeldi tühja koju tulla, ütles Simon. Ja fantaasiana pole mul ümmardamise vastu tegelikult midagi. Elukaaslaselt ma seda ei ootaks.

Oo, ma haavan su feministlikke põhimõtteid. Ma lõpetan ära.

Palun ära lõpeta. Ma tahan teada, mida me naisega pärast õhtusööki teeme.

Eileen sulges jälle silmad. No ta on mõistagi hea abielunaine, nii et ta laseb sul natuke tööd teha, kui sa just pead, ütles ta.

Aga mitte hilisööni. Siis tahab ta voodisse minna. Kus ka sina praegu oled, nagu ma aru saan.

Olen tõesti.

Eileen jätkas mõnuga endamisi naeratades: Oli sul töö juures hea päev või halb päev?

Täitsa normaalne oli.

Ja nüüd oled sa väsinud.

Mitte liiga väsinud, et sinuga rääkida, ütles Simon. Aga väsinud jah.

Su naine tajub kõiki neid väikesi nüansse, nii et tema ei pruugiks küsidagi. Kui sul on olnud pikk päev ja sa oled väsinud, läheksid sa vist üheteistkümne paiku voodisse ja su naine võtaks sul suhu. Seda teeb ta väga hästi. Aga mitte kuidagi labaselt, see kõik on väga intiimne ja abieluline ja nii edasi.

Simon kasutas telefoni paremas käes hoides vasakut kätt selleks, et end läbi bokserite õhukese kanga puudutada. Mitte et ma selle eest tänulik pole, aga miks mul ainult suhu võetakse? küsis ta.

Eileen hakkas naerma. Sa ütlesid, et oled väsinud, ütles ta.

Ah, nii väsinud ma ka pole, et ma omaenda naisega armatseda ei jaksaks.

Ma ei seadnud su mehelikkust kahtluse alla, ma lihtsalt arvasin, et sulle meeldiks. Ega eks ma võin vahel ikka eksida, sellest pole midagi. Su naine ei eksiks kunagi.

Kui ta peaks eksima, pole sellest midagi, ma armastaksin teda ikkagi.

Ma ausalt arvasin, et sulle meeldib suuseks.

Simon vastas nüüd juba laialt naeratades: Meeldib, tõesti meeldib. Aga kui mul oleks oma väljamõeldud naisega üksainus öö, tahaksin ma vist rohkem valdkondi katta. Sa ei pruugi detailidesse laskuda, kui sul tahtmist pole.

Vastupidi, ma elan detailide nimel, ütles Eileen. Kuhu me jäimegi? Sa võtad oma naise sulle iseloomuliku sundimatu pädevusega riidest lahti.

Selle peale pani Simon endale käe aluspükstesse. Sa oled liiga lahke, ütles ta.

Mõistagi on ta väga ilus, aga ma ei eelda, et sa tema väljanägemist kirjeldaksid. Ma tean, et meestel on omad väikesed maitsed ja eelistused.

Aitäh selle vabaduse eest. Ma suudan teda väga eredalt ette kujutada.

Ah soo? ütles Eileen. Nüüd ma tahaksin kangesti teada, kuidas ta välja näeb. On ta blond? Ära parem ütle. Ta on kindlasti blond ja mingi sada kuuskümmend sentimeetrit pikk.

Siis Simon juba naeris. Ei, ütles ta.

Okei. Aga ära ikkagi ütle. Igatahes on ta tõeliselt märg, sest ta on päev otsa oodanud, et sa teda katsuksid.

Simon sulges silmad. Telefoni ütles ta: Ja kas ma tohin teda katsuda?

Jah.

Ja edasi?

Eileen hoidis vaba käega oma rinda pihus ja vedas pöidlaotsaga nibu ümber ringi. Tema silmist on näha, et ta on erutatud, ütles ta. Aga samal ajal pabinas. Ta armastab sind väga, aga mõnikord ta muretseb, et ei tunne sind tegelikult. Sest sa võid olla kauge. Või mitte kauge, aga sa võid olla suletud. Ma lihtsalt visandan siin tausta, et sa mõistaksid teie seksuaalset dünaamikat paremini. Ta on pabinas, sest ta vaatab sulle alt üles ja tahab sind õnnelikuks teha, aga vahel kardab ta, et sa pole õnnelik, ja ta ei tea, mida teha. Aga jah, kui sa voodisse poed, väriseb ta su all nagu leheke. Ja sa ei ütle midagi, lihtsalt hakkad teda keppima. Või mida sa enne ütlesidki? Sa armatsed temaga. Sobib?

Mm, ütles Simon. Ja kas talle meeldib see?

Oo jaa. Ta vist oli enne abiellumist üpris süütuke, nii et ta klammerdub täiega sinu külge, kui te koos voodis olete, sest see on tema jaoks üle mõistuse võimas. Ta ilmselt tahab kogu aeg tulla. Ja sa ütled talle, et ta on nii hea tüdruk, et sa oled tema üle uhke ja sa armastad teda, ja ta usub sind. Pea meeles, kui väga sa

teda armastad, see on väga tähtis. Ma tean sinu kohta palju, aga seda külge sinust ma ei tea. Kuidas sa käitud oma armastatud naisega. Ma kaldusin nüüd kõrvale, vabandust. Miks ma ütlesin, et su naine võtab sul suhu – ma vist võtsin selle alateadlikult jutuks, sest mulle meeldib sellest mõelda. Kas mäletad, et me tegime seda Pariisis? Vahet pole. Ma lihtsalt mäletan, et sulle meeldis. See tekitas minus väga enesekindla tunde. See selleks, ma kaldun teemast kõrvale. Ma kirjeldasin parajasti, kuidas sa oma naisega seksid. Ta on kindlasti pööraselt ilus ja minust noorem. Ja võib-olla nagu veits rumal, aga seksikal moel. Kui ma tõeliselt enesekeskne olla tahaksin, teeksin nii, et kui sa oled oma naisega voodis, mitte iga kord, vaid see üksainuke kord, hakkad sa mõtlema minust. See ei pea olema sihilik. Lihtsalt mingi väike mõte või mälestus lipsab peast läbi, muud midagi. Mitte mina sellisena, nagu ma praegu olen, vaid kahekümneselt või nii. Muuseas, sa tõesti olid tookord minu vastu väga kena. Nii et sa seksid oma täiusliku naisega, ja ta on kauneim naine siin maamunal, ja sa armastad teda üle kõige, aga ainult sekundi või kaks, kui sa tema sees oled, ja ta väriseb ja vabiseb ja ütleb su nime, mõtled sa minu peale, selle peale, mida me nooremana koos tegime, näiteks Pariisis, kui ma lasin sul oma suhu pursata, ja sulle meenub, kui hea tunne sul siis oli, et sa mind niimoodi võtsid, ja sa ütlesid mulle, et see oli eriline. Ja võib-olla, tead, oligi. Kui sa seda kõik need aastad hiljem oma naisega voodis olles mõtled, siis järsku see oligi eriline. Mõned asjad on."

Siis jõudis Simon juba tippu ja hingeldas raskelt. Ta sulges silmad. Eileen oli kõnelemise lõpetanud, ta lamas vagusi, nägu paistis kuumavat. Simon ütles midagi sellist nagu: Hm. Mõlemad olid veidi aega tasa. Siis küsis Eileen vaiksel häälel: Kas me võiksime veel ühe minuti telefoni otsas olla? Simon avas jälle silmad, võttis öökapilt karbi seest salvrätiku ning hakkas oma käsi ja keha pühkima.

Nii kaua, kui tahad, ütles ta. See oli väga tore, aitäh.

Eileen naeris peaaegu narrilt, nagu tunneks kergendust. Tema põsed ja laup ergasid. Vau, pole tänu väärt, ütles ta. Ma

unustasin, et sa oled üks neid aitähi-poisse. Vinged võnked sul. Sa oled mingi üheksakümmend protsenti eluvend, aga aeg-ajalt käitud vahelduse mõttes nagu täielik neitsi. Peab ütlema, et ma austan seda. Kas meil hakkab nüüd piinlik, kui me teineteist päriselus näeme?

Simon ütles kasutatud salvrätikut öökapile visates ja karbist uut võttes: Ei, me mõlemad käitume, nagu midagi poleks juhtunud. Eks? Nagunii ütlesid sa mulle minu mäletamist mööda kunagi, et mul on ainult üks näoilme.

Kas ma tõesti ütlesin nii? Kui kalk minust. Aga jah, sul on neid vähemalt kaks. Naerev ja murelik.

Simon tõmbas naeratades käega üle rinna. Sa ei olnud kalk, ütles ta. Sa tegid lihtsalt nalja.

Su naine ei räägiks sinuga eluilmaski nii.

Miks, kas ta jumaldab mind?

Jah, ütles Eileen. Sa oled talle isa eest.

Simon tõi kuuldavale humoorika oige. Kui tore, ütles ta. Eileen muigas. Kindlasti on see sinu meelest tore, ütles ta. Ma teadsin, et sa niimoodi arvad. Simon ütles kätt kõhule asetades: Sa tead kõike. Eileen tõmbas suu krimpsu. Sinust küll mitte, ütles ta. Simoni silmad olid kinni, ta oli väsinud moega. Selle fantaasia kõige realistlikum osa oli vist see, kui ma hakkasin mõtlema sinust Pariisis, ütles ta. Selle peale tundus Eileen sügavalt sisse hingavat. Hetke pärast ütles ta vaikselt: Sa ütled seda ainult selleks, et mulle meele järele olla. Simon naeratas endamisi. Aga see oleks ju aus, kas pole? ütles ta. Aga ei, ma räägin tõtt. Kas me võiksime millalgi varsti kohtuda? Eileen ütles jah. Ma käitun normaalselt, lubas Simon. Ära muretse. Kui nad olid kõne lõpetanud, torkas Eileen laadija juhtme telefoni ja kustutas laualambi. Linna valgusreostuse kunstlik oranž kuma tungis tema toa akende õhukestest kardinatest läbi. Silmad endiselt lahti, puudutas ta end poolteist minutit, jõudis hääletult tippu ning keeras siis külili, et magama jääda.

8

Kallis Alice. Kui sa ütled, et sõidad Rooma, kas sa siis mõtled sellega, et töö asjus? Ma ei taha urgitseda, aga arvasin, et sa pidid mõneks ajaks sellega pausi tegema? Muidugi soovin ma sulle head reisi, tekkis lihtsalt kahtlus, kas ikka on hea mõte hakata nii kähku uuesti avalikel üritustel esinema. Kui sinus tekitab katarsist kirjutada mulle histrioonilisi sõnumeid kirjastusmaailmast, kus sinu sõnul on kõik, keda sa tead, verejanused ja tahavad sind tappa või surnuks keppida, siis ole lahke ja kirjuta neid muidugi edasi. Pole kahtlust, et sa oled oma töö kaudu nurjatute inimestega kohtunud, kuigi kahtlustan, et sa oled kohtunud ka paljude igavate ja kõlbelises plaanis keskpäraste inimestega. Ma muuseas ei eita, et sul on valus – ma tean, et on, ja sellepärast mind üllatabki, et sa ennast seda jälle tegema sunnid. Kas sa lähed Dublinist lennuki peale? Kui jah, siis me võiksime püüda enne su lendu kokku saada.

Ma ei arvanud, et olen seda vastust kirjutama asudes halvas tujus, aga võib-olla ikkagi olen. Ma ei püüa tekitada sinus tunnet, et su hirmus elu on tegelikult privileeg, ehkki iga mõistliku määratluse järgi on see sõna otseses mõttes nii. Hea küll, ma teenin umbes kakskümmend tuhhi aastas ja maksan kaks kolmandikku sellest üürirahaks võimaluse eest elada tillukeses korteris koos inimestega, kellele ma ei meeldi, ja sina teenid umbes kakssada tuhat eurot aastas (?) ja elad üksi hiiglaslikus maahäärberis, aga sellele kõigele vaatamata ma vist ei tunneks su elust rõõmu rohkem kui sa ise. Nagu sa oled märkinud, peab inimesel, kes on suuteline sellest rõõmu tundma, midagi viga

olema. Aga samas on meil kõigil ju midagi viga, eks? Vaatasin täna liiga kaua internetti ja masendus tuli peale. Kõige hullem on see, et tegelikult ma arvan, et need inimesed seal on üldiselt heasoovlikud ja impulsid on neil õiged, aga meie poliitiline sõnavara on kahekümnendast sajandist saadik niivõrd põhjalikult ja kiiresti laostunud, et enamik katseid meie praegusest ajaloolisest hetkest sotti saada osutuvad põhimõtteliselt sõnamulinaks. Mõistagi klammerduvad kõik konkreetsete identiteedikategooriate külge, kuid samal ajal ei taha nad üldiselt öelda, millest need kategooriad koosnevad, kuidas nad tekkisid ja mis eesmärki nad teenivad. Ainus ilmne skeem on see, et iga ohvrite grupi (vaesesse perre sündinud, naised, värvilised) kohta on rõhujate grupp (rikkasse perre sündinud, mehed, valged). Kuid selles raamistikus pole ohvri ja rõhuja suhted mitte niivõrd ajaloolised, kuivõrd teoloogilised, selles mõttes, et ohvrid on transtsendentselt head ja rõhujad igaüks isemoodi nurjatud. Sel põhjusel on isiku kuulumine mingisse konkreetsesse identiteedigruppi ületamatu eetilise tähtsusega küsimus, ja suur osa meie diskursusest on pühendatud inimeste jaotamisele nende õigetesse gruppidesse, teisisõnu, neile õige moraalse hinnangu andmisele.

Juhul kui tõsine poliitiline tegevus on endiselt võimalik, ja minu meelest on see küsimus praegusel hetkel lahtine, siis võib-olla ei hõlma see meiesuguseid inimesi – õigupoolest tundub mulle, et see on peaaegu kindel. Ja ausalt öeldes, kui me peame inimkonna suurema heaolu nimel surma minema, lepin ma sellega nagu lambuke, sest ma pole seda elu välja teeninud ega seda isegi nautinud. Aga siinsele projektile, mis see ka poleks, tahaksin ma kuidagiviisi abiks olla, ja kui mu abi oleks ka väga vähene, ei põeks ma seda, sest ma tegutseksin nagunii omaenese huvides – sest me ju jõhkrutseme ka enda kallal, ehkki muidugi teistmoodi. Keegi ei taha niimoodi elada. Või vähemalt ei taha mina niimoodi elada. Tahan elada teistmoodi või kui vaja, siis surra, et teised inimesed saaksid ühel päeval teistmoodi elada. Aga interneti põhjal otsustades ei näe ma eriti palju ideid, mille

nimel surma minna. Ainus idee, mis seal paistab olevat, on see, et me peaksime vaatama meie ees lahti rulluvat määratut inimlikku armetust ja lihtsalt ootama, et kõige vaesestatumad, kõige rõhutumad inimesed ümber pööraksid ja meile ütleksid, kuidas seda peatada. Paistab eksisteerivat veidralt seletamatu veendumus, et lahendus ekspluateerimisele sünnib otsekui iseenesest ekspluateerimise tingimustest – ja mingit muud arvamust väljendada on üleolevalt armulik ja upsakas, nagu *mansplaining*. Aga mis siis, kui neist tingimustest seda lahendust ei sünni? Mis siis, kui ootame täiesti ilmaasjata, ja neil virelejatel polegi omaenese kannatuste lõpetamiseks tööriistu? Ja meie, kellel on need tööriistad olemas, keeldume midagi ette võtmast, sest tegutsevaid inimesi hakatakse kritiseerima. Oi, sellest pole ju midagi, aga teisalt, mis tegusid ma eales teinud olen? Minu kaitseks tuleb öelda, et ma olen väga väsinud ja mul pole ühtki head mõtet. Tegelikult seisneb mu häda selles, et ma olen kõigi teiste peale pahane, et neil kõiki vastuseid pole, aga mul endal pole samuti mitte ainsatki. Ja mis õigus on mul teistelt inimestelt alandlikkust ja avatust paluda? Mida ma eales olen maailmale kinkinud, et sellist asja vastutasuks paluda? Maailma poolest võiksin ma laguneda põrmuhunnikuks, ja nii peakski olema.

See selleks, aga mul on uus teooria. Tahaksid sa seda kuulda? Kui ei, siis jäta see lõik vahele. Minu teooria kohaselt kaotasid inimesed ilumeele 1976. aastal, kui levinuimaks olemasolevaks materjaliks sai plast. Selle muutuse toimumist on lausa näha, kui vaadata 1976. aasta eelset ja järgset tänavafotograafiat. Ma tean, et meil on põhjust esteetilisse nostalgiasse skeptiliselt suhtuda, aga on fakt, et enne 1970-ndaid kandsid inimesed vastupidavaid villaseid ja puuvillaseid riideid, hoidsid jooke klaaspudelites, pakkisid toidukaupu paberisse ning täitsid oma majad toeka puust mööbliga. Nüüd on enamik objekte meie visuaalses keskkonnas tehtud plastist, inetuimast ollusest siin maamunal, materjalist, mis värvimisel ei võta värvi peale, vaid hoopis eritab värvi, ja veel jäljendamatult inetul moel. Üks asi, mida valitsus võiks minu heakskiidul teha (ja palju neid asju

pole), oleks keelustada iga viimase kui plastiliigi tootmine, mis pole inimelu säilitamiseks hädavajalik. Mis sa arvad?

Ma ei saa aru, miks sa selle Felixi-nimelise isiku asjus nii kidakeelne oled. Kes ta on? Kas sa magad temaga? Mitte et sa peaksid seda mulle rääkima, kui sa ei taha. Simon ei räägi mulle enam midagi. Selgub, et ta on umbes kaks kuud mingi kahekümne kolme aastase tibiga käinud, ja mina pole seda isikut näinudki. On ütlematagi selge, et mõte Simonist – kes oli juba kahekümnendates aastates täismees, kui ma viisteist olin – regulaarselt seksimas minust kuus aastat noorema naisega tekitab minus tahtmise otse hauda roomata. Ja see pole tal eluilmaski mingi väike kole nohik, kellel on hiirekarva juuksed ja huvitavad arvamused Pierre Bourdieust, see on alati mingi Instagrami modell, kellel on, ma ei tea, seitseteist tuhat jälgijat ja kellele nahahooldusfirmad saadavad tasuta testreid. Alice, mulle ei meeldi teha nägu, et ilusate noorte naiste isiklik edevus on midagi enamat kui igav ja piinlik. Kõige rohkem minu oma. Ei taha küll dramaatiline olla, aga kui Simon sellele plikale tite teeb, hüppan ma aknast alla. Kujuta ette, kui ma peaksin kogu oma ülejäänud elu mingi suvalise naise vastu viisakas olema, sest ta on Simoni lapse ema. Olen ma sulle rääkinud, et Simon kutsus mind veebruaris kohtingule? Mitte et ta oleks tegelikult tahtnud minuga välja minna, ta vist lihtsalt üritas mu enesehinnangut turgutada. Teisalt oli meil eile õhtul ikka väga naljakas telefonikõne … Aga see selleks: kui vana Felix on? On ta mingi müstiline vanamees, kes kirjutab sulle kosmoseteemalist luulet? Või üheksateistkümneaastane valgete hammastega maakonna ujumistšempion?

Kui sulle sobib, sätiksin sulle külla tulema pulmajärgsel nädalal – jõuaksin kohale juuni esimesel esmaspäeval. Mis sa arvad? Muidugi oleks lihtsam, kui ma oskaksin autot juhtida, aga paistab, et rongide ja taksosõitude kombineerimine ajab ehk asja ära. Sa ei kujuta ette, kui tüütu on ilma sinuta mööda Dublinit ringi kolistada. Ma täiesti sõna otseses mõttes igatsen jälle su seltsis olla. E.

9

Kolmapäeval võttis Alice'i ja Felixi Fiumicino lennujaamast peale mees, kel oli käes kiletasku paberiga, millele olid prinditud sõnad: MS KELLHER. Õues oli pimedaks läinud, kuid õhk oli soe, kuiv, kunstvalgusest küllastatud. Juhi autos, mustas Mercedeses, istus Felix ees, Alice taga. Kiirteel nende kõrval kihutasid veoautod sireenide üürates üksteisest hirmuäratava kiirusega mööda. Kui nad kortermaja juurde jõudsid, tassis Felix nende pagasi trepist üles: Alice'i ratastega kohvri ja omaenda musta spordikoti. Elutuba oli suur ja kollane, diivani ja televiisoriga. Teisel pool lahtist võlvialust oli moodne ja puhta moega köök. Ühte magamistuppa viis uks elutoa tagaosast ja teise paremalt. Kui nad olid mõlemasse tuppa kiiganud, küsis Felix, kumba Alice eelistaks.

Vali ise, ütles Alice.

Minu arvates peaks tüdruk valima.

No sellega ma nõus pole.

Felix kortsutas kulmu ja ütles: Hea küll, valima peaks see, kes maksab.

Sellega olen ma veelgi vähem nõus.

Felix tõstis koti õlale ja pani käe lähima magamistoa ukselingile. On näha, et meil tekib sel puhkusereisil veel paljude asjade suhtes eriarvamusi, ütles ta. Ma võtan selle siin, sobib?

Aitäh, ütles Alice. Sooviksid sa midagi süüa, enne kui me magama heidame? Ma otsin netist mõne restorani, kui tahad.

Felix ütles, et see on hea mõte. Oma toas sulges ta enda järel ukse, leidis lambilüliti ja pani koti kummuti peale. Tema

voodi taga avanes neljanda korruse aken tänavale. Ta tõmbas kotiluku lahti ja sobras kotis, liigutades asju edasi-tagasi: mõned riided, vahetatavate žiletiteradega raseerija, fooliumleheke tablette, poolik kondoomikarp. Leidnud telefonilaadija, võttis ta selle välja ja hakkas juhet lahti kerima. Alice pakkis oma toas samuti kohvrit lahti, võttis läbipaistvast lennujaamakilekotist mõned tualetitarbed, riputas pruuni kleidi riidekappi. Siis istus ta voodile, avas telefonis linnakaardi ja liigutas sõrmi vilunud kergusega ekraanil ringi.

Nelikümmend minutit hiljem sõid nad kohalikus restoranis. Laua keskel oli põlev küünal, punutud korv saiaga, töntsakas oliiviõlipudel ja kõrgem koonusjas pudel tumeda äädikaga. Felix sõi viilutatud rostbiifi, mis oli hästi toores, parmesani ja rukolalehtedega kaunistatud, liha sisemus läikis roosakalt nagu haav. Alice sõi pastat juustu ja pipraga. Tema küünarnuki juures oli poolik karahvin punase veiniga. Restoran polnud rahvast täis, aga aeg-ajalt valjenes teistes laudades vestlus või naer, muutudes kuuldavaks. Alice rääkis Felixile parajasti oma parimast sõbrast, naisest, kelle nimi oli tema sõnul Eileen.

Ta on väga ilus, ütles Alice. Tahaksid sa pilti näha?

Näita aga ette.

Alice võttis oma telefoni ja hakkas sotsiaalmeediaäppi skrollima. Me tutvusime ülikoolis, ütles ta. Eileen oli tookord nagu mingi kuulsus, kõik olid temasse armunud. Ta võitis igasuguseid auhindu ja tema pilt oli ülikooli lehes ja nii edasi. See on tema.

Alice näitas Felixile oma telefoni ekraani, millel oli näha foto tumedapäisest saledast valgenahalisest naisest, kes toetus välimuse põhjal otsustades Euroopa linnas vastu rõdupiiret ja vaatas fotoaparaadi poole, tema kõrval pikk heledapäine mees. Felix võttis Alice'i käest telefoni ja keeras kergelt ekraani, nagu langetaks ametlikku otsust.

Jaa, ütles ta. Täitsa kena.

Ma olin tal selline kambajõmm, ütles Alice. Keegi ei saanud hästi aru, miks ta peaks tahtma minu sõber olla, sest ta oli väga

populaarne ja kõik enam-vähem vihkasid mind. Aga mulle tundub, et perverssel kombel talle meeldis, et tal on selline parim sõber, kes kellelegi ei meeldi.

Miks sa mitte kellelegi ei meeldinud?

Alice tegi käega ebamäärase žesti. Ah, tead küll, ütles ta. Ma kogu aeg nurisesin millegi üle. Süüdistasin kõiki, et neil on valed arvamused.

Ma ütleks, et selline asi käib inimestele pinda jah, ütles Felix. Näppu fotol oleva mehe näole pannes küsis ta: Ja kes see tema kõrval on?

See on meie sõber Simon, ütles Alice.

Kah päris kobe, mis?

Alice naeratas. Jah, ta on ilus, ütles ta. See foto ei jäta temast õiget muljet. Simon kuulub nende inimeste hulka, kes on nii hea välimusega, et see vist on lausa tema minapilti moonutanud.

Felix ütles telefoni tagasi ulatades: On kindlasti tore, kui kõik sõbrad nii hea välimusega on.

Sa mõtled, et mul on neid kena vaadata, ütles Alice. Aga nendega võrreldes tunned end paraja lehmaehmatisena.

Felix naeratas. Ah, pole sa mingi lehmaehmatis, ütles ta. Eks sul ole kah omad plussid.

Nagu mu võluv iseloom.

Pausi järel vastas Felix: Nimetaksid sa seda võluvaks?

Selle peale puhkes Alice südamest naerma. Ei, ütles ta. Ma ei tea, kuidas sa talud, et ma kogu aeg selliseid tobedusi räägin.

Eks ma olen pidanud seda ainult natuke aega taluma, ütles Felix. Ja kes teab, järsku sa jätad järele, kui me teineteist paremini tundma õpime. Või siis ma ei talu seda enam.

Või harjud ära ja hakkab meeldima.

Felix asus uuesti toidu kallale. Täitsa võimalik jah, ütles ta. Muidugi võib juhtuda ükskõik mida. Et siis see kutt Simon, ta ajab sind ihast hulluks, jah?

Oo ei, ütles Alice. Üldsegi mitte.

Felix küsis ilmselge huviga Alice'i poole pilku tõstes: Need nägusad ei huvita, jah?

Ta meeldib mulle inimesena väga, ütles Alice ausalt. Ja ma austan teda. Ta töötab ühe tibatillukese vasakpoolse parlamentaarse rühma juures nõustajana, ehkki võiks mingi muu tööga ropult raha kokku ajada. Ta muuseas on usklik.

Felix kallutas pea viltu, nagu ootaks, et teine nalja seletaks. Et nagu usub Jeesusesse või? küsis ta.

Jah.

Kuradi kurat, tõsiselt? On ta peast soe või?

Ei, ta on täiesti normaalne, ütles Alice. Ta ei ürita sind usku pöörata ega midagi, selles suhtes hoiab ta madalat profiili. Ta kindlasti meeldiks sulle.

Felix istus ja vangutas pead. Ta pani kahvli käest, vaatas restoranis korraks ringi ja võttis siis uuesti kahvli, kuid ei jätkanud kohe söömist. Ja on ta siis geide vastu ja nii edasi? küsis ta.

Ei-ei. Tähendab, sa peaksid seda tema käest küsima, kui te kohtute. Aga ma usun, et tema ettekujutus Jeesusest on pigem stiilis „vaeste sõber", „marginaliseeritute eestvõitleja".

Kuule, vabandust, aga ta jätab täiesti ogara mulje. Kas tänapäeval mõni inimene usub seda kõike? Et mingi kutt vupsas tuhat aastat tagasi hauast välja ja et see ongi kõige point?

Kas me mitte kõik ei usu tobedusi? ütles Alice.

Mina mitte. Ma usun seda, mida ma enda ees näen. Ma ei usu, et mingi suur taevane Jeesus vaatab meie poole alla ja otsustab, kas me oleme head või pahad.

Alice takseeris teda mõne sekundi ega öelnud midagi. Lõpuks vastas ta: Võib-olla sa ei usu jah. Aga vähe on inimesi, keda sinu moodi ellusuhtumine õnnelikuks teeks – et elust pole mingit kasu ja et millelgi pole mõtet. Enamik inimesi eelistab uskuda, et mingi mõte ikka on. Nii et selles mõttes elavad kõik luulude küüsis. Simoni luulud on lihtsalt paremini süstematiseeritud.

Felix hakkas rostbiifiviilu noaga pooleks nüsima. Kui ta tahab õnnelik olla, kas ta siis ei võinud uskumiseks midagi mõnusamat välja mõelda? küsis ta. Selle asemel et mõelda, et kõik on patt ja ta võib põrgusse minna.

Ma ei usu, et ta põrgu pärast muretseks, ta lihtsalt tahab siin maa peal õigesti käituda. Ta usub, et õigel ja valel on vahe sees. Küllap ei suuda sina seda uskuda, kui sa arvad, et lõpuks ei tähenda see kõik mitte kui midagi.

Ei, muidugi ma usun, et on olemas õige ja vale.

Alice kergitas kulmu. Aa, siis sul on luulud, ütles ta. Kui me kõik lõpuks lihtsalt ära sureme, kes siis ütleb, mis on õige ja mis mitte?

Felix lubas selle üle järele mõelda. Nad sõid edasi, kuid õige pea katkestas Felix jälle söömise ja hakkas uuesti pead vangutama.

Ma ei taha küll selle geivärgi pärast jaurata, ütles ta. Aga on tal mõni geisõber, sellel tüübil? Simonil.

No minuga ta sõbrustab. Ja ei saa öelda, et ma puhtalt heteroseksuaalne oleksin.

Felix vastas nüüd juba lõbustatult, isegi kelmikalt: Aa, okei. Mina muuseas ka mitte.

Alice tõstis kähku silmad ja nende pilgud ristusid.

Sa paistad olevat üllatunud, ütles Felix.

Paistan või?

Mees jätkas uuesti toidu kallale asudes: See pole mulle lihtsalt teema olnud. Kas keegi on poiss või tüdruk. Ma tean, et enamikule inimestele on see, ma ei tea, üks ja ainus suur asi, mis neile tõeliselt korda läheb. Aga mul pole mingit vahet. Ma ei käi ringi ega tuututa sellest, sest mõnele tüdrukule tegelikult ei meeldi see. Kui nad on avastanud, et sa oled poistega olnud, mõtlevad nad, et sa oled veits imelik, mõned neist. Aga sulle ma võin rääkida küll, sest sa oled samasugune.

Alice võttis veiniklaasist lonksu ja neelas. Siis ütles ta: Minu puhul on asi vist pigem selles, et ma armun väga tuliselt. Ja ma ei tea eales ette, kellesse, mehesse või naisesse või mõnesse muusse asja nende juures.

Felix noogutas aeglaselt. Huvitav, ütles ta. Ja seda juhtub tihti või mitte nii väga?

Mitte nii väga, ütles Alice. Ja mitte kunagi eriti õnnelikult.

Ah soo, see on jama jah. Aga ma olen täiesti kindel, et lõpuks läheb sul kõik hästi.

Tänan, see on sinust kena.

Felix jätkas söömist, Alice aga silmitses teda üle laua.

Kindlasti armuvad inimesed sinusse kogu aeg, ütles naine.

Felix vaatas teda avali ja siira ilmega. Miks nad peaksid armuma? küsis ta.

Alice kehitas õlgu. Kui me tuttavaks saime, jäi mulle mulje, et sa käid kogu aeg kohtingutel. Sa paistsid kõike väga blaseerunult ja külma kõhuga võtvat.

Ega siis see, et ma kohtingutel käin, ei tähenda, et inimesed minusse karjakaupa armuvad. Selles mõttes, et meie sinuga käisime kohtingul, sa ju pole minusse armunud või mis?

Alice vastas tüünelt: Ma ei ütleks sulle, kui ma oleksin.

Felix hakkas naerma. Tubli, ütles ta. Ja ära saa minust valesti aru, sa võid lahkesti minusse armuda, kui tahad. Ma peaks sind küll natuke napakate nimekirja panema, aga eks ma vist mõtlengi sinust juba niimoodi.

Alice riibus taldrikule alles jäänud kastet saiatükiga kokku. Sa oled tark, ütles ta.

/

Neljapäeval kell kümme ootas Alice'i kirjastuse assistent teda maja ees ja viis ta ajakirjanikega kohtuma. Felix veetis hommiku, hulkudes linnas ringi, vaadates asju, kuulates kõrvaklappidest muusikat, tehes fotosid ja postitades neid WhatsAppi gruppi. Ühel fotol oli näha kitsast varjulist munakivitänavat ja selle lõpus ererohelise uste ja aknaluukidega hiilgavvalget kirikut päikesepaistel. Teisel fotol oli näha poe ette pargitud punane mopeed, poe ukse kohal oli vanaaegne kiri. Viimasena postitas ta foto Püha Peetruse basiilika kuplist, mis oli kreemikassinine nagu glasuuritud tort ja mis paistis kaugelt Via della Conciliazionelt, taevas taustal lõõmamas. Keegi kasutajanimega Mick vastas grupivestluses: Kus kurat sa oled mees??? Keegi

kasutajanimega Dave kirjutas: Oot ITAALIAS oled vä? mida perset hahahaa. Tööl sa sel nädalal pole. Felix kirjutas vastuse.

Felix: Rooma beibi
Felix: Hahaha
Felix: Olen siin ühe tüdrukuga kellega ma tinderis tutvusin, tagasi tulles räägin

Mick: Kuidas sa saad olla roomas inimesega kellega sa tinderis tutvusid?
Mick: See vajab palju pikemat seletust hahaha

Dave: Oda mis asja!! mingi rikas vanamutt pani sulle netis käpa peale?

Mick: Ohhhh
Mick: Ei taha sind kurvastada aga ma olen sellest kuulnud
Mick: Sa ärkad üles ja su neerud on läind

Pärast säärast mõttevahetust sulges Felix selle grupivestluse ja avas teise, mille nimeks oli „number 16".

Felix: Hei kas sabrinale on täna süüa antud
Felix: Ja mitte ainult küpsiseid ta tahab märga toitu
Felix: Pange pilt üles kui see tehtud on ma tahan teda näha

Keegi ei vastanud nendele sõnumitele kohe ega näinud neid. Samal ajal lindistas Alice teises linnajaos Itaalia telesaatele lõiku, kus tema häälele pidi tõlk pärast peale lugema. Feministlikust vaatepunktist on jutt soopõhisest tööjaotusest, ütles ta parajasti. Felix lukustas oma telefoni ja jätkas jalutuskäiku, läks Castel Sant' Angelo juures poole silla peale ja seisatas, et jõge vaadata. Kõrvaklappidest kuulas ta „I'm Waiting for the Man". Valgus oli väga karge, kuldne ja heitis tumedaid diagonaalseid varje ning Tiberi vesi tema all oli kahvaturoheline, piimjas. Felix haaras laia

valge kivirinnatise vastu toetudes telefoni ja võttis kiire näpuliigutusega ette kaameraäpi. Telefon oli mitu aastat vana ning miskipärast hakkas muusika kaameraäpi avamise peale hakkima ja lülitus siis välja. Felix võttis ärritunult kõrvaklapid peast ja tegi lossist pilti. Siis hoidis ta paari sekundi vältel telefoni käsivarre kaugusel, kõrvaklapid üle sillaserva lahtiselt tolknemas, ja selle žesti põhjal polnud aru saada, kas ta üritas olemasolevat pilti paremini näha, otsis teise pildi tegemiseks uut nurka või lihtsalt mõtles, kas mitte lasta sel seadmel hääletult käest jõkke pudeneda. Ta seisis, käsi välja sirutatud ja tõsine ilme näol, kuid võib-olla ta lihtsalt kortsutas räiges päikesepaistes kulmu. Uut fotot tegemata keris ta kõrvaklapid kokku, pistis telefoni taskusse ja astus edasi.

Alice pidi tol õhtul kirjandusfestivalil oma loomingut ette lugema. Ta ütles, et Felixil ei tarvitse tulla, aga Felix ütles, et tal pole teisi plaane. Kuulan siis õige, millest su raamatud räägivad, ütles ta. Arvestades, et ma neid lugeda ei kavatse. Alice ütles, et kui õhtu peaks väga hästi õnnestuma, mõtleb Felix ehk ümber, aga mees kinnitas, et seda ta ei tee. Üritus toimus linnakeskusest kaugemal suures hoones, kus olid kontserdisaal ja kaasaegse kunsti näitused. Hoone koridoris käis sigin-sagin, ühekorraga toimus mitu kirjandusõhtut ja vestlust. Keegi kirjastusest tuli enne üritust Alice'i juurde ja viis ta kohtuma mehega, kes pidi teda laval intervjueerima. Felix uitas ringi, kõrvaklapid peas, ja uuris oma sõnumeid, sotsiaalmeedia uudistevoogu. Uudistes seisis, et keegi Briti poliitik oli teinud 1887. aasta verise pühapäeva kohta solvava väite. Felix naasis oma uudistevoo ülaossa, värskendas seda, ootas uute postituste laadimist ning tegi siis sedasama veel mitu korda. Ta ei paistnud uusi postitusi lugevatki, enne kui uuesti lehekülge värskendas. Alice istus sel hetkel juba akendeta ruumis, puuviljakauss ees, ja ütles: Tänan teid, tänan teid, see on teist väga kena. Mul on nii hea meel, et teile meeldis.

Alice'i üritusele oli tulnud sadakond inimest. Ta luges laval viis minutit ette, seejärel astus vestlusse intervjueerijaga ning seejärel vastas kuulajate küsimustele. Tema kõrval istus tõlk, kes

tõlkis küsimusi Alice'ile kõrva sisse ning seejärel tõlkis Alice'i vastuseid publikule. Tõlk oli kiire ja tõhus ning liigutas Alice'i sõnade ajal pliiatsit kiiresti üle kirjaploki ja kandis siis tõlke ilma pausideta valjult ette, ja niipea kui Alice uuesti jätkas, kriipsutas ta kogu kirjutatu maha ja alustas otsast peale. Felix istus publiku seas ja kuulas. Kui Alice ütles midagi naljakat, hakkas ta naerma koos teiste kuulajatega, kes inglise keelest aru said. Ülejäänud publik naeris hiljem, kui kõneles tõlk, või siis ei naernud, võib-olla ei andnud seda nalja tõlkida või ei pidanud nad seda naljakaks. Alice vastas küsimustele feminismi, seksuaalsuse, James Joyce'i loomingu, katoliku kiriku rolli kohta Iiri kultuurielus. Kas Felixile olid tema vastused huvitavad või oli tal igav? Mõtles ta Alice'ist või millestki muust, kellestki muust? Ja kas Alice mõtles laval oma raamatutest rääkides Felixi peale? Kas Felix eksisteeris tol hetkel tema jaoks ning kui jah, siis mil moel?

Pärast üritust istus Alice tund aega laua taga ja andis raamatutesse autogramme. Felixile öeldi, et ta võib Alice'i juurde istuma minna, aga ta ütles, et pigem mitte. Ta jalutas välja ja tiirutas sigaretti suitsetades ümber maja. Kui Alice ta pärast üles otsis, oli Alice'il kaasas Brigida, üks naine tema kirjastusest, kes kutsus nad mõlemad õhtusöögile. Brigida muudkui korrutas, et õhtusöök tuleb väga lihtne. Alice'i silmad olid klaasjad ja kõnetempo kiirem kui tavaliselt. Felix seevastu oli varasemast pigem vaiksem, peaaegu morn. Kõik istusid autosse Ricardo juurde, kes töötas samuti selles kirjastuses, ning üheskoos sõideti südalinna restorani. Ricardo ja Brigida vestlesid ees itaalia keeles. Taga küsis Alice Felixilt: Hakkad juba igavusest hulluks minema? Felix vastas pausi järel: Miks ma peaksin? Alice'i nägu oli särav ja energiline. Mina küll läheksin, ütles ta. Ma ei käi kunagi kirjandusõhtutel, kui ma just ei pea. Felix uuris oma sõrmeküüsi ja hingas tasakesi välja. Sa vastasid küsimustele väga hästi, ütles ta. Kas need anti sulle ette või improviseerisid koha peal? Alice ütles, et polnud küsimusi varem näinud. Pealiskaudne soravus, lisas ta. Ma ei öelnud tegelikult midagi olulist. Aga mul on hea meel, et ma sulle muljet avaldasin. Felix vaatas talle otsa ja küsis veidi

vandeseltslaslikul toonil: Oled midagi sisse võtnud või? Alice vastas üllatunud, süütu näoilmega: Ei. Mis mõttes?

Sa tundud lihtsalt kuidagi hüperaktiivne, ütles Felix.

Oi. Palun vabandust. Ma vist lähen mõnikord pärast avalikku esinemist selliseks. Adrenaliin või midagi. Püüan rahulikum olla.

Ei, ära muretse. Ma tahtsin ainult küsida, kas ma tohiksin ka saada.

Alice hakkas naerma. Felix lasi naeratades kuklal lõdvalt istme najale vajuda.

Räägitakse, et nad kõik võtavad kokaiini, ütles Alice. Selles valdkonnas. Aga mulle pole kunagi pakutud.

Felix keeras huvitatult pead. Ah soo, ütles ta. Itaalias või üle kogu maailma?

Üle kogu maailma, nagu ma kuulnud olen.

Huvitav. Ma ühe väikse tupsu võtaksin küll, kui pakutaks.

Soovid, et ma küsiksin? ütles Alice.

Felix haigutas, heitis pilgu Brigidale ja Ricardole esiistmelt, pühkis sõrmedega und silmist. Ma ütleksin, et sa pigem langeksid surnult maha, ütles ta.

Aga ma teen seda, kui sa soovid, vastas Alice.

Felix sulges silmad. Sest sa oled minusse armunud, ütles ta.

Hm, ütles Alice.

Felix istus liikumatult edasi, pea vastu seljatuge, nagu magaks. Alice avas oma meiliäpi ja kirjutas Eileenile uue sõnumi: Kui ma peaksin kunagi veel välja pakkuma, et toon võhivõõra inimese Rooma, paluks lahkesti öelda, et see on kohutav idee. Ta saatis meili ära ja pani telefoni kotti. Brigida, ütles ta valjult, kui me viimati kohtusime, kolisid sa parajasti teise korterisse. Brigida pööras juhi kõrvalistmel ringi. Jah, ütles ta. Ma elan nüüd kontorile palju lähemal. Ta kirjeldas oma uut korterit võrreldes vanaga, Alice aga noogutas ja ütles selliseid asju nagu: Ja see eelmine oli kolmetoaline? Aga ma mäletan, et lifti ei olnud … Felix keeras pead, et aknast välja vaadata. Rooma tänavad paljastasid end ükshaaval ja haihtusid pimedusse tagasi sikutatuna.

10

Lisanduseks mu meilile selle võhivõõra inimese kohta: Felix on meievanune, kakskümmend üheksa. Kui tahad teada, kas ma olen temaga maganud, siis ei ole, aga ma ei usu, et see infokild sinu jaoks antud olukorra kohta eriti infot annab. Me käisime tõesti ühel ebaedukal kohtingul, millest ma sulle tookord rääkisin, aga sestsaadik – ei midagi. Küllap sa ei küsi tegelikult mitte seda, millised konkreetsed seksuaalaktid meie vahel aset on leidnud, vaid kas mu suhetel temaga on üldse mingi seksuaalne aspekt. Minu meelest on. Aga teisalt tundub mulle iga suhe selline. Oleks ometi olemas mingi hea seksuaalsuse teooria, mida ma lugeda saaksin. Kõik olemasolevad teooriad paistavad olevat peamiselt soolisusest – aga kuidas jääb seksi enesega? Selles mõttes, et mis see üldse on? Minu jaoks on normaalne suhtuda inimestega ja mõelda nendest seksuaalsel moel, ilma et ma nendega tegelikult seksiksin – või mis veelgi tähtsam, ilma et ma nendega seksimist üldse ette kujutaksin, ilma et ma isegi mõtleksin selle ette kujutamisele. Nii võiks järeldada, et seksuaalsusel on mingi „teine" sisu, mis ei puuduta seksiakti. Ja võib-olla on isegi enamik meie seksuaalseid kogemusi valdavalt see „teine". Mis see teine siis on? Selles mõttes, et mis on see, mida ma Felixi vastu tunnen – kes muuseas pole mind kordagi füüsiliselt puudutanud – ja mis sunnib mind meie suhet seksuaalseks pidama?

Mida rohkem ma seksuaalsusest mõtlen, seda segasem ja mitmekesisem see mulle tundub ja seda armetumad tunduvad meie moodused sellest kõnelda. Ettekujutus oma seksuaalsusega

leppimisest: see paistab põhimõtteliselt tähendavat arusaamisele jõudmist, kas sulle meeldivad mehed või naised. Minu jaoks oli taipamine, et mulle meeldivad nii mehed kui naised, võib-olla üks protsent sellest protsessist, võib-olla mitte nii palju. Ma tean, et olen biseksuaalne, aga ma ei tunne, et oleksin selle identiteedi külge klammerdunud – selles mõttes, et mulle tundub, et mul ei ole teiste biseksuaalsete inimestega eriti midagi ühist. Peaaegu kõik teised küsimused, mis mul oma seksuaalse identiteedi kohta on, tunduvad keerukamad ja neile pole lihtne vastust leida, ja võib-olla pole isegi keelt, milles vastuseid kuuldavale tuua, kui peaksin need iial leidma. Kuidas me üldse peaksime otsustama, mis laadi seks meile meeldib ja miks? Või mida seks meile tähendab ja kui palju me seda tahame ja mis kontekstides? Mida me oma seksuaalsete isiksuste aspektide kaudu enda kohta teada saame? Ja kus on kõige selle jaoks terminoloogia? Mulle tundub, et me kõnnime kogu aeg ringi ja tunneme neid jaburalt tugevaid impulsse ja ihasid, mis on piisavalt tugevad, tekitamaks meis tahtmist omaenda elu ruineerida ning oma abielu ja karjääri saboteerida, kuid keegi ju tegelikult ei üritagi seletada, mis need ihad on või kust nad tulevad. Meie moodused seksuaalsusest mõelda ja kõnelda paistavad nii piiratud, võrreldes seksuaalsuse enese kurnava ja sandistava väega, kui me seda oma päriselus kogeme. Aga olles selle sulle kõik kirja pannud, tekib mul kahtlus, ega ma sulle hullumeelse muljet ei jäta, sest võib-olla ei tunnegi sa seksuaalset iha üldse nii tugevasti kui mina – võib-olla ei tunne seda keegi, ma ei tea. Sellest ju ei räägita eriti.

Mõnikord mõtlen inimsuhetest kui millestki pehmest, nagu liiv või vesi, ja valades neid konkreetsetesse anumatesse, anname neile kuju. Nii et ema suhe oma tütrega valatakse anumasse, millel seisab „ema ja laps", ning see suhe võtab oma nõu kontuurid ja on selles kinni, mis ka ei juhtuks. Võib-olla oleksid mõned õnnetud sõbrad olnud täiesti rahul õdedena või abielupaarid vanemate ja lastena, kes teab. Aga mis tunne oleks luua suhet ilma mingisuguse ette määratud kujuta? Valada

lihtsalt vesi välja ja lasta tal voolata. Küllap ei võtakski ta mingit kuju ja jookseks igas suunas laiali. See vist on natuke minu ja Felixi moodi. Pole olemas mingit ilmselget rada, mida mööda ükski meievaheline suhe kulgeda võiks. Ma ei usu, et ta mind sõbraks nimetaks, sest tal on sõbrad olemas ja see, milline side tal nendega on, erineb sellest, milline side tal minuga on. Ma arvan, et minuga on ta märksa distantseeritum kui nendega, aga samal ajal oleme mõnes mõttes lähedasemad, sest pole piire ega konventsioone, mis meie suhet kitsendaksid. Teisisõnu ei muuda seda eriliseks mitte tema ega mina ega ükski konkreetne isiklik omadus, mis meie kummagi kohta käiks, ega isegi mitte meie kahe isiksuse konkreetne kombinatsioon, vaid meetod, millega me teineteisesse suhtume – või meetodi puudumine. Võib-olla me lõpuks lihtsalt kaome teineteise elust või saavad meist ikkagi sõbrad või midagi muud. Aga mis ka ei juhtuks, tuleneb see vähemalt praegusest eksperimendist, mis aeg-ajalt paistab tõsiselt rappa minevat, aga teinekord tundub olevat ainsat sorti suhe, mis on midagi väärt.

Kui välja arvata mu sõprus sinuga, ruttan ma kinnitama. Aga mulle tundub, et ilumeele koha pealt sa eksid. Inimesed jäid sellest ilma koos Berliini müüri langemisega. Ma ei kavatse laskuda sinuga järjekordsesse vaidlusse Nõukogude Liidu teemal, aga kui see hääbus, hääbus ka ajalugu. Mõtlen kahekümnendast sajandist kui ühestainsast pikast küsimusest, ja lõpuks panime vastusega puusse. Kas me pole mitte kahetsusväärsed beebid, kes sündisid, kui maailm lõppes? Pärast seda ei olnud maailmal enam mingeid šansse, ja polnud mingeid šansse ka meil. Või ehk oli see lihtsalt ühe tsivilisatsiooni lõpp, meie oma, ja millalgi tulevikus asendub see teisega. Sel juhul seisame viimases valgustatud toas enne pimedust ja oleme millegi tunnistajaks.

Pakun välja alternatiivse hüpoteesi: ilumeel elab edasi, vähemalt Roomas. Muidugi on võimalik külastada Vatikani muuseumi ja näha „Laokooni ja tema poegi" või minna sellesse väiksesse kirikusse ja panna pilusse münt, et näha Caravaggioid – ja Galleria Borgheses on isegi Bernini „Proserpina", mille eriline

fänn tunnistab Felix, sündinud sensuaalsusenautija, end olevat. Kuid on ka tumedad lõhnavad apelsinipuud, tillukesed valged kohvitassid, sinised pärastlõunad, kuldsed õhtud …

Olen ma sulle rääkinud, et ma ei suuda enam tänapäeva romaane lugeda? Põhjus on vist selles, et ma tean liiga palju inimestest, kes neid kirjutavad. Näen neid kogu aeg festivalidel punast veini joomas ja rääkimas, keda mis kirjastus New Yorgis välja annab. Kurtmas kõige tüütumate asjade üle maailmas – vähese reklaami või halbade arvustuste või selle üle, et keegi teine teenib rohkem raha. Keda see peaks huvitama? Ja siis nad lähevad minema ja kirjutavad oma tundlikke romaanikesi „tavalisest elust". Tegelikult ei tea nad tavalisest elust midagi. Enamik pole aastakümneid tavalise elu poole pilkugi heitnud. Need inimesed on 1983. aastast saadik istunud valge linase laudlinaga kaetud laua taga ja negatiivsete arvustuste üle kurtnud. Mind lihtsalt ei huvita, mida nad tavalistest inimestest arvavad. Minu meelest räägivad nad sellest kõneldes valelt positsioonilt. Miks nad ei võiks kirjutada seda laadi elust, mida nad tegelikult elavad, ja seda laadi asjadest, mis neid tõepoolest painavad? Miks nad teevad nägu, et neid painavad surm ja lein ja fašism – kui neid tegelikult painab see, kas nende uut raamatut ikka New York Timesis arvustatakse? Oi, ja paljud neist muuseas on täiesti tavalise taustaga nagu mina. Mitte kõik pole kodanlaste võsukesed. Ma tahan öelda lihtsalt seda, et nad astusid tavalisest elust joonelt välja – võib-olla mitte siis, kui ilmus nende esimene raamat, võib-olla oli see kolmas või neljas, aga igal juhul juhtus see kaua aega tagasi – ja kui nad nüüd seljataha vaatavad, püüdes meenutada, milline oli vanasti tavaline elu, on see nii kaugel, et nad peavad silmi kissitama. Kui romaanikirjanikud kirjutaksid ausalt omaenese elust, ei loeks keegi romaane – ja õige kah! Võib-olla oleksime siis viimaks sunnitud tõdema, kui valed, kui sügavalt filosoofiliselt valed on praegused kirjandusliku loomingu meetodid – kuidas see kõik viib kirjanikud eemale normaalsest elust, suleb nende järel ukse ning kinnitab neile aina takka, kui erilised nad on ja kui

tähtsad nende arvamused olema peavad. Ja nad tulevad Berliinis veedetud nädalavahetuselt koju, seljataga neli ajaleheintervjuud, kolm pildistamist, kaks väljamüüdud üritust, kolm pikka löögastavat õhtusööki, kus kõik kaeblesid negatiivsete arvustuste üle, ning nad löövad lahti vana hea MacBooki, et kirjutada imevaheda pilguga väike romaanike „tavalisest elust". Ma ei ütle seda niisama suusoojaks: see ajab mind oksele.

Tänapäeva euroameerika romaaniga on see häda, et oma struktuurse terviklikkuse saavutab ta ilmaelanike enamuse igapäevase reaalsuse mahasurumisega. Seista silmitsi vaesuse ja armetusega, milles miljonid inimesed on sunnitud elama, kõrvutada selle vaesuse, selle armetuse fakti romaani „peategelaste" eludega – seda peetaks kas maitsetuks või lihtsalt läbikukkunud kunstiliseks võtteks. Lühidalt: keda peaks huvitama, mis juhtub selle romaani peategelastega, kui see juhtub inimkonna enamuse üha kiirema, üha jõhkrama ekspluateerimise kontekstis? Kas peategelased lähevad lahku või jäävad kokku? Mis tähtsust sel siinses maailmas on? Nõnda toimib romaan, surudes maha maailma tõde – toppides selle tihedalt teksti sädeleva pealispinna alla. Ja meile võib taas korda minna, nagu meile päriseluski korda läheb, kas inimesed lähevad lahku või jäävad kokku – juhul, ja ainult sel juhul, kui me oleme edukalt unustanud kõik asjad, mis sellest tähtsamad on, s. t. kõik.

Mõistagi on mu enese looming selles mõttes kõige suurem süüdlane. Sellepärast ma ei kirjuta vist enam ühtki romaani.

Sa olid seda viimatist sõnumit kirjutades pahas tujus ja rääkisid väga morbiidset juttu stiilis, et tahad revolutsiooni nimel surra. Loodetavasti mõtled sa selle vastuse saamise ajaks pigem sellele, et tahad revolutsiooni nimel elada ja et milline see elu välja näeks. Ütled, et vähe on inimesi, kellele läheb korda, mis sinust saab, ja ma ei tea, kas see on tõsi, aga seda tean ma küll, et mõnele meist läheb see väga-väga korda – näiteks mulle, Simonile, su emale. Olen ka kindel, et parem on olla sügavalt armastatud (mida sa ka oled) kui laialdaselt sümpaatne (mida sa arvatavasti samuti oled! Aga ma ei hakka selle tõestamiseks

punnitama). Vabandust, et ma kurdan nii palju raamatute reklaamimise üle, ükski täiearuline inimene ei viitsiks seda kuulata – ja vabandust, et ma ütlesin sulle, et teen avalikus elus pika pausi, aga lendasin siis Rooma oma raamatut reklaamima, sest ma olen argpüks ja mulle ei meeldi alt ära hüpata. (Paluksin vabandust ka selle eest, et me enne mu äralendu kohtuda ei saanud, aga tegelikult polnud see minu süü – kirjastus tellis mulle lennujaama sõitmiseks auto.) Selle koha pealt on sul õigus, et ma teenin liiga palju raha ja elan vastutustundetult. Ma tean, et ma kindlasti tüütan sind, aga mitte rohkem kui iseennast – aga ühtlasi ma armastan sind ja olen sulle tänulik, kõige eest.

Aga igatahes jah, palun tule mulle pärast pulmi külla. Kas kutsun ka Simoni? Kahekesi saaksime talle kindlasti seletatud, miks ta ei tohi vapustavalt kaunite ja meist nooremate naistega kohtamas käia. Ma pole veel päris kindel, miks ta seda ei tohi, aga kindlasti suudan selleks ajaks mõne põhjenduse leida. Kallistan. Alice

11

Selle meili kättesaamise järgsel õhtul kõndis Eileen läbi Temple Bari Dame Streeti poole. Oli sulnis särav laupäevaõhtu mai alguses ja päikesevalgus heitis üle hoonefassaadide vildakaid kiiri. Eileenil oli trükimustrilise puuvillase kleidi peal nahkjakk, ja kui ta tabas mööduvate meeste pilgu, fliispusades ja saabastes noormeeste, kehasse töödeldud triiksärkidega keskealiste meeste pilgu, naeratas ta ebamääraselt ja vaatas mujale. Kella poole üheksaks oli ta jõudnud vana keskpanga vastas olevasse bussipeatusesse. Võtnud käekotist lehe piparmündinätsu, harutas ta selle paberist lahti ja pistis suhu. Liiklus kulges mööda ja varjud tänaval liikusid aeglaselt ida poole, kui ta hõbepaberit küünega silus. Kui Eileeni telefon helisema hakkas, tõmbas ta selle taskust välja, et ekraanile vaadata. Helistajaks oli ema. Ta võttis kõne vastu ja ütles pärast tervituste vahetamist: Tead, ma tegelikult olen linnas ja ootan bussi, saan ma sulle pärastpoole helistada?

Su isa on selle Deirdre Prendergasti värgi pärast endast väljas, ütles Mary.

Eileen kissitas läheneva bussi poole silmi, et selle numbrist sotti saada, ja näris nätsu. Jajah, ütles ta.

Kas sa ei võiks Lolaga rääkida?

Buss möödus peatumata. Eileen puudutas sõrmedega laupa. Et siis isa on Lola peale pahane, ütles ta, ja ta räägib sellest sulle ja sina räägid mulle ja mina olen see, kes Lolaga rääkima peab. Kõlab see mõistlikult?

Kui see on sinu jaoks liiga suur vaev, siis unusta ära.

Nüüd lähenes kõnniteeservale teine buss ja Eileen ütles telefoni: Ma pean minema, ma helistan sulle homme.

Kui bussiuksed avanesid, ronis Eileen trepist üles, piiksutas kaarti ning läks ülakorrusele bussi etteotsa istuma. Sellal kui buss tsentrumist läbi ja lõuna poole liikus, tippis ta oma telefoni kaardirakendusse ühe baari nime. Eileeni ekraanil hakkas tuksuv sinine täpp kulgema sama teed tema lõpliku sihtmärgi poole, mis asus seitsmeteistkümne minuti kaugusel. Sulgenud rakenduse, kirjutas ta Lolale sõnumi.

> Eileen: kuule, kas sa siis ei kutsunudki Deirdre Pd pulma?

Kolmekümne sekundi pärast sai ta vastuse.

> Lola: Haha. Loodetavasti plekivad emme ja issi sulle kõvasti, et sa nende musta töö ära teeksid.

Eileen tõmbas sõnumit lugedes kulmud kokku ja hingas energiliselt läbi nina välja. Ta toksas vastusenupule ja hakkas kirjutama.

> Eileen: päriselt võtad nüüd sugulastelt pulmakutseid tagasi või? saad sa aru kui õel ja ebaküps see on?

Siis sulges ta sõnumirakenduse ja avas uuesti kaardi. Kui täpp ekraanil märku andis, vajutas ta stoppnuppu ja suundus trepist alla. Tänanud juhti, läks ta bussist maha ning hakkas sageli ettevaatlikult telefonile pilku heites kõndima mööda tänavat tagasi sinnapoole, kust buss tulnud oli, mööda juuksurist, naisteriiete butiigist, üle jalakäijate ülekäigu, kuni ekraanile ilmus lipp koos sinise tekstireaga, mis ütles: Oled jõudnud sihtkohta. Ta pani nätsu hõbepaberi sisse tagasi ja viskas selle siis lähimasse prügikasti.

Sisse pääses läbi kitsukese veranda, mis viis kõigepealt baari ja siis selle taga olevasse diivanite ja madalate laudadega

privaatruumi, mida valgustasid ainult punased lambipirnid. Kõik nägi kuidagi armsalt ja vanamoeliselt kodune välja, nagu kellegi suur elutuba mingist varasemast ajajärgust, kuid võika punase valgusega üle ujutatud. Eileeni tervitasid kohe mitmed sõbrad ja tuttavad, kes panid klaasid käest ja tõusid tema embamiseks diivanitelt üles. Darachi-nimelist meest nähes ütles Eileen rõõmsalt: Kuule, sina, palju õnne! Seejärel tellis ta joogi ning istus siis kergelt nätsuvale nahkdiivanile oma sõbra Paula kõrvale. Seintele kinnitatud kõlareist tuli muusikat ja ruumi tagaosas lendas tualettruumi uks iga natukese aja tagant lahti, vallandades põgusa tulva valget valgust, enne kui uuesti sulgus. Eileen viskas pilgu telefoni ja nägi uut sõnumit Lolalt.

> Lola: Hmmm kas ma tõesti tahan kuulda kui ebaküps ma olen inimese suust kes peab passima mõttetul töökohal, kel pole raha ja kes elab 30aastaselt mingis peldikus …

Eileen põrnitses veidi aega ekraani ja pistis siis telefoni uuesti taskusse. Tema kõrval rääkis Roisini-nimeline naine parajasti lugu katkisest aknast oma esimese korruse korteris, mille parandamisest oli korteriomanik kuu aega keeldunud. Pärast seda hakkasid kõik pajatama õuduslugusid üüriturust. Nõnda lipsas mööda tunnike-kaks. Paula tellis veel ühe ringi drinke. Baari tagant toodi välja hõbevaagnad sooja toiduga: miniviinerid, kartulisektorid, vürtsikas kastmes läikivad kanatiivad. Kui kella üheteistkümnest puudus kümme minutit, tõusis Eileen üles, läks tualetti ja võttis jälle taskust telefoni. Uusi teateid polnud. Ta avas sõnumiäpi ja toksas Simoni nimele, tuues esile eelmisest õhtust pärit lõime.

> Eileen: kenasti kodus?
>
> Simon: Jah, tahtsingi sulle kirjutada
> Simon: Ma võib-olla ostsin sulle kingi

Eileen: tõesti??

Simon: Võid rõõmuga teatavaks võtta, et praamipoes oli tollivaba Toblerone'i eripakkumine
Simon: On sul homme õhtuks plaanid tehtud?

Eileen: tegelikult kordki on jah …
Eileen: darachil on sünnipäevaürr, vabandust

Simon: Aa ok
Simon: Saab sind siis ehk nädala jooksul näha?
Eileen: oleks palunud küll

See oli lõime viimane sõnum. Eileen käis tualetis, pesi käed, värvis peegli ees uuesti huuli ja tupsutas siis huulepulka WC-paberi ruuduga. Keegi koputas väljast tualettruumi uksele ja ta ütles valjult: Üks hetk. Ta põrnitses rammetult peeglisse. Ta tõmbas käte abil näonahka allapoole, nii et koljuluud tõusid laest paistva valge neoonlambi all räigelt ja veidralt esile. Isik koputas jälle uksele. Eileen pani koti õlale, keeras ukse lukust lahti ning läks uuesti baari. Istunud Paula kõrvale, võttis ta pooliku joogi, mis ta oli lauale jätnud. Kogu jää oli sulanud. Millest meil jutt käib? küsis ta. Paula ütles, et jutt käib kommunismist. Kõik tegelevad nüüd sellega, ütles Eileen. See on hämmastav. Kui ma kunagi hakkasin ringi käima ja marksismist rääkima, naerdi mind välja. Nüüd teevad seda kõik. Ja ma tahaksin kõigile nendele uutele inimestele, kes üritavad kommunismi *cool*'iks teha, lihtsalt öelda: tere tulemast pardale, seltsimehed. Ega ma ei kanna kauna. Töölisklassi tulevik on helge. Seepeale tõstis Roisin klaasi ja Darach ka. Eileen naeratas ja paistis veidi purjakil olevat. Kas vaagnad on ära viidud? küsis ta. Tema vastas istuv Gary-nimeline mees ütles: Ega siin keegi tegelikult töölisklassist pole. Eileen hõõrus nina. Nojah, ütles ta. Marx igatahes ei nõustuks sinuga, aga ma saan aru, mida sa mõtled.

Inimesed armastavad väita, et nad on töölisklassist, ütles Gary. Mitte kellelgi siin pole tegelikult töölisklassi tausta.

Seda küll, aga kõik siin töötavad elatise teenimiseks ja maksavad omanikule üüri, ütles Eileen.

Gary ütles kulme kergitades: Üüri maksmine ei tee sinust töölisklassi liiget.

Jajah, töötamine ei tee sinust töölisklassi liiget. See, et sa kulutad poole palgast üürile, sul pole kinnisvara, ülemus ekspluateerib sind – mitte miski sellest ei tee sinust töölisklassi liiget, jah? Mis siis teeb, mingi konkreetne aktsent või?

Gary vastas ärritatud naeru saatel: Arvad, et võid oma papsi BMW-ga paarutada ja siis ringi pöörata ja öelda, et sa oled töölisklassist, sest sa ei saa ülemusega läbi? Võta arvesse, et see pole mingi moeasi. See on identiteet.

Eileen neelas lonksu jooki. Nüüd on kõik identiteet, ütles ta. Ja sa muuseas ei tunne mind. Ma ei saa aru, miks sa ütled, et mitte keegi siit pole töölisklassist, sa ei tea minust mitte kui midagi.

Ma tean, et sa töötad kirjandusajakirjas, ütles mees.

Issand jumal. Teisisõnu, mul on töökoht. Tõeliselt kodanlik käitumine.

Darach ütles, et tema arvates kasutavad nad üht ja sama terminit „töölisklass", kirjeldamaks kaht eraldiseisvat rahvastikurühma: ühel puhul laia segmenti inimestest, kelle sissetulek pärineb tööst, mitte kapitalist, ja teisel puhul selle rühma vaesunud, peamiselt linnas elavat alajaotust, kellel on konkreetsed kultuuritraditsioonid ja tunnused. Paula ütles, et keskklassi inimene võib ikkagi sotsialist olla, ja Eileen ütles, et keskklassi pole olemas. Siis hakkasid kõik üksteisest üle rääkima. Eileen viskas uuesti pilgu telefoni. Uusi sõnumeid polnud ja kell ekraanil näitas 23:21. Ta kummutas klaasi tühjaks ja hakkas tagi selga panema. Saatnud õhumusi, lehvitas ta teistele lauas istujatele hüvastijätuks. Ma lähen ära koju, ütles ta. Palju õnne sünnipäevaks, Darach! Varsti näeme. Kogu selle lärmi ja vestluse keskel paistis vaid mõni üksik inimene Eileeni lahkumist märkavat ning nad lehvitasid ja hõikasid tema kaugenevale seljale.

Kümne minuti pärast oli Eileen teise bussi peale läinud, see suundus nüüd tagasi kesklinna poole. Ta istus üksi ülemisel korrusel akna all, võttis telefoni taskust välja ja tegi lukust lahti. Avanud sotsiaalmeediaäpi, kirjutas ta nime „aidan lavin" ja toksas kolmandale väljapakutud otsimistulemusele. Kui profiil oli end ära laadinud, skrollis Eileen mehaaniliselt, peaaegu osavõtmatult allapoole, vaatamaks kõige värskemaid postitusi, just nagu ärgitaks teda harjumus, mitte spontaanne huvi. Paari toksatusega liikus ta Aidan Lavini lehelt kasutaja Actual Death Girli profiilile ja ootas selle laadimist. Buss peatus St Mary Kolledži juures, alumisel korrusel läksid uksed valla ja reisijad väljusid. Lehekülg laadis end ära ja Eileen skrollis hajameelselt kasutaja värskemaid postitusi. Kui buss kõnniteeservast startis, helises uuesti peatumisest märku andev kell. Keegi istus Eileeni kõrvale ning ta vaatas üles, naeratas viisakalt ja keskendus siis uuesti ekraanile. Kaks päeva varem oli kasutaja Actual Death Girl avaldanud uue foto allkirjaga „see kurb juhtum". Foto kujutas sedasama kasutajat embamas tumedate juustega meest. Mees oli täägitud kui Aidan Lavin. Kui Eileen pilti vaatas, vajus tema suu veidi lahti ja sulgus siis uuesti. Ta toksas fotot, et seda suurendada. Mehel oli seljas punane velvetpintsak. Naise käsivarred tema kaela ümber olid ahvatlevad, ümarad, vormikad. Foto oli kogunud kolmkümmend neli meeldimist. Nüüd sõitis buss teise peatusse ning Eileen suunas tähelepanu aknatagusele. Nad peatusid Grove Parkis, kohe enne kanalit. Üle tema näo libises äratundmistunne, ta kortsutas kulmu, ajas end siis võpatades jalule ja pressis kõrvalistujast mööda. Kui uksed avanesid, sörkis ta peaaegu hingeldades trepist alla ning, tänanud juhti tahavaatepeeglist, astus tänavale.

Nüüd hakkas kell juba kesköösle lähenema. Nurga peal, pimendatud poefassaadi kohal paistis korteriakendest siin-seal kollast. Eileen tõmbas jopeluku kinni ja sättis koti õlale ning kõndis pealtnäha otsusekindlalt konkreetses suunas. Ta võttis käigu pealt telefoni uuesti välja ning uuris taas fotot. Siis köhatas ta kurgu puhtaks. Tänav oli vaikne. Ta pistis telefoni taskusse ja silus

kätega tugevalt üle jakiesise, nagu tahaks käsi puhtaks pühkida. Pärast tänava ületamist hakkas ta astuma reipamalt, pika hoogsa sammuga, kuni jõudis kõrge tellistest ridaelamuni, mille värava taga oli reas kuus plastist ja ratastega prügikonteinerit. Eileen tõi üles vaadates kuuldavale veidra naerupahvaku ja nühkis käega laupa. Ta ületas kruusariba ja helistas välisukse küljes olevat kella. Viis sekundit, kümme sekundit ei juhtunud midagi. Viisteist sekundit. Ta vangutas huuli maigutades pead, nagu harjutaks mõnd kujutletavat vestlust. Möödus kakskümmend sekundit. Ta pöördus lahkuma. Siis lausus plastkõlarist Simoni hääl: Halloo? Eileen keeras ringi, põrnitses kõlarit ega öelnud midagi. Halloo, kordas Simoni hääl. Eileen vajutas nupule.

Tere, ütles ta. Mina siin. Palun vabandust.

Eileen, sina või?

Jaa, vabandust. Mina, et siis Eileen.

On sul kõik hästi? küsis Simon. Tule üles, ma lasen su sisse.

Kostis ukse avamise piiks ja Eileen astus sisse. Trepikoja valgustus oli väga ere ja keegi oli jätnud postkastide najale jalgratta. Trepist üles ronides katsus Eileen kukalt, kus juuksed olid klambrist lahti tulnud, ja pani need oma pikkade nobedate sõrmedega uuesti kinni. Siis viskas ta pilgu telefonikellale, mis näitas 23:58, ja avas jaki tõmbluku. Simoni uks oli juba lahti. Mees seisis paljajalu uksel, kortsutades koridorivalguse poole kulmu, silmad unised ja veidi paistes. Eileen jäi ülemisel trepiastmel seisma, sõrmed käsipuul. Oh issand, anna andeks, ütles ta. Kas sa olid voodis?

Kas kõik on korras? küsis Simon.

Eileen langetas otsekui kurnatult või häbi tundes pea ja tema silmad sulgusid. Möödus mitu sekundit, enne kui ta silmad avas ja vastas: Kõik on hästi. Olin lihtsalt Darachi ürrilt koju minemas ja tahtsin sind näha. Ma ei arvanud – ma ei tea, miks ma eeldasin, et sa üleval oled. Ma tean, et on hilja.

Tegelikult ei ole. Tahad sisse tulla?

Eileen ütles endiselt vaipa põrnitsedes pinges häälega: Ei-ei, ma jätan su rahule. Mul on nii loll tunne, palun vabandust.

Simon sulges ühe silma ja takseeris ülemisel trepiastmel seisvat Eileeni. Ära ütle nii, ütles ta. Tule sisse, joome midagi.

Eileen järgnes Simonile. Põles üksainus köögilamp, mis valgustas väikest korterit ääre poole kahaneva sõõrina. Tagaseina najale oli seatud pesurest, kuhu olid riputatud kuivama mitmesugused esemed: T-särgid, sokid, aluspüksid. Sellal kui Eileen jakki ja kingi ära võttis, sulges Simon tema järel ukse. Seejärel seisis Eileen alandlikult põrandalaudu silmitsedes tema ees.

Simon, ütles Eileen, tohin ma sinult teenet paluda? Sa võid ei öelda, ma ei pane pahaks.

Muidugi.

Tohin ma sinu juures voodis magada?

Simon vaatas Eileeni enne vastamist pika pilguga. Jaa, ütles ta. Vabalt. Oled sa kindel, et kõik on korras?

Eileen noogutas pilku tõstmata. Simon lasi kraanist klaasi vett täis ja nad läksid üheskoos tema tuppa. See oli tumedate põrandalaudadega puhas tuba. Keskel oli kaheinimesevoodi, lapitekk pooleldi pealt heidetud, öökapil põles lamp. Ukse vastas oli alla tõmmatud rulooga aken. Simon kustutas lambi ja Eileen nööpis kleidi lahti, libistas selle õlgadelt maha, riputas Simoni kirjutuslaua tooli seljatoele. Nad pugesid voodisse. Eileen jõi klaasist veidi vett ning heitis siis külili. Nad olid mõne minuti liikumatud ja vait. Ta vaatas Simoni poole, aga too oli tema poole seljaga, häguselt olid näha vaid kukal ja õlg. Kas sa võtaksid mu kaissu? palus Eileen. Simon lõi hetkeks kõhklema, nagu tahaks midagi öelda, kuid siis keeras ta ringi ja pani Eileenile käe ümber, pomisedes: Jaa, muidugi. Eileen puges talle kaissu, nägu vastu Simoni kaela, kehad kokku surutud. Simon tõi kurgust kuuldavale tasase hääle, nagu: Mm. Siis ta neelatas. Vabandust, ütles ta. Eileeni suu oli vastu tema kaela. Pole midagi, ütles Eileen. Mõnus on. Seepeale hingas Simon sügavalt sisse. On või, ütles ta. Ega sa purjus ole või mis? Eileeni silmad olid kinni. Ei, ütles ta. Ta pani käe Simoni aluspükstesse. Simon sulges silmad ja oiatas hästi tasakesi. Mõnda aega puudutas Eileen teda niimoodi, vaikselt, ja vaatas üles tema näo, ta suletud laugude poole, mis olid niisked, suu veidi paokil. Kas me võiksime? küsis Eileen. Simon ütles jah. Nad võtsid aluspesu ära. Ma toon kondoomi, ütles Simon. Eileen ütles, et on pillide peal, ja Simon paistis kõhklema löövat. Aa, ütles ta. Lihtsalt niimoodi siis? Eileen noogutas pead. Nad lamasid külili, nägu näo vastas. Simon liikus Eileenil puusast hoides tema sisse. Eileen ahmis kiirelt õhku ja Simon hõõrus tema puusanuki teravat uime oma käe all. Nad olid mõne sekundi liikumatud. Simon surus end veidi lähemale ja Eileen niutsatas, silmad kinni. Mm, ütles Simon. Tohin ma su selili panna, on see okei? Ma vist saaksin niimoodi natuke sügavamale sinu sisse, kui sa tahad. Eileeni silmad olid kinni. Jah, ütles ta. Seepeale tõmbus Simon tema seest välja ja ta keeras end selili. Kui Simon uuesti sisenes, karjatas Eileen ja tõmbas jalad mehe ümber kokku. Simon sulges keharaskust kätel hoides silmad. Minuti pärast ütles Eileen: Ma armastan sind. Simon lasi hingeõhul välja voolata. Ta vastas tasakesi: Aa, ma ei ole … ma armastan sind ka, väga. Eileen liikus käega üle Simoni kukla, hingates läbi suu sügavalt ja raskelt sisse. Eileen, ütles Simon, palun vabandust, aga ma vist olen praegu juba ääre peal. Ma lihtsalt, ma pole … ma ei tea, palun vabandust. Eileeni nägu kuumas, kui ta hingeldades pead raputas. Pole midagi, ütles ta. Ära muretse, ära palu vabandust. Kui Simon oli lõpetanud, lamasid nad mõnda aega teineteise käte vahel, ja hingasid, Eileeni sõrmed mehe juukseid sasimas. Siis libistas Simon aeglaselt oma sooja ja raske käe üle Eileeni kõhu, jalgade vahele. Tohib? küsis ta. Eileen pomises silmi sulgedes: Jah. Lükates keskmise sõrme Eileeni sisse, puudutas Simon pöidlaga tema kõdistit ja Eileen sosistas jaa, jaa. Pärast seda nad irdusid ja Eileen veeretas end lapitekki jalgade pealt maha põtkides selili ja tõmbas hinge. Simon lamas külili, silmad poolkinni, ja vaatas teda. Kõik korras? küsis mees. Eileen tõi kuuldavale midagi väriseva naeruturtsatuse laadset. Jah, ütles ta. Tänan sind. Siis naeratas Simon rammetult, pilk libisemas üle Eileeni pika saleda keha, mis oli madratsil välja sirutatud. Iga kell, vastas Simon.

Hommikul kell kaheksa helises Simoni äratuskell ja ajas nad mõlemad üles, Simon nõjatus küünarnuki najale, et kella kinni panna, Eileen lamas selili ja nühkis sõrmedega silma. Ruloo servade ümbert immitses heleda päevavalguse ristkülik. On sul täna hommikuks plaane? küsis Eileen. Simon pani telefoni uuesti öökapile. Ma pidin kella üheksasele missale minema, ütles ta. Aga ma võin hiljem minna, vahet pole. Eileen lamas, silmad kinni, õnneliku näoga, juuksed padjal sassis. Kas ma tohin kaasa tulla? küsis ta. Simon vaatas hetkeks alla tema poole ja vastas siis lihtsalt: Muidugi tohid. Nad pugesid kahekesi voodist välja ja sellal kui Eileen duši all käis, tegi Simon kohvi. Ta tuli vannitoast välja suurde valgesse vannilinasse mähitult ja nad suudlesid uuesti köögikapi najal. Mis siis, kui ma missa ajal nurjatuid mõtteid mõtlen? küsis Eileen. Simon hõõrus sealt, kust juuksed märjad olid, tema kukalt. Et nagu eilsest ööst või? päris ta. Me ei teinud midagi nurjatut. Eileen suudles tema T-särgi õlaõmblust. Seni kui Eileen end riidesse pani, valmistas Simon hommikusööki. Kui üheksast oli puudu mõni minut, väljusid nad majast ja jalutasid üheskoos kirikusse. Sees oli jahe ja enamjaolt tühi, lõhnas rõskuse ja viiruki järele. Preester luges Luuka evangeeliumi ja pidas jutluse kaastundest. Armulaua ajal laulis koor „Siin ma olen, Issand". Eileen lasi Simoni pingist välja ja vaatas, kuidas ta koos teiste koguduseliikmetega, enamik neist vanaldased, sabas seisis. Koor laulis nende taga rõdul: *Toon pimedusse valguse.* Eileen nihutas end oma istmel, et Simonit vaadata, kui too altarini jõudis ja armulauda sai. Pööranud ringi, tegi Simon ristimärgi. Eileen istus, käed süles, Simon vaatas üles tohutu kuppellae poole nende kohal ja tema huuled liikusid hääletult. Eileen jälgis teda otsiva ilmega. Simon tuli ja võttis taas tema kõrval istet, pani käe tema käe peale, ja Simoni käsi oli raske ja täiesti liikumatu. Seejärel põlvitas ta Eileeni kõrvale pingi külge kinnitatud põlvituspadjale. Pea käte kohale langetatud, ei näinud ta välja tähtis ega tõsine, ainult rahulik, ja huuled enam ei liikunud. Eileen vaatas teda süles sõrmi vaheliti põimides. Koor laulis: *Olen kuulnud sind öös*

hüüdmas. Simon tegi veel kord ristimärgi ja istus uuesti üles Eileeni juurde. Eileen nihutas käe tema poole ja Simon võttis selle rahulikult pihku ja hoidis seda, siludes pöidlaga aeglaselt üle Eileeni sõrmenukkide väikeste mäeseljakute. Nõnda istusid nad kuni missa lõpuni. Õues tänaval naeratasid nad jälle, ja nende naeratused olid salapärased. Oli jahe ere pühapäevahommik, hoonete valged fassaadid peegeldasid päikesevalgust, liiklusvool möödus, inimesed jalutasid õues koertega, hõikasid üksteist üle tänava. Simon suudles Eileeni põsele ja nad jätsid teineteisega hüvasti.

12

Alice, kas sa arvad, et tänapäeva romaaniga on lihtsalt sama häda mis tänapäevase eluga? Olen nõus, et tundub labane, dekadentlik, isegi episteemiliselt vägivaldne investeerida energiat seksi ja sõpruse triviaalsustesse, kui inimtsivilisatsioon seisab silmitsi kokkuvarisemisega. Aga samal ajal teengi ma seda ju iga päev. Kui soovid, võime oodata, et tõuseksime mingile kõrgemale olemise tasandile, misjärel asume kõiki oma vaimseid ja materiaalseid ressursse suunama eksistentsiaalsetesse küsimustesse ega pea enam mikski omaenese peret, sõpru, kallimaid ja nii edasi. Aga ma arvan, et me jääme kauaks ajaks ootama ja tegelikult sureme enne ära. Lõppude lõpuks, kas inimesed mitte ei hakka surivoodil lamades alati rääkima oma abikaasadest ja lastest? Ja kas pole surm mitte lihtsalt apokalüpsis esimeses isikus? Nii et selles mõttes pole midagi suuremat kui see, mida sa nii põlglikult nimetad „lahku minemiseks või kokku jäämiseks" (!), sest oma elu lõpus, kui ees ei seisa meil enam midagi, on see endiselt ainus asi, millest me rääkida tahame. Võib-olla olemegi lihtsalt sündinud armastama ja tuttavate inimeste pärast muretsema, ja armastama ja muretsema edasi isegi siis, kui peaksime märksa tähtsamaid asju tegema. Ja kui see tähendab, et inimsugu sureb välja, kas siis pole see mõnes mõttes kena põhjus välja suremiseks, kõige kenam põhjus, mida ette kujutada võid? Sest sellal, kui me oleksime pidanud reorganiseerima maailma ressursside jagamist ja kollektiivselt üle minema säästlikule majandusmudelile, muretsesime meie selle asemel seksi ja sõpruse pärast. Sest me armastasime

üksteist liiga palju ja tundsime üksteise vastu liiga suurt huvi. Ja ma armastan seda inimkonna juures, ja õigupoolest ongi see tegelik põhjus, miks ma meie ellujäämisele pöialt hoian – sest me oleme üksteise järele nii ogarad.

Mis sellesse viimasesse mõttesse puutub, siis siinkohal kõnelen ma isiklikust kogemusest. Eile õhtul koduteel ühelt sünnipäevaürrilt tulin enam-vähem suvaliselt Grove Parkis bussi pealt maha ja läksin Simon maja juurde. Eks ma vist olin natuke purjus ja põlgasin ennast, ja võib-olla mõtlesin, et temalt ma ju ikka õlamassaaži ja komplimente saan. Või ehk tahtsin, et teda polekski kodus. Või et ta oleks kodus koos selle tüdrukuga, kellega ta käib, siis saaksin ennast veel rohkem põlata. Ei tea. Ma ei tea, mida ma tahtsin või mis minu arvates juhtuma pidi. Igatahes kui ma üles jõudsin, oli selge, et uksekell oli ta üles ajanud ja ta pidi voodist välja tulema, et mind sisse lasta. Tegelikult polnud kell nii hiline, oli umbes kesköö. Ta seisis uksel ja nägi vana ja väsinud välja. Mitte halvas mõttes. Aga teda tavaliselt nähes olen vist harjunud nägema sedasama heledapäist teismelist, keda ma plikast peale näinud olen. Ja kui ta eile õhtul uksel seisis, taipasin, et ta pole enam poiss. Mida ma tegelikult tema elust tean? Kui ma kunagi teismelisena Simonisse armusin, ei saanud ma seksuaalsetest tunnetest eriti hästi aru ja mõtlesin välja fraasi „eriline puudutus", kirjeldamaks endale, kuidas ma end tunnen, kui ta mind puudutab. Muuseas, seda tegi ta ainult kas kogemata või kõige ontlikumatel viisidel, mida ette kujutada võib. Kas pole jube naljakas fraas see „eriline puudutus"? Praegu tuleb mul sellele mõeldes naer peale. Aga eile õhtul voodis võttis ta mul ümbert kinni ja need sõnad tuhisesid mulle hoobilt jälle pähe, nagu poleks viimast viitteist aastat olemaski olnud, ja mul oli sama tunne.

Juhtus nii, et läksime täna hommikul koos missale. Simoni tänava kirikul on sissepääsu juures väga glamuurne kivist portikus ja erakordne katoliku nimi „Pärispatuta Maarja kirik, patuste pelgupaik". Muuseas, ta ei palunud mul kaasa tulla, ma ise tahtsin minna, kuigi ma pole enam kindel, miks ma seda

tahtsin. Võimalik, et tema seltskond tekitas minus nii mõnusa tunde, et ma lihtsalt ei tahtnud tunniks ajaks temast füüsiliselt lahus olla. Aga võimalik on ka see, ja ma ei teagi, kuidas seda väljendada, et ma ei tahtnud, et ta ilma minuta läheks, sest ma olin kade. Nüüd, kus ma selle välja olen öelnud, ei saagi ma hästi aru, mida ma sellega mõtlen. Kas mulle on vastukarva, et talle meeldib jumala kontseptsioon rohkem, kui mina talle meeldin? See idee tundub täiesti absurdne. Aga mis siis? Kas ma kartsin, olles Simoniga jälle – ehkki vaid põgusaks vahemänguks – seksuaalselt sina peale saanud, et ta läheb missale minust puhastuma? Või ehk ma ei uskunudki sügaval sisimas, et ta oma plaani täide viib, ja arvasin, et kui ma end kaasa pakun, peab ta kaardid avama ja tunnistama, et tegelikult ta polegi seda usuvärki täie tõsidusega võtnud. Lõpuks me muidugi sammusime teineteise järel mingite vahejuhtumiteta kirikusse. Seest oli kõik sinivalge, värvitud kujudega ja tumeda tahveldisega pihitoolidega, millel olid glamuursed sametkardinad. Enamik teisi kirikulisi olid pastelsete jakkidega vanatädikesed. Kui teenistus algas, ei kukkunudki Simon ühtäkki väga kirglikult ja vaimselt käituma ega taevaisa ülevuse pärast nutma ega midagi sellist, ta oli selline nagu ikka. Enamjaolt ta lihtsalt istus ja kuulas ega teinud midagi. Alguses, kui kõik muudkui korrutasid „Kristus, halasta" ja nii edasi, tahtis vist mingi osa minust, et ta hakkaks naerma ja ütleks, et see kõik on nali. Mõnes mõttes tundsin tema käitumise ees hirmu, kuidas ta ütles „ma olen palju pattu teinud" – et ta ütleski neid asju oma hariliku häälega valjult välja samamoodi, nagu mina võiksin öelda „vihma sajab", kui ma oleksin siiralt veendunud, et vihma sajab ja miski selles veendumuses ei tundu mulle naeruväärne. Vaatasin kogu aeg tema poole, ju siis tema tõsidus ajas mind ärevile, aga tema lihtsalt vaatas sõbralikult vastu, nagu tahaks öelda: Jah, see on missa, mida sina siis ootasid? Siis loeti ette lugu naisest, kes valas Jeesuse jalgade peale õli ja vist kuivatas tema jalgu oma juustega? Kui ma nüüd valesti aru ei saanud. Simon istus ja kuulas seda ilmselgelt veidrat ja haiglast lugu

ja nägi välja täiesti rahulik ja tavaline nagu ikka. Ma tean, et ma muudkui korrutan, kui tavaline ta oli, aga mind ajas kõige rohkem segadusse just nimelt see, et pealtnäha ei muutunud tema isiku juures midagi, just nimelt see, et ta oli endistviisi täiesti ja äratuntavalt sama mees kes alati.

Pärast ettelugemist hakkas preester leiba ja veini õnnistama ning palus siis, et kogudus oma südamed ülendaks. Kogu kirik vastas ühekorraga vaiksel kollektiivsel sosinal: „Me oleme nad ülendanud Issanda poole." On see tõesti võimalik, et ma olin alles paar tundi tagasi Dublini südalinnas sellise vaatepildi tunnistajaks? On see tõesti võimalik, e selles pärismaailmas, kus me sinuga mõlemad elame, sellised asjad sõna otseses mõttes toimuvad? Preester ütles: „Ülendage oma südamed," ja kõik, sealhulgas Simon, vastasid vähimagi kõhkluse või irooniata: „Me oleme nad ülendanud Issanda poole." Kas nad uskusid, et räägivad tõtt ja et nende südamed ülendusid tol hetkel tõesti Issanda poole, mida see siis ka ei tähendaks? Kui ma oleks endale eile selle küsimuse esitanud, oleksin öelnud: muidugi mitte. Missa on lihtsalt sotsiaalne rituaal, usklikud ei veeda tegelikult aega jumala peale mõeldes ja päris kindlasti ei ürita nad oma südant tema poole tõsta või kontseptualiseerida, mida selline asi tähendaks. Aga täna on mul teistmoodi tunne. Mulle tundub, et vähemalt mõned inimesed selles kirikus uskusid siiralt, et nad tõstavad oma südame Issanda poole. Ja ma arvan, et Simon uskus seda. Ma arvan, et ta teadis, mida ta ütleb, ja oli sellele mõelnud, ja uskus, et see on tõsi. Pärast seda palus preester, et me üksteisele rahumärgi teeksime, ja Simon surus kõigil hõbejuukselistel vanatädikestel kätt, ja siis surus ta minul kätt ja ütles: „Rahu olgu sinuga," ja selleks ajaks ma juba tahtsin, et ta seda tõsiselt mõtleks. Ma ei tundnud enam tahtmist, et ta nalja teeks, ja tegelikult tundsin ma tahtmist, et ta oleks sama tõsine, nagu ta paistis, ja tõsisemgi veel, ja mõtleks iga oma sõna tõsiselt.

Kas võib olla, et ma hakkasin teenistuse ajal Simoni usu siirust lausa imetlema? Aga kuidas on võimalik, et ma imetlen

kedagi selle eest, et ta usub midagi, mida ma ise ei usu ja ei tahagi uskuda ja mis minu meelest on silmanähtavalt ebaõige ja absurdne? Kui Simon hakkaks näiteks kummardama jumalapojana kilpkonna, kas ma imetleksin tema siirust? Rangelt ratsionalistlikust vaatepunktist tundub sama loogiline kummardada kilpkonna kui mingit esimese sajandi Juudamaa jutlustajat. Arvestades, et jumalat pole olemas, on kogu see värk nagunii suvaline ja samahästi võiks tegu olla Jeesuse või plastämbri või William Shakespeare'iga, vahet pole. Ja ometi on mul tunne, et ma ei suudaks Simoni siirust imetleda, kui ta kilpkonna kummardamise teele asuks. Kas ma siis imetlen lihtsalt seda rituaali? Imetlen tema suutlikkust tuimalt ja kriitikavabalt mingit rahvatarkust omaks võtta? Või usun ma salamisi, et Jeesuses on midagi erilist ja et teda jumalana kummardada pole küll päris mõistlik, kuid on miskipärast lubatud? Ei tea. Ehk oli asi lihtsalt selles, kui rahulikult, tüünelt Simon end kirikus ülal pidas, kuidas ta luges palveid nii vaikselt ja kõigutamatult, täpselt samamoodi nagu need vanatädikesed, ega püüdnud neist kuidagi erineda, ei püüdnud näidata, et ta usub neist suurema või väiksema innuga või kriitilisemalt või intellektuaalsemalt kui nemad, ei, samamoodi. Ja tal ei paistnud isegi piinlik olevat, et ma seal teda jälgin – ma pean silmas, et tal polnud piinlik minu pärast, selle pärast, kui kohatult ma seal mõjusin, kuid tal polnud piinlik ka enda pärast, selle pärast, et ta tabati kummardamas mingit kõrgemat olendit, keda mina ei usu.

Pärastpoole, tänaval, tänas ta mind kaasa tulemast. Kartsin siis hetkeks, et ta keerab selle ikkagi naljaks, lihtsalt kohmetusest või pabinast, ja see mõte tekitas minus õudust. Aga seda ta ei teinud. Oleksin pidanud teadma, et ta seda ei tee, sest see poleks tema moodi olnud. Ta lihtsalt tänas mind ja me läksime kumbki oma teed. Kui ma ütlen, et see missa oli veidralt romantiline, mõistad loodetavasti, mida ma mõtlen. Võib-olla tekitas see minus tunde, et Simonis on midagi sügavat ja tõsist, mida ma polnud pikka aega näinud, või ehk oli asi tema õrnuses, kui me kätlesime. Või, nagu kindlasti mõni evolutsioonipsühholoog

välja pakuks, olen ma ehk lihtsalt väike habras naisterahvas ja jätan pärast mehe voodis magamist mulje, et olen tema suhtes üdini nõrk ja hell. Ega ma ennast kõrgelt ei hinda, see võib vabalt tõsi olla. Ja seda meili kirjutades tunnen tõepoolest Simoni suhtes veidi nõrkust ja hellust ja isegi veidi kaitsvust, ei teagi, miks. Kui ma oleksin täna hommikul koos temaga kirikusse minemise asemel otse koju läinud, ei pruugiks ma samamoodi tunda – aga teisalt, kui me oleksime täna hommikul lihtsalt missale läinud ja poleks eile öösel teineteisega maganud, ei tunneks ma vist samuti niimoodi. Ma arvan, et selle tunde tekitas pealtnäha sobimatu kombinatsioon teineteisega magamisest ja pärastisest missale minekust – tunde, et ma olen kasvõi põgusalt tema ellu sisenenud ja näinud tema juures midagi, mida ma polnud kunagi varem näinud, ja et mul on selle tulemusel temast nüüd teistsugune pilt.

Kui juba sõprus ja romantika jutuks tulid: kuidas Roomas on? Kuidas Felixiga on? Kuidas sul endal on? Seksuaalsusest rääkivad osad su meilis olid väga naljakad. Kas sa arvad, et oled ainus inimene, kes on eales seksuaalset iha tundnud?? Juhuks, kui vastus on jah, panen manusesse Audrey Lorde'i essee „Erootika kasutusviisid" PDF-i, mis sulle raudselt meeldib. Ja lõpuks – jah, muidugi sa peaksid Simoni endale külla kutsuma! Ma tean, et ta tahab sind näha, ja ma ei suuda siin ilmas midagi paremat ette kujutada kui seda, et teie kaks nädal otsa mere ääres täiesti minu päralt olete. Alati armastusega E.

13

Tolsamal pühapäevahommikul Roomas ei saanud Alice vannitoas kuidagi elektridušši kinni pandud. Kui ta oli end ära kuivatanud ja hommikumantli selga pannud, palus ta Felixil seda vaadata. Felix tuli ja keeras dušiotsiku seina poole ning uuris seadet, klõpsutades selle nuppu asjatult sisse ja välja, samal ajal kui Alice seisis tema taga, vesi juustest õlgadele tilkumas. Eemaldanud dušikomplekti plastkorpuse, kissitas Felix selle sees oleva sildi poole. Ta võttis vasaku käega taskust telefoni ja sirutas selja taha, et Alice selle enda kätte võtaks. Kui Alice oli telefoni võtnud, luges Felix valjult ette margi ja mudeli numbri ning palus need Google'isse lüüa, ise aga vajutas uuesti sisselülitamisnuppu ja jälgis mehhanismi liikumist. Alice toksas Felixi telefoni ekraanil brauseri ikooni ja see avanes populaarsel pornoküljel. Leheküljel oli näha otsitulemuste nimekiri päringule „jõhker anaal". Kõige ülemisel pisipildil paistis toolil põlvitav naine, mees tema taga hoidis tal kõrist kinni. Selle all teisel pisipildil oli nuttev naine, huulepulk laiali ja ripsmetušš liialdatud nõredena silmist voolamas. Ilma et ta oleks ekraani puudutanud või leheküljega mingilgi moel suhelnud, ulatas Alice telefoni Felixile tagasi ja ütles: Tahad ehk selle kinni panna. Felix võttis telefoni tagasi, heitis sellele pilgu ning tema nägu ja kael lahvatasid punaseks. Dušiseadme plastkorpus vajus jälle ettepoole ning ta pidi selle teise käega kinni püüdma ja uuesti tasakaalu seadma. Ee, ütles ta. Vabandust. Issand, kui piinlik, palun vabandust. Alice noogutas, pani käed hommikumantli taskusse, võttis jälle ära ning läks siis oma tuppa.

Mõne minuti pärast leidis Felix dušiprobleemile lahenduse. Seejärel väljus ta korterist ja läks jalutama. Möödus mitu tundi, mille jooksul Alice töötas oma toas ja Felix jalutas mööda linna. Ta uitas piki Corsot, kuulates midagi kõrvaklappidest, kiigates kaupluseakendesse ja visates aeg-ajalt pilgu telefoni. Korteris tuli Alice kööki, sõi banaani, natuke saia ja pool tahvlit šokolaadi ning naasis siis oma tuppa.

Kui Felix tagasi jõudis, koputas ta Alice'i toa uksele ning küsis seda avamata, kas Alice tahaks sööma minna.

Ma juba sõin, vastas too toast. Aitäh küsimast.

Felix noogutas endamisi, pigistas korraks ninaselga sõrmede vahel, sammus uksest eemale ja siis uuesti tagasi. Ta vangutas pead ja koputas uuesti uksele.

Tohin ma sisse tulla? küsis ta.

Muidugi.

Ta avas ukse ja leidis Alice'i istumast, selg vastu päitsit, arvuti süles. Aken oli lahti. Felix seisis uksel, üks käsi piidal, ega sisenenud. Alice kallutas küsivalt pead.

Ma tegin duši korda, ütles Felix.

Ma märkasin. Tänan.

Alice keskendus uuesti sellele, mida ta oli arvutis teinud. Felix seisis edasi, paistis, et ta pole rahul.

Oled minu peale pahane või? küsis ta.

Ei, ma ei ole pahane.

Mul on selle varasema pärast vastik tunne.

Ära muretse, ütles Alice.

Felix hõõrus uksepiita käe all ja jälgis endiselt naist.

Kas sa tõesti tahad, et ma ei muretseks selle pärast, või sa lihtsalt ütled nii? küsis ta.

Mis mõttes?

Sa käitud minuga kuidagi imelikult.

Alice kehitas õlgu. Felix ootas, et ta ütleks midagi, aga naine ei öelnud.

Näe, just niimoodi, ütles Felix. Sa tegelikult ju ei räägi.

Ma ei saa aru, mida ma sinu meelest ütlema peaksin. Su oma

asi, millist pornot sulle vaadata meeldib. Aga kahju küll, et sa selle lehe lahti jätsid, sest mulle tundus see häiriv.

Felix kortsutas kulmu ja ütles: Ma nagu ei ütleks, et see häiriv oleks.

Jaa, seda sa kindlasti ei ütleks.

Mida see peab tähendama?

Alice ütles nüüd Felixile üpris ägeda ilmega otsa vaadates: Mida sa kuulda tahad, Felix? Sulle meeldib vaadata videoid, kus haavatavate naistega tehakse igasugu jõledusi, ja mida ma sinu arvates ütlema peaksin? Et sellest pole midagi? Kindlasti polegi sellest midagi. Ega sa selle eest vangi ei lähe.

Ja sinu arvates peaksin minema, jah?

See, mida mina arvan, pole tegelikult sinu asi või kuidas?

Felix hakkas naerma. Tal olid käed taskus ja ta vangutas pead. Ta kõksis kingaga kergelt vastu uksepiita. Sinu otsinguajaloos ei ole ilmselt midagi piinlikku, ütles ta.

Midagi sellist ei ole jah.

No sa oled siis minust kõvasti üle.

Alice kirjutas midagi arvutis ega vaadanud enam üles Felixi poole. Felix jälgis teda.

Ma ei usu, et sa tegelikult nendest naistest hooliksid, ütles Felix viimaks. Ma arvan, et sa oled lihtsalt pahane, et mulle meeldib midagi sellist, mis sulle ei meeldi.

Võib-olla.

Või järsku sa oled nende peale kade.

Nad vaatasid hetkeks teineteisele otsa. Alice ütles rahulikult: Kahju küll, et sa minuga niimoodi räägid. Aga ei, ma ei ole kade ühegi inimese peale, kes peab end raha eest alandama. Mul on vedanud, et ma ise seda tegema ei pea.

Aga minu juures pole sa oma rahaga eriti kaugele jõudnud või mis?

Alice vastas teist nägu tegemata: Vastupidi, mul on viimased kolm päeva sinu seltskonnast rõõmu olnud. Mida enamat võiksin ma tahta?

Felix kiikas enda taha elutuppa ja vedas siis totaalse vaimse

või füüsilise kurnatuse märgiks kätega üle näo. Alice jälgis teda mittemidagiütleval ilmel.

Ah et see sul oligi sihiks, minu seltskonnast rõõmu tunda? ütles Felix.

Jah.

Ja oled siis tundnud või?

Väga, ütles Alice.

Felix vaatas aeglaselt pead vangutades ringi. Lõpuks sammus ta tuppa ja istus tühjale voodipoolele seljaga Alice'i poole.

Tohib ma heidan hetkeks pikali? küsis ta.

Muidugi.

Felix heitis selili voodisse. Alice tema kõrval jätkas klaviatuuril tippimist. Ta paistis meili kirjutavat.

Sa tekitad minus kohutavaid süümekaid asja pärast, mis minu arust polnud nii hull midagi, ütles Felix.

Alice ütles endiselt kirjutades: Meeldiv teada, et minu arvamus sulle nii väga korda läheb.

Kui see on sinu arvates nii hull, siis olgu, ütles Felix. Ausalt, ma olen palju hullemaid asju teinud. Selles mõttes, et kui mingite asjade vaatamisest netis piisab, et sul minu suhtes tülgastus tekiks, siis poleks meist eluilmaski häid sõpru saanud, sest minu jaoks on see tühiasi. Ma olen sellega võrreldes jõledusi teinud.

Selle peale katkestas Alice kirjutamise ja vaatas talle otsa. Nagu näiteks? küsis ta.

Igasuguseid asju, ütles Felix. Ei teagi, kust alustada. Nagu näiteks – see ajab su täiega närvi. Umbes aasta tagasi tõin ma ühelt peolt ühe tüdruku endale koju, aga hiljem sain ma teada, et ta käib veel koolis. Ma ei ütle seda selleks, et sind närvi ajada, tõsiselt räägin. Kuusteist-seitseteist oli vist.

Nägi ta vanem välja?

Ma tahaks öelda, et pidi nägema. Aga ma ei mõelnud selle peale. Me mõlemad olime purjus, tal paistis tore olevat. Ma tean, et niimoodi on jõle öelda. Ma ju ei jahtinud teda meelega selle pärast, et ta alles laps oli; oleks ma seda teadnud, poleks ma teda sõrmeotsagagi puutunud, aga muidugi poleks seda kõike ikkagi

juhtuda tohtinud. Ja ma ei ütle, et oi, see oli lihtsalt apsakas, see oleks võinud kõigiga juhtuda. Sest tegelikult oli algusest lõpuni asi mu enese lolluses. Ma ei kavatse jahuma jääda, kuidas ma selle pärast põen. Aga ma põen, okei?

Alice ütles vaikselt: Ma usun sind.

Ja ausalt, ma olen veel hullemaid asju teinud. Kui sa teada tahad, siis kõige hullem asi, mis ma eales teinud olen …

Felix vakatas ja Alice noogutas, et ta jätkaks. Mees vaatas kõneldes kaugusse ja krimpsutas ebamääraselt nägu, nagu vahiks valgusse.

Kõige hullem asi, mis ma teinud olen, on see, et üks tüdruk jäi koolis minust rasedaks. Ta oli põhikooli lõpus ja mina olin eelviimases klassis. Oled sa eales midagi hullemat kuulnud? Ema pidi ta Inglismaale viima. Laevaga läksid vist. Ta oli, ma ei tea, mingi neliteist, väike laps põhimõtteliselt. Me isegi ei pidanud seksima, ma rääkisin ta ümber. Selles mõttes, et ma ütlesin, et võib küll. Vat nii, see on see kõige hullem asi.

Tahtis ta seda teha või sa sundisid?

Ta ütles, et tahab, aga ta kartis rasedaks jääda. Ja ma ütlesin talle, et seda ei juhtu. Rohkem ma talle mingit survet vist ei avaldanud, ma lihtsalt ütlesin, et ärgu muretsegu. Aga võib-olla oli ka see mõnes mõttes survestamine. Viieteistkümneselt ei mõtle selliste asjade peale või vähemalt mina ei mõelnud. Praegu ei teeks ma seda ilmaski – selles mõttes, et ma ei räägiks kedagi ümber, kui ta poleks huvitatud, ma ei viitsikski. Usu või ära usu, ma ei süüdista sind, kui sa ei usu. Aga kui mulle meenub, et ma talle need sõnad ütlesin, on mul selline tunne, et ma olen väljaspool oma keha. Süda hakkab imelikult lööma ja puha. Ja ma hakkan mõtlema mingite tõeliste jätiste, sarimõrtsukate või selliste peale, ja mul on tunne, et järsku ma olen ise ka selline, järsku ma olen mõni psühhopaat, kellest igal pool räägitakse. Sest ma ju ütlesin seda, ma ju ütlesin talle, et ärgu muretsegu, ja ma olin temast vanem, nii et küllap ta arvas, et ma tean, mida ma räägin. Ma lihtsalt ei arvanud, et see võib tõesti juhtuda. Ja mul muuseas polnud tookord selle pärast tegelikult süümekaid.

Alles hiljem, kui kool oli läbi, hakkasin mõtlema, kui jõledalt ma temaga käitusin. Ja täitsa hirm tuli peale, tõega.

Kas sa tead, millega ta praegu tegeleb? küsis Alice.

Jaa, ma tean teda endiselt. Ta ei ela enam meie linnas, ta töötab Swinfordis. Aga ma aeg-ajalt näen teda, kui ta kodus käib.

Kas ta sulle tere ütleks, kui ta sind näeks?

Oo jaa, ütles Felix. Ega me siis tülis ei ole. Mul on teda nähes lihtsalt nii jube olla, sest see tuletab mulle meelde, mida ma tegin.

Kas sa vabandust palusid?

Tookord võib-olla palusin. Aga kui ma pärastpoole jubedalt põdema hakkasin, ei võtnud ma temaga enam ühendust. Ma ei tahtnud seda kõike talle jälle meelde tuletada ja teda ilmaasjata närvi ajada. Ma ei tea, mida ta arvab. Järsku ta jättis selle lihtsalt seljataha ja see ei vaeva teda eriti. Ma loodan. Aga sa võid mind hukka mõista, kui tahad, ma ei kaitse end.

Ta oli end Alice'i poole pööranud, pea padjal, silmad säramas, peaaegu hiilgamas eredast valgusest, mis naise taha jäävast aknast paistis. Alice istus, selg sirge, ja vaatas väsinud näoga alla Felixi poole.

No mina sind hukka mõista ei saa, ütles ta. Kui ma mõtlen kõige hullemate asjade peale, mis ma ise teinud olen, on mul samasugune tunne, nagu sa kirjeldad. Paanika ja iiveldus ja nii edasi. Ma kiusasin üht klassiõde, hästi julmalt. Ilma vähimagi põhjuseta, kui välja arvata ilmselt soov teda piinata. Sest teised inimesed tegid seda. Aga nemad ütleksid, et tegid seda sellepärast, et mina tegin. Kui see mulle nüüd meelde tuleb, tekib mul valdavalt lihtsalt hirm. Ma ei saa aru, miks ma pidin tahtma teisele inimesele niimoodi haiget teha. Ma tõesti tahan uskuda, et ma ei teeks enam eluilmaski midagi sellist, mitte mingi hinna eest. Aga kunagi tegin, ja selle mõttega pean ma kogu ülejäänud elu elama.

Felix silmitses teda süvenenult ega öelnud midagi.

Ma ei saa sinu tegu kuidagi parandada, ütles Alice. Ja sina minu oma. Nii et järsku me oleme mõlemad halvad inimesed.

Kui ma olen ainult sama halb kui sina, siis pole hullu. Või isegi kui me mõlemad jõledad oleme, on see ikka parem kui üksi jõle olla.

Alice ütles, et mõistab seda tunnet. Felix pühkis sõrmedega nina ja neelatas, pöörates pilguAlice'ist eemale, lakke.

Ma tahan ühe oma vastiku kommentaari tagasi võtta, ütles ta.

Ära muretse. Mina olin ka vastik. See, mis ma ütlesin, et need naised alandavad end raha eest, see oli ţobedus. Ma tegelikult isegi ei arva nii. Vahet pole, meil mõlemal oli närv püsti.

Felix ütles oma sõrmeküüsi vaadates: Hämmastav, kuidas sa mind närvi ajad.

Alice hakkas naerma. See ei ole hämmastav, ütles ta. Ma mõjun paljudele nii.

Ma ütlen, millest see tuleb – sa tõesti käitud vahel väga upsakalt. Aga ma tean ka teisi, kes sellised olla võivad, ja see ei käi mulle niimoodi närvidele nagu sinu puhul. Kui nüüd täiesti aus olla, siis ma arvan, et asi on pigem selles, et sa meeldid mulle. Ja kui sa inetult käitud, siis ma lähen ilgelt närvi.

Alice noogutas tummalt. Minuti, kaks, kolm istusid nad sõnagi lausumata voodis. Lõpuks puudutas Felix sõbralikult Alice'i põlve ja ütles, et läheb duši alla. Kui ta oli toast lahkunud, istus Alice liikumatult paigal. Felix lülitas vannitoas elektridušši sisse ning seisis ja vaatas peeglisse, kuni vesi soojenes. Nende vestlus paistis olevat mõlemale mõju avaldanud, kuid võimatu oli dešifreerida selle mõju olemust, tähendust, mis tundeid see neis hetkel tekitas, kas see oli midagi ühist või suhtusid nad sellesse erinevalt. Ehk ei teadnud nad seda ka ise ja need olid kindla vastuseta küsimused ning tähendusest sotti saamine käis ikka veel edasi.

/

Samal õhtul käis Alice koos grupi raamatumüüjate ja ajakirjanikega restoranis, Felix sõi korteris üksi. Pärast said nad kokku, et teha väike drink, ja jalutasid üheskoos Colosseumi juurde.

Pimeduses nägi see välja skeletjas ja kärbatanud, otsekui mingi iidse putuka kuivanud jäänused. Siin näeb ikka igasugust päris head kraami, ütles Felix. Alice naeratas ja mees kiikas tema poole. Mida? küsis Felix. Sa naerad mu üle. Alice raputas pead ja vastas: Mul on lihtsalt hea meel, et sa minuga kaasa tulid, muud midagi. Korterisse naastes soovisid nad teineteisele head ööd ja Alice heitis voodisse. Felix istus köögis ja vaatas oma telefoni, sellal kui Alice lamas, silmad lahti, kõrvaltoas ja põrnitses tühjusse. Pärast keskööd koputas Felix tema toa uksele.

Jah? ütles Alice.

Felix vaatas sisse, telefon käes. Kas sa magad? küsis ta. Alice ütles, et ei. Tohib sulle üht videot näidata? küsis Felix. Naine ajas end istuli ja ütles jah. Felix tuli tuppa, sulges ukse ning istus tema kõrvale voodile, kus Alice end ruumi tegemiseks nihutas. Felix oli ikka veel riides, T-särgi ja dressipükstega. Videos istus pesukaru inimesesarnases asendis, jalad harkis, pudipõll ees ja kauss musti kirsse süles. Pesukaru sirutas oma tillukese küünistega käpa kaussi, krabas kirsi ja hakkas seda sööma, tehes seda kõike ülimalt antropomorfsel moel ja noogutades kirsi kallal gurmaani kombel mõnuledes pead. Video allkiri oli „pesukaru naudib puuviljade söömist". See kestis minut aega ja pesukaru ei teinud muud, kui sõi ja noogutas. Alice naeris ja ütles: Uskumatu. Felix ütles end olevatki arvanud, et Alice'ile meeldib. Siis lukustas ta oma telefoni ekraani ja nõjatus mõtlikult vastu päitsit. Alice heitis külili, näoga Felixi poole, lapitekk vööni tõmmatud.

Kas sa magasid? küsis mees uuesti.

Ei.

Loodetavasti ei seganud ma millelegi vahele.

Mis mõttes? küsis Alice. Millele?

Ma ei tea. Mida iganes naised öösel voodis lamades teevad.

Alice vaatas intrigeeritult Felixi poole. Aa, ütles ta. No ma ei näppinud ennast, kui sa peaksid sellele vihjama.

Sa vist ei tee seda või mis?

Muidugi teen, lihtsalt praegu ei teinud.

Felix heitis pikali ja pani pea padjale, lamas selili ja vaatas lakke. Teda jälgival Alice'il oli üks käsivars pea alla torgatud.

Ja huvitav, millest sa mõtled, kui sa seda teed? küsis Felix.

Igasugustest asjadest.

Omaenda väikestest fantaasiatest ja nii edasi.

Tõepoolest, ütles Alice.

Ja kes siis nende fantaasiate staar on?

No muidugi mõista mina.

Selle peale tõi Felix kuuldavale pealtnäha väga siira naeruturtsatuse. Muidugi mõista, ütles ta. Ma loodan ka. Aga kes veel? Mingid kuulsad näitlejad või staarid või kes.

Ei ütleks.

Mingid tuttavad inimesed siis.

Pigem jah, ütles Alice.

Felix keeras end lamava Alice'iga vastakuti.

Aga mina? küsis ta.

Naine hammustas hetkeks alahuult ja ütles siis: Mõnikord ma mõtlen sinu peale.

Felix sirutas käe ja puudutas tema öösärki, lastes sõrmedel Alice'i vöökohta riivata. Ja mida ma seal sinu mõtetes sinuga teen? küsis ta.

Alice hakkas naerma ja pimedas polnud näha, kas tal oli piinlik või ei. Ma mõtlen, et sa oled minu vastu väga-väga kena, ütles ta.

See paistis Felixile nalja tegevat. Ah soo? ütles ta. Mis mõttes?

Alice keeras ringi ja peitis pea patja, mis jättis mulje, et tal on siiski piinlik, aga kõnelema hakates ta naeratas. Sa hakkad minu üle naerma, kui ma seda sulle räägin, ütles ta.

Ausalt ei hakka.

No ma mõtlen igasuguste asjade peale. Et siis mul pole iga kord üks ja sama fantaasia. Aga kõigil nendel fantaasiatel on see ühine asi, et ... Sa hakkad naerma, sest see on nii edev. Ma ei räägiks seda elu sees kellelegi, aga sa ise küsisid. Mulle meeldib ette kujutada, et sa tõeliselt tahad mind – tohutult, mitte lihtsalt normaalsel määral.

Felix libistas käe kergelt üle Alice'i roiete, mööda külge alla. Ja kust sa seda tead? küsis ta. Seal fantaasias. Kas ma ütlen seda sulle või lihtsalt on näha?

On näha. Aga sinnamaani veel jõuame, kus sa seda ka ütled.

Ja kas sa annad mulle seda, mida ma tahan, või sulle lihtsalt meeldib mind õrritada?

Alice keeras näo veelgi sügavamale patja. Felix liikus oma käega tagasi tema pihale, mööda rinnakorvi üles kuni rinna pehme jooneni. Alice ütles vaiksel pominal: Sa saad seda, mida sa tahad.

Mis vahet seal siis on, kui väga ma seda tahan? küsis Felix. Kas ma anun sind?

Ei-ei, pealetükkiv sa ei ole. Sulle lihtsalt hirmsasti meeldib.

Ja kas tohib küsida, on minust mingit tolku ka? Või ma olen su kujutluses pigem nagu pabinas, sest ma tahan seda nii väga?

Alice pöördus näoga tema poole ja heitis jälle külili. Felixi sõrmed liikusid üle tema rinna öösärgi õlapaelani välja ja jälle alla.

Mõnikord oled sa mu kujutluses tõesti natuke pabinas, ütles ta.

Felix noogutas, tema nägu ja olek väljendasid elavat huvi selle arutluse vastu. Tohib veel midagi küsida? ütles ta. Sa ei pea ütlema. Aga millele sa tippu jõudes mõtled?

Ma mõtlen, kuidas sa tippu jõuad, ütles naine.

Kuhu, sinu sisse?

Tavaliselt.

Aeglaselt, otsekui sügavalt mõttes olles, libistas Felix käega üle Alice'i kõhu, üle naba. Alice ei pööranud temalt pilku.

Ma tean, mida sa kohe ütled, ütles Alice.

Tohoh? Mida?

Ma kohe küsin, kas sa kunagi ka minust niimoodi mõtled, ja sa oled nagu: Ei, seda nüüd mitte.

Felix hakkas naerma, silitades käeseljaga Alice'i öösärgi kangast. Ei, seda ma ei kavatse öelda, ütles ta. Ma võin sulle sellest

rääkida, kui soovid, aga ma eelistaksin sinu mõtteid pikemalt kuulda. Et siis mõistagi meeldib mulle seda kuulda, sest ma olen selle keskmes, aga lihtsalt niisama on kah huvitav. Ma olen üritanud varem inimestelt selliseid asju küsida ja tavaliselt ei räägi nad mulle midagi.

Oi, ütles Alice. Sa kasutasid minu puhul mingit šnitti või? Ma arvasin, et meil oli väga intiimne olemine.

Felixi naerust kostis veidi kohmetust. Ongi, vastas ta. Ma olen seda küsimust kunagi varem küsinud, aga nagu ma ütlesin, tavaliselt pole ma sellega kuhugi jõudnud. Ja kui aus olla, siis ma olen seda küsinud ainult inimestelt, kellega ma olen juba koos olnud. Ma pole kunagi läinud seda teed, et kasutaksin seda külgelöömiseks.

See on veidi tavatu jah. Aga samas mulle ei tundu, et sa tegelikult üritaksid mulle külge lüüa.

No ma oleksin võinud selle pesukaruvideo näitamisega homseni oodata, ütles Felix.

Selle peale hakkas Alice naerma ja Felix naeratas heameelest, et oli teda naerma ajanud.

Sa tead väga hästi, miks ma siin olen, lisas Felix.

Ei tea ma midagi! ütles Alice. Me oleme juba neli ööd Roomas olnud ja sul pole üldse sellist tuju tekkinud?

Siis me alles õppisime teineteist tundma.

Milline džentelmen.

Felix keeras end jälle selili. Ma ei tea, ütles ta. Eks ma olin kahevahel. Ausalt, sa võid mõnes olukorras veits hirmuäratav olla, ma ei tea, kas sa tead seda.

Ma olen seda teiste inimeste käest kuulnud, aga sinu suust see üllatab mind, ütles Alice.

Felix kehitas õlgu ega lausunud midagi.

Aga enam ma sind ei hirmuta? küsis Alice.

Hirmutad ikka veel, natuke. Aga tead, kui keegi oma lemmikutest seksuaalfantaasiatest räägib, võtab see nagu närvi veidi maha. Selles mõttes, et ära pane pahaks, aga on näha, et sa tõeliselt tahad mind.

Alice vastas jahedalt: Sa ütlesid, et ei hakka minu üle naerma, kui ma sulle neid asju räägin. Lase käia, aga see ei tee mulle haiget ja minu meelest on see mage.

Felix ajas end küünarnuki najale ja vaatas alla naise poole. Näed? ütles ta. Näed, kui sa niimoodi räägid, siis on see hirmutav. Ma muuseas tegelikult ei visanud su üle nalja ja palun vabandust, kui sa seda arvasid. Aga kui sa oled mu peale pahane, tekib sul selline hoiak, nagu oleksid sa minust peajagu üle. Ma tunnen end siis pisikese ussikesena.

Alice lebas mõnda aega lihtsalt niisama ega lausunud midagi. Siis ütles ta kurvalt: Olgu, ma olen kaitsepositsioonil ja ma käitun üleolevalt ja ma panen sind põdema. Ja lisaks kõigele sellele on nagunii ilmselge, et ma olen sinust sisse võetud. Nii et ju ma siis olen sinu meelest väga haletsusväärne ja isegi mitte meeldiv seltsiline.

Jah, täpselt, ütles Felix. Täpselt sellisel arvamusel ma sinust olen. Sellepärast ma kindlasti sörkisin sul viimased neli päeva igal pool sabas nagu mingi kuradi lollakas.

Misjaoks sa siia tuppa tulid? küsis Alice. Lihtsalt mind narrima?

No kurat küll. Ma ei tea. Mulle meeldib sinuga rääkida. Kui me kumbki oma voodisse heidame, avastan, et ma mõtlen sinust natuke. Nii et mõtlesin, et tulen siia ja uurin, kas sina mõtlesid minust ka. Okei?

Mis sorti asjadele sa mõtled?

Felix sondeeris keelega mõtlikult purihambaid. Ega see sinu jutust eriti ei erine, ütles ta Alice'ile. Ma kujutlen, et sa jubedalt tahad seda. Võib-olla ma õrritan sind alguses natuke ja ma suudan sind palju kordi tippu viia, no midagi selles vaimus. Selles fantaasias eneses pole midagi eriti imelikku. Ainus veider asi on see, et kui me oleme siin ööbinud, eriti viimased kaks ööd, siis ma tundsin sinust mõeldes, et sina mõtled siin toas minust ka. Kas mõtlesid?

Jah, ütles Alice.

Ja ma nagu oleks tundnud sind enda lähedal. Tegelikult ärkasin ma täna hommikul üles ja ei suutnud hetkeks meenutada, oli

see päriselt või ei … et siis ma ei saanud aru, kas ma olen üksi voodis või oled sina ka seal. Sest see tundus nii päris.

Alice küsis tasa: Mis tunne sul oli, kui sa taipasid, et oled üksi?

Ausalt, selle sekundi murdosa jooksul? küsis Felix. Pettunud. Või ma ei tea, üksildane tunne nagu. Ta vaikis hetkeks ja küsis siis: Tohin ma sind nüüd puudutada, mis sa arvad?

Alice ütles jah. Felix pani käe tema öösärgi alla ja silitas sõrmedega üle aluspükste. Naise suu avanes ja ta õhkas kergelt. Felix pani talle õrnalt nimetissõrme sisse ja ta niutsatas. Felixi nägu õhetas. Ah, sa oled nii märg, ütles ta. Alice hingas kõrgelt ja kiiresti, silmad endiselt suletud. Felix limpsas ülahuult ja ütles: Las ma võtan selle ära. Naine ajas end veidi istuli ja Felix võttis ta riidest lahti. Seejärel tõmbas mees oma T-särgi üle pea ja Alice puudutas sõrmeotstega läbi riiete tema erektsiooni. Ma nii hirmsasti tahan seda, ütles ta. Felixi kõrvalestad olid punased. Jah? ütles ta. Tahad sa kohe? Alice küsis, kas tal kondoomi on, ja Felix ütles jah, rahakoti vahel. Sellal kui naine selili paigal lamas, lõpetas mees lahti riietumise ja õngitses taskust rahakoti. Alice jälgis teda, pigistades hajameelselt küünarnukiõnaruse nahka sõrmede vahel. Felix, ütles ta. Ma pole seda mõnda aega teinud, ega sellest ei ole midagi? Siis vaatasid nad teineteisele ebakindlalt otsa – Alice ehk ebakindlusest selle suhtes, mida Felix tunda võib, Felix ehk ebakindlusest selle suhtes, mida see küsimus tegelikult tähendas. Ta oli võtnud rahakoti vahelt sinise fooliumruudukese. Mis mõttes? küsis ta. Alice kehitas kohmetult õlgu ja jätkas käsivarre näpistamist. Mees lükkas tema käe eemale ja ütles: Lõpeta ära, sa teed endale haiget. Mis lahti on? See pole sul ju esimene kord või mis? See ajas Alice natuke häbelikult naerma ja ka Felix hakkas naerma, ehk kergendustundest. Ei, ütles Alice. Mu elu on lihtsalt mõnda aega imelik olnud. Mingi kaks aastat umbes. Aga enne oli normaalne. Felix ütles pihuga üle tema reie siludes kaastundlikult: Ah, pole midagi. Kas sa pabistad? Alice noogutas. Seejärel rebis Felix fooliumiruudu pooleks ja eemaldas selle seest kondoomi. Ära

muretse, ütles ta. Ma hoolitsen sinu eest. Siis laskus ta Alice'i peale ja suudles tema kaela. Kui nad pärastpoole teineteisest eemaldusid, paistis Alice hetkega magama jäävat, liigutamata isegi käsi-jalgu, mis olid ebamugavalt voodiriiete vahele takerdunud. Felix heitis teda vaadates külili ja keeras siis selili ning põrnitses lakke.

14

Kullakallis Eileen – su meil sellest, mis teil Simoniga juhtus, tõi rõõmu mu kärbunud südamesse. Sa väärid romantikat! Ja minu arvates ka Simon. Tohib, ma räägin sulle tema kohta midagi, millest tõotasin vaikida, aga nüüd ma murran seda lubadust, sest hetk on soodus. Mõned aastad tagasi, kui sa olid just Aidani juurde kolinud, tuli Simon ühel pärastlõunal minu juurde kohvile. Lobisesime ühest ja teisest, kõik oli täiesti tavaline, aga lahkuma hakates seisatas ta su vana toa uksel, et sisse vaadata. Tuba oli juba tühjaks tehtud, voodi oli paljas ja ma mäletan, et seina peal, seal, kus sul vanasti oli Margaret Clarke'i poster, oli pleekinud ristkülik. Simon lausus sellise võltsilt lustaka häälega: „Sa hakkad teda taga igatsema." Ja ma vastasin ilma mõtlemata: „Sina ka." See polnud tegelikult üldse loogiline, sest tegelikult kolisid sa Simoni kodukandile lähemale, aga ta ei paistnud mu sõnade peale üllatuvat. Ta lihtsalt vastas: „Jah, muidugi." Seisime su toa uksel veel paar sekundit ja siis ta hakkas naerma ja ütles: „Palun ära talle räägi, et ma seda ütlesin." Sa muidugi olid tollal Aidaniga koos, nii et ma ei rääkinudki. Ja ma ei saa öelda, et ma olen seda alati teadnud, sest ei ole. Ma teadsin, et te Simoniga olete väga lähedased, ja ma teadsin, mis Pariisis juhtunud oli. Aga mingil põhjusel polnud mulle kordagi pähe tulnud, et ta on sinusse algusest peale armunud olnud. Keegi vist ei teadnudki. Aga jah, rohkem ei tulnud see meil kordagi jutuks. Mis sa arvad, kas minust on alatu seda kõike sulle rääkida? Loodetavasti mitte. Su sõnum ei andnud aimu, kas te jätkate sinu arvates kohtumist või ei … Kuidas tundub?

Eile pärastlõunal – õigupoolest kohe pärast seda, kui ma olin sinu meili kätte saanud – hakkas Felix rääkima mulle asjadest, mida ta oli kunagi teinud ja hiljem kahetsenud. Ju see oli selline „kõige hullemad asjad, mis ma eales teinud olen"-vestlus – ja tegelikult on ta päris hullude asjadega hakkama saanud. Ma detailidesse ei lasku, aga võin öelda, et osalt käis jutt tema suhetest naistega. Tunnen, et mul pole õigust teda hukka mõista, kuna mulle ei tule ainsatki põhjust pähe, miks peaks olema, ja kuna mind aeg-ajalt närib süütunne jubeduste pärast, mida ka mina teinud olen. Tegelikult tekkis mul tahtmine talle andestada, eriti kuna selgus, et ta on pikka aega kahetsenud ja ennast süüdistanud. Aga ma pidin aru saama, et mul pole ka selleks õigust, kuna tema kirjeldatud teod võisid teiste inimeste elu jäädavalt mõjutada, aga mulle poleks need kuidagi mõjunud. Ma ei saa erapooletu kolmanda osapoolena sekkuda ega teda tema pattudest vabastada, nagu ka tema mind minu omadest. Nii et ju ma tundsin, kui ta need teod üles tunnistas, tema suhtes mitte just „andestust", vaid midagi muud. Järsku ma lihtsalt uskusin, et tema kahetsus on tõeline ja et ta ei tee samu vigu enam uuesti. See pani mind mõtlema inimestele, kes on midagi halba teinud – mida nad endaga peale hakkama peaksid ja mida me ühiskonnana nendega peale hakkama peaksime. Hetkel sunnib ebasiiraste avalike andekspalumiste nõiaring ilmselt kõiki andestusse umbusklikult suhtuma. Aga mida peaksid inimesed, kes on kunagi hirmsaid asju teinud, tegelikult tegema? Spontaanselt omaenda patte reklaamima, ennetamaks avalikku paljastamist? Lihtsalt üritama mitte kunagi saavutada midagi sellist, mille tulemusel nad võiksid luubi alla sattuda? Võib-olla ma eksin, kuid ma usun, et nende inimeste arv, kes on midagi tõsiselt halba teinud, on täiesti arvestatav. Selles mõttes, et ausalt, ma arvan, kui iga mees, kes on seksuaalses kontekstis eales mõne nigelavõitu etteaste teinud, peaks hommepäev vedru välja viskama, jääks alles, ma ei tea, üksteist meest. Ja asi pole ainult meestes! Ka naistes ja lastes, kõigis. Ma vist tahan sellega öelda, et mis siis, kui jutt ei käi vaid käputäiest nurjatutest, kes

kusagil redutavad ja ootavad, et nende pahateod paljastataks? Mis siis, kui need oleme meie kõik?

Sa mainisid oma meilis, et missal loeti ette lugu naisest, kes Jeesuse jalgadele õli valas. Ma võin eksida, sest evangeeliumis on mõned sarnased lood, aga sa vist mõtled seda lõiku Luukast, kus patune naine Jeesuse jalgu võiab. Lugesin seda just hiljuti sellest väikesest Douay-Rheimsi tõlkest, mis mul haiglas kaasas oli. Sul on õigus, see lugu on veider ja isegi haiglane (nagu sa väljendusid). Aga kas mitte ka natuke huvitav? Naisel seal loos on tegelikult üksainus silmapaistev joon: fakt, et ta on patust elu elanud. Kes teab, mida talle süüks pandi? Järsku oli ainult ühiskonnaheidik, põhimõtteliselt marginaliseerunud süütuke. Kuid teisalt, järsku oli ta tõesti midagi nurjatut teinud, midagi sellist, mida sina või mina tõsiseks alatuseks peaksime. See on vähemalt võimalik, eks? Võib-olla tappis ta oma mehe või peksis oma lapsi või midagi selles vaimus. Ja kui ta oli kuulnud, et Jeesus ööbib variser Siimoni juures, tuli ta majja ning hakkas Jeesust nähes niivõrd ülevoolavalt nutma, et tegi tema jalad oma pisaratega märjaks. Pärast seda kuivatas ta Jeesuse jalad oma juustega ära ja võidis neid lõhnastatud õliga. Nagu sa märgid, tundub see kõik täiesti absurdne, isegi ebamääraselt erootiline – ja tõesti-tõesti, variser Siimonile paistab olevat šokeeriv ja vastumeelt, et Jeesus lubab patusel naisel end niivõrd intiimselt puudutada. Kuid Jeesus ütleb talle omase mõistatuslikkusega vaid seda, et naise kõik arvukad patud on andeks antud, sest too armastab teda nii väga. Saab see olla nii lihtne? Peame vaid pisaraid valama ja silmili maha heitma, ja jumal andestab kõik? Aga järsku pole see üldsegi lihtne – järsku on täiest südamest pisarate valamine ja silmili maha heitmine raskeim asi, mida me eales õppida võime. Tunnen täie kindlusega, et ma ei mõista, kuidas seda teha. Minu sees on selline vastupanu, mingi väike kõva tuumake, mis kardetavasti ei lase mul jumala ette silmili maha heita, isegi kui ma temasse usuksin.

Siinkohal võin sulle samahästi ära rääkida, et me Felixiga magasime eile öösel teineteisega. Ausalt öeldes ei tahtnud ma

seda sulle rääkida, aga seda mitte teha oleks vist olnud imelik. Mitte et mul piinlik oleks – või ehk ongi, aga mitte tema pärast. Pigem mõttest, et mulle läheb korda, mida keegi teine minust arvab, kui see tegelikult mulle üldsegi korda ei lähe ja kui see mittehoolimine mul nii hästi välja kukub. Mul, jah, on sellega raskusi. Meil on minu meelest koos tore olnud – see tähendab, et mul on olnud tore, aga sellest, mis tunne temal on, pole mul olnud õrna aimugi. Kuigi meie elud on põhimõtteliselt igas mõttes erinevad olnud, tunnen mingil veidral kombel, et oleme jõudnud eri marsruuti pidi sarnasesse punkti, ja me tunneme teineteises palju asju ära. Sa ei usuks eales, kui kaua mul on selle lõigu kirjutamine aega võtnud. Ma kardan nii hirmsasti haiget saada – mitte kannatusi endid, ma tean, et suudan nendega toime tulla, vaid kannatuste ebaväärikust, ebaväärikust neile valla olemisest. Ma olen temast koledal kombel sisse võetud ja lähen jube elevile ja idiootseks, kui ta minu vastu hellust üles näitab. Nii et muidugi kirjutan ma keset seda kõike, maailma praegust seisundit, milles inimkond on väljasuremise äärel, järjekordset meili seksist ja sõprusest. Mille nimel siis veel elada oleks? Alati armastusega Alice.

15

Esmaspäeva õhtul kell veerand üheksa oli Simoni korteri elutuba tühi ja hämar. Allesjäänud päevavalgus väikesest aknast kööginurgas kraanikausi kohal ja suuremast aknast selle vastas toas puudutas mitmesuguseid sisepindu: hõbedast kraanikaussi, milles lebasid üksainus määrdunud taldrik ja nuga; köögilauda, mida siin-seal kirjas leivapuru; puuviljakaussi, mis sisaldas pruunikaks tõmbuvat banaani ja kaht õuna; korratult üle diivani visatud kootud pleedi; õhukest halli tolmukihti teleri ülaserval; raamaturiiuleid, laualampe, malelauda kohvilaual, millel paistis olevat pooleli jäänud mäng. Nii lasus toal vaikus, kui valgus hämardus, kui väljas koridoris inimesed treppi mööda üles-alla käisid ning tänaval liiklus valge müra lainetena mööda tuiskas. Kell kaheksa nelikümmend kostis võtme libin lukku ning seejärel korteriuks avanes. Simon rääkis sisenedes parajasti telefoniga, võttis vaba käega koti õlalt, öeldes valjult: Ei, ma ei usu, et nad tegelikult selle pärast muretseksid. See on lihtsalt tüütu. Tal oli seljas tumehall ülikond rohelise lipsuga, mida hoidis paigal kuldne lipsunõel. Ta nihverdas ukse vaikselt jalaga kinni ja riputas koti nagisse. Ahaa, ütles ta. On ta seal sinu juures? Ma räägin temaga kohe, kui sa tahad. Simon läks elutuppa ja pani põrandalambi põlema, poetas võtmed kohvilauale. Okei, mis siis sinu arvates kõige parem oleks? küsis ta. Üksinda kollaka lambivalguse paistel nägi ta väsinud välja. Ta läks kööki ja haaras veekeetja, otsekui katsetamaks selle raskust. Nojah, ütles ta. Ei, nii sobib küll, ma lihtsalt ütlen talle, et ma rääkisin sellest sinuga. Asetanud veekeetja hoidikule tagasi,

lülitas ta selle sisse ning istus siis köögitoolile maha. Selge, ütles ta, aga kui ma pean tegema näo, et sa pole seda mulle rääkinud, mis ettekäändega ma talle üldse helistan? Simon hoidis telefoni näo ja õla vahel ning hakkas kingapaelu lahti harutama. Seejärel, ajendiks remark toru teises otsas, ajas Simon end sirgu ja võttis telefoni jälle kätte. Ma ei mõelnud seda absoluutselt nii. Vestlus jätkus mõnda aega samas vaimus, Simon võttis sellal kingad jalast, eemaldas lipsu ja tegi endale tassi teed. Kui telefon tema käes surisema lõi, eemaldas ta selle kiiresti kõrva äärest ja viskas pilgu ekraanile, samal ajal kui hääl teises otsas edasi kõneles. Ekraanile oli ilmunud teavitus e-mailist, mille pealkirjas seisis „Teisipäevane telefonikõne”. Simon viis pealtnäha ükskõikselt telefoni kõrva äärde tagasi ning tõi teetassi diivani äärde, et maha istuda. Jaa-jaa, ütles ta, ma olen nüüd kodus. Ma kohe panen uudised käima. Ta sulges silmad, seniks kui hääl telefonis kõneles. Muidugi, ütles ta. Ma annan teada. Kalli sulle ka. Tšau. Viimast sõna kordas ta mitu korda, enne kui toksas kõne lõpetamiseks ekraanil olevale ikoonile. Ta avas alla ekraani poole vaadates sõnumiäpi ja toksas nimele Eileen Lydon. Viimatine sõnum oli kuvatud ekraani alaossa, ajatempel näitas 20:14.

> Simon: Hei, mul oli nädalavahetusel sinuga väga tore. Kas tahaksid sel nädalal uuesti kohtuda?

Ikoon näitas, et Eileen oli sõnumit näinud, kuid vastust polnud tulnud. Simon sulges äpi ja avas meili „Teisipäevane telefonikõne”, mis kuulus pikema lõime alla. Varasemas sõnumis oli seisnud: Jah minu teada on neil ka kõneeristused. Simon ja Lisa kas te võiks palun seda uurida ja vajadusel Anthonyga ühendust võtta. Üks Simoni kolleegidest oli vastanud: Ma lähen peast segi kui me selle olematu probleemiga veel tegelema peame. Värskeimas sõnumis seisis: Simon ma panen siia Anthony telefoni ja andmed. Helista talle täna õhtul kui võimalik või homme hommikul? See ei rõõmusta kedagi aga selline see seis meil juba

on. Lukustanud telefoni, lubas Simon silmadel kinni vajuda ning istus mõne hetke diivanil liikumatult, rind hingamise rütmis tõusmas ja vajumas. Mõne aja pärast kergitas ta kätt ja tõmbas sellega aeglaselt üle näo. Lõpuks haaras ta puldi ja pani teleri tööle. Kella üheksased uudised olid just algamas. Ta istus ja vaatas, kuidas paar esimest teemat üle ekraani libisesid, silmad poolkinni, peaaegu nagu magades, kuid aeg-ajalt rüüpas ta teetassist, mida ta enda kõrval diivani käetoel hoidis. Liiklusohutuse teemalise uudise ajal hakkas tema telefon surisema ning ta haaras selle kohemaid. Ekraanile oli kuvatud uus sõnum.

Eileen: veidralt ametlik toon sul siin Simon

Simon põrnitses sõnumit mitu sekundit ja kirjutas siis vastuse.

Simon: Oli või?

Ekraanil kuvati kolme liikuvat mõttepunkti, näitamaks, et Eileen kirjutab parajasti.

Eileen: miks üle 30sed mehed kirjutavad nagu värskendaks LinkedIni profiili
Eileen: Tere [Eileen], tore oli sind [laupäeval] näha. Kas võiksime uuesti kontakti astuda? Ürita rippmenüüst aeg ja kuupäev valida

Nüüd naeratas Simon pöidlaid üle ekraani liigutades endamisi ebamääraselt.

Simon: Sul on õigus
Simon: Kui ma vaid oleksin noorem mees, lülitaksin oma telefoni autocapsi funktsiooni käsitsi välja, et tšillim välja paista

Eileen: see on seadetes
Eileen: võin otsida aidata kui jänni jääd

Ekraani ülaosasa ilmus „Teisipäevase telefonikõne” lõime uus meil. Avaosa kuvati järgmiselt: Tere kõigile. Kuulsin just TJ-lt … Simon lükkas teatise meili avamata tagasi ja hakkas Eileenile uut sõnumit kirjutama.

Simon: Ei, pole vaja
Simon: Ma alati kopin ja peistin seda sõnumit, et mul oli nädalavahetusel tore, kas saaksime uuesti kohtuda jne
Simon: Keegi pole varem nurisenud

Eileen: hahaha
Eileen: kopit ja peisti oskad kasutada vä?? vägev
Eileen: aga igatahes et jah, me võime sel nädalal kohtuda
Eileen: millal sobib?

Ekraani ülaosssa ilmus uus sõnum kontaktilt nimega Geraldine Costigan.

Geraldine: Su isa ütleb et võid talle homme õhtul helistada kui sulle sobib kullake. xxx

Simon hingas pikalt ja aeglaselt välja ning tõmbas näpuga üles, et sõnum ära läheks. Tema silmad liikusid üle Eileenile saadetud ja Eileenilt saadud sõnumite, ta kirjutas sõnad *Kas sa võiksid*, kuid kustutas need siis. Ta skrollis tagasi üles varasemate sõnumite juurde ja vaatas neid uuesti. Lõpuks hakkas ta jälle kirjutama.

Simon: On sul praegu tegemist?

Kahekordne linnuke näitas, et Eileen oli sõnumit näinud, ja siis ilmusid mõttepunktid.

Eileen: ei
Eileen: tahtsin vanni minna aga korterikaaslased olid kogu sooja vee ära raisanud

Eileen: nii et ma lihtsalt leban voodis ja passin internetis
Eileen: mis siis?

Televiisoris oli uudistesaade lõppenud ja alanud ilmaennustus. Maakaardil hõljus Dublini regiooni kohal joonistatud kollane päike. Simon hakkas uuesti kirjutama.

Simon: Kas tahad siia tulla?
Simon: Lõputu soe vesi
Simon: Külmkapis jäätis
Simon: Ei mingeid korterikaaslasi

Möödus paar sekundit. Simon hõõrus lõuga, vaadates ekraani, mis peegeldas oma pinnal pea kohal rippuvat klaasist varjuga laelambi pirni.

Eileen: !!
Eileen: ma ei luninud kutset!!

Simon: Ma tean

Eileen: kindel oled või?

Simon: Jah

Eileen: see on sinust väga kena

Simon: Mida ma öelda oskan, mul on väga kena iseloom

Eileen: tundub lahe ...
Eileen: aga ma ei taha sinu juurde jälle sisse sadada!!

Simon: Eileen
Simon: Pane kingad jalga, ma kutsun sulle takso

Eileen: hahaha
Eileen: jah issi
Eileen: aitäh sulle

Simon väljus rahuloleval ilmel sõnumitest, avas taksoäpi ja tellis Eileeni aadressile auto. Siis tõusis ta diivanilt, pani televiisori hääletu peale ning läks oma tühja teetassiga kraanikausi juurde. Kui ta oli tassi ära pesnud ja köögipinnad lapiga üle tõmmanud, läks ta oma tuppa ja tegi voodi üles. Nende ülesannete täideviimise ajal võttis ta mitu korda telefoni taskust ja viskas pilgu taksoäpile, kus Eileeni taksot kujutav väike ikoon liikus aeglaselt ja kõhklemisi mööda jõeäärseid tänavaid lõuna poole, ning siis pani ta pärast äpi sulgemist telefoni jälle taskusse ning naasis pooleli jäänud toimingute juurde.

Kui Simon kahekümne minuti pärast ukse avas, seisis Eileen koridoris, seljas naba paljastav hall pusa ja volditud puuvillane seelik, ja õlal kandekott, millele oli trükitud ühe Londoni kirjandusajakirja logo. Jäi mulje, et tema huuled olid olnud varem tumedaks värvitud, aga nüüd oli värv kulunud. Simon seisis hetke Eileeni ees liikumatult, seejärel pani käe tema pihale ja suudles teda põsele. Tore on sind näha, ütles Simon. Eileen põimis käed tema kaela ümber ja ta lasi naisel end ukseavas kallistada. Aitäh kutsumast, vastas Eileen. Nad läksid sisse. Simon sulges nende järel ukse ja Eileen tõi kotist lagedale pudeli punast veini. Ma võtsin selle kaasa, ütles ta. Me ei pea seda jooma, ma lihtsalt kardan paaniliselt tühja käega külla tulla. Eriti sinu juurde. Kujuta ette, mida mu ema ütleks. Mitte et mul viimati läbi astudes külakosti kaasas oleks olnud, ha-ha-haa. Eileen pani pudeli lauale ning võttis koti õlalt. Televiisorit silmates ütles ta: Oi, kas sa vaatasid Claire Byrne'i? Ma ei sega vahele. Ma istun lihtsalt tasakesi diivani peal. Simon juba naeratas, tema pilk jälgis Eileeni, kui naine koti köögitooli seljatoe külge riputas ja juukseid uuesti kinni panema hakkas, õgvendades kummipaela, mis seda krunnis hoidis. Ei, ma ei vaata seda, ütles Simon. Sa näed kena välja.

Tahaksid sa tassi teed või midagi? Või pigem klaasi veini? Eileen läks ja istus diivanile, võttis ära madalad nahkkingad, mis tal jalas olid olnud, ning torkas valgetes sokkides jalad patjadele. Ma võtan teed, ütles ta. Mul pole tegelikult veinituju. Kas see on ülesanne? Simon kiikas köögist Eileeni poole ja nägi, et naine osutas malelauale. Ei, ütles ta, see on mäng. Peter oli eile õhtul siin, aga ta pidi enne ära minema, kui me lõpetada jõudsime. Vedas mul. Seni kui Simon vett keetis ja kapist tassi võttis, silmitses Eileen malelauda edasi. Kas sul olid mustad nupud? küsis ta. Seljaga tema poole olev Simon vastas, et ei, valged. Sul on siis kaks enametturit, ütles Eileen. Ja sa võid talle odaga tuld anda. Simon võttis parajasti lõbustatud ilmel köögiriistasahtlist lusikat välja. Mõtle uuesti järele, ütles ta. Eileen kortsutas malelaua poole veel veidi aega kulmu, samal ajal kui Simon tegi tee valmis ja tõi diivanilauale. No ma ei hakka näppima, ütles Eileen. Simon istus diivani teise otsa ja pani televiisori kinni. Pusi-pusi, ütles ta. Valge kord on. Eileen võttis valge oda ja andis mustale kuningale tuld. Simon liigutas ettepoole kummardudes musta etturi rünnakut blokeerima ja Eileeni oda ähvardama, ja Eileen kasutas oda etturi äravõtmiseks. Simon liigutas seepeale musta ratsut edasi, et oda ära võtta ning valge lipp ja vanker kahvlisse panna. Eileen krimpsutas nägu ja ütles: Loll olen. Simon ütles, et see on tema enda süü, et ta oli end nii nõrka positsiooni jätnud. Eileen võttis oma teetassi ja toetas selja vastu diivani käetuge. Kas ma rääkisin sulle, et mu peres sõditakse Lola pulmakutsete pärast? küsis ta. Ma ei saa aru, miks ma end sellesse üldse segasin, ta on täiesti košmaarne. Tahad näha, mis sõnumeid ta mulle saatnud on? Simon ütles jah ning naine võttis telefoni välja ja näitas talle sõnumit, mille Lola oli laupäeva õhtul saatnud.

> Lola: Hmmm kas ma tõesti tahan kuulda kui ebaküps ma olen inimese suust kes peab passima mõttetul töökohal, kel pole raha ja kes elab 30aastaselt mingis peldikus

Simoni pilk libises üle ekraani ja siis võttis ta seadme Eileeni käest, et seda kortsus kulmul uuesti lugeda. Issand, kui vaenulik, pomises ta.

Eileen võttis telefoni mehe käest tagasi ja vaatas seda. Ma võtsin selle pulmavärgi jutuks ainult Mary palvel, ütles ta. Aga kui ma talle nende jubedate sõnumite üle kaebasin, tegi ta seda nägu, et oi, see on teie kahe vaheline asi, minul pole sellega mingit pistmist.

Aga kui sa oleks samasuguse sõnumi Lolale saatnud …

On ju? Just. Emme oleks mul niuhti telefoni otsas ja ütleks, et kuidas sa tohid oma õega niimoodi rääkida?

Su isale pole vist mõtet midagi öelda, ütles Simon.

Eileen lukustas telefoni ja jättis selle laudpõrandale. Jah, vastas ta. Tema on muidugi ainus, kes peast segi pole. Aga kuna ta teab, et me kõik oleme peast segi, kardab ta paaniliselt sekkuda.

Simon tõstis Eileeni jalad endale sülle. Sa ei ole peast segi, ütles ta. Need teised kaks jah, aga sina mitte.

Eileen nõjatus naeratades uuesti vastu käetuge. Jumal tänatud, et maailmas leidub üks inimene, kes sellest aru saab, ütles ta.

Teie teenistuses.

Eileen jälgis viivuks, kuidas Simon pöidlaga tema jalavõlvi masseeris. Siis küsis ta teistsugusel häälel: Kuidas sul päev läks?

Simon vaatas vilksti üles ja siis jälle alla tagasi. Hästi, ütles ta. Ja sinul?

Sa näed natuke väsinud välja.

Mees vastas üles vaatamata kerglasel toonil: Näen või?

Eileen silmitses teda edasi, Simon aga vältis ta pilku. Simon, ütles Eileen, oled sa täna kurb?

Mees tõi kuuldavale häbeliku turtsatuse. Hm, ütles ta. Ma ei tea. Vist mitte.

Kas sa ütleksid mulle, kui oleksid?

Nii nurjatu olen või?

Eileen tonksas teda mänglevalt jalaga. Ma küsisin praegu sinu päeva kohta, aga sa ei räägi mulle midagi, ütles ta.

Simon vastas tema pahkluud pihku püüdes: Hm. Las ma mõtlen järele. Ma rääkisin täna õhtul telefonis emaga.

Oi? Kuidas tal läheb?

Pole viga. Ta muretseb mu isa pärast, aga siin pole midagi uut. Isal on … Temaga on kõik korras, aga tal on kõrge vererõhk ja ema arvab, et ta ei võta korralikult rohtu. Asi on ennekõike psühholoogiline, tead küll, kuidas see peredes käib. Ja isa on mu peale pahane, sest … Aga see on tüütu, see on ainult tööga seotud.

Aga su isa ei käi ju enam tööl? küsis Eileen.

Simon keerutas hajameelselt kätt ümber Eileeni pahkluu. Jajah, ma mõtlen oma tööd, vastas ta. Tead, meil pole poliitika suhtes üksmeelt. Sellest pole midagi, see on normaalne põlvkondade vaheline värk. Tema arvates tulenevad mu poliitilised vaated mu kängujäänud isiksusest või nii.

Eileen lausus tasa: See pole temast eriti kena.

Jah. Ma tean. Kuigi mulle näib, et see haavab mu ema tundeid rohkem kui minu omi. See on tegelikult … Kui sa isa kuuleksid, tal on ikka täitsa üksikasjalik teooria välja töötatud. Kuidagi messiakompleksiga seotud. Ma ei suuda seda adekvaatselt kirjeldada, sest ausalt, kui ta sellest rääkima hakkab, lülitan ma ennast välja. Aga ta paistab arvavat, et ma tahan ringi käia ja inimesi päästa, sest see tekitab minus vägeva ja meheliku või ma ei tea mis tunde. Naljakas on see, et mu töö pole mitte kuidagi seotud inimeste aitamisega. Võib-olla siis, kui ma oleksin sotsiaaltöötaja või arst või midagi, aga tegelikult ma istun lihtsalt päev otsa kontoris. Ma ei tea. Kui ma viimati kodus käisin, tekkis meil tõeliselt veider konflikt, sest ma ärkasin ühel hommikul peavaluga. Ta ei rääkinud minuga päev otsa ja õhtul siis pidas mulle üüratult pika kõne, kui väga ema oli mind näha igatsenud ja kuidas ma olin ema selle peavaluga kogu nädalavahetuse ära rikkunud. Isa pole kunagi võimeline ütlema, et ta on enda peale vihane, ta peab oma tunded alati Geraldine'ile projitseerima, nagu oleks mu migreen emale isiklik solvang. Isa ei talu migreene, sest emal käivad need ka ja isa on veendunud, et need on psühhosomaatilised. Igatahes ema tahab, et ma isale homme tema vererõhuravimi asjus helistaksin. Mitte et mu jutt midagi muuta saaks.

-Vabandust. Mul on tunne, et ma olen nüüd umbes aasta otsa kõva häälega rääkinud, ma jään nüüd vait.

Kõnelemise ajal oli Simon puudutanud sõrmedega Eileeni sääremarja tagaosa ja põlveõnnalt ning oma viimase remargi saatel tõmbas ta käe ära ja tõusis püsti.

Ei, ütles Eileen.

Simon vaatas tema poole. Mida? küsis ta. Ära jää vait või ära jäta järele?

Mõlemat.

Mees pani käe sinna, kus see enne oli olnud, Eileeni põlveõndlasse. Eileen tõi vastuseks kuuldavale mõnuümina, umbes nagu: Mm. Simon lasi pöidlal seeliku all tema reie sisekülge riivata. Natuke selline mulje jääb, et isa on sinu peale kade, täheldas Eileen. Simon silmitses teda hellal pilgul. Kust sa seda võtad? küsis ta. Eileen langetas pea käetoele ja vaatas pea kohal rippuvat helendavat klaasist lambivarju. No sa oled noor ja nägus, ütles ta. Ja naised armastavad sind. Mitte et isal midagi selle vastu oleks, kui sa talle alt üles vaataksid ja tema moodi olla püüaksid, aga seda sa ei tee. Muidugi ei tunne ma teda eriti hästi, aga minu kogemused on näidanud, et ta on väga domineeriv ja ebaviisakas. Küllap ajab teda närvi, et sa oled kõigi vastu nii kena ja et sind ei paista mitte miski häirivat. Simon silitas pead noogutades Eileeni põlveõnnalt. Aga tema meelest olen ma kõigi vastu kena ainult sellepärast, et see tõstab mu enesehinnangut, ütles ta. Eileen tegi rabatud näo. Ja mis siis? vastas ta. Parem ikka kui oma enesehinnangut kõigi kräunutamisega tõsta, eks ole? Issand ise teab, et sadistide puudust meil maailmas pole. Ja miks sul ei peaks kõrge enesehinnang olema? Sa oled usaldusväärne ja sa oled helde ja sa oled suurepärane sõber. Simon kergitas leebelt kulme ega öelnud viivuks midagi. Siis ta vastas: Eileen, ma ei teadnud, et sa minust nii heal arvamusel oled. Naine sulges silmad ja naeratas. Küll sa teadsid, ütles ta. Simon kiikas sinnapoole, kus Eileen lamas, pea kuklas, silmad kinni.

Mul on väga hea meel, et sa siin oled, ütles ta.

Eileen tegi tobeda grimassi ja küsis: Sa mõtled, et nagu platooniliselt?

Simon liigutas naeratades kätt seeliku all ülespoole. Ei, mitte platooniliselt, ütles ta.

Eileen vingerdas end käetoe najal veidi allapoole. Tead, kui sa saatsid mulle selle sõnumi, et … Mis seal seisiski? küsis ta. Pane kingad jalga, ma kutsun sulle takso või midagi sellist. See oli tore.

Mul on hea meel, et sulle meeldis.

Jah, see oli kuidagi kummaliselt seksikas. Naljakas, mulle vist meeldib, kui sa mind kamandad. Osa minust oleks nagu, et jaa, palun, ütle mulle, mida ma oma eluga tegema pean.

Selle peale Simon juba naeris, puudutades sõrmedega Eileeni reie sisekülge. Sul on õigus, ütles ta, see on seksikas.

See tekitab minus hästi turvalise ja pingevaba oleku. Näiteks kui ma sulle midagi kurdan ja sa nimetad mind printsessiks, erutab see mind veidi. On sul vastik seda kuulda? See tekitab minus lihtsalt tunde, et sul on kõik kontrolli all ja et sa ei lase minuga midagi halba juhtuda.

Ei, mulle meeldib see väga. See mõte, et ma hoolitsen sinu eest või et sa vajad mu abi, vahet pole. Mul vist on selles suhtes nagunii nõrkus. Iga kord, kui mõni tüdruk palub mul moosipurgi lahti teha, armun temasse natuke ära.

Eileenil oli sõrmeots suus. Ja mina pidasin end eriliseks, ütles ta.

Sinuga on siiski midagi natuke enamat. Mulle tegelikult meenub, et Natalie ütles mulle kunagi sinu kohta … Sul on seda ilmselt imelik kuulda, aga igatahes. Sa tulid meile Pariisi külla ja ma veits muretsesin, et kuidas sa lennuki peale saad või umbes nii. Ja Natalie ütles midagi sellist, et oi, issi väike tüdruk on täitsa üksipäini, midagi sellist. See oli naljakas. Selles mõttes, et ta vist tegi nalja.

Seepeale kattis Eileen naerdes silmad. Mul on ka üks, ütles ta. Ma sain sinult ühel õhtul sõnumi, ja kuna Aidan oli mu telefoni lähedal, vaatas ta minu asemel, mis seal on. Ja kui ma küsisin, kellelt see oli, näitas ta mulle ekraani ja ütles, et see on su isa.

Simon oli rahul, tundis piinlikkust, vangutas pead. Mul on selline tunne, et kui ma seda kellelegi teisele seletada üritaksin, kutsuks ta politsei, ütles ta.

Ainult selle issi printsessi asja pärast või? Või sellepärast ka, et sa tahad mind kinni siduda ja piinata.

Ei-ei. Aga see oleks palju normaalsem, eks ole? Ma kujutan pigem ette, et … Ma loodan, et mu jutt ei tekita sinus õudust. Aga see fantaasia on vist see, et sa oled hästi abitu ja ma nagu räägin sulle, kui tubli tüdruk sa oled.

Eileen vaatas läbi ripsmete ujedalt üles tema poole. Ja mis siis, kui ma ei ole tubli tüdruk? küsis ta. Sa ei taha mind oma põlve peale kõhuli panna ja mind karistada?

Simon nihutas käe üle Eileeni aluspükste õhukese niiske puuvillase riide. Ah, aga mitte selleks, et sind karistada, ütles ta. Ainult selleks, et sa korralikult käituksid.

Eileen ei lausunud hetkeks midagi. Siis ütles ta: Kas sa ütled mulle, mida ma tegema pean?

Simon vastas oma tavalise pingevaba pooleldi naerukil häälega: Kas sa teed seda, mida sulle öeldakse?

Eileen hakkas jälle naerma. Jah. Naljakas, kui väga see mind üles kütab. Veider. Mind tõsiselt erutab mõte, mida sa minuga tegema hakkad. Vabandust, kui ma praegu rollist väljun.

Ei, ära ole rollis. Ole lihtsalt sina ise.

Seejärel kummardus Simon lähemale ja suudles Eileeni. Tema pea käetoel, Simoni keel märjana tema suus. Ta lasi passiivselt Simonil end lahti riietada, vaatas, kuidas mehe käed tema seeliku lahti nööpisid ja aluspesu alla rullisid. Küünitanud käe Eileeni põlveõndlasse, kergitas ta tema vasaku jala üle diivani seljatoe ja tõstis teise labajala põrandale, nii et naise jalad olid laialt harkis ja ta värises. Oi, sa oled väga tubli, ütles Simon. Eileen tõi pead vangutades kuuldavale midagi närvilise naeruturtsatuse sarnast. Simon puudutas teda kergelt sõrmedega, ilma et oleks temasse veel tunginud, ja Eileen surus puusad diivanisse ja sulges silmad. Siis pani Simon sõrme tema sisse ja ta hingas välja. Tubli tüdruk, pomises mees. Lase ennast lihtsalt lõdvaks. Seejärel vajutas ta Eileeni sisse õrnalt teisegi sõrme ja naine karjatas heleda käheda häälega. Tšš, ütles Simon. Sa oled nii tubli. Eileen raputas jälle pead, suu lahti. Kui sa minuga

niimoodi edasi räägid, tuleb mul ära, ütles ta. Simon naeratas alla tema poole vaadates. Natukese aja pärast, ütles ta. Veel mitte. Ta võttis riided seljast ja Eileen lamas, silmad kinni, üks põlv endiselt konksus ümber diivani seljatoe. Simon ütles talle kõrva sisse: Ja kas tohib su sisse tulla? Eileen krabas käega mehe kuklast. Ma väga tahan seda, ütles ta. Simon sulges hetkeks silmad ja noogutas tummalt. Kui ta Eileeni sisenes, karjatas naine jälle ja klammerdus tema külge, ja Simon oli tasa. Ma armastan sind, ütles Eileen. Simon hingas vaikselt sisse ega öelnud midagi. Eileen küsis üles tema poole vaadates: Simon, kas sulle meeldib, kui ma seda ütlen? Mees ütles kohmetult, naeratada üritades jah. On tunda, et sulle meeldib, vastas Eileen. Simoni hingamine kiirenes, tema ülahuul oli niiske, laup samuti. No mina armastan sind ka, ütles ta. Eileen imes nüüd Simonit jälgides huult. Sest ma olen nii tubli tüdruk, vastas ta. Simon puudutas teda nimetissõrme otsaga. Oledki, ütles ta. Eileen sulges jälle silmad, tema huuled liikusid häält tegemata. Mõne minuti pärast ütles ta Simonile, et tuleb kohe. Tema hingamine oli kõrge ja katkendlik, keha Simoni käte vahel pingul ja kokku tõmbunud. Kui ta oli lõpetanud, ütles Simon vaikselt: Kas ma võin edasi lasta või sa tahad, et ma jätaksin järele? Eileen palus kurnatud häälel vabandust ja küsis, kas Simonil läheb veel kaua. Ei, ma teen kähku, ütles mees. Aga ma võin järele jätta, kui sa tahad, pole hullu. Eileen ütles talle, et ta võib vabalt edasi lasta. Simon pani käed naise puusadele ja surus tema sees liikudes teda vastu diivanit. Siis oli Eileen juba lõtv, hästi märg ja ilma vastupanuta, tuues ainult aeg-ajalt kuuldavale jõuetu karjatuse. Issand jumal, ütles Simon. Pärast heitis ta naise kõrvale pikali. Mõlemad olid tasa, hingasid aeglaselt, higi tõmbus Simoni ihul jahedaks. Eileen silus peopesaga mehe selga. Aitäh sulle, ütles Simon. Eileen naeratas, vilksamisi talle otsa vaadates. Sa ei pea mind tänama, vastas ta. Simoni silmad olid kinni. Nojah, ütles ta. Aga ma olen tänulik. Mitte ainult … ma lihtsalt tahan öelda, et tore on sinuga koos olla, mul on hea meel, et sa tulid. Tead, mõnikord, kui ma siin õhtuti üksi olen, võib siin ausalt öeldes

natuke masendav olla. Või lihtsalt üksildane või nii. Ta tõi kuuldavale kerge rammestunud naeruturtsatuse. Vabandust, ma ei tea, miks ma seda ütlen, lausus ta. Ma olen lihtsalt rõõmus, et sa siin oled. Oled sa kunagi tundnud, et kui keegi sinu vastu kena on, oled nii tänulik, et sa hakkad sellepärast juba põdema? Ma ei tea, kas teistel on ka nii või ainult minul. Ära tee välja, ma ajan lolli juttu. Siis upitas Simon end istuli ja hakkas riidesse panema. Eileen lamas alasti ja silmitses teda. Aga ega ma sulle siis mingit teenet ei osutanud, ütles ta. See oli vastastikune. Simon tõi ringi pööramata kuuldavale järjekordse pingutatud naeruturtsatuse ja oleks nagu üle silmade äianud. Ei, ma tean, ütles ta. Ma vist olen lihtsalt tänulik, et sa sellist asja tahad. Vabandust, ma ei saa aru, mis mul viga on.

Pole midagi, ütles Eileen. Aga ma ei taha, et sa põeksid.

Simon tõusis, ta oli hakanud särki tagasi selga panema. Kõik on hästi, ära muretse, ütles ta. Tahaksid sa klaasi veini? Või me võime jäätist süüa.

Eileen ajas end aeglaselt pead noogutades istuli. Vabalt, ütles ta. Jäätis oleks mõnus. Simon läks kööki ning Eileen vaatas ise samal ajal riietudes teda üle diivani seljatoe. Selja tagant nägi mees pikk välja, särk oli natuke kortsus ja juuksed olid laelambi paistel pehmed ja kuldsed.

Ma ei teadnud, et sul migreenid on, ütles Eileen.

Simon vastas ringi pööramata: Vahel harva jah.

Eileen pani seeliku miidrinööbi kinni. Kui mul viimati migreen oli, saatsin sulle voodist sõnumi, et kaevelda, kui hull see on, ütles ta. Mäletad?

Simon vastas söögiriistade sahtlist kaht lusikat võttes: Jah, sul on vist hullemad kui minul.

Eileen noogutas sõnagi lausumata. Lõpuks ütles ta: Kas ma panen teleka uuesti käima? Me võime näiteks „Uudisteõhtut" vaadata. Mis sa arvad?

Hea mõte.

Simon tõi jäätisekausid, Eileen pani televiisoril hääle kõvemaks. Ekraanil seisis briti naissaatejuht sinisel taustal ja rääkis

otse kaamerasse ühe Ühendkuningriigi partei juhtkonna valimisest. Eileen ütles, pilk ekraanil: Ja see on ju puhas vale, eks? Noh, ütle, et see on vale. Aga ei, nad ei ütle kunagi. Tema kõrval istuv Simon purustas parajasti kausis lusikaga jäätist. Ta on muuseas abielus ühe riskifondijuhiga, tähendas Simon. Vaadates rääkisid nad lakkamatult uute üldvalimiste võimalusest enne aasta lõppu ja sellest, millised Simoni partei liikmed tõenäoliselt pukki jääksid, kui see juhtuma peaks. Simon muretses, et talle kõige sümpaatsemad inimesed kaotavad koha ja karjeristid, nagu ta neid nimetas, jäävad suurema tõenäosusega pukki. Televiisoris ütles partei pressiesindaja: Peaminister … Andestage, vabandust, peaminister on korduvalt öelnud … Eileen jättis oma tühja jäätisekausi kohvilauale ja seadis end mõnusamalt istuma, jalad diivanil. Mäletad, kui sa telekas olid? küsis ta. Simon sõi ikka veel. Mingi kolm minutit, ütles ta. Naine tõmbas jälle patsikummi pingule. Ma sain tol õhtul umbes sada sõnumit, et su sõber Simon on telekas! vastas ta. Ja üks isik – ma ei ütle, kes see oli. Aga üks teatud isik saatis mulle sinust kuvatõmmise ja sõnum oli midagi stiilis, et kas see on see Simon, kellest sa kogu aeg räägid? Selle peale naeratas mees, pilk ekraanil, kuid ei lausunud midagi. Eileen jätkas tema näoilmet silmitsedes: Ma tegelikult ei räägi sinust eriti. Aga ma, jah, vastasin umbes et, tema jah, ja see naine vastas – sõna-sõnalt – ära pane pahaks, aga ma tahan temalt lapsi. Simon puhkes naerma. Seda ma ei usu, ütles ta. Eileen vastas: Sõna-sõnalt. Ma oleksin selle sulle edasi saatnud, ainult et see „ära pane pahaks" ajas mu närvi. No et miks ma peaksin pahaks panema? Kas ta arvab, et meil on mingi kurb ühepoolne sõprus, kus ma tegelikult olen sinusse armunud ja sa isegi ei märka mind? Vastik, kui meist niimoodi mõeldakse. Seepeale vaatas Simon tema poole, vaatas Eileeni nägu, mis oli veerandprofiilis ekraani poole pööratud, laelambi valgus põsesarnal ja launurgas helendamas. Kõik mu sõbrad arvavad vastupidist, märkis Simon. Eileen tegi pilku ekraanilt kõrvale pööramata lõbustatud näo. Mida, et sa oled ühepoolselt minusse armunud?

küsis ta. Väga naljakas. Mitte et mul midagi selle vastu oleks; see paitab mu ego. Kes seda arvab? Peter? Declan küll vaevalt. Saade hakkas lõppema, tiitrid jooksid üle ekraani. Eileen jätkas, pilk endiselt ekraanil, kergel toonil: Kuule, ma tean, et sa ei taha sellest rääkida. Aga see, mis sa ennist üksilduse kohta ütlesid. Mul on kogu aeg selline tunne. Ma ütlen seda lihtsalt selleks, et sa teaksid, et sa pole selle tundega tegelikult üksi. Juhul kui sa niimoodi arvad. Ja lihtsalt minu vaatepunktist, iga kord, kui mul tõeliselt üksildane tunne peale tuleb, oled sina see inimene, kellele ma helistan. Sest sa mõjud mulle rahustavalt. Tead küll, asjad, mille pärast ma muidu muretseksin, need ei tundu nii muret tekitavad, kui ma sinuga räägin. Igatahes, ma tahan sellega öelda, et kui sa peaksid kunagi tahtma mulle helistada, kui sul selline tunne peale tuleb, siis helista. Sa ei pea isegi ütlema, miks sa helistad, me võime lihtsalt muudest asjadest rääkida. Ma ilmselt kurdan sulle oma pere üle. Või ma võin siia tulla ja me võime seda teha. Okei? Mitte et sa muidugi peaksid mulle helistama, aga sa võid. Iga kell. Muud midagi. Simon vaatas Eileeni kõnelemise ajal ainiti, ja kui naine oli lõpetanud, oli Simon hetkeks vait. Siis ütles ta leebe, sõbraliku häälega: Eileen, mäletad, kui sa üksõhtu telefonis ütlesid, et ma peaksin endale naise otsima? Eileen puhkes naerma ja keeras näoga tema poole. Jah, ütles ta. Simon naeratas õnneliku ja väsinud näoga. Sa mõtlesid nagu mingit uut inimest, kes tuleb mu ellu ja abiellub minuga, ütles Simon. Mõnd sellist, keda ma pole enne kohanud. Eileen suskas vahele: Ja kes on väga ilus. Me vist leppisime kokku, et noorem naine. Mitte liiga intelligentne, aga rahuliku loomuga. Simon noogutas. Just, ütles ta. See kõlab fantastiliselt. Aga mul on üks küsimus. Kui ma saan endale selle naise, kes, nagu ma su märkuste suuna põhjal oletan, pole sama kes sina … Eileen segas teeseldud nördimusega vahele: Muidugi pole ta mina. Esiteks olen ma temast palju suurema lugemusega. Simon naeratas endamisi. Muidugi, ütles ta. Aga kui ma ta leian, kes ta ka poleks, kas me sinuga jääme endiselt sõpradeks? Selle peale vajus Eileen diivanipatjade najale, nagu

kaaluks seda küsimust. Pausi järel vastas ta: Ei. Ma arvan, et kui sa ta leiad, pead sa minust loobuma. Võib-olla ongi minust loobumine tema leidmise eeltingimus.

Seda ma kahtlustasingi, ütles Simon. Sel juhul ei leia ma teda eales.

Eileen laiutas hämmeldunult käsi. Simon, ütles ta. Mis asja sa ajad. See naine on su hingesugulane. Jumal lõi ta sinu jaoks siia maamuna peale.

Kui jumal oleks tahtnud, et ma sinust loobuksin, poleks ta mind loonud selleks, kes ma olen.

Nad vaatasid hetke teineteisele otsa. Siis pani Eileen käe põsele, ja tema nägu õhetas. Nii et sa ei ütle meie sõprusest lahti, lausus ta.

Mitte mingi hinna eest.

Eileen sirutas käe ja puudutas sellega Simoni kätt. Ka mina ei ütleks sellest lahti, lausus ta. Ja sa võid mind uskuda, sest sa pole ühelegi mu peikale meeldinud, aga mul on sellest alati suva olnud.

Siis Simon juba naeris, nad mõlemad naersid. Keskööl läks Eileen hambaid pesema ja Simon kustutas köögis tuled. Eileen ütles vannitoast väljudes: Näed, mul oli ilmselgelt tagamõte, sest ma võtsin hambaharja kaasa. Ta järgnes Simonile tema tuppa ja mees sulges midagi kuuldamatut öeldes nende järel ukse. Eileen naeris ja naer, mis ukse tagant kostis, oli summutatud ja samas meloodiline. Korteri elutuba oli pimedas jälle hiirvaikne. Kraanikaussi oli jäetud kaks tühja kaussi, kaks lusikat, tühi veeklaas, mille serval oli hügieenilise huulepulga jälg. Ukse tagant kostis jätkuvalt vestluskõma, sõnad olid ümarad, ebaselged ning kella üheks öösel oli saabunud vaikus. Kell pool kuus hakkas taevas ida poole jääva elutoaakna taga heledamaks tõmbuma, mustast siniseks ja siis hõbevalgeks. Järjekordne päev. Varese kraaksatus ülalt elektritraadilt. Busside mürin tänaval.

16

Alice, kas mäletad, et saatsin sulle mõni nädal või mõni kuu tagasi meili hilise pronksiaja kokkuvarisemisest? Lugesin sellest pärast edasi ja paistab, et ehkki selle ajajärgu kohta on vähe teada, varieeruvad teaduslikud tõlgendused rohkem, kui Vikipeedia lehekülg mulle aimu andis. Seda me teame, et enne seda kokkuvarisemist äritsesid Vahemere idakaldal rikkad ja kirjaoskajad paleemajandused pööraselt kallite kaupadega, saates neid teiste kuningriikide valitsejatele ja saades neid vastukingiks. Ja me teame ka seda, et pärastpoole paleed kas hävitati või jäeti maha, kirjakeeled läksid kaduma ning lukskaupu ei valmistatud enam samal hulgal ning nii suurte vahemaade tagant neid enam ei vahetatud. Aga kui paljud inimesed, kui paljud selle nõndanimetatud tsivilisatsiooni elanikud tegelikult neis lossides elasid? Kui paljud kandsid ehteid, jõid pronkskarikatest, sõid granaatõunu? Iga eliidiliikme kohta oli tuhandeid kirjaoskamatuid ja vaeseid talumehi, kes elasid peost suhu. Pärast seda nõndanimetatud tsivilisatsiooni kokkuvarisemist kolisid paljud neist mujale ja mõned võisid ära surra, kuid enamjaolt nende elu arvatavasti väga ei muutunud. Nad jätkasid põllukultuuride kasvatamist. Vahel oli saak korralik ja vahel mitte. Ja mandri teises sopis, need inimesed olid sinu ja minu esivanemad – mitte lossielanikud, vaid talupojad. Meie külluslikud ja keerukad rahvusvahelised toodangu- ja jaotusvõrgustikud on varemgi lõpule jõudnud, kuid meie sinuga oleme siin platsis ja platsis on ka inimkond. Mis siis, kui maapealse elu mõte polegi igavene edasiliikumine mingi ebamäärase sihi

poole – üha võimsamate ja võimsamate tehnoloogiate väljatöötamine ja tootmine, üha keerukamate ja üha raskemini mõistetavate kultuurivormide arenemine? Mis siis, kui need asjad lihtsalt kerkivad esile ja taanduvad loomulikult nagu tõus ja mõõn, kuid elu mõte jääb alati samaks – lihtsalt elada ja teiste inimestega koos olla?

Mis puutub su paljastusse sinu ja Felixi kohta: kas ma tohin su sõbrana öelda, et vaatamata su varasemale jutule suhete vormitusest ja eksperimentaalsetest afektiivsetest sidemetest ei tulnud see mulle üldse üllatusena. Kui ta on sinu vastu kena, kiidan ta tingimusteta heaks, ja kui ta seda pole, jään igavesti tema vaenlaseks. Kõlab see mõistlikult? Aga ma olen kindel, et ta on sinu vastu edaspidigi kena.

Ma ei tea, kas olen seda sulle varem maininud, kuid hakkasin mõned aastad tagasi pidama päevikut, millele panin nimeks eluraamat. Alustasin ideest kirjutada iga päev üks lühike sissekanne, ainult rida või kaks, ja kirjeldada midagi head. Küllap mõtlesin selle hea all midagi sellist, mis mind õnnelikuks tegi või mulle rõõmu tõi. Vaatasin selle ükspäev üle ja varasemad sissekanded on kõik pärit tollest nüüdseks ligi kuue aasta tagusest sügisest. Kuivad kooldus mägivahtralehed sibamas nagu küünised mööda South Circular Roadi. Popkorni kunstlik võimaitse kinos. Kahvatukollane taevas õhtul, udusse mähkunud Thomas Street. Sellised asjad. Ma ei jätnud tol aastal kogu septembri, oktoobri, novembri jooksul päevagi vahele. Mul tuli alati midagi toredat pähe ja vahel tegin ma midagi puhtalt selleks, et seda kirja panna, näiteks käisin vannis või läksin jalutama. Toona tundus, et iman lihtsalt elu enesesse, ja õhtuti ei pidanud ma kunagi pingutama, et mõni nähtud või kuuldud tore asi meelde tuleks. See lihtsalt tuli mulle meelde, ja tulid isegi sõnad, sest mu ainus eesmärk oli see pilt selgelt ja lihtsalt kirja panna, et mul tuleks hiljem meelde, mis tunne mul oli. Ning nüüd neid sissekandeid lugedes tulebki mulle meelde, mis tunne mul oli, või vähemalt mida ma nägin ja kuulsin ja märkasin. Nägin ringi jalutades isegi kehval päeval mingeid

asju – ma pean silmas lihtsalt neid asju, mis mu ees olid. Inimeste nägusid, ilma, liiklust. Bensiinihaisu garaažist, tunnet, et minu peale sajab vihma, täiesti harilikke asju. Ja sel moel olid isegi kehvad päevad head, sest ma tundsin neid ja mäletasin nende tundmist. Sellises eluviisis oli midagi õrna – nagu ma oleksin mingi muusikariist ja maailm puudutaks mind ja kaiguks mu sees.

Paari kuu pärast juhtus mõni päev vahele jääma. Jäin mõnikord magama, ilma et mul oleks meelde tulnud midagi kirjutada, aga teistel õhtutel jällegi tegin raamatu lahti ega teadnud, mida kirjutada – mitte kui midagi ei tulnud pähe. Kui ma tegingi sissekandeid, olid nad üha sõnakesksemad ja abstraktsemad: laulude pealkirjad või romaanitsitaadid või sõprade SMS-id. Kevadeks ei suutnud ma enam sammu pidada. Hakkasin päevikut nädalateks ära parema – see oli lihtsalt töölt saadud odav must märkmik – ja võtsin selle siis lõpuks jälle välja, et möödunud aasta sissekandeid vaadata. Tol hetkel tundus võimatu kujutleda, et vihm või lilled võiksid minus samasuguseid tundeid tekitada, nagu nad paistsid olevat toona tekitanud. Asi polnud mitte üksnes selles, et sensoorsed kogemused ei valmistanud mulle rõõmu – asi oli selles, et mul nagu polnudki neid enam. Võisin tööle jalutada või välja toidukraami või millegi muu järele minna, ja selleks ajaks, kui ma jälle koju jõudsin, ei suutnud ma meenutada, et oleksin midagi erilist näinud või kuulnud. Küllap ma nägin, kuid ei vaadanud – visuaalne maailm jõudis minuni lamedalt nagu mingi infokataloog. Ma ei vaadanud enam midagi, nagu ma varem olin vaadanud.

Nii veider tunne on seda raamatut uuesti üle lugeda. Olin ma kunagi tõesti selline? Inimene, kes oli võimeline ka kõige põgusamatesse muljetesse sisse potsatama ja neid kuidagi avardama, nende sees elunema ja seal rikkusi ja ilu leidma. Ju ma siis olin – „paariks tunniks, aga ma pole see inimene". Huvitav, kas mind pani niimoodi elama see raamat ise, selle raamatu kirjutamise protsess, või kirjutasin seetõttu, et tahtsin sellist kogemust selle asetleidmise ajal jäädvustada. Olen püüdnud

meelde tuletada, mis mu elus tollal toimus, juhuks kui see peaks mul mõista aitama. Ma tean, et ma olin kahekümne kolmeaastane, me elasime sinuga selles jõledas Libertiese korteris, ja Kate oli veel Dublinis, ja Tom ja Aoife ka. Käisime koos pidudel, kutsusime inimesi enda juurde õhtust sööma, jõime liiga palju veini, tülitsesime. Mõnikord helistas Simon mulle Pariisist, et saaksime teineteisele oma tööasjade pärast vinguda, ja meie naeru taustal kuulsin ma Nataliet köögis taldrikuid ära panemas. Kõik mu tunded ja kogemused olid mõnes mõttes ääretult intensiivsed ja teises mõttes täiesti triviaalsed, sest mitte ühelgi mu otsusel ei paistnud olevat mingit tagajärge ja mitte miski mu elus – töökoht, korter, ihad, armulood – ei tundunud jääv. Tundsin, et kõik on võimalik, et ükski uks pole mu selja taga sulgunud ja et kusagil on veel tundmatuna inimesed, kes hakkavad mind armastama ja imetlema ja tahavad mind õnnelikuks teha. Ehk seletab see kuidagi avaliolekut, mida ma maailma suhtes tundsin – ehk aimasin ma enese teadmata tulevikku ette, ootasin selle märke.

Paar õhtut tagasi sõitsin pärast raamatuesitlust üksinda taksoga koju. Tänavad olid vaiksed ja pimedad ja õhk oli veidralt soe ja liikumatu, ja jõe ääres olid büroohooned seest valgustatud ja tühjad, ja kõige all, kõige pinna all, hakkasin seda jälle tundma – seda lähedust, ilu võimalust, mis oli nagu nähtava maailma tagant mahedalt kiirgav valgus, mis kõike valgustas. Niipea kui märkasin, mida ma tunnen, üritasin mõtteis selle poole liikuda, küünitada ja seda käsitleda, aga ta ainult jahtus veidi või tõmbus minust eemale või lipsas kaugemale. Tühjade kontorite tuled olid mulle midagi meelde tuletanud, ja ma olin mõelnud sinust, püüdnud vist sinu maja ette kujutada, ja mulle meenus, et olin saanud sinult meili, ja samal ajal mõtlesin Simonile, tema mõistatuslikkusele, ja miskipärast hakkasin taksoaknast välja vaadates mõtlema Simoni füüsilisele olemasolule selles linnas, et ta on kusagil selle linna struktuuri sees olemas, seistes või istudes, käsi üht või teist viisi hoides, riides või rieteta, ja et Dublin on nagu advendikalender, mis

varjab teda oma miljonitest akendest ühe taga, ja õhukvaliteeti mõjutavad, temperatuuri mõjutavad Simoni kohalolu ja sinu meil ja see sõnum, mida ma sulle parajasti mõtteis vastu kirjutasin. Maailm tundus olevat võimeline neid asju hõlmama, ja mu silmad olid võimelised, mu aju oli võimeline neid vastu võtma ja mõistma. Olin väsinud, kell oli palju, istusin pooleldi magades takso tagaistmel ja mulle meenus veidral kombel, et kuhu ma ka ei läheks, oled sina minuga ja Simon samuti, ja et seni, kui te mõlemad elus olete, on maailm minu silmis kaunis.

Mul polnud aimugi, et sa olid haiglas piiblit lugenud. Kust sul see tahtmine tuli? Ja oli sellest kasu? See, mida sa pattude andeksandmise kohta ütlesid, tundus mulle väga huvitav. Küsisin Simonilt üksõhtu, kas ta palub jumalat, ja ta ütles jah – „selleks, et aitäh öelda". Ja ma arvan, et kui ma jumalat usuksin, ei tahaks ma end tema ette silmili visata ja andestust paluda. Tahaksin teda lihtsalt iga päev tänada, kõige eest.

17

Maikuu teisel reedeõhtul veetis Felix töölt lahkudes kaheksa minutit turvakontrolli järjekorras. Üks tema ees olijatest oli masina piiksuma pannud ja kõrvalruumi läbiotsimisele viidud. Paberilehele uksel oli kirjutatud: AINULT JUHENDAJATELE, SISENEMISEKS ISIKUTUV. Saba ukse taga jäi toppama ja ruumist kostsid kõrgendatud hääled. Felix vahetas tema ees seisva isikuga pilke, kuid kumbki ei öelnud midagi. Selleks ajaks, kui ta skannerist läbi ja oma autosse sai, oli kell kolmteist minutit seitse läbi. Taevas tema pea kohal oli tihke ja valge, siin-seal tungisid madalast pilvemassist läbi valguskiired. Felix pani CD-mängija käima, tagurdas parkimisplatsilt välja ning sõitis tööstuspargist minema.

Sõitnud mõne minuti, keeras ta maanteelt lamedale kruusaplatsile, kust avanes vaade merele. Puidust külaliskeskus selle sissepääsu juures oli suletud ja teisi autosid läheduses polnud. Platsi ühes otsas jagas suur kollane tahvel ajaloo- ja geograafiaalast infot. Felix parkis auto platsi välisservale, tuuleklaasi taga sirutus kaugusse hall ja mäslev Atlandi ookean. Ta avas turvavöö ning tõmbas seljas oleva musta sulejope luku lahti, paljastades selle all oleva väikese valge tikitud logoga kulunudrohelise pusa. Ta võttis taskust telefoni, lülitas selle sisse ning avas siis kindalaeka ja hakkas endale pläru keerama. Telefon surises mitu korda, võttes vastu Felixi töö ajal saabunud sõnumeid, ning tema silmad vilksasid süles lebava ekraani ja rooli peal oleva sigaretipaberi vahet. Kui ta oli valmis saanud, hoidis ta süütamata pläru suus ning skrollis läbi sõnumid ja ekraanil

olevad teavitused: mitmesugused sotsiaalmeedia märguanded ja äpiteated ning ühe SMS-i oma vennalt Damianilt.

> Damian: Mis kell sa täna õhtul lõpetad? Võid siia tulla või ma võin kõik sinu juurde tuua kui nii parem on, anna teada

Felix lasi juhiistme seljatoe allapoole, vaatas autolae udejat halli pinda ja läitis tulemasina. Hetkeks sulges ta silmad ja hingas sisse ning seejärel kergitas telefoni ja avas sõnumilõime. Eelmine sõnum oli see, mille Felix oli eile saatnud ja milles seisis: Homme õ tööl, helistan. Enne seda oli mitu vastamata kõnet Damianilt. Kümme päeva varem seisis Felixi saadetud sõnumis: Tšau sry ei olen ära. Ta vahtis lõime nüril pilgul ja sulges siis selle. Mõnda aega skrollis ta pikki mahve tõmmates ja aeglaselt välja hingates teisi teateid, libisedes neist üle või visates pilgu peale. Kohtinguäpist oli ta saanud ühe uue sõnumi, mille ta ekraanil avas.

> Patrick: oled täna õhtul olemas?

Felix toksas nimele „Patrick" ja klõpsis üles laaditud fotod läbi. Ühel pildil poseeris punt mehi üksteisel õlgade ümbert kinni hoides mingil seltskondlikul üritusel. Teisel põlvitas keegi habemik mingi veekogu ääres, käte vahel tohutu kala, kelle tähniline keha sillerdas päikese käes. Felix naasis sõnumi juurde ja kirjutas vastuseväljale: *Võimalik, mis värk on?* Ta naasis saatmisnupule vajutamata vennalt saadud sõnumi juurde. Seejärel lukustas ta telefoni ning jätkas suitsetamist ja muusika kuulamist. Aeg-ajalt ta ümises või laulis kergel ja meeldival häälel hajameelselt kaasa. Õues hakkas tuuleklaasile vihma trummeldama.

Kui kaheksast oli puudu viis minutit, nipsas ta koni aknast välja ning tagurdas parklast välja. Nüüd olid ta silmad natuke klaasjad. Külale lähenedes lükkas Simon suunatule sisse ning võttis siis armatuurlaualt telefoni ja kõõritas uuesti selle poole.

Uusi sõnumeid ei olnud. Vähimagi nähtava põhjuseta lülitas ta suunatule välja ja sõitis joonelt edasi. Auto tema taga andis signaali ja Felix pomises rahumeelselt: Jaa-jaa, ole vait. Ta hoidis üht kätt roolil ja kasutas teist telefonikõne tegemiseks.

Kahe helina järel vastas hääl: Halloo?

Oled kodus? küsis Felix.

Oma majas? Jah.

Palju tegemist?

Ei, üldsegi mitte. Mis siis?

Mul lõppes just töö, ütles Felix. Mõtlesin, et hüppan ehk läbi ja vaatan, kas oled kodus. Mis sa arvad?

Ma olen igatahes kodus. Ma ei lähe kuhugi.

Ma siis kohe varsti jõuan, ütles Felix.

Ta lõpetas kõne ja poetas telefoni hääletult kõrvalistmele. Kui ta oli sõitnud maanteel veel paar minutit, ilmus vasakul nähtavale suur valge maja ja Simon lükkas uuesti suunatule sisse.

Kui ta kella helistas, sadas ikka veel. Alice tuli uksele, tumeda seeliku peal villane kampsun. Jalad olid paljad. Käed olid tal rinnal risti ja seejärel harutas ta need lahti. Felix seisis ja vaatas teda, pani käe taskusse ja vidutas üht silma, nagu oleks tal raskusi fokusseerimisega.

Tšau, ütles ta. Segan ma sind?

Kaugeltki mitte. Tahaksid sa sisse tulla?

Arvestades, et ma siin olen, siis ju vist.

Ta järgnes Alice'ile majja ja sulges ukse. Alice läks läbi elutoa, punaseks värvitud suure ruumi, mille kaminas põles lahtine tuli. Kamina vastas oli mitut värvi pleedide ja patjadega kaetud diivan. Diivanilaual oli tassitäie kuuma tee kõrval, selg ülespoole, lahtine raamat. Alice sammus sisse, Felix aga seisatas uksel.

Kõik näeb väga õdus välja, ütles ta.

Alice nõjatus vastu diivanit, pannes jälle käed vaheliti.

Millega sa tegelesid, lugesid? küsis Felix.

Lugesin jah.

Loodetavasti ma ei sega sind.

Sa juba ütlesid seda, ütles Alice. Ja ma ütlesin sulle, et ei sega.

Hetkeks ei öelnud kumbki enam midagi. Felix vaatas alla kollakaspruuni vaiba või omaenda kingade poole.

Sinust pole jupp aega midagi kuulda olnud, ütles Alice siis.

Felix jätkas pealtnäha üllatumata vaiba uurimist. Jajah, vastas ta.

Naine ei öelnud midagi. Hetke pärast vaatas Felix vilksti tema poole.

Oled sa pahane? küsis ta.

Ei, ma ei ole pahane. Ma olen olnud segaduses. Ausalt, ma eeldasin, et sa ei taha mind enam näha. Mõtlesin, et kas ma olin midagi valesti teinud.

Felix kortsutas kulmu. Aa, ei, ütles ta. Sa ei teinud midagi. Tead, sul on õigus, ma teadsin väga hästi, et päris palju aega on möödas.

Alice noogutas ilmetu näoga.

Kas sa tahad, et ma läheksin ära? küsis Felix.

Naine liigutas hetkeks ebakindlalt suud. Ma hästi ei saa aru, mis värk on, ütles ta. Aga ehk on see minu süü.

Mees paistis selle üle veidi järele mõtlevat või püüdis ehk sellist muljet jätta. No ma ei ütleks, et see on ainult sinu süü, ütles ta. Ma saan aru, mida sa sellega mõtled. Ma arvan, et see süü on ühine. Ausalt öeldes ei taha ma praegu oma elus millelegi tõsiselt panustada.

Ah soo.

Nojah, ütles Felix. Ja arvestades kogu seda Itaalia reisi, siis ma mõtlesin, tead küll. Järsku oleks parem pärast seda veits rahulikumalt võtta.

Ahah.

Felix kõigutas end kandadel veidi tahapoole. Et siis, ütles ta. Ma siis lähen, jah?

Kui soovid.

Felix ei liigutanud paar sekundit, vaid jäi paigale ja vaatas ebamääraselt toas ringi. Sul on igatpidi suva, jah? ütles ta.

Kuidas, palun?

Felix hingas läbi nina sügavalt sisse ja kordas aeglaselt: Sul on igatpidi suva või mis?

Mille suhtes?

Selles mõttes, et kas ma lähen või ei lähe. Kas sa kuuled minust või ei kuule. Sul on igatpidi suva.

Minu arvates on ilmselge, et mul pole suva, ütles Alice. Sina ju ütled, et sinul on.

Aga sa ei käitu nii, nagu sul poleks.

Alice vastas veidi hämmeldunud naeratusega: Mis ma sinu arvates tegema peaksin, põlvili langema ja anuma, et sa ei läheks?

Mees turtsatas endamisi. Hea küsimus, ütles ta. Ma ei tea, järsku ma tõesti tahan seda.

No seda sa igatahes ei saa.

On näha jah.

Nad vaatasid teineteisele otsa. Alice kortsutas Felixi poole kulmu ja mees hakkas jälle naerma, vangutas pead ja pööras näo kõrvale.

Persse, ütles ta. Ma ei tea. Miks mul on alati tunne, et sina oled ülemus ja ma pean lihtsalt tegema, nagu sina käsid?

Mul pole aimugi, miks sul selline tunne on. Oma arust ma ei käsi sul kunagi midagi teha.

Alice vaatas endiselt Felixit, aga too tõrkus tema pilgule vastamast ja vaatas hoopis põrandaliistu poole.

Lõpuks ütles Alice: Tahaksid ehk midagi juua, kui sa juba siin oled?

Mees kehitas toas ringi vaadates ebamääraselt. Nojah, miks mitte, ütles ta.

Mul on seal pudel veini, kas toon klaasid?

Felix kortsutas endamisi kulmu ja ütles siis: Jah, okei. Ta köhatas kurgu puhtaks ja lisas: Aitäh.

Alice läks kööki ja Felix võttis jope seljast, riputas selle tugitooli seljatoele ja istus diivanile. Ta võttis taskust telefoni ja vaatas ekraani, millele oli kuvatud vastamata kõne Damianilt. Felix avas teadaande näputõmbega ja kirjutas siis sõnumi.

Felix: Hei sry ma pole täna õhtul kodus. Järsku homme helistan

Mõne sekundiga saabus vastus.

Damian: Ligi 3 nädalat on möödas. Kus sa oled?

Felix tõmbas näo kipra ja hakkas vastust kirjutama, kustutades ja kirjutades selle jooksul ümber mitu sõna.

Felix: Ma olin üleeelmine nädal ära ja see nädal tööl nagu ma ütlesin, homme on vaba p nii et helistan siis

Ta saatis sõnumi ära, lukustas telefoni ning jäi ainiti tulle vahtides istuma. Alice tuli tuppa tagasi, kaasas kaks tühja klaasi ja pudel punast veini. Felix jälgis, kuidas ta pudeli avas ja mõlemad klaasid täis valas.

Kas meil tuleb nüüd selline sügavamõtteline eluteemaline vestlus? küsis Felix.

Alice ulatas talle klaasi ja istus diivani teise otsa. Hm, ütles ta. Ma vist üritan sellest kõigest alles sotti saada. Ma pole kindel, kas ma olen sügavamõtteliseks vestluseks valmis.

Mees noogutas ja vaatas oma joogi sisse. Arusaadav, ütles ta. Mida sa teha tahaksid, mingit filmi vaadata või midagi?

Võime vaadata küll, kui tahad.

Alice pakkus välja, et Felix võiks tema Netflixi konto läbi vaadata, ja kui ta oli salasõna sisse löönud, ulatas ta sülearvuti mehele. Felix avas brauseri, Alice rüüpas samal ajal oma jooki ja vaatas tuld. Felix skrollis kahe sõrmega sihitult üle filmitutvustuste ja heitis aeg-ajalt just nagu hajameelselt Alice'i poole pilgu. Lõpuks ütles ta: Võta, ma ei tea, mis filmid sulle meeldivad, vali ise midagi. Ma vaatan küll, peaasi, et subtiitreid poleks. Ta ulatas arvuti Alice'ile ning too võttis selle sõnagi lausumata vastu. Felix sulges silmad ja lasi peal vastu diivani ülaosa vajuda. Issand, kui väsinud ma olen, ütles ta. Kui ma selle praegu ära joon, siis ma ei tohiks ilmselt autot juhtida. Alice

jätkas skrollimist ja ütles: Sa võid ööseks siia jääda, kui tahad. Felix ei öelnud midagi. Ekraanile oli kuvatud rida kategooriate pealkirju, nagu „Kriitikute tunnustatud emotsionaalsed filmid", „Sünged põnevusfilmid", „Raamatute põhjal valminud draamad". Kaminas praksatas kuivanud oks ja vallandas sisinal sädemepahvaku. Alice vaatas Felixi poole, kes istus täiesti liikumatult, silmad kinni. Ta vaatas meest paar sekundit ja sulges siis arvuti. Felix ei liigutanud. Alice istus leekide mängu vaadeldes veidi aega diivanil rätsepaistes, tühjendas oma veiniklaasi ning lahkus siis laetuld kustutades toast.

Kaks ja pool tundi hiljem ärkas Felix samas asendis istudes üles. Toas oli pime, kui kaminatule jäänused välja arvata. Kusagilt maja sisemusest kostis vee voolamist. Felix ajas end sirgu, pühkis suud ja võttis taskust telefoni. Kell oli peaaegu üksteist ja ta oli saanud üheainsa uue sõnumi.

> Damian: Ole nüüd mõistlik Felix. Kus sa nüüd oled et sa mulle helistada ei saa?

Felix hakkas vastust koostama, kirjutas *Kuidas on* ja kustutas siis *Kuidas* ja kirjutas *On see su*, ja peatus siis. Ta istus veidi aega ja vahtis kaminas hõõguvaid söeraasukesi, mis heitsid tema näole ja riietele sügavat miilavat kuma. Viimaks tõusis ta diivanilt ja väljus toast. Koridoris oli ere valgus ja ta jäi, kulm kipras, trepil seisma, just nagu lastes silmadel kohaneda. Köögis naeris Alice parajasti ja ütles valjult: Oo, ma ei laseks end seda laadi üksikasjal häirida. Felix läks mööda koridori ja seisatas avatud uksel. Sees vaatas Alice külmkappi, selg mehe poole. Külmkapi valgus moodustas tema keha ümber valge ristkülikukujulise raami. Ühe käega hoidis ta telefoni kõrva ääres ja teisega külmkapi ust lahti. Võimalik, et ebateadlikult naise žesti jäljendades asetas Felix käe köögiukse piidale ja jälgis teda sõnatult. Alice naeris edasi. Saada pilte, eks? ütles ta. Ta lasi külmkapi uksel kinni vajuda ja läks kraanikausi juurde. Tema ees peegeldus mustalt köögiaknalt ruumi valgustatud interjöör.

Siis märkas Alice pilku tõstes tema taga seisvat Felixit. Ta ütles üllatumata telefoni: Ma lõpetan nüüd kõne, sest üks inimene tuli just sisse, aga järgmisel nädalal näeme, eks? Felix seisis ega vaadanud teda enam, vaid põrnitses põrandale. Mõistata aga edasi, ütles Alice telefoni. Varsti räägime jälle, head ööd. Ta jättis telefoni kapipealsele ja pöördus terve kehaga Felixi poole. Too köhatas pilku tõstmata ja ütles: Palun vabandust. Ma olen igasugustel imelikel kellaaegadel tööd teinud, nagu näha, olin rohkem väsinud, kui arvasin. Alice ütles, et ta ei muretseks. Felix liigutas natuke alalõuga ja noogutas. Alice seisis temaga veel hetke silmitsi, ja kui mees ikka veel tema poole ei vaadanud, keeras ta ringi ja hakkas leivapätsi ära pakkima.

Oli sul pikk tööpäev? küsis Alice.

Felix vastas kuidagi pingutatud lõbususega: Nad tunduvad seal alati pikad.

Nüüd, kus Alice oli seljaga tema poole, oli Felix hakanud teda uuesti vaatama. Naine kallas väikselt valgelt taldrikult leivakoorikud pedaaliga prügikasti.

Kes seal telefoni otsas oli? küsis Felix.

Ah, lihtsalt üks sõber.

Su sõber Eileen?

Ei, ütles Alice. Naljakas, me ei räägi Eileeniga kunagi telefonis. Ei, üks mu sõber, kelle nimi on Daniel, ma vist pole teda varem maininud. Ta elab Londonis, ta on kirjanik.

Felix jätkas endamisi noogutamist. Ma ütleksin, et sul on palju kirjanikest sõpru, on nii? küsis ta.

Mõned.

Felix kügeles uksel ja nühkis sõrmeotstega vasakut silmalaugu. Alice võttis kraanikausist lapi ja tõmbas köögilaua üle.

Vabandust, et ma sulle selle nädala jooksul vastu ei kirjutanud, ütles Felix.

Pole midagi, ära muretse.

Mul oli sinuga Itaalias tore, ma põen, kui sulle tundus, et polnud.

Pole viga, ütles Alice. Mul oli samuti tore.

Felix neelatas ja ajas käe tagasi taskusse. Tohin ma ööseks siia jääda? küsis ta. Ma olen koju sõitmiseks vist tõesti liiga zombi. Ma võin diivanil magada, kui tahad.

Alice ütles lappi tagasi kraanikaussi pannes, et teeb ühe voodi üles. Felix vaatas põrandale. Alice tuli ja seisis tema ette ja küsis sõbralikul toonil: Felix, on sul kõik hästi? Mees naeratas kõveralt. Jaa, super, ütles ta. Lihtsalt väsinud. Lõpuks vaatas ta Alice'ile otsa ja ütles: Sa ei taha koos magada, jah? Pole midagi, kui sulle see mõte enam ei meeldi, ma tean, et ma olin väikest viisi mölakas. Alice vaatas talle otsa, silmad üle Felixi näo liikumas. Tobe tunne oli küll, kui ma sinust midagi ei kuulnud, ütles ta. Saad sa aru, miks mul selline tunne oli, või pead mind hulluks? Nüüd ütles Felix juba silmanähtava ebamugavustundega, et ei pea Alice'it hulluks ja et ta oli kavatsenud tema sõnumile vastata, aga nii palju aega oli mööda läinud ja tal hakkas kuidagi piinlik. Ta sõtkus oma õlga. Kuule, ma lähen, ütles ta. Ma olen võimeline sõitma küll, ma olen tipp-topp. Ma ei joonudki lõpuks seda veini. Vabandust, et ma su telefonikõnele vahele segasin, sa võid oma sõbrale tagasi helistada, kui tahad.

Ma eelistaksin, et sa jääksid, ütles Alice. Siia minu juurde, kui tahad. Mul pole selle vastu midagi.

Sul pole selle vastu midagi või sa tahad, et ma jääksid?

Ma tahan, et sa jääksid. Aga kui sa pärast jälle ära kaod, võin kahtlustama hakata, et sa tegelikult vihkad mind.

Siis oli Felix rahuloleva moega ja lasi õla oma käe haardest lahti. Ei, ma pean meeles, et ma viisakalt käituksin, ütles ta. Sa saad homme kena tavapärase sõnumi, et mul oli tore.

Alice vastas iroonilisel ilmel: Aa, see on siis tavapärane või?

No viimane tüdruk, kellega ma olin, ma talle ei saatnudki sõnumit. Ta vist on mu peale pahane, ma pole kindel.

Sa võiksid järsku katseks lambist tema koju ilmuda ja kaheks tunniks tema diivanile magama jääda.

Felix pani käe otsekui haavatult rinnale. Alice, ütles ta. Ära rapi mind. Mul on niigi piinlik. Tule siia.

Alice läks tema juurde ja ta suudles Alice'it. Ta libistas kätega üle naise keha ja too ohkas vaikselt. Felixi telefon hakkas taskus vibreerima, andes unnates teada saabuvast kõnest. Tahad vastu võtta? küsis Alice. Ei, vastas mees, pole vaja, ma vajutan kinni. Võtnud taskust telefoni, toksas ta nuppu, et Damiani numbrilt tulev kõne tagasi lükata, ja jätkas: Kas tead, mida ma tegelikult teha tahaks? Ma tahaks üles minna ja su voodisse heita ja siis sa räägiksid mulle, mida kõike sa selle nädala jooksul tegid. Alice ütles, et see kõlab väga süütult. No ma võin sind rääkimise ajal riidest lahti võtta, ütles Felix, mis sa arvad? Selle peale Alice punastas, puudutas huult ja ütles: Kui soovid. Felix vaatas teda ulakapoolse lõbustatusega. Kas mu sõnad panevad sind punastama? küsis ta. Mul pole selle vastu midagi, aga sina ju oled see, kes roppude raamatute kirjutamisega elatist teenib. Alice ütles, et tema raamatud pole ropud, aga Felix ütles, et oli internetist lugenud, et on küll. Ja ma tean, et sul pole piinlik avalikult seksist rääkida, sest ma olen sind näinud, ütles ta. Sa rääkisid seal laval, kui me Roomas olime. Alice ütles, et see on teistmoodi, sest see pole isiklik, vaid ainult abstraktne. Felix takseeris teda hetke. Tohin ma küsida, päris ta, sõidad sa sel nädalal Londonisse või tuleb su sõber siia? Ma ei taha küll nuhkida, aga ma kuulsin, et sa lubasid temaga järgmisel nädalal kohtuda. Alice ütles naeratades, et peab töö asjus Londonisse sõitma. Glamuurne elu sul, vastas Felix. Kuigi London on paras peldik, nii et ma ei ole kade. Ma elasin seal vanasti. Tema telefon hakkas uuesti vibreerima ning ta ohkas ja võttis selle uuesti taskust välja. Ma ei küsi, kes helistab, ütles Alice. Felix vastas nuppu vajutades hajameelselt: Ah, see on ainult mu vend. Ära muretse, ma ei käi sinu eest salaja kellegi teise diivanil tukkumas. Selle peale hakkas Alice naerma ja see tundus Felixile heameelt valmistavat. Telefoni uuesti taskusse pannes ütles ta: Kas me võiks üles suunduda? Kui me veel kaua üleval oleme, pole minust sinu jaoks tolku, ma olen täiesti sodi.

Nad läksid üles Alice'i tuppa ja istusid kahekesi voodile. Alice võttis Felixi käe ja suudles seda, tehes alates sõrmenukkidest

mööda sõrmi muside rea, ja pani siis mehe nimetissõrme otsa endale suhu. Algul ei öelnud Felix midagi, aga siis, mõne hetke pärast, ütles: Ah sa raisk. Ta pani oma keskmise sõrme Alice'ile suhu ja naine tõmbas keelega mööda selle alakülge. Alice, ütles Felix. Tohin ma küsida, meeldib sulle üldse suhu võtta? Kui ei meeldi, pole midagi lahti. Alice võttis Felixi sõrmed suust ja ütles jah. Võiksime me seda praegu teha, mis sa arvad? küsis Felix. Suu lahti ja ilme rahulik, küünitas Alice käe mehe dressipükste vöökummi alla. Felix heitis selili ja toetas pea patjadele ning Alice asus teda noolima. Felix jälgis naist. Alice'i juuksekihar langes ettepoole ja kattis osa tema näost. Ja huuled olid märjad, silmad poolkinni. Alice küsis, kas nii sobib. Jaa, väga hea, ütles Felix. Tule korraks siia. Alice poges tema kõrvale ja Felix pani käe tema seeliku alla. Alice sulges silmad ja hoidis Felixi tagant päitsist kinni. Tahad peale tulla? küsis mees. Alice noogutas pead. Riietega või ilma? küsis ta. Felix kortsutas mõtlikult kulmu. Ilma, ütles ta. Aga ma jätaks enda omad selga, kui sul vahet pole. Alice naeratas kampsunit seljast võttes kavalalt ja küsis: On see mingi võimumäng või? Felix pani käe kukla taha ja vaatas, kuidas naine pluusinööpe lahti tegi. Ei, ma olen lihtsalt laisk, ütles ta. Alice võttis pluusi seljast ja rinnahoidja haagist lahti. Näen ma ilma riieteta kena välja? küsis ta. Felix puudutas teda vaadates aeglaselt oma riista. Jaa, näed küll, ütles ta. Kas ma enne ei öelnud? Alice ütles seelikut ja aluspükse üle pahkluude ära tõmmates: Teismelisena vist nägin jah, aga mitte enam. Jätnud riided üle voodijalutsi rippuma, ronis ta Felixi peale. Mulle meeldis, kui sa mul suus olid, ütles ta. Tema silmad olid suletud, Felix vaatas üles tema poole. Meeldiv kuulda, ütles mees. Mis sulle selle juures meeldis? Alice hingas sügavalt. Ma kartsin, et sa käitud minuga rohmakalt, aga sa olid väga õrn. Ma ei mõtle isegi, et rohmakalt, ma lihtsalt mõtlen, et ma kartsin, et sa tahad, et ma üritaksin seda sügavamalt suhu võtta, kui ma ise teadsin, et ei suuda. Felix oli jätnud oma vasaku käe Alice'i puusale. Sa mõtled, et nagu pornonäitlejad, ütles ta. Alice ütles jah. Nojah, aga ma arvan, et

neil on selleks spetsoskused, ütles Felix. Ma ei ootaks keskmiselt inimeselt, et ta selleks võimeline oleks. Alice ütles kinnisilmi, et kui Felix tahaks, et ta selle ära õpiks, tahaks ta proovida. Felix ütles Alice'i nägu ikka veel tähelepanelikult vaadates: Ära selle pärast muretse. Sa võtad niigi hästi suhu. Muuseas, eelistad sa niimoodi öelda? Või kuidagi teisiti? Alice naeratas, ta ütles, et ei ole peps. Aga kindlasti on mõned sellised sõnad, mis sul natuke isu ära võtavad, ütles Felix. Peaks ju olema? Näiteks kui ma ütleksin, et ma tahan, et sa mu riista imeksid, siis see ilmselt ei meeldiks sulle. Alice hakkas naerma ja ütles, et tal poleks selle vastu midagi, aga tema meelest kõlab see pigem naljakalt kui seksikalt. Felix nõustus, et see on naljakas, ja ütles, et see kõlab nagu filmis. Vihkad sa sõna „keppima"? küsis ta. Mõned vihkavad, mul on suva. Aga kui ma ütleksin, et kas me võiksime nüüd keppida, kas see võtaks sul isu ära? Alice ütles, et see ei võtaks tal isu ära. Hea küll, ütles Felix, las ma siis kepin sind. Ta tõmbas käe ära, tema sõrmed läikisid märjalt ja jätsid sinna, kust ta Alice'i ihu puudutas, märjad jäljed. Kui tema riista ots Alice'isse sisenes, hingas naine sügavalt sisse ja haaras Felixi õlast oma käe all kõvasti kinni. Felix oli endiselt üleni riides, seljas seesama väikese tikitud logoga roheline pusa. Sa oled ilma riieteta väga väike, ütles mees. Ma pole vist varem märganudki, et sa nii väike oled. Alice tõi kuuldavale oige, raputas pead ega öelnud midagi. Felix ajas end veidi rohkem ülespoole ja silmitses Alice'it. On sul hetk aega vaja? küsis ta. Alice'i hingetõmbed olid pikad ja ta vallandas neid aeglaselt ja kinnisilmi. Kõik on hästi, ütles ta. Kas nüüd on üleni sees? Võib-olla seetõttu, et naine ei vaadanud, lubas Felix endale naeratuse. No peaaegu, ütles ta. On sul kõik hästi? Alice'i nägu ja kael olid punased. Päris pikk, ütles ta. Felix libistas tal hellalt käega mööda külge alla. Mm, ütles ta. Aga valus ei ole, ega? Alice vastas, silmad endiselt kinni: Esimene kord vist natuke oli. Felix puudutas õrnalt tema rinda. Kui me esimest korda koos olime? küsis ta. Sa ei öelnud mulle. Alice raputas otsekui keskendunult kulmu kortsutades pead. Ei, ütles ta, aga ma ei tahtnud, et sa pooleli

jätaksid, mõnus oli. See tekitab minus hästi täis tunde. Felix limpsas endiselt Alice'it vaadates ülahuult. Ah, kuidas mulle meeldib, et ma sinus sellise tunde tekitan, ütles ta. Alice avas silmad ja vaatas mehele otsa. Felix pani käed tema puusadele ja tõmbas teda natuke õrnalt allapoole, kuni oli üleni Alice'i sees. Alice hingas korra sügavalt sisse ja noogutas siis endiselt Felixile otsa vaadates. Nad keppisid paar minutit sõnagi lausumata. Alice pigistas silmad kinni ja Felix küsis uuesti, kas kõik on hästi. On sul ka hästi intensiivne tunne, küsis Alice. Felix vaatas teda avali ilmega. Jaa, ütles ta. Muuseas, ma ei usu, et sa võisid teismelisena parem välja näha kui praegu. Sa näed praegu vapustav välja. Ja mul on selle kohta veel üks mõte. See, mis sind nii seksikaks teeb, tuleb paljuski sellest, kuidas sa räägid, ja mingitest väikestest asjadest, mida sa teed. Ja ma ei usu, et sa nooremana nii kenasti käituda suutsid, või mis? Ja kui suutsidki, siis ma ei taha küll mömm olla, aga ma eelistaksin sind ikka sellisena, nagu sa oled. Siis oli Alice'i hingamine juba katkendlik ja ta küünitas Felixi käe järele, mille mees talle ka andis. Ma tulen, ütles Alice. Ta hoidis Felixi kätt väga kõvasti pihus. Felix ütles tasa: Vaata mind korra. Alice vaatas teda. Naise suu oli lahti ja ta karjatas, rindkere ja kael roosad. Felix vaatas teda, ise kõvasti hingeldades. Viimaks heitis Alice tema rinnale, põlved Felixi ümber. Felix libistas käega mööda naise selgroogu. Möödus minut, siis viis minutit. Kuule, ära jää niimoodi magama, ütles Felix. Heidame korralikult pikali. Alice nühkis käeseljaga silma ja ronis Felixi pealt maha. Felix kohendas oma riideid, samal ajal kui Alice alasti tema kõrvale madratsile heitis. Siis võttis ta naise käe ja suudles seda. Polnud ju vigagi, ütles ta, mis? Alice sättis pea padjale ja hakkas naerma. Ma ei teadudki, et sa vanasti Londonis elasid, ütles ta. Felix naeratas endiselt tema kätt hoides endamisi. Sa ei tea minu kohta nii mõndagi, ütles ta. Alice ringutas voodiriiete all naudinguga õlgu.

Räägi mulle kõik ära, ütles ta.

18

Mu südamesõber! Vabandust viivituse pärast – kirjutan sulle Pariisist, olles äsja saabunud siia Londonist, kus ma pidin ühte auhinda vastu võtmas käima. Ei väsi nad mulle auhindu andmast, mh? Kahju küll, et ma auhindade saamisest nii kähku väsin, muidu oleks mu elu lust ja lillepidu. Aga see selleks, ma igatsen sind. Istusin täna hommikul Musée d'Orsays ja vaatasin väikest armsat Marcel Prousti portreed ja kahetsesin, et hoopis John Singer Sargent teda ei maalinud. Ta on seal maalil üpris inetu, aga vaatamata sellele õnnetule seigale (ja ma mõtlen tõsiselt, et vaatamata!) meenutas miski tema silmades mulle sind. Arvatavasti lihtsalt geniaalsuse kuma. „Ehk eksisteerib tõepoolest vaid üksainus tarkus, milles osalevad kõik maailma inimesed, mille poole igaüks meist oma keha asukohast silmad pöörab nagu teatris, kus kõigil on küll eraldi istekohad, kuid teisalt on üksainus lava." Tunnen neid sõnu lugedes end kohutavalt õnnelikuna – mõelda vaid, et mul võib sinuga ühine tarkus olla.

Täna märkasin muuseumi ülemisel korrusel mitut Berthe Morisot' portreed, kõik Edouard Manet' maalitud. Morisot näeb igal maalil natuke erinev välja, nii et on raske ette kujutada, milline ta tegelikult välja nägi – kuidas ta oma kujutise iga erineva varjundi üheks täielikuks ja äratuntavaks inimnäoks ühendas. Otsisin pärast foto välja ja mind üllatas tema näojoonte karmus. Manet' loomingus on need tihti udused või õrnad. Ühel maalil on valge kleidiga Morisot nägus, tõmmu, raidkujutaoline; ta istub koos kahe teise koguga rõdul, õlavars toetub lõdvalt vastu rinnatist, käes on tal suletud lehvik; ta vaatab eemale, peaaegu

kortsutab kulmu, tema nägu on keerukas ja väljendusrikas, ta on sügavalt mõttes. Teisel maalil on ta pehmete näojoontega, kenake, silmitseb vaatajat, kõrge must kübar peas ja must sall ümber, pilk ühtaegu ebakindel ja paljastav. Ta oli modell, keda Manet maalis rohkem kui ühtki teist, rohkem kui omaenda naistki. Aga maale vaadates ei tundu Berthe mulle kohemaid ilus. Tema ilu on midagi sellist, mida ma pean otsima, mis nõuab mõningast tõlgendustööd, mõningast intellektuaalset või abstraktset pusimist, ja võib-olla see tunduski Manet'le ta ilu juures nii paeluv – aga teisalt jällegi, võib-olla ei. Morisot käis kuus aastat oma ema valvsa pilgu all tema ateljees ja Manet maalis teda, alati riietega. Selles muuseumis ripub ka mitu Morisot' enda maali. Kaks tüdrukut Bois de Boulogne'is ühel pingil istumas, ühel valge kleit ja lai õlgkübar, pea süle kohal kummargil, võib-olla ta loeb; teine tüdruk tumeda kleidiga, pikad heledad juuksed musta paelaga kinni seotud, nii et vaatajale on näha tema valge kael ja kõrv. Nende taga lokkab linnapargi lopsakas ebamäärane rohelus. Kuid Manet'd Morisot ei maalinud. Kuus aastat pärast temaga tutvumist ja väidetavalt Manet' soovitusel abiellus Morisot tema vennaga. Manet maalis teda veel vaid korra, laulatussõrmus õrnal käel tumedalt kiiskamas, ja siis enam mitte kunagi. Kas see pole sinu meelest armastuslugu? See meenutab mulle sind ja Simonit. Ja et end veelgi rohkem reeta, tuleb mul siinkohal lisada: jumal tänatud, et Simonil vendi pole!

Muuseas ja täiesti seosetult on d'Orsay-sarnaste muuseumidega see häda, et kunsti on liiga palju, nii et kui hästi sa oma marsruuti ka ei planeeriks või kui üllad su kavatsused ka poleks, leiad end alati lõpmata geniaalsetest ja hindamatutest teostest ärritunult mööda marssimas, et WC-d leida. Ja pärast tunned end veidi nõmedalt, nagu oleksid end alt vedanud – vähemalt mina küll tunnen. Olen surmkindel, et sina, Eileen, ei otsi kindlasti muuseumides WC-d. Olen surmkindel, et niipea kui sa Euroopa tähtsate galeriide pühitsetud saalidesse sisened, jätad sa säärased ihulikud ja proosalised asjad lihtsalt seljataha – kui

nad sind üleüldse eales painavad. Ega sinust ei mõeldagi nagu ihulikust olendist, vaid kui puhta intellekti kiirest. Ja kuidas ma küll tahan, et praegusel hetkel veidi rohkem sinu kiirgust mu elu valgustaks.

Andsin eile pärastlõunal kolm intervjuud ja osalesin tunnisel pildistamisel, ja kahe intervjuu vahel helistas isa ja ütles, et ta kukkus ja on jälle tagasi haiglas röntgenis. Tema hääl kõlas jõuetult ja jutt oli üsna segane. Võtsin kõne vastu, seistes Montparnasse'il oma kirjastuse maja koridoris. Minu ees oli naiste tualettruumi uks ja selle kõrval ühe prantsuse kirjaniku pehmekaanelise bestselleri suur plakat. Küsisin, mis kell röntgen olema pidi, aga tal polnud aimugi – ma ei saa aru, kuidas tal üldse õnnestus mulle helistada. Kui me kõne lõpetasime, läksin joonelt mööda koridori tagasi kabinetti, kus kena neljakümnendates aastates naisajakirjanik asus minuga läbi viima tunnist intervjuud minu mõjutustest ja kirjanduslikust stiilist. Hilisem pildistamine leidis aset tänaval. Mitmed möödujad seisatasid vaatama, ehk uudishimust, kes ma olen ja miks mind pildistatakse, samal ajal andis fotograaf korraldusi stiilis „Lase nägu lõdvaks" ja „Püüa rohkem oma tavalise mina moodi välja näha". Kell kaheksa õhtul viis auto mind mingisse Montmartre'i konverentsisaali, kus ma lugesin raamatut ette ja vastasin publiku küsimustele, rüübates pidevalt tillukesest leige veega plastpudelist.

Täna hommikul uitasin väsinult ja sihitult hotelli lähedal mööda tänavat ja leidsin viimaks tühja kiriku, kuhu sisse läksin. Istusin seal umbes kakskümmend minutit aeglases tõsises pühalikkuse õhkkonnas kümmeldes ja poetasin paar-kolm maalilist pisarat Jeesuse ülluse pärast. See kõik peaks seletama sulle minu huvi kristluse vastu – lühidalt öeldes paelub ja liigutab mind üpris sentimentaalselt, võib väita, et isegi halemeelselt Jeesuse „isiksus". Mind liigutab kõik tema elu juures. Ühest küljest tunnen tema suhtes mingisugust isiklikku külgetõmmet ja lähedust, mis kõige rohkem meenutab mu tundeid teatavate armastatud ilukirjandustegelaste vastu – milles on oma loogika,

arvestades, et olen teda kohanud täpselt sama meediumi vahendusel, s. t. tema kohta raamatutest lugedes. Teisalt muudab ta mind alandlikuks ja avaldab muljet teiselgi moel. Ta tundub kehastavat omamoodi kõlbelist ilu ja mu imetlus selle ilu vastu tekitab koguni tahtmise öelda, et ma „armastan" teda, kuigi olen täiesti teadlik, kui naeruväärselt see kõlab. Aga, Eileen, ma tõesti armastan teda ja ma ei saa isegi nägu teha, et see on ainult seesama armastus, mida ma vürst Mõškini või Charles Swanni või Isabel Archeri vastu tunnen. See on tegelikult midagi muud, teistsugune tunne. Ja kuigi ma tõesti ei „usu", et Jeesus pärast surma ellu äratati, on tõsi ka see, et mõned evangeeliumide kõige liigutavamad stseenid, ja sealhulgas need, mille juurde ma kõige sagedamini tagasi pöördun, leiavad aset pärast tema surnuist ülestõusmist. Mul on raske eristada surnuist ülestõusmise järel figureerivat Jeesust mehest, kes figureeris enne; nad paistavad minu silmis ühe ja sama olendina. Pean vist silmas seda, et surnuist ülestõusnud kujul räägib ta edasi selliseid asju, mida „ainult tema" rääkida võiks, mida ma ei suuda kujutleda ühestki teisest teadvusest välja voolavat. Aga see on minu puhul maksimum, mis puudutab tema jumalikkusele mõtlemist. Mul on tema vastu tugev sümpaatia ja kiindumus ja tunnen meeleliigutust, kui ma tema elu ja surma üle juurdlen. Kogu lugu.

Ent selle asemel et mind hingerahuga täita, jätab Jeesuse eeskuju mu eksistentsist tühise ja lameda mulje. Ma räägin avalikkuse ees alati hoolivuseetikast ja ühiskonna väärtusest, aga päriselus olen oma hoolivustöö ainus objekt mina ise. Kes siin maailmas mingi asjaga seoses minu peale loodab? Mitte keegi. Võin selles süüdistada ennast, ja süüdistangi, kuid mulle tundub ka, et see puudus on üldine. Vanasti meievanused inimesed abiellusid ja said lapsi ja harrastasid armusuhteid, aga nüüd on kõik kolmekümneselt endiselt üksikud ja elavad koos korterikaaslastega, keda nad eales ei näe. Traditsiooniline abielu ei täitnud ilmselgelt oma eesmärki ning lõppes peaaegu kõikjal üht või teist laadi läbikukkumisega, aga vähemalt oli see jõupingutus millegi nimel ja mitte lihtsalt elu võimaluse

kurb steriilne sulgemine. Muidugi saaks paljusid probleeme ennetada, kui me kõik jääksime üksi ja harrastaksime tsölibaati ja valvaksime hoolikalt oma isiklikke piire, kuid paistab, et siis ei jää meile peaaegu midagi, mis elu elamisvääriliseks teeb. Võib ju öelda, et vanad kooselumoodused olid valed – olidki! – ja et me ei tahtnud vanu vigu korrata – ei tahtnudki. Ent kui me lammutasime maha selle, mis meid piiras, millega me kavatsesime seda asendada? Ma ei kavatse sunniviisilist heteroseksuaalset monogaamiat kaitsta, aga see oli vähemalt mingi moodus midagi teha, mingi moodus elu lõpuni venitada. Mis meil nüüd on? Selle asemel? Mitte midagi. Ja me vihkame inimesi vigade tegemise eest niivõrd palju rohkem, kui me neid heategude eest armastame, et kergeim elamismoodus on mitte midagi teha, mitte midagi öelda ja mitte kedagi armastada.

Ometigi: Jeesus õpetab meid mitte hukka mõistma. Ma ei saa heaks kiita halastamatut puritaanlust ega edevat moraalitsemist, kuid ma ise pole kummaski mõttes kaugeltki täiuslik. Kogu mu maniakaalne huvi kultuuri vastu, „tõeliselt heade" asjade vastu, džässplaatide ja punase veini ja Taani mööbliga kursisoleku, isegi Keatsi ja Shakespeare'i ja James Baldwiniga kursisoleku vastu – mis siis, kui see kõik on mingi edevuse vorm või mis veelgi hullem, väike plaaster mu päritolu algse haava peal? Olen iseenda ja oma vanemate vahele säärase rafineerituse lahe rajanud, et nüüd pole neil võimalik mind puudutada ega üldse minuni jõuda. Ja ma heidan pilgu üle selle lahe mitte süü- ega kaotustunde, vaid kergenduse ja rahuldusega. Olen ma neist parem? Kindlasti mitte, ehkki võib-olla on mul rohkem vedanud. Aga ma olen teistmoodi, ja ma ei mõista neid eriti, ja ma ei suuda nendega koos elada ega neid oma sisemaailma tõmmata – ega suuda ka neist kirjutada. Kõik mu tütrekohustused pole minu poolt midagi muud kui rituaalide rida, mille eesmärk on kaitsta mind kriitika eest, samal ajal enda kohta midagi reetmata. See, mida sa oma viimases sõnumis meie tsivilisatsiooni kokkuvarisemise ja elu edasise jätkumise kohta ütlesid, oli liigutav. Ja ometi ei suuda ma oma elu sel moel ette

kujutada – ma pean silmas, et mis ka ei jätkuks, pole see ju tegelikult enam minu elu. Sest sügaval sisimas olen ma lihtsalt meie kultuuri artefakt, lihtsalt üks väike mullike, mis meie tsivilisatsiooni äärel silma teeb. Ja kui tsivilisatsioon kaob, kaon ka mina. Mitte et see mulle vist kordagi läheks.

P. S. Piinlik küsida, aga kuna Simon lubas sinuga kaasa tulla – kas ma peaksin valmis panema kaks magamistuba või ühe?

19

Reede hommikul sadas vihma ja Eileen sõitis bussiga tööle. Selleks ajaks oli ta „Vennad Karamazovid" läbi saanud ja luges „Kuldset karikat", seistes bussis, üks käsi klammerdumas kollase püstise toru külge ja teine hoidmas pehmekaanelist romaani. Pärast väljumist pani ta rätiku pähe ja kõndis vihma käes paar minutit Kildare Streetil asuva kontori poole. Sees naersid kolleegid Brexiti läbirääkimiste teemalise satiirilise video üle. Eileen jäi seisma arvuti juurde, mille ümber nad olid kogunenud seda vaatama, ja kiikas üle nende õlgade ekraanile, samal ajal kui vihm libises pehmelt ja hääletult mööda kontoriakende klaase alla. Aa, ma olen seda näinud, ütles ta. See on naljakas. Seejärel tegi ta kannu kohvi ja istus oma laua taha. Ta viskas pilgu telefonile ja nägi sõnumit Lolalt lähipäevil toimuva „tordi degusteerimise" asjus. Homme õhtul olen hõivatud aga muidu vaba, kirjutas Eileen vastu. Anna teada, millal sobib. Lola vastas paari minuti pärast.

Lola: Mis sa homme teed

Eileen: On midagi plaanis

Lola: Heh heh
Lola: Käid kellegagi või?

Eileen vaatas kontoris vilksti ringi, just nagu tahtes veenduda, et keegi ei vaata, ja hakkas siis uuesti telefonile keskendudes kirjutama.

Eileen: ei kommenteeri

Lola: On ta pikk või

Eileen: pole sinu asi
Eileen: aga jah ta on 190 cm

Lola: !!
Lola: Kas sa tutvusid temaga veebis?
Lola: On ta sarimõrtsukas?
Lola: Aga jah kui 190 cm siis tuleb vist miinuste koha pealt silm kinni pigistada

Eileen: see intervjuu katkestatakse
Eileen: anna „tordi degusteerimise" asjus teada

Lola: Kas sa tahad ta pulma kaasa võtta?

Eileen: see pole vajalik

Lola: Miks mitte??

Eileen pani telefoni ära ja avas tööarvutis uue brauseriakna. Ta peatus hetkeks, põrnitsedes kodulehe otsingumootorit, ja tippis siis kiirelt ja kergelt sõnad „eileen lydon" ning vajutas enterit. Ekraanile ilmus lehekülg tulemusi, üleval piltide rida. Üks oli foto Eileenist endast, mis oli pressitud kahe mustvalge ajaloolise kaadri vahele. Ülejäänud tulemused olid peamiselt teistele inimestele kuuluvad sotsiaalmeediaprofiilid, sekka mõni surmakuulutus ja firma personali nimekiri. Lehekülje lõpus seisis ajakirja veebikülje lingil: Eileen Lydon | Toimetuse assistent. Ta klõpsas lingile ja avanes uus lehekülg. Fotot seal polnud ja tekstis seisis vaid: *Eileen Lydon on Harcourt Review's toimetuse assistent ja kaasautor. Tema essee Natalia Ginzburgi romaanidest ilmus* Nr 43, Talv 2015. Lause lõpuosas oli hüperlink ja

Eileen klõpsas sellele ning jõudis leheküljele, kus ajakirjanumbrit netist osta sai. Siis sulges ta akna ja avas töömeili.

Õhtul kodus helistas Eileen oma vanemate lauatelefonile ja vastas isa Pat. Nad rääkisid paar minutit ühest väiksemast poliitilisest skandaalist, millest oli päeval uudistes juttu olnud, mõlemad sarnaselt või isegi identselt halvustava tooniga. Jumal, tee palun nii, et järgmised valimised kiiremini tuleksid, ütles Pat. Eileen lubas pöialt pidada. Isa küsis, kuidas tal tööl läheb, ja tema ütles: Ei midagi edastamisväärset. Ta istus oma toas voodil, üks käsivars telefoni vastu kõrva hoidmas, teine põlvedel puhkamas. Ma annan emale, ütles isa. Kostis kriginat, siis midagi klõpsatuse sarnast, ja seejärel ütles Mary hääl torru: Halloo? Eileen manas näole pingutatud naeratuse. Tere, ütles ta. Kuidas läheb? Nad rääkisid veidi aega tööst. Mary rääkis koolipersonali uuest liikmest, kes oli segi ajanud kaks naisõpetajat, kelle mõlema nimi oli Walsh. Naljakas jah, ütles Eileen. Pärast seda rääkisid nad pulmadest, kleidist, mida Eileen oli poeaknal näinud, kahest kingapaarist, mille vahel Mary valima pidi, ning viimaks võtsid nad jutuks sellised teemad nagu Lola käitumine, Mary reageeringud Lola käitumisele ning varjatud hoiakud, mida Mary reageeringud Lola käitumisele paljastasid. Kui ta sinu peale ärritub, eeldad sa, et ma olen sinu poolt, ütles Eileen. Aga kui ta minu peale ärritub, ütled sa, et see pole sinu asi. Mary ohkas valjult telefonitorru. Olgu, olgu, ütles ta, ma olen emana läbi kukkunud, ma olen teid mõlemaid alt vedanud, mida ma veel ütlema peaksin? Eileen vastas rangelt: Ei, midagi sellist pole ma kunagi öelnud. Pausi järel küsis Mary, kas Eileenil on nädalavahetuseks plaane. Eileen ütles hillitsetud hääletoonil, et läheb laupäeva õhtul Simonile külla. On ta endiselt selle uue sõbratariga koos? küsis Mary. Eileen sulges silmad ja ütles, et ei tea. Sa olid temasse kunagi väga kiindunud, ütles Mary. Eileen ei öelnud paar sekundit midagi. Olid ju? käis Mary peale. Eileen avas seepeale silmad. Jah, ema, vastas ta. Mary jätkas naerukil häälega: Nägus poiss on ta küll. Aga nüüd vist juba kõvasti üle kolmekümne või mis? Andrew'l ja Geraldine'il oleks kindlasti

hea meel, kui ta naise võtaks. Eileen nühkis sõrmeotsaga päevateki tikandit. Järsku ta abiellub minuga, ütles ta. Mary tõi kuuldavale šokeeritud naerupruusatuse. Ah kui alatu sinust, ütles ta. Ja tead, arvestades seda, kuidas sa oled ta endale ümber sõrme mässinud, ei üllataks see mind üldse. Kas see on sinu uus salasepitsus? Eileen vastas, et see pole mingi salasepitsus. No sa oleks igatahes õnnega koos, ütles Mary. Eileen noogutas hetkeks vaikides pead. Ja kas tema ei oleks õnnega koos? küsis ta siis. Mary naeris selle peale uuesti. Vaata, Eileen, ütles ta, sa tead, et ma hindan sind väga kõrgelt. Aga ma pean seda ütlema, sest sa oled mu tütar. Eileen jätkas nimetissõrmega üle karedate krähmuliste tikandijoonte vedamist. Kui sa seda ütlema pead, miks ma siis pole sind kuulnud seda mitte ainsatki korda ütlemas? küsis ta. Enam Mary ei naernud. Olgu, tibu, ütles ta. Ma ei pea sind kauem kinni. Kena õhtut. Kallis oled.

Lõpetanud kõne, avas Eileen sõnumiäpi ja valis Simoni nime. Ekraanile kuvati nende viimatine vestlus, mis oli pärit eelmisest päevast, ja ta skrollis uuesti algusse, et sõnumeid õiges järjekorras lugeda.

Eileen: saada mulle pilt oma toast

Järgmine sõnum oli foto hotellitoa interjöörist, kus suurema osa põrandaruumist võttis enda alla kaheinimesevoodi. Voodi peal oli lilla suletekk ja teise lilla varjundiga kokkuvolditud lapitekk.

Eileen: ja nüüd selline, kus sina ka peal oled

Simon: Haha
Simon: „Kõrgem poliitnõustaja tabati iseseisvussõja mälestusüritusel paljastavaid fotosid saatmas"

Eileen: mille pärast IRA siis ikka võitles kui mitte meie vabaduste pärast, Simon?

Simon: „See olnuks poiste soov," kinnitas häbistatud eksnõunik

Eileen: aa enne kui unustan
Eileen: teadsid sa et Alice on sel nädalal Pariisis?

Simon: Ära jama
Simon: Kust ta lendas?

Eileen: ta ei öelnud aga kindlasti Dublinist

Simon: Globaalse haardega vamp

Eileen: oh issand SEDA ära küll ütle
Eileen: ta tahabki, et täpselt nii öeldaks

Simon: Ei, ma lihtsalt loodan, et tal on kõik korras
Simon: Kui ma homme õhtul varakult tagasi jõuan, helistan sulle, eks?

Pärast seda oli Eileen postitanud püstise pöidlaga emotikoni. Rohkem sõnumeid ei olnud vahetatud. Nüüd väljus ta lõimest ja naasis sõnumiäpi avalehele. Hetkeks võbeles tema sõrm äpi sulgemiseks nupu kohal, aga siis toksas ta otsekui implusi ajel Lola nimele. Ekraanile kuvati Lola värskeim sõnum sama päeva hommikust: Miks mitte?? Eileen hakkas pöialdega vastust kirjutama.

Eileen: sest ta tuleb niigi

Ta vajutas saatmisnuppu ja peaaegu kohe näitas ikoon, et Lola oli sõnumit näinud. Ilmusid animeeritud mõttepunktid ning mõne sekundi pärast saabus vastus.

Lola: Appikene
Lola: Sarimõrtsukatest rääkides

Lola: Palun ütle et see pole Simon Costigan

Eileen nõjatus kirjutades vastu peatuge.

Eileen: vau
Eileen: nii palju aastaid on möödas aga sa oled ikka veel vihane et ma meeldin talle rohkem kui sina

Lola: Eileen
Lola: Ausalt käid selle friigiga või

Eileen: kui käingi siis pole see sinu asi

Lola: Saad ikka aru et ta käib pihil või
Lola: Et siis sõna otseses mõttes räägib oma inetutest mõtetest preestrile

Eileen: ok
Eileen: esiteks ei käi piht minu teada nii

Lola: Vean kihla et ta osutub perverdiks
Lola: Ta raudselt himustas sind kui sa olid 15
Lola: Ja tema oli vähemalt 20
Lola: Huvitav kas ta sellest mõnele preestrile rääkis

Eileen: hahahaa
Eileen: kogu meie elu jooksul olen ma üheleainsale mehele meeldinud rohkem kui sina
Eileen: ja see ei mahu sulle endiselt pähe

Lola: Hea küll lapsuke
Lola: Aga ära siis tule minu juurde nutma kui sa abielus ja rase oled
Lola: Ja su kodukandis hakkavad kooliplikad salapärasel kombel kaduma

Eileen põrnitses paar sekundit telefoniekraani, pea hajameelselt küljelt küljele võnkumas, ja hakkas siis uuesti kirjutama.

Eileen: kas sa tead miks sa teda vihkad Lola?
Eileen: see tuleb sellest et ta on ainus inimene kes on minu kaitseks sinu vastu üles astunud

Lola nägi sõnumit, kuid mõttepunkte ei ilmunud ja vastust ei saabunud. Eileen lukustas telefoni ja lükkas selle voodis kaugemale. Sirutanud jalad välja, avas ta sülearvuti ja hakkas Alice'ile meili visandama. Kakskümmend minutit hiljem surises telefon uuesti ja ta haaras selle uuesti.

Lola: Ei no appi

Olles sõnumi läbi lugenud, hingas Eileen sügavalt sisse ning lubas siis silmadel sulguda. Hingeõhk väljus aeglaselt kehast ja sisenes uuesti tuppa, nüüd segunes hingeõhk toaõhuga, liikus läbi toaõhu ja hajus, piisad ja mikroskoopilised aerosooliosakesed levisid toaõhus ja langesid aeglaselt-aeglaselt põranda poole.

/

Järgmisel õhtul kell kümme oli Eileen ühes Pimlico majas ning jõi plasttopsist viskit ja rääkis Leanne'i-nimelise naisega. Tööpäevad võivad pikad olla jah, ütles Leanne parajasti. Paar korda nädalas olen ma seal nagunii üheksani. Eileenil oli seljas must siidpluus ja kaela ümber peenike kuldkett, mis küütles laelambi valgel. Elutoas mängis muusika ja nende kõrval kraanikausi ääres üritas keegi vahuveinipudelit avada. Eileen ütles, et enamjaolt lahkub ta õhtuti töölt enne kuut. Leanne tõi kuuldavale kõrge, peaaegu kohkunud naerukiljatuse. Issand, ütles ta. Kella kuut õhtul? Vabandust, kus sa töötasidki? Eileen ütles, et töötab kirjandusajakirjas. Peoperenaine Paula tuli nende juurde ja pakkus vahuveini. Eileen tõstis oma topsi ja ütles: Mul juba

on, aitäh. Uksekell helises, Paula pani pudeli käest ja läks jälle minema. Leanne hakkas Eileenile rääkima mitmesugustest hiljutistest juhtumitest, mil tal oli tööpäev kontoris pikaks veninud, ühel puhul sõitis ta kell pool seitse hommikul taksoga koju vaid selleks, et kaks tundi hiljem teise taksoga tööle naasta. Ega see vist tervisele hästi ei mõju, ütles Eileen. Siis avanes köögiuks ja Leanne pöördus ringi, et vaadata, kes tuli. Tulija oli Simon, seljas valge pikkade käiste ja lahtiste hõlmadega särk ja õlal riidest kandekott. Leanne tõi teda nähes kuuldavale tervitushüüde. Ta lõi käed laiali ja Simon võttis tema embuse vastu, vaadates naeratades üle tema õla Eileeni poole. Tere, ütles ta. Kuidas elame?

Issand, nii ammu pole näinud, ütles Leanne. Hei, kas sa Paula sõpra Eileeni tunned?

Eileen toetus hajameelselt sõrmeotsaga kaelaketti silitades vastu köögilauda ja vaatas Simonile otsa.

Oi, ütles Simon, me tegelikult tunneme teineteist päris hästi.

Siis hakkas Eileen naerma, puudutades keelega huult.

Oo, ütles Leanne. Vabandust, ma ei teadnud.

Simon ütles kotist veinipudelit välja võttes rahulikul toonil: Ei, pole midagi. Me kasvasime Eileeniga koos üles.

Jah, Simon oli mu titepõlves minusse väga kiindunud, ütles Eileen. Ta tassis mind meie tagaaias ringi ja musitas mind pidevalt. Nõnda väidab mu ema.

Simon naeratas pudelikorki lahti keerates endamisi. Mul oli juba viieaastase lapsena võrratu maitse, ütles ta. Ainult kõige kaunimad tited vastasid nõuetele.

Leanne küsis vilksamisi kord ühele, kord teisele otsa vaadates, kas Simon töötab endiselt parlamendis. Oma pattude eest, ütles Simon. Näed sa mõnd vaba klaasi? Leanne ütles, et kõik klaasid on mustad, aga et laual on plasttopse. Las ma otsin mõne musta, ma pesen ära, ütles Simon. Eileen teavitas Leanne'i, et Simon ei kasuta austusest emakese Maa vastu enam plasttopse. Kraani all veiniklaasi loputav Simon ütles: Ta jätab minust talumatu mulje, eks? Aga Leanne, räägi, kuidas töö juures läheb?

Leanne hakkas talle oma tööst rääkima, pannes erilist rõhku mingitele kolleegidele, kes olid Simoni sõbrad. Tagahoovist tuli sisse teksatagiga mees, kes tõmbas ukse enda järel kinni, öeldes konkreetselt mitte kellelegi: Külmaks läheb. Eileen tabas köögi ukseavast nende sõbra Peteri pilgu ja läks viibates talle tere ütlema. Ta vaatas korra vilksamisi üle õla ning nägi Simonit ja Leanne'i vestlemas, Simon toetus vastu köögikappi, Leanne seisis juuksekiharat sõrmede vahel keerutades tema ees.

Elutuba oli väike ja kitsuke, ühes seinas trepp ja raamaturiiulitel potililled, mille lehed üle raamatuselgade kõlkusid. Peter oli kamina ääres ja võttis parajasti jakki seljast, rääkides Paulaga samast poliitskandaalist, mida Eileen oli eelmisel õhtul isaga arutanud. Ei, see jätab kõigile märgi külge, ütles Peter. No muidugi välja arvatud Sinn Féin. Keegi oli oma telefoni kõlaritega ühendanud ja mängima hakkas Angel Olseni laul, samal ajal astus koridorist tuppa nende sõber Hannah. Peter ja Eileen jätsid oma vestluse soiku, kuna Hannah tüüris nende poole, pudel kaelapidi käes, käevõrud randmete ümber kõlisemas. Ta hakkas kohemaid rääkima, mis jama tal päeval oma maja garaažiuksega olnud oli ning kui kaua nad olid pidanud töömehe tulekut ootama ja kuidas ta oli pidanud emaga linnas lõunasöögiks kokku saama, aga hiljaks jäänud. Eileen küll kuulas, kuid tema pilk rändas uuesti köögi ukseavva, kust endiselt pooleldi paistis Simoni kogu, too toetus endiselt vastu köögikappi, kuigi nüüdseks oli temaga liitunud veel mitu inimest. Peter ütles Eileeni eeskujul Simoni poole vaadates: Kõva mees. Ma ei teadnud, et ta siin on. Hannah leidis kohvilaualt puhta plasttopsi ja valas endale juua. Ta küsis, kellest nad räägivad, ja Peter ütles, et Simonist. Aa, loodetavasti võttis ta Caroline'i kaasa, vastas Hannah. Eileeni tähelepanu liikus selle märkuse peale kärmesti köögiukselt tagasi Hannah'le. Ei, ütles Paula, täna mitte. Hannah keeras Eileeni pilgu all oma pudelile korgi tagasi peale. Kahju, ütles Hannah. Jätnud pudeli diivanilauale, tabas ta Eileeni pilgu ja küsis: Oled sa temaga juba kohtunud, Eileen?

Caroline, kordas Eileen. On see …?

See tüdruk, kellega Simon käib, ütles Paula.

Eileen naeratas nüüd märgatava jõupingutusega. Ei, vastas ta. Ei, me ei ole kohtunud.

Hannah neelas veinilonksu alla ja jätkas: Aa, ta on lahe. Sulle kindlasti meeldib. Sa oled temaga kohtunud, Peter, eks?

Peter ütles end keerates, nagu pöörduks Eileeni poole: Jah, tundus kena. Ja ta on Simonist ainult kümmekond aastat noorem, nii et see on edusamm.

Jõle oled, nähvas Hannah.

Eileen tõi kuuldavale rabeda turtsatuse. Mulle ei näidata neid kunagi, ütles ta. Simonile ei meeldi miskipärast mind neile tutvustada, ma ei tea, miks.

Kui kentsakas, ütles Peter.

Kindlasti pole see tõsi, ütles Hannah.

Peter jätkas Eileeni aadressil: Sest, tead, teie kaks olete mul alati väikse küsimärgi all olnud.

Hannah tõi kuuldavale šokeeritud naerupahvaku ja krabas Eileenil õlavarrest. Ära kuula teda, ütles ta. Ta ei jaga üldse matsu.

Lähenes nende sõber Roisin, keda huvitas Peteri seisukoht sellesama poliitskandaali asjus, mida nad ennist arutanud olid. Kui Eileen läks keskööl kööki jooki juurde võtma, seisatas ta vaatama välja tagaaknast, kust ähmaselt paistis Simoni kogu, kes tolle Leanne'i-nimelise naisega juttu ajas. Leanne'i nimetis- ja keskmise sõrme vahel tolgendas sigaret ja teise käega puudutas ta parajasti Simoni särgikraed. Eileen pani pudeli ära ja lahkus köögist. Elutoas istus Roisin Peteri süles eesmärgiga etendada üht naljakat tõestisündinud lugu. Eileen jäi diivani kõrvale seisma ja rüüpas oma jooki, naeratades puändi peale, kui kõik naerma hakkasid. Pärast läks ta esikusse ja võttis paari-kolme teise samasse nagisse jäetud jaki alt oma jaki. Siis läks ta välisuksest välja ja sulges selle enda järel. Õhk õues oli jahe. Paula maja elutoaaken tema taga säras sügavsooja kuldse kumaga ja seest kostis muusika- ja häältekõma. Eileen võttis

taskust telefoni. Kell ekraanil näitas 00:08. Ta läks väravast välja kõnniteele ja pani käed jaki taskutesse.

Enne kui ta tänavanurgani jõudnud oli, läks Paula maja uks jälle lahti ja trepile tuli Simon. Ta hüüdis ust enda järel sulgemata: Kuule, kas sa lähed ära? Eileen pööras ringi. Tänav nende vahel oli tühi ja pime, pargitud autode kumeratelt kapotidelt peegeldusid tuhmilt tänavalaternad. Jah, ütles Eileen. Simon seisis hetke ja lihtsalt vaatas teda, võimalik, et kulmu kortsutades. No kas ma tohin sind koju saata? küsis ta. Eileen kehitas õlgu. Oota üks hetk, ütles Simon. Ta läks uuesti majja ja Eileen seisis, käed taskus, küünarnukid õieli, ja põrnitses mõralist kõnniteepinda. Kui mees uuesti välja ilmus ja ukse enda järel sulges, kajas mürts vastas olevalt ridaelamult vastu. Kummardunud alla, keeras Simon oma jalgratta luku Paula aiapiirde küljest lahti ning pani siis luku ja võtme kandekotti, mis tal kaasas oli. Eileen seisis ja vaatas teda. Kui Simon oli end uuesti sirgu ajanud, veeretas ta ratta Eileeni juurde. Kuule, ütles Simon. Kas kõik on hästi? Eileen noogutas. Sa lahkusid kuidagi äkki, ütles Simon. Ma otsisin sind.

Sa ei saanud väga kaua otsida, ütles Eileen. See on äärmiselt väike maja.

Simon manas näole veidi kimbatuses naeratuse. Nojah, sa polnud ka eriti kaua kadunud, ütles ta. Sa oled uksest ainult umbes viieteist meetri kaugusel.

Eileen hakkas uuesti astuma ja Simon läks temaga kaasa, ratas tasakesi nende kahe vahel klõpsumas.

Minu meelest oli Leanne'ist kena, et ta meid ennist teineteisele tutvustada püüdis, ütles Simon.

Jah, ma märkasin, et ta sai kallistuse. Mul ei surutud isegi kätt.

Simon hakkas naerma. Ma tean, ma käitusin ikka väga korralikult, on ju? ütles ta. Aga talle vist jõudis kohale.

Eileen ütles tuhmilt: Jõudis või.

Simon kortsutas nüüd alla Eileeni poole vaadates jälle kulmu. No ma ei tahtnud sulle piinlikkust valmistada, vastas ta. Mis ma siis oleksin sinu meelest ütlema pidanud? Oi, meid

Eileeniga ei tarvitse teineteisele tutvustada. Me oleme tegelikult armastajapaar.

Ja oleme siis või? küsis Eileen.

Hm. See vist kuulub selliste sõnade hulka, mida keegi enam ei kasuta.

Nad jõudsid tänavanurgale ja keerasid vasakule, et elamurajoonist lahkuda ja uuesti peatänava poole kõndida. Nende kohal olid kindlate vahemaade tagant kõnnitee äärde istutatud kitsad puud täies lehes. Eileeni käed olid endiselt taskus. Ta köhatas kurgu puhtaks ja ütles siis valjult: Su sõbrad rääkisid mulle ennist, kui tore inimene on Caroline. See tüdruk, kellega sa käid. Ta paistab neile kõigile väga sümpaatne olevat, nagu näha, on ta vägeva mulje jätnud.

Simon vaatas nende sõnade ajal Eileenile otsa, aga too põrnitses ainiti kõnniteed enda ees. Ah soo, ütles Simon.

Ma ei teadnudki, et sa oled teda kõigile tutvustanud.

Mitte kõigile, ütles Simon. Ta on meiega paar korda dringile tulnud, muud midagi.

Eileen pomises peaaegu kuuldamatult: Issand.

Mõnda aega ei lausunud kumbki sõnagi. Lõpuks ütles Simon: Ma ütlesin sulle küll, et mul on keegi.

Olen ma sinu sõpradest ainus, kes temaga kohtunud pole? küsis Eileen.

Ma tean, mis mulje see jätab, aga ma tõesti olen püüdnud kõike õigesti teha. Lihtsalt … Saad aru, see pole just kõige ühesem olukord.

Eileen lasi kuuldavale kareda turtsatuse. Jajah, sul on kindlasti raske, ütles ta. Kõigiga keppida ei saa, eks ole? Või saad küll, aga lõpuks on mingi jama majas.

Simon paistis selle üle juurdlema jäävat. Hetke pärast lausus ta: Kuule, ma saan aru, et sa oled häiritud, aga mulle tundub, et see pole sinust päris aus.

Ma pole häiritud, vastas Eileen.

Simoni pilk libises üle nende ees laiuva tänava. Sekundid möödusid vaikides, nad astusid, autod maanteel mööda

vuramas. Lõpuks ütles Simon: Tead, kui ma sind veebruaris välja kutsusin, ütlesid sa mulle, et tahad ainult sõber olla. Sa ei ilmutanud mitte kunagi – ja ma ei taha sind süüdistada, ma lihtsalt räägin oma vaatepunktist –, sa ei ilmutanud mitte kunagi minu vastu vähimatki huvi, enne kui ma sulle rääkisin, et mul on keegi teine. Paranda mind lahkesti, kui ma eksin.

Eileeni pea oli ettepoole kallutatud, nii et jakikrae kohal paistis tema pikk kaelajoon, pilk puuris kõnniteed. Ta ei lausunud midagi.

Simon jätkas: Ja kui sa said teada, et mul on keegi, otsustasid sa, et tahad minuga flirtida ja mulle öösel helistada, okei, ja siis sa tahad külla tulla, kui ma voodis olen, ja me mässame või midagi, olgu peale, mul pole selle vastu midagi. Enda arvates olen ma sulle seda väga selgelt öelnud, mul on keegi veel, aga see pole tõsine suhe, nii et kui sa tahad mu korteris magada, siis vabalt. Ma ei survesta sind meie kahe suhete seisu kohta mingeid otsuseid tegema, mul on lihtsalt hea meel sinuga koos aega veeta ja vaadata, kuidas asi edeneb. Ma eeldasin su sõnade põhjal, et seda sa tahadki. Ja väga tore on olnud, vähemalt minu jaoks. Ma täiesti mõistan, miks sul on ebameeldiv kuulda meie sõpru rääkimas sellest teisest inimesest, kellega ma käin, aga ei saa öelda, et sa poleks tema olemasolust teadlik olnud.

Simoni sõnade ajal tõstis Eileen käe näo juurde ja lükkas juuksed laubalt rohmaka liigutusega eemale, tema õlgades, kaelas, järskudes, peaaegu tõmblevates sõrmeliigutustes oli näha pinget. Issand, kordas ta. Kui kristlik sinust.

Mis mõttes? küsis Simon.

Eileen ütles peaaegu hirmunud naeruturtsatuse saatel: Täitsa lõpp, kui loll ma olen olnud.

Nad olid seisatanud kortermaja sissepääsu ees tänavalaterna all. Simon vaatas Eileeni murelikult. Ei, ütles ta. Sa ei ole loll olnud. Ja palun vabandust, et ma su tuju ära rikkusin. See on küll viimane asi, mida ma teha tahaksin, usu mind. Ma pole Caroline'iga sel nädalal isegi kohtunud. Kui ma jätsin sulle

mulje, et ma katkestasin pärast eelmist nädalavahetust temaga suhted, siis palun väga vabandust.

Eileen oli oma näo kinni katnud, käed nühkisid silmi, ja kui ta kõneles, oli hääl summutatud ja ebaselge. Oh jumal, pomises ta. Ma lihtsalt mõtlesin … Ei, ma isegi ei tea, mida ma mõtlesin.

Eileen, mida sa tahad? Sest kui sa tõsiselt tahad, et me koos oleksime, võin ma Caroline'iga iga kell ära lõpetada. Ma teeksin seda heameelega, suurima heameelega. Aga kui sa seda ei taha ja me lihtsalt lustime ja lõbutseme, siis, tead küll. Ma ei saa ju ainult sellepärast, et see sulle paremini sobib, elu lõpuni üksikuks jääda. Ma pean mingil hetkel, ma pean sellest üle saama. Saad aru, mida ma öelda tahan? Ma lihtsalt üritan selgusele jõuda, mida sina tahad.

Sulgenud silmad, ei öelnud Eileen mitu sekundit midagi. Siis lausus ta vaiksel kindlal häälel: Ma tahan koju minna.

Ahah, ütles Simon. Kohe mõtled või?

Eileen noogutas kinnisilmi.

Kõige kiiremini saab arvatavasti lihtsalt edasi kõndides, ütles mees. Sobib nii? Ma saadan su ukseni.

Eileen ütles jah. Nad suundusid vaikides Thomas Streetile ning keerasid vasakule ja läksid Püha Katariina kiriku poole. Valgusfoori taga passisid paar autot ja süüdatud plafooniga takso. Nad kõndisid sõnagi lausumata mööda Bridgefoot Streeti ja ületasid Usher's Islandi juures silla. Tänavalaternad killustusid ja lahustusid mustal jõepinnal. Lõpuks jõudsid nad Eileeni korterelamu sissepääsu juurde ja jäid kahekesi ukseava eenduva kaare alla. Simon vaatas Eileenile otsa ja too vaatas, pea püsti, vastu. Hinganud sügavalt sisse, ütles Eileen pingutusega: Unustame selle asja lihtsalt ära, eks? Simon ootas hetke, nagu selleks, et Eileen saaks jätkata, kuid ta ei jätkanud. Vabandust, et ma tobeda mulje jätan, aga mida sa silmas pead? Eileen vaatas talle endistviisi otsa, nägu kõhn ja kahvatu. Kogu seda värki vist, ütles ta. Ja me võime jälle lihtsalt sõbrad olla. Simon hakkas naise pilgu all pead noogutama. Muidugi, ütles ta. Pole midagi. Mul on hea meel, et me sellest rääkisime. Ta vaikis hetkeks

ja lisas siis: Palun vabandust, kui sa Paula juures arvasid, et ma sind ignoreerin. Ma olin sinuga kohtumist oodanud, isegi väga. Ma ei tahtnud, et sa end ignoreerituna tunneksid. Aga see on kõik. Ma hakkan nüüd kodu poole minema, eks? Me ei pruugi selle nädala jooksul kohtuda, aga igal juhul pulmas näeme. Eileen paistis neelatavat ja küsis siis katkeval häälel: Kas Caroline tuleb ka? Ma tean, et sa ütlesid, et kaalud tema kaasavõtmist. Siis vaatas Simon Eileenile otsa ja tema näole ilmus naeratus. Aa, ei, ütles ta. Ma lõpuks ikka ei kutsunud teda. Aga kui see oli su ainus soov, siis sa oleksid võinud lihtsalt öelda. Pole vaja nii keerulisi taktikaid. Eileen pööras pead raputades näo kõrvale. Ei, asi polnud selles, ütles ta. Mees silmitses teda veel hetke ja ütles siis sõbralikul toonil: Ära muretse. Varsti näeme. Ta sammus minema, jalgratta rattad sillutatud tänavapinnal summutatult sahisemas.

Eileen võttis taskust võtmed ja keeras ukse lahti, läks otse trepist üles ja oma korteri uksest sisse. Lükanud oma toa ukse pimesi lahti ja löönud selle pauguga kinni, heitis ta voodisse ja puhkes nutma. Tema nägu oli punane, meelekohal paistis veresoon. Ta võttis põlvede ümbert kinni, tõmbas need vastu rinda ja nuuksus, nii et kurgust kostis valulisi kruuksatusi. Võtnud ühe madala nahkkinga jalast, viskas ta selle hooga vastu vastasseina ja see potsatas põrandale. Siis tõi ta kuuldavale peaaegu röögatusesarnase häälitsuse ja surus pead vangutades näo kätesse. Möödus minut. Kaks minutit. Ta ajas end istuli ja pühkis nägu, nii et silmaalustele ja käele jäid mustad meigijäljed. Kolm, neli minutit. Ta ajas end jalule, läks akna juurde ja vaatas kardinate vahelt välja. Auto esituled sööstsid mööda. Tema silmad olid roosad ja paistes. Ta nühkis neid veel korra käega ja võttis siis taskust telefoni. Kell oli 00:41. Ta avas sõnumiäpi ja toksas Simoni nimele. Ekraanile ilmus samal päeval toimunud vestlus. Eileen kirjutas vastuseväljale aeglaselt sõnad: *Issand jumal Simon raisk kuidas ma sind vihkan.* Ta takseeris seda sõnumit rahulikult ja lisas siis silmanähtava juurdlemise järel read: *Et siis sinu silmis me lihtsalt „lõbutsesime" nädal otsa ja*

sa kohtusid kogu see aeg kellegi teisega? Oli see mingi nali või, kui sa üksõhtu mulle vääksusid kui üksildane sa oled? Mis sul kurat viga on? Tema silmad liikusid veel kord üle teksti, aeglaselt, mõtlikult. Siis kustutas ta pöialt *backspace*'i klahvil hoides visandi ära. Nüüd hakkas ta sügavaid ja järske hingetõmbeid tehes uuesti kirjutama. *Simon palun vabandust. Mul on kohutav tunne. Ma ei saa aru mida ma teen. Mõnikord vihkan end nii väga et tahan et mulle mingi raske asi pähe kukuks ja mu ära tapaks. Sa oled ainus inimene kes on eales minu vastu kena olnud ja nüüd sa vist ei taha minuga enam rääkidagi. Ma ei saa aru miks ma kõik head asjad oma elus ära rikun. Palun vabandust.* Selleks ajaks, kui ta oli kirjutamise lõpetanud, näitas ekraanikell 00:54. Ta skrollis uuesti sõnumi algusse ja jälle alla, et viimane rida üle lugeda. Siis vajutas ta pöidlaga veel kord *backspace*'i klahvile. Taas kord oli vastuseväli tühi ja kursor plinkis rütmiliselt halliks toonitud tekstil, kus seisis: Kirjuta sõnum. Ta lukustas telefoni ja heitis uuesti voodisse.

20

Alice, mind ajab veidi kimbatusse, et sa juba jälle tööreisil oled. Kui me sinuga veebruaris rääkisime, jäi mulje, et sa lahkud Dublinist, sest ei taha inimesi näha ja vajad aega puhkamiseks ja kosumiseks. Kui väljendasin muret, et sa oled kogu aeg üksi, ütlesid sa selge sõnaga, et seda sul ongi vaja. Tundub natuke imelik, et nüüd saadad sa mulle lobedaid meile Pariisi auhinnatseremooniatest, kus sa käid. Kui su enesetunne on parem ja sul on hea meel jälle tööd teha, on see mõistagi suurepärane. Aga ma eeldan, et sa lendad kõigile nendele reisidele Dublini lennuväljalt? Kas sa poleks võinud mõnele sõbrale teada anda, et tuled linna? Nagu näha, ei öelnud sa Simonile ega mulle midagi, ja Roisin rääkis mulle äsja, et ta saatis sulle kaks nädalat tagasi sõnumi, aga vastust ei saanud. Ma mõistan täiesti, kui sul pole seltskondliku läbikäimise isu, aga sel juhul piitsutad sa end ehk taas tööle hakkamise nimel liiga vara takka. Sa ju mõistad, mida ma silmas pean?

Olen juba mitu päeva mõelnud su sõnumi tagumise poole peale – et kas „see puudus on üldine", nagu sa ütled. Ma tean, et oleme ühel nõul, et tsivilisatsioon on praegu oma dekadentlikus allakäigufaasis ja et kriiskav inetus on nüüdisaegse elu domineeriv visuaalne tunnus. Autod on inetud, majad on inetud, masstoodetud ühekordseks kasutamiseks mõeldud tarbijakaubad on sõnulseletamatult inetud. Õhk, mida hingame, on mürgine, vesi, mida joome, on täis mikroplasti ja meie toitu saastavad vähki tekitavad teflonkemikaalid. Meie elukvaliteet käib alla ja meile saadaolevate esteetiliste kogemuste kvaliteet

koos sellega. Nüüdisromaan on (väga väheste eranditega) irrelevantne; peavoolukino on peresõbralik košmaarporno, mida rahastavad autofirmad ja USA kaitseministeerium; ja kujutav kunst on eeskätt oligarhide tooraineturg. Sellises olukorras on raske maha suruda tunnet, et nüüdisaegne elu jätab kahvatu mulje, võrreldes vanade eluviisidega, mis on hakanud endast kujutama midagi reaalsemat, inimloomuse olemusega seotumat. Nostalgiline impulss on muidugi ääretult võimas ja reaktsioonilised ja fašistlikud liikumised on seda viimasel ajal hiilgavate tulemustega rakendanud, kuid ma pole veendunud, et see tähendaks, et impulss ise on oma olemuselt fašistlik. Mulle tundub loogiline, et inimesed meenutavad igatsevalt aega enne seda, kui loodus surema hakkas, enne kui meie ühised kultuurivormid massturunduseks madaldusid ja enne kui meie suur- ja väikelinnadest anonüümsed tööhõivekeskused said.

Ma tean, et sa isiklikult tunned, et Nõukogude Liidu kokkuvarisemise järel lakkas maailm ilus olemast. (Juhusliku märkusena: kas pole veider, et see sündmus langes peaaegu täpselt kokku su sünnidaatumiga? See võib ehk seletada, miks sa tunned, et sul on nii palju ühist Jeesusega, kes minu teada pidas end samuti apokalüpsise toojaks.) Aga oled sa kunagi kogenud selle tunde lahjendatud, isikustatud versiooni, nagu oleks su enda elu, su enda maailm aeglaselt, kuid märgatavalt koledamaks muutunud? Või koguni tunnet, et vanasti sa küll käisid kultuuridiskursusega ühte sammu, kuid enam mitte, ja sa tunned end ideede maailmast eemale hulpivana, võõrandununa, ilma intellektuaalse koduta? Võib-olla on asi meie konkreetses ajaloohetkes või ehk lihtsalt vanemaks jäämises ja illusioonide kaotamises ja see juhtub igaühega. Kui mõtlen, millised me olime siis, kui me kunagi tutvusime, tundub mulle, et me ei eksinud tegelikult mitte millegi suhtes peale iseeneste. Ideed olid õiged, kuid viga oli arvata, et me kellelegi korda läheme. Eks meist kummastki ole see konkreetne viga eri moel välja materdatud – minust seeläbi, et ma pole enam kui kümne aasta pikkuse täiskasvanuelu jooksul mitte kui midagi saavutanud,

ja sinust (loodan, et andestad) seeläbi, et oled saavutanud nii palju, kui üldse võimalik, ja pole kapitalistliku süsteemi sujuvat toimimist ikkagi kübetki muuta suutnud. Noorena arvasime, et meie kohustused küünivad hõlmama maakera ja kõike seal elavat. Ja nüüd peame leppima püüdega oma lähedasi mitte alt vedada, püüdega mitte liiga palju plasti kasutada ja sinu puhul püüdega kirjutada iga paari aasta tagant huvitav raamat. Sel rindel on seni kõik kenasti. Muuseas, kas töötad juba uue kallal?

Mõtlen endast ikka veel kui inimesest, keda huvitab ilu kogemine, kuid ma ei kirjeldaks end eluilmaski (kui, siis ainult sulle selles meilis) *ilust huvitatuna*, sest inimesed eeldaksid, et ma pean silmas huvi kosmeetika vastu. Meie kultuuris paistab see nüüd olevat sõna „ilu" peamine tähendus. Ja tundub kõnekas, et selles tähenduses märgib sõna „ilu" midagi nii üüratult inetut – plastlette kallites kaubamajades, odavapteeke, kunstlikke parfüüme, ripsmepikendusi, purkide viisi „tooteid". Kui mõtlema hakata, tundub mulle, et ilutööstus on süüdi mõningates kõige hullemates inetustes, mida me enda ümber oma visuaalses keskkonnas näeme, ja kõige hullemas, kõige vääramas esteetilises ideaalis, milleks on konsumerismi ideaal. Kõik selle arvukad trendid ja *look*'id märgivad põhimõtteliselt üht ja sama printsiipi – raha kulutamise printsiipi. Tõsine avatus esteetilisele kogemusele nõuab esmalt arvatavasti selle ideaali täielikku hülgamist ja isegi jõulist vastureaktsiooni sellele, mis, ehkki paistab algul nõudvat teatavat pealiskaudset koledust, on ikka palju-palju etem ja olemuslikult „ilusam" kui suurema isikliku atraktiivsuse ostmine teatud hinna eest. Muidugi soovin ma, et oleksin parema välimusega, ja muidugi on meeldiv, kui mulle kinnitatakse, et näen tõesti hea välja, aga nende põhimõtteliselt autoerootiliste või staatusekesksete impulsside segiajamine tõelise esteetilise elamusega näib iga kultuurist hooliva inimese puhul olevat ääretult tõsine viga. On neid kaht asja ühelgi ajaloojärgul laialdasemalt või põhjalikumalt segi aetud kui praegu?

Mäletad, kui mul paar aastat tagasi see Natalia Ginzburgi teemaline essee ilmus? Ma tookord sulle seda ei rääkinud, aga

tegelikult võttis minuga ühendust üks Londoni agent ja uuris, kas ma töötan raamatu kallal. Ma ei rääkinud sulle, sest sul oli palju tegemist, ja küllap ka seetõttu, et see tundus võrreldes kõigega, mis su elus tookord toimus, kuidagi tühine. Nüüd on mul piinlik tunnistada, et selline võrdlus mulle üldse pähegi tuli. Aga jah, see meil tegi mulle algul rõõmu ja ma näitasin seda Aidanile, kuigi ta ei teadnud kirjastamisest tuhkagi ja tal oli üpris suva, ja ma rääkisin sellest isegi emale. Aga siis tekkis mul päeva või paari pärast mingi ärevus ja stress, sest ma ei töötanud ju tegelikult raamatu kallal ja mul polnud õrna aimugi, millest ma küll võiksin raamatut kirjutada, ja ega ma ei uskunudki, et mul oleks jaksu säärast suurt projekti lõpule viia. Ja mida rohkem ma sellele mõtlesin, seda rohkem mulle tundus, et juba ainuüksi katsegi raamatut kirjutada oleks minu puhul tõeliselt valuline ja meeleheitlik, sest mul pole intellektuaalset sügavust ega originaalseid mõtteid, ja misjaoks ma seda üldse teeksin – ainult selleks, et öelda, et ma olen selle ära teinud? Või lihtsalt selleks, et tunda end sinuga võrdsena? Vabandust, kui see kõik jätab mulje, et sa mu hingeelus kuidagi võimutsed. Tavaliselt mitte või kui, siis heas mõttes. Aga jah, lõpuks ma ei vastanudki sellele meilile. See lihtsalt passis mu kirjakastis ja muudkui rikkus ja rikkus mu tuju, kuni kustutasin selle lõpuks ära. Oleksin võinud seda naist vähemalt tänada ja ära öelda, aga seda ma ei teinud või ei suutnud, ma ei tea, miks. Ega see vast polegi enam tähtis. Tobe on see, et mulle tõeliselt meeldis seda esseed kirjutada ja ma tegelikult tahtsin veel mõnd kirjutada, aga pärast selle meili saamist ei kirjutanudki. Ma tean, et kui mul tegelikult vähimatki annet oleks, oleksin nüüdseks oma eluga midagi peale hakanud – selles suhtes ma end ei peta. Kui ma üritaksin, kukuksin kindlasti läbi, ja sellepärast ma polegi üritanud.

Sa kirjutasid ühes paari kuu taguses meilis, et Aidan ja mina polnud kunagi üheskoos eriti õnnelikud olnud. See pole just tõsi – algul olime küll, veidi aega –, aga ma saan aru, mida sa silmas pidasid. Ja mul tõesti tekib küsimus, miks ma nii

pikalt ahastasin sellise asja lõppemise pärast, mis tegelikult ei funktsinud. Ju vist on mingil tasandil lihtsalt hullem jõuda kolmekümnendasse eluaastasse, ilma et seljataga oleks ühtki tõeliselt õnnelikku suhet. Usun, et tunneksin end pealispinnal kurvemalt, kuid inimesena siiski vähem muserdatult, kui saaksin lihtsalt kurvastada ühe lahkumineku pärast, mitte elupõlise suutmatuse pärast tähendusrikast suhet alal hoida. Aga teisalt on asi võib-olla milleski muus. Kõik need korrad, mis ma Aidanist lahku minemise peale mõtlesin ja sellest isegi rääkisin – miks ma siis seda ei teinud? Ma ei usu, et ainult armastusest, kuigi ma armastasin teda küll, ja ma ei usu, et mõttest, et ma hakkan teda taga igatsema, sest selline asi ei tulnud mulle tegelikult pähegi, ja kui nüüd enda vastu aus olla, siis ma polegi igatsenud. Mõnikord tundub, et ma kartsin, et ilma temata oleks mu elu seesama mis ikka või isegi hullem ja ma peaksin leppima, et see on mu oma süü. Ja nõmedasse olukorda jääda oli lihtsam ja turvalisem kui võtta enda peale vastutus lahkumise eest. Võib olla, võib olla. Ma ei tea. Ütlen endale, et ma tahan elada õnnelikku elu ja et õnneks vajalikud asjaolud pole lihtsalt tekkinud. Aga mis siis, kui see pole tõsi? Mis siis, kui ma olen ainus, kes ei söanda õnnelik olla? Sest ma kardan või eelistan enesehaletsuses väherda või ei usu, et ma väärin häid asju, või mingil muul põhjusel. Iga kord, kui minuga midagi head juhtub, leian end mõtlemast: huvitav, millal kõik mokka läheb. Ja ma peaaegu tahan, et kõige hullem juhtuks varem, pigem varem kui hiljem, ja kui võimalik, siis kohemaid, nii et ma vähemalt ei pea selle pärast enam muretsema.

Juhul kui, ja minu meelest on see nüüd päris võimalik, ma ei saagi lapsi ega kirjuta ühtki raamatut, ei jää minust siia maamuna peale vist mitte midagi, mille järgi mind mäletada. Ja ehk ongi nii parem. See tekitab minus tunde, et selle asemel, et muretseda ja teoretiseerida maailma seisundi üle, millest kellelgi kasu pole, peaksin oma energia panustama elamisse ja õnnelik olemisse. Kui kujutan ette, kuidas võiks minu puhul välja näha õnnelik elu, pole see pilt mu lapsepõlvest saadik eriti

muutunud – maja, mille ümber on lilled ja puud, ja lähedal on jõgi, ja üks tuba on raamatuid täis, ja seal on keegi, kes mind armastab, ja kõik. Lihtsalt endale sinna kodu rajada ja oma vanemate eest hoolitseda, kui nad vanemaks jäävad. Mitte eales kolida, mitte eales jälle lennukile minna, lihtsalt elada vaikselt ja saada siis maamulda maetud. Misjaoks elu siis veel on? Aga isegi see tundub minu jaoks nii kättesaamatu, et on kui unenägu, mis pole ühegi reaalse asjaga seotud. Ning jah, mis puutub minusse ja Simonisse, siis palun kaks tuba. Kogu armastusega nagu ikka. E.

21

Järgmisel õhtul, kolmapäeval, läks Alice muulilähedasel tänavanurgal asuvasse baari nimega Sailor's Friend Felixi ja mõne tema sõbraga kokku saama. Ta saabus baari umbes kell üheksa jalutuskäigust õhetades, seljas hall pullover ja jalas alt kitsenevad püksid. Sees oli soe ja kärarikas. Vasaku seina ääres pikk tume lett ja selle taga, kange alkoholi pudelite rea kohal, oli värvikirevate postkaartide kollektsioon. Lahtise kolde ees magas *lurcher**, pea käppadel puhkamas. Felix ja tema sõbrad istusid tagapool akna lähedal ja olid haaratud sõbralikust vaidlusest veebikasiinode turunduse teemal. Kui Felix Alice'it lähenemas nägi, tõusis ta püsti, tervitas, puudutas tema pihta ja küsis, mida ta juua tahaks. Selja taha sõprade poole viibates lisas Felix: Seda punti sa tead, te olete varem kohtunud. Istu maha, ma lähen toon sulle midagi. Alice istus Felixi sõprade juurde, sellal kui too baarileti äärde läks. Siobhani-nimeline naine rääkis parajasti lugu tuttavast mehest, kes oli võtnud hasartmänguvõlgade katteks kuuekümne tuhande euro suuruse laenu. Alice'it paistis see lugu väga huvitavat ja ta esitas mitu spetsiifilist küsimust. Kui Felix viinakokteiliga tagasi tuli, istus ta Alice'i kõrvale ja asetas käe tema alaseljale, siludes sõrmedega tema kampsuni villast pinda.

Keskööl kõndisid nad kahekesi baarist Felixi majja. Alice heitis ülakorrusel voodis selili ja Felix tema peale. Naise silmalaud võbelesid ja ta hingas kiiresti, häälekalt. Mees kandis

* Briti jahikoer. *Siin ja edaspidi tõlkija märkused.*

raskuse ühele küünarnukile ja vajutas naise parema jala vastu rinda. Mõtlesid sa minust, kui sa ära olid? küsis Felix. Alice vastas pingul häälega: Ma mõtlen sinust iga öö. Selle peale sulges Felix silmad. Tema hingeõhk näis tulevat lainetena temast üle, surudes end tema kopsudesse ja läbi avatud suu jälle välja. Aga tema silmad olid endiselt kinni. Alice, küsis Felix, võin ma tulla, on see okei? Alice võttis tal ümbert kinni.

Hommikul viis Felix Alice'i teel tööle koju. Naine küsis enne autost väljumist, kas nad saavad õhtusöögiks kokku, ja Felix vastas jah. Kas su sõbrad peavad mind sinu tüdrukuks? küsis Alice. Selle peale Felix naeratas. Eks me ole juba jupp aega kahekesi ringi käinud kah, vastas ta. Ma kahtlen, kas nad sellega öösiti oma pead vaevavad, aga jah, nad võivad seda eeldada. Ta tegi pausi ja lisas: Ja inimesed linnas räägivad seda. Mul on suva, ma lihtsalt ütlen, et sa teaks. Alice küsis, mida siis linna peal täpsemalt räägitakse, ja Felix kortsutas kulmu. Ah, tead küll, ütles ta. Mis nad ikka räägivad. Üleval kiriklas elav kirjanikuproua käib Brady-poisiga ringi. Midagi sellist. Alice ütles, et eks nad ju lõppude lõpuks *käivadki ringi*, ja Felix nõustus, et nii see on. Mõni ehk paneb imeks, lisas ta, aga ma ei teeks sellest välja. Alice küsis, miks peaks keegi imeks panema, et kaks noort vallalist inimest üheskoos ringi käivad, ja Felix liigutas mõtlikult käigukangi. Mul pole eriti vinge partii maine, lausus ta, ütleme niimoodi. Pole nagu kõige usaldusväärsem tegelane. Ja kui aus olla, siis ma olen linna peal veits raha võlgu ka. Ta köhatas. Aga muidugi, kui ma sulle meeldin, siis on see sinu enda asi, ütles ta. Ja ma ei hakka sult raha laenama, ära muretse. Ole nüüd tubli tüdruk ja hüppa välja või ma jään hiljaks. Alice tegi oma turvavöö lahti. Sa meeldid mulle tõesti, ütles ta. Ma tean, vastas Felix. Kobi nüüd välja.

Kui Felix tol hommikul tööl oli, rääkis Alice telefonis oma agendiga ja arutas saadud kutseid kirjandusfestivalidele ja ülikoolidesse. Sellal kui see telefonikõne aset leidis, kasutas Felix käsiskannerit, tuvastamaks ja sorteerimaks mitmesuguseid pakke siltidega traatkärudele, millele teised töölised siis järele tulid ja

need minema veeretasid. Mõned töölistest tervitasid Felixit, kui nad kastidele järele tulid, ja teised ei tervitanud. Tal oli seljas must lukuga dressipluus, mille lukk oli lõpuni üles tõmmatud, ja aegajalt torkas ta lõua ülestõstetud krae alla, ju siis oli tal külm. Alice tegi agendiga rääkimise ajal märkmeid sülearvuti meilivisandisse, mille pealkiri oli „suvised raamatuüritused". Pärast telefonikõnet pani ta selle meili kinni ja avas tekstifaili, mis sisaldas märkmeid raamatuarvustuse kohta, mida ta Londonis asuvale kirjandusajakirjale kirjutas. Laos lükkas Felix üht kõrget terasest korvkäru mööda riiulite vahekäiku, mida valgustasid valged neoonpirnid. Aeg-ajalt ta seisatas, kõõritas silti, viskas pilgu oma skannerile ja skannis siis eseme ja asetas kärusse. Alice sõi väikeselt taldrikult kaks viilu võiga leiba, lõikas õuna tükkideks, tegi endale tassi kohvi ja avas Eileenile mõeldud meili visandi.

/

Felixi vahetus lõppes kell seitse õhtul, kui Alice parajasti süüa tegi. Ta saatis laohoonest väljudes naisele sõnumi.

Felix: Hei sorri aga ma tegelt ei tule õhtusöögile
Felix: Lähen töö omadega välja
Felix: Ma poleks nagunii hea seltskond kehv tuju on
Felix: Järsku homme näeme oleneb kui sodi ma olen

Alice: oi
Alice: kahju küll et sind ei näe

Felix: Sellises seisundis mis ma praegu olen mitte usu mind

Alice: sa meeldid mulle ükskõik mis seisundis

Felix: No sa võid mulle siia armastuskirja saata seni kui ma väljas nina täis võtan
Felix: Ja ma siis loen kui koju jõuan

Alice pani telefoni ära ja põrnitses paar sekundit tuimalt tühja köögikraanikaussi. Felix ütles oma sõbrale Brianile, et võib ta Mulroy'si juurde visata ja et siis viib ta auto koju ja tuleb jalgsi. Alice veetis järgnevad paar tundi pastakastet valmistades, vett keetes, lauda kattes ja süües. Felix sõitis koju, andis koerale süüa, käis kähku duši all, vahetas riided, kiikas Tinderisse ja jalutas siis külla töökaaslastega kohtuma. Kella kaheksa ja kesköö vahel jõi ta kuus pinti Taani laagriõlut. Alice pesi pärast õhtusööki nõud ja luges internetis artiklit Annie Ernaux'st. Kella kaheteistkümne paiku sõitsid Felix ja tema sõbrad mikrobusstaksoga linnast väljas asuvasse ööklubisse ja laulsid teel sinna mitu salmi iiri mässuliste laulust „Come Out Ye Black and Tans". Alice istus elutoadiivanil ja kirjutas meili nüüdsel ajal Stockholmis elavale sõbrannale, kellelt ta küsis töö ja uue suhte kohta. Felix võttis klubis kaks tabletti, jõi pitsi viina ja läks siis tualettruumi. Ta avas uuesti Tinderi, libistas mitmel profiilil sõrmega vasakule, kontrollis oma sõnumeid, vaatas BBC spordiuudiste kodulehte ja läks siis klubisse tagasi. Kell üks öösel jõi Alice piparmünditeed ja töötas oma raamatuarvustuse kallal, Felix oli samal ajal kahe sõbra ja kahe võhivõõra inimesega tantsupõrandal. Ta tantsis sundimatult ja loomulikult, nagu ei nõuaks see temalt vähimatki pingutust, ta liigutas oma keha kergelt muusika rütmis ja rütmist välja. Järjekordse dringi järel läks ta õue ja oksendas prügikonteineri taha. Selleks ajaks lamas Alice juba voodis ja luges üle sõnumeid, mis Felix ennist saatnud oli, telefoni ekraan heitis tema näole hallikassinist valgust. Felix võttis samal hetkel telefoni välja ja avas sõnumiäpi.

Felix: Tšau
Felix: Oled üleval?

Alice: voodis aga ärkvel
Alice: on lõbus?

Felix: Ei hakka valetama alice
Felix: Ma olen xtcst täitsa rihmaks
Felix: Ja mapidin oksendama
Felix: A hea õhtu seni ja

Alice: noh, rõõm kuulda

Felix: Missa voods teed
Felix: Midgi on seljas ka v?
Felix: Kirjelda

Alice: Mul on seljas valge öösärk
Alice: Loodetavasti homme kohtume

Felix: Nojaaaaa või
Felix: Ma vks taksoga su juurde tulla
Felix: Kohe ma mtõlen
Felix: Mõtlen

Alice: kui tahad, siis muidugi

Felix: A kindel oled vä?

Alice: Ma olen nagunii üleval, vabalt

Felix: Lahe
Felix: Varsti näeme

Alice tuli voodist välja ja tõmbas hommikumantli selga, pani öölambi põlema ja vaatas end peeglist. Felix helistas taksofirmasse, läks tagasi sisse, tõi oma jaki, tellis veel ühe pitsi viina, loksutas seda suus, neelas alla, otsis üles Briani ja palus tal teistele öelda, et ta hakkab minema, ning läks siis ja istus taksosse. Alice avas Felixi profiili kohtinguäpis, kus nad omal ajal tutvunud olid, ja luges uuesti tema tutvustust.

Teel Alice'i maja poole oli Felixil taksojuhiga tulihingeline vestlus Mayo krahvkonna vutimeeskonna suhtelistest plussidest-miinustest. Kui Felix osutas maja poole, küsis juht, kas seal elavad tema vanemad.

Ah ei, see on mu pruta pleiss, ütles Felix.

Juht vastas lõbustatud hääletoonil: Peab ikka rikas daam olema.

Jaa, ja kuulus ka. Võid teda guugeldada. Ta kirjutab raamatuid.

Ah soo? Sa siis hoia temast kümne küünega kinni.

Ära muretse, ta on must täiega sisse võetud, ütles Felix.

Siis keerasid nad sissesõiduteele. Juht ütles ümber keerates: Peab ikka olema jah, kui laseb sul kell kaks öösel oma uksele koputada. Sellises seisus. Mind ei üllataks, kui sa mulle paari minuti pärast uuesti helistaksid, kui ta sind näinud on. Kümme kaheksakümmend palun.

Felix ulatas raha.

Tahad, et ma ootaksin? küsis juht.

Ära nüüd kade ole, kallis mees. Sõida aga minema ja naudi oma Lyric FM-i.

Ta puges autost välja ja koputas uksele. Takso sõitis parajasti väravast välja, kui Alice trepist alla jõudis ja ukse avas. Felix tuli sisse, sulges ukse jalahoobiga ja võttis Alice'il ümbert kinni, kergitas teda veidi õhku ja surus tema selja vastu seina. Nad suudlesid veidi aega ja siis sõlmis ta Alice'i hommikumantli vöö lahti. Alice hoidis seda ühe käega kinni.

Oi, sa oled purjus, ütles ta.

Ma tean jah. Ma sõnumites ütlesin.

Felix üritas hommikumantlit uuesti lahti teha, aga Alice pani tema takistamiseks käed kõvasti vaheliti.

Kuule, mis värk on? küsis Felix. Päevad on või? Mul on suva, ma olen täiskasvanud inimene.

Alice sidus oma hommikumantli morni näoga uuesti kinni ja ütles: Sa üritad minus piinlikkust tekitada.

Ei-ei. Ma lihtsalt ei saa aru, mis värk on. Ma ei ürita midagi,

mul on hea meel siin olla. Taksojuhile avaldas vägevat muljet, et mu sõbratar elab nii suures majas.

Alice vaatas üles tema poole ja ütles lõpuks: Laksu all oled või?

Issand, muidugi, ütles Felix. Poleks suurem asi pidu, kui ma poleks.

Alice seisis, käed rinnal vaheliti. Ma ei tea, ütles ta. Kas teised inimesed laseksid sul niimoodi käituda? Teised pruudid või peikad, kes sul olnud on. On see normaalne või? Sõpradega välja minna ja ennast täis juua ja siis seksi otsides keset ööd välja ilmuda?

Felix, kes toetus Alice'i pea kõrval käega vastu seina, paistis seda kaaluvat. Ma katsetasin seda jah tihti, ütles ta. Igaüks muidugi ei tahtnud.

Ahah. Sa vist arvad, et ma olen mingi täielik idioot.

Ei, ma arvan, et sa oled äärmiselt intelligentne. See töötab sulle mitmes mõttes vastu. Oleks sa veits rumalam, oleks su elu ehk kergem.

Felix ajas end sirgu ja pani käed Alice'i puusadele moel, mis paistis edastavat hellust ja koguni kahetsust.

Taksojuht ennustas, et sa saadad mu persse, ütles Felix. Ta ütles: eluilmaski ei lase ta sul sellisel kellaajal ja sellise välimusega külla tulla. Ega ma ei tea, kuidas ma välja näen, ma pole ennast ise näinud. Aga ma kujutan ette, et üsna halb.

Sa lihtsalt näed purjus välja.

Ah soo? Ma ei tea, ma vist poleks pidanud sulle kirjutama. Tobe on see, et mul tegelikult oli tore õhtu. See tähendab, okei, oksendamisega läks nõks liiale, aga muidu oli mul lõbus. Ja sul endal oli ilmselt ka kena olemine, pikutasid voodis või mida iganes. Nii et ma poleks tegelikult pidanud sulle kirjutama.

Nojah, aga sul oli seksiisu, ütles Alice.

No ma olen ainult inimene. Nojah, aga kui ma muud ei tahtnudki, siis ma oleks ju võinud mujale minna, eks? Poleks pidanud sind sellise tühise asja pärast tülitama.

Alice sulges silmad ja ütles vaiksel monotoonsel häälel: Kindlasti on see tõsi.

Alice, ära ole nii tõsise näoga, ütles Felix. Ma pole kellegi teise juures hüppes käinud. Muidugi oleks ma saanud seda soovi korral teha, aga sina oleks ka. Kuule, vabandust, kui ma su tuju ära rikkusin, eks?

Naine ei öelnud hetkeks midagi.

Ja arvatavasti ei meeldi sulle nagunii purjus inimeste seltskonnas olla, ütles Felix.

Ei meeldi jah.

Jah, miks peakski meeldima? Ma ütleks, et neid oli sul lapsepõlves niigi.

Alice vaatas Felixit pärani silmi ja too hoidis käsi tema puusadel, surudes teda vastu seina.

Oli jah, ütles Alice.

Kui sa tahad, et ma koju läheksin, siis ainult ütle.

Alice raputas pead. Felix suudles teda uuesti. Nad läksid koos üles, Alice hoidis Felixil käest ja läks tema järel. Alice'i toas võttis Felix tal hommikumantli seljast ja tõmbas öösärgi üle pea. Alice heitis selili voodisse ja mees vajutas näo tema jalgade vahele. Naise keha nägi välja kompaktne, androgüünne. Ta vajutas oma peopesa suule. Siis tõmbus Felix temast eemale, et lahti riietuda ja käekell ära võtta. Vaadates alla, alasti madratsil lebava Alice'i poole, ütles ta naeratades: Tead, mida sa meenutad? Neid tüdrukukujusid, mida me Roomas nägime.

Alice naeris ja kattis näo kinni.

Kas pole kena? ütles Felix. See oli kenasti mõeldud.

Alice ütles, et on küll. Felix heitis tema kõrvale, pea patjadel, käsi hajameelselt naise väikest pehmet rinda hüpitamas.

Ma mõtlesin täna töö juures sinust, ütles Felix. Ma olen avastanud, et see parandab mõneks ajaks mu tuju, aga siis on mul veel halvem, sest sa lösutad siin päev otsa, aga mina passin laos ja pakin kaste. Mitte et ma sinu peale kuidagi solvunud oleks. Ma ei oska seda õigesti seletada, aga sellel, mida me praegu teeme, ja sellel, mida ma päev otsa teen, on kirjeldamatu vahe. Ütleme nii, et raske on uskuda, et ma pean mõlema asja jaoks üht ja sama keha kasutama. Ja see ei tundu olevat sama keha.

Need käed, mis sind praegu puudutavad, ma kasutan neid kastide pakkimiseks või? Ei tea nüüd. Töö juures mul käed, kurat, kogu aeg külmetavad. Ja on põhimõtteliselt tuimad. Isegi kui kindad on käes, lähevad käed lõpuks tuimaks, kõik ütlevad nii. Mõnikord saan mõne väikese haava või kriimu või miskit, ja ma märkan seda alles siis, kui näen, et verd tuleb. Ja need on needsamad käed, mis sind puudutavad? Ma ei tea, sa ilmselt arvad, et ma panen segast. Aga sa oled väga-väga pehme ja käe all mõnus, muud midagi. Ja soe. Mul on nii hea, kui sa lubad mul enda sisse tulla, ma ei suuda seda isegi kirjeldada. Ma mõtlesin sellele täna töö juures ja ma tahtsin seda nii väga, et see ajas mind juba närvi. Nagu jah, närvi, vihale. See on töö juures see teine asi, see ajab ikka närvid nässu. Hakkad tundma mingeid täiesti ebaloogilisi asju. Ma oleksin pidanud ootama sinuga kohtumist, aga olin hoopis vihane. Ja siis ma ei tahtnudki sind enam näha. Pole mõtet seletada, sest siin pole midagi loogilist, ma lihtsalt räägin, mida ma tundsin. Palun vabandust.

Alice ütles, et sellest pole midagi. Felix suudles teda veidi aega ega öelnud sõnagi. Siis küsis ta, kas Alice oleks nõus peale tulema, sest ta on väsinud, ja Alice ütles jah. Kui Felix juba tema sees oli, jäi naine mõneks sekundiks liikumatuks ja hingas raskelt. Kõik hästi? küsis Felix. Alice noogutas. Paistis, et mehel pole ootamise vastu midagi. Sul on täiesti täiuslik vitt, ütles ta. Naist haaras peast kuni vaagnaluuni võdin. Ta pani käe mehe õlale. Nad seksisid paar minutit aeglaselt, mees hellitas samal ajal naist. Alice ütles kõrge katkendliku häälega: Oh issand, ma olen sinusse armunud, ausalt. Siis vaatas Felix üles tema poole. Oled, jah? ütles ta. Väga hea. Ütle seda uuesti. Alice langetas värisedes, hingetult pea madalale ja ütles: Ma armastan sind, ma armastan sind. Felix pani käed tema piha ümber, sõrmed surusid Alice'i seljaihusse ja ta tõmbas naise järsult enda vastu, veel ja kiiresti veel kord, ja Alice võpatas peaaegu nagu valust.

Pärast olid nad teineteise vastu toetudes natuke aega liikumatud. Siis ronis Alice mehe pealt maha, istus madratsiservale ja jõi öölaual seisvast pudelist vett. Felix heitis pikali, nii et pea

jäi patjade vahele, ja jälgis teda. Anna mulle ka, kui sa lõpetanud oled, ütles ta. Alice andis talle pudeli ja Felix jõi pead kergitamata.

Pudelit tagasi ulatades ütles ta: Kuule, ma tahan üht asja teada. Sa räägid kogu aeg, et oled rikas, eks. Mida sa sellega mõtled, oled sa miljonär või?

Alice keeras korgi pudeli peale tagasi. Enam-vähem, ütles ta.

Felix silmitses teda vaikides. Miljon, päriselt, ütles ta. See on suur raha.

On jah.

Ja see kõik on tulnud ainult raamatutest?

Naine noogutas.

Ja see lihtsalt istub su pangaarvel või on mingite asjadega seotud? küsis Felix.

Alice ütles silmi hõõrudes, et enamjaolt istub see lihtsalt tema pangaarvel. Felix jälgis teda endiselt, pilk kiirelt ja diskreetselt liikumas üle naise näo, käsivarte, õlgade. Mõne aja pärast ütles ta: Tule siia ja ütle mulle veel kord, et sa armastad mind. See võib mulle meeldima hakata. Alice heitis raskete väsinud liigutustega uuesti mehe kõrvale.

Ma armastan sind, ütles ta.

Ja millal sa seda taipasid? Oli armastus esimesest pilgust või?

Ei, vist mitte.

Natuke hiljem siis, ütles Felix. Roomas?

Alice keeras end tema poole ja ta võttis naisel ümbert kinni. Alice'i silmad olid poolkinni. Mehe nägu oli mõtlik, ärgas.

Küllap vist, ütles Alice.

Päris kiire armumine siis. Mis see oligi, mingi kolm nädalat?

Alice laskis silmadel kinni vajuda, ütles siis: Umbes jah.

On see sinu jaoks tavapärane?

Ma ei tea. Ma ei armu kuigi sageli.

Felix lebas ja vaatas Alice'it sekundi-paar. Ja vastupidi vist ka, ütles ta.

Naine naeratas kergelt ja ütles: Sa mõtled, et inimesed ei armu minusse kuigi sageli, jah? Tõesti ei armu.

Ja sul ei paista ka eriti palju sõpru olevat, ütles Felix.

Selle peale Alice'i naeratus kadus. Ta pöördus Felixi poole, et mõni sekund teda vaikides vaadata, nägu täiesti ilmevaba. Siis ütles ta lihtsalt: Vist jah.

Nojah. Sest sul vist pole sestsaadik, kui sa siia kolisid, mitte keegi külas käinud, eks? Pereliikmed pole. Ja su sõber Eileen, sa räägid temast palju, aga ta pole kah vaevunud tulema. Ma vist olen ainus inimene, kes on sinu saabumisest saadik siin majas käinud, on mul õigus? Ja sa oled siin vähemalt paar kuud elanud.

Alice vaatas teda ainiti ega lausunud midagi. Felix paistis võtvat seda loana jätkata ja torkas mõtlikult käsivarre padja alla.

Ma mõtlesin Itaalias selle peale, ütles ta. Kui ma vaatasin, kuidas sa ette lugesid ja autogramme andsid ja nii edasi. Seda ma nüüd ei ütleks, et sa kõvasti rabad, sest minu omaga võrreldes on sinu töö naljanumber. Aga paljud inimesed tahavad sinu käest midagi. Ja mulle lihtsalt tundub, et vaatamata kogu sellele sebimisele sinu ümber ei hooli ükski neist sinust tegelikult terakestki. Ma ei tea, kas keegi üldse hoolib.

Nad vaatasid teineteisele mitme pika viivu vältel otsa. Kui Felix Alice'it silmitses, muutus tema algne enesekindlus, isegi sadistlik võidukus, järk-järgult millekski muuks, just nagu taipaks ta liiga hilja omaenda väärarusaama.

Sa pead mind ikka täiega vihkama, ütles Alice jahedalt.

Ei vihka, vastas Felix. Aga ma ei armasta sind ka.

Muidugi mitte. Miks sa peaksidki? Mul polnud selle suhtes mingeid pettekujutlusi.

Siis keeras Alice täiesti rahulikult külge ja kustutas öökapil oleva lambi. Pimedus lahustas nende näod ning linade all olid näha vaid kehade kontuurid. Kumbki neist ei liigutanud üldse ning iga joon, iga vari toas oli liikumatu.

Sa võid lahkuda, kui soovid, ütles Alice. Aga võid ka vabalt jääda. Sa võid oma eneseuhkust kõditada, et tegid mulle hirmsasti haiget, aga ma võin sulle kinnitada, et olen hullematki tunda saanud.

Felix lamas vaikides ega reageerinud.

Ja kui ma ütlesin, et ma armastan sind, rääkisin ma tõtt, lisas Alice.

Felix tõi kuuldavale häälitsuse, mis kõlas lämmatatud naeruna, ja ütles siis: Ah, kuidas mulle meeldib su stiil. Seda tuleb küll öelda. Sinust pole ikka kerge jagu saada, mis? Nagu näha, ei tule ma sellega toime. Naljakas, sest sa käitud, nagu laseksid mul enda otsas talluda, vastad kell kaks öösel mu sõnumitele ja siis ütled, et sa oled minusse armunud, blablabaa. Aga selle kõigega tahad sa öelda, et ürita mind kinni püüda, sest sina ei püüa. Ja nagu näha, ei püüa mina ka. Sa ei anna end minutikski kätte. Üheksal korral kümnest oleks sa teise inimese oma käitumisega ära petnud. Nad oleksid endaga väga rahul, arvaksid, et oled neil käpa all. Jaa-jaa, aga ega ma loll ei ole. Sa lased mul inetult käituda ainult seetõttu, et see seab sind minust kõrgemale, ja seal sa tahadki olla. Kõrgel-kõrgel. Ja muuseas, ma ei võta seda isiklikult. Ma ei usu, et sa üldse kedagi endale lähedale laseksid. Tegelikult ma austan seda. Sa kaitsed end, ja kindlasti on sul selleks omad põhjused. Vabandust, et ma sulle nii karmilt ütlesin, sest sul oli õigus, ma tahtsin sulle haiget teha. Ja arvatavasti tegin ka, kõvasti. Iga inimene võib teisele haiget teha, kui ta väga pingutab. Aga selle asemel, et mu peale vihastuda, ütled sa, et ma võin öösel jääda ja sa armastad mind ikkagi ja nii edasi. Sest sa pead täiuslik olema, on nii? Ei, oled ikka üks paras tegelane, seda tuleb öelda. Ja ma palun vabandust, on ju? Ma ei ürita sind enam torkida. Sain oma vitsad kätte. Aga sa ei pea nüüdsest enam käituma, nagu oleksid sa mu käpa all, sest me mõlemad teame, et ma pole sulle lähedalegi pääsenud. Jah?

Maad võttis järjekordne pikk vaikus. Nende nägusid polnud pimedas näha. Lõpuks vastas Alice kõrgel ja pingutatud häälel, mis pingutas ehk rahulikkuse või kerguse poole, kuid see jäi saavutamata: Jah.

Kui ma su tõesti kunagi kätte saan, ei pea sa mulle seda ütlema, lausus Felix. Küll ma aru saan. Aga ma ei kavatse eriti

palju jahtida. Ma lihtsalt jään sinna, kus ma olen, ja vaatan, kas sa tuled minu juurde.

Jah, seda teevad ka jahimehed hirvedega, ütles Alice. Enne kui nad ära tapavad.

22

Eileen, palun vabandust, kui mu viimatine meil sind ärevile ajas. Ma tõepoolest tühistasin mitmeks kuuks kõik oma avalikud esinemised, nagu sa tead, aga ma plaanisin lõpuks ikkagi tööpostile naasta. Sa ju saad ometi aru, et see ongi mu töö? See fakt on mu enese jaoks kõige tüütum ja alandavam, aga ma pole eales tahtnud jätta sulle muljet, et ma olen avalikust elust jäädavalt taandunud. Sa pole kunagi üle nelja päeva haiguslehel olnud, nii et mu nelja kuu pikkune puhkus võiks sulle tunduda juba üpris pikaks venitatud pausina. Ning jah, ma tõesti sõitsin välja Dublinist ja tagasi samuti Dublinisse vastavalt kell seitse hommikul ja kell üks öösel. Kuna sul on töökoht, kus sa minu arusaamist mööda käid kellast kellani, ei tundunud eriti viisakas sind tassitäie tee ja vestluse nimel keset ööd üles ajada. Sa ei saa ometi arvata, et ma ei taha sind näha, kuna ma ju olen palunud kuude kaupa korduvalt, et sa mulle külla tuleksid, ja ma elan ainult kolme tunni kaugusel. Mis puutub vastamata SMS-i Roisinilt, siis olen segaduses – kirjutad sa mulle eraisikuna või Suur-Dublini sõprusesaadiku positsioonilt? Sul on õigus, ma ei vastanud tema sõnumile, sest olen olnud hõivatud. Ära pane pahaks, aga ma ei kavatse sulle iga kord raportit esitada, kui ma oma kirjavahetusega graafikust maas olen.

Mis puutub su ülejäänud sõnumisse: mida sa õigupoolest silmas pead, öeldes „ilu"? Sa kirjutasid, et isikliku edevuse segiajamine esteetilise elamusega on ränk viga. Aga viimati on esteetilise elamuse tõsiselt võtmine samuti viga – ja ehk sellega seotud viga? Kahtlemata on võimalik tunda loomingu

ilu või looduse ilu peale meeleliigutust ka isikliku huvita. Ma koguni arvan, et ka teiste inimeste head välimust, nende nägu ja keha on võimalik nautida „puhtalt" esteetilisel moel, s. t. ilma iha elemendita. Mulle isiklikult pakuvad inimesed tihti silmailu, ilma et tunneksin vähimatki tahtmist neid endaga konkreetsesse suhtesse tõmmata – õigupoolest ei ole ilu minu jaoks üldse eriline ihaärataja. Teisisõnu ei rakenda ma ilu tajumisel vähimatki voli ega koge seega mingit teadlikku tahet. Küllap mõtlesid valgustusajastu filosoofid esteetilise kriitikameele all just seda, ning see vastab tõepoolest elamustele, mida minus on tekitanud teatud kujutava kunsti teosed, muusikakatked, maalilised vaated ja muu. Nad tunduvad mulle ilusad ja nende ilu liigutab mind ja tekitab meeldiva tunde. Olen nõus, et massilise konsumerismi spektaakel, mida meile turundatakse „iluna", on tegelikult jõle ega valmista mulle sellist esteetilist naudingut, nagu mulle pakuvad näiteks läbi puulehtede langev päikesepaiste või „Demoiselles d'Avignon" või „Kind of Blue". Kuid tekib tahtmine küsida: keda huvitab? Isegi kui oletame, et „Kind of Blue" ilu on mingis mõttes objektiivselt üle Chaneli käekoti ilust, ja filosoofilises plaanis on see suure edumaa andmine, mis tähtsust sel on? Sa paistad arvavat, et esteetiline elamus pole mitte lihtsalt meeldiv, vaid on ka kuidagi tähtis? Aga mina tahan teada: mis moel tähtis?

Ma pole maalikunstnik ega muusik, ja on ka põhjust, aga ma olen romaanikirjanik ja ma tõesti püüan romaane tõsiselt võtta – osalt seetõttu, et olen teadlik erakordsest privileegist, milleks on võimalus teenida elatist oma definitsiooni poolest millegi nii tarbetuga nagu kunst. Aga kui ma üritaksin kirjeldada oma kogemust suurepäraste romaanide lugemisel, ei sarnaneks see kaugeltki ülalkirjeldatud esteetilise elamusega, millega pole seotud voli ja mis ei ärata mingeid isiklikke ihasid. Mina isiklikult pean lugemisel suurt agentsust rakendama, ja rakendama seda ka selleks, et loetust aru saada ja seda kõike piisavalt kaua meeles pidada, et raamatu edenedes sellest sotti saada. See ei tundu mitte üheski mõttes passiivse protsessina,

mille käigus ilu ilma minu osaluseta minuni kandub; see tundub aktiivse jõupingutusena, mille konstrueeritud tulemus on ilu kogemine. Kuid mis minu meelest veelgi tähtsam, head romaanid äratatavad minus osavõtlikkust ja panevad asju ihaldama. Kui ma vaatan „Demoiselles d'Avignoni", siis ma *ei taha* sellest midagi. Nauding on selles, et ma näen teda sellisena, nagu ta on. Aga kui ma loen raamatuid, tunnen tõesti soove: tahan, et Isabel Archel oleks õnnelik, tahan, et Annal ja Vronskil kõik laabuks, tahan isegi, et Barabase asemel Jeesusele armu antaks. Taas kord võib asi olla selles, et olen kitsarinnaline ja võrdlemisi tuim lugeja, kes sentimentaalselt soovib kõigile (välja arvatud Barabasele) parimat; aga kui ma sooviksin vastupidist, et Isabel sõlmiks õnnetu abielu, et Anna viskuks rongi alla, oleks see lihtsalt sama kogemuse variatsioon. Iva on selles, et mu osavõtlikkus on äratatud, ma pole enam ükskõikne.

Oled sa sellest Simoniga rääkinud? Usun, et temalt võid saada koherentsema arvamuse kui minult, sest tema maailmavaates on järjepidevust, mida minu omas napib. Minu arusaamist mööda on ilu, tõde ja headus katoliikliku doktriini järgi olemise omadused, mis ühtivad jumalaga. Jumal on sõna otseses mõttes *ilu* (ja ka tõde, nii arvas vist Keats, ma pole kindel). Inimkond üritab neid omadusi hõlmata ja mõista, et pöörduda jumala poole ja mõista tema loomust; seetõttu viib kõik, mis on ilus, meid jumalikkuse üle juurdlemiseni. Kriitikutena võime näägelda, mis on ilus ja mis mitte, sest me oleme üksnes inimesed ja jumala tahe ei ole meile päris ligipääsetav, kuid me kõik nõustume ilu enese erakordse tähtsusega. See kõik on väga kena ja eneseküllane, eks? Ma võiksin sel teemal veidi edasi tuututada, et seletada mu osavõtlikku kaasatust headesse romaanidesse. Näiteks tegi jumal meid selliseks, nagu me oleme, ihade ja impulssidega keerukateks inimolenditeks, ja kaastundlik kiindumus puhtilukirjanduslikesse inimestesse – kellelt me ilmselgelt ei saa oodata mingi materiaalse rahulduse ega kasu saamist – on moodus mõista inimelu sügavat komplitseeritust ning seega ka seda, kui komplitseeritud on jumala armastus

meie vastu. Võin veelgi kaugemale minna: Jeesus rõhutas oma elus ja surmas, et vaja on armastada teisi omakasust lähtumata. Kas see, kui me armastame ilukirjandustegelasi, teades, et nad ei saa eales meid vastu armastada, pole mitte meetod, millega praktiseerime väikest viisi sedasama isiklikku omakasupüüdmatut armastust, milleks Jeesus meid üles kutsub? Pean silmas, et osavõtlik kaasatus on iha vorm, millel on objekt, kuid puudub subjekt; on moodus tahta ilma tahtmata; ihaldada teistele mitte *seda*, mida ma endale tahan, vaid seda *viisi*, mida ma endale tahan.

Ju ma tahan öelda, et kui sa kristliku mõtteviisi omaks võtad, pole lõbul otsa ega äärt. Meile sinuga on see raskem, sest paistab, et me ei suuda kuidagi vabaneda veendumusest, et mitte millelgi pole tähtsust, elu on suvaline, meie siiraimaid tundeid annab taandada keemilistele reaktsioonidele ja et universumi struktuuri ei liigenda ükski objektiivne kõlblusseadus. Muidugi on võimalik nende veendumustega elada, aga minu meelest pole tegelikult võimalik uskuda neid asju, mida sina ja mina enda sõnul usume. Et mõned iluelamused on tõsised ja teised triviaalsed. Või et mõned asjad on õiged ja teised väärad. Millisele mõõdupuule me apelleerime? Millisele kohtunikule me oma argumente esitame? Ma muuseas ei ürita sind maha tampida – kahtlustan, et olen täpipealt sinu positsioonil. Ma ei suuda uskuda, et õige ja väära erinevus on lihtsalt maitse või eelistuse küsimus; kuid ma ei suuda ka sundida end uskuma absoluutsesse kõlblusse, teisisõnu, jumalasse. See jätab mu filosoofilisele eikellegimaale, kuna kummalgi pool napib mul veendumusteks julgust. Ma ei saa lubada endale rahuldust tundest, et õigesti käitudes teenin ma jumalat, aga ometi tülgastab mind mõte väärast käitumisest. Mis veelgi asjakohasem, omaenda looming tundub mulle moraalselt ja poliitiliselt väärtusetu, ja ometi olen ma oma elu sellele pühendanud, see on ainus, mida ma teha tahan.

Nooremana tahtsin vist mööda ilma reisida, glamuurset elu elada, oma loomingu eest tunnustust saada, mõne kuulsa

intellektuaaliga abielluda, ära põlata kõik, mille vaimus mind kasvatati, katkestada sidemed kitsa maailmaga. Nüüd on mul selle kõige pärast väga piinlik, aga ma olin üksildane ja õnnetu ega mõistnud, et need tunded on tavalised, et mu üksildus, mu õnnetus olekus pole midagi erakordset. Kui ma oleksin seda mõistnud, nagu ma vist praegu mõistan, vähemalt natuke, polekski ma neid raamatuid ehk kirjutanudki, polekski selleks inimeseks saanud. Ei tea. Ma tean, et ma ei suudaks neid uuesti kirjutada ega tunda enda suhtes seda, mida ma toona tundsin. Siis oli mulle tähtis tõestada, et ma olen eriline inimene. Ja seda tõestada üritades tegin selle tõeks. Alles pärastpoole, kui olin kätte saanud raha ja tunnustuse, mille ma enda veendumuse kohaselt olin ära teeninud, taipasin ma, et mitte kellelgi pole võimalik neid asju ära teenida, aga siis oli juba liiga hilja. Minust oli saanud see inimene, kelleks ma olin kunagi igatsenud saada ja keda ma nüüd kõigest hingest põlgan. Ma ei ütle seda oma loomingu mahategemiseks. Aga miks peaks keegi olema rikas ja kuulus, samal ajal kui teised inimesed elavad tohutus vaesuses?

Nagu sa tead, lõppes mu viimatine armumine halvasti ja pärast seda kirjutasin ma kaks romaani. Armunud olles üritasin veidi siin-seal kirjutada, aga mu mõtted naasid alati mu südamedaami juurde ja mu tunded jooksid armutult tema poole tagasi, nii et mu loomingul ei saanud mingit omaette sisu välja areneda ja mul polnud selle jaoks oma elus mingit tähenduslikku kohta. Me olime õnnelikud, ja siis me olime õnnetud, ja mõningase vaevlemise ja vastastikuste süüdistuste järel läksime lahku – ning alles siis sain hakata tõsiselt oma tööle anduma. Ma nagu oleksin enese sees mingi platsi puhtaks pühkinud ja pidin selle kuidagiviisi täitma, ja nõnda siis juhtuski, et ma istusin maha ja asusin kirjutama. Pidin esmalt oma elu pilgeni tühjendama ja sealt pihta hakkama. Meenutades nüüd nende raamatute kirjutamise ajajärku, tundub mulle, et see oli mu elus hea aeg, sest mul oli töö, mis tahtis tegemist, ja ma tegingi seda. Olin alatasa purupaljas ja üksildane ja muretsesin raha pärast, aga mul oli ka see teine asi, see elu osa, mis oli salajane

ja kaitstud, ja mu mõtted pöördusid kogu aeg selle juurde tagasi ja mu tunded tiirlesid selle ümber, ja see kuulus täielikult mulle. Mõnes mõttes oli see nagu armulugu või armumine, ainult et sellega olin seotud ainult mina ja kõik oli mu enda kontrolli all. (Seega siis armuloo vastand.) Ehkki romaani kirjutamine on närvesööv ja raske, teadsin selle protsessi algusest saadik, et mulle on kingitud midagi tähtsat, eriline anne, õnnistus. Just nagu jumal oleks pannud oma käe mu pea peale ja täitnud mu kõige tulisema ihaga, mida olen eales tundnud, mitte ihaga teise inimese vastu, vaid ihaga luua midagi sellist, mida pole kunagi varem eksisteerinud. Neid aastaid meenutades liigutab ja peaaegu painab mind mu toonase elu lihtsus, sest ma teadsin, mida tegema pean, ja tegin seda, ja kõik.

Kui välja arvata veidi kriitikat ja mõned väga pikad meilid, pole ma nüüd ligi kaks aastat midagi kirjutanud. Ja mulle tundub, et mu elus on praeguses järgus plats puhtaks tehtud ja see on tühi, ja võib-olla on mul sel põhjusel jälle aeg armuda. Pean tundma, et mu elus on mingisugune kese, koht, kuhu mu mõtted saaksid tagasi pöörduda ja puhata. Ma tean muuseas, et enamikule inimestele pole säärast asja vaja ja ma oleksin palju tervema mõistusega, kui ka minul mitte. Felix ei tunne vajadust sättida oma elu mingi keskse printsiibi ümber, ja mulle näib, et sina niisamuti. Simon tunneb, aga temal on jumal. Kui asi jõuab millegi asetamiseni elu keskmesse, tundub jumal mulle hea variandina – parem ikka, kui mõelda välja lugusid inimestest, keda pole olemas, või armuda inimestesse, kes mind vihkavad. Aga nii see on. Ikka on parem armastada midagi kui mitte midagi, parem armastada kedagi kui mitte kedagi, ja ma olen siin, elan maailmas ega soovi hetkekski, et ei elaks. Kas see pole omal moel eriline and, õnnistus, midagi väga tähtsat? Eileen, ma palun vabandust ja ma tõesti igatsen sind. Kui me teineteist kõigi nende meilide järel näeme, muutun ma väga ujedaks ja peidan pea tiiva alla nagu mingi väike lind. Anna oma õele ja tema peiule sel nädalavahetusel üle mu parimad soovid – ja kui see pole liiga suur vaev, tule palun seejärel mind vaatama.

23

Pulmahommikul istus Eileen pruutpaari sviidi voodil, Lola samal ajal tualettlaua ääres. Lola ütles sõrmega nägu puudutades: Ta vist tegi silmad liiga tugevalt. Lolal oli seljas valge, vormilt lihtne õlapaelteta pruutkleit. Sa oled ilus, ütles Eileen. Nende pilgud kohtusid peeglis ja Lola krimpsutas nägu, tõusis, läks akna juurde. Õues oli varajane pärastlõuna valge ja heitis hõredat vesist valgust, kuid Lola seisis seljaga akna ja näoga Eileeni poole ning mõõtis vetruval madratsil istuvat õde pilguga. Nad vaatasid veidi aega teineteist vimmakalt, süüdlaslikult, umbusklikult, kahetsevalt. Lõpuks lausus Lola: Noh? Eileen heitis pilgu peenikese rihmaga kuldkellale, mida ta vasakul randmel kandis. Alles kümne pärast täistund, ütles ta. Tal oli seljas kahvaturoheline kleit, seladonglasuuri tooni, juuksed olid kinni; ta mõtles siis millelegi muule, nad mõlemad mõtlesid. Lolale meenus kanuusõit merel, Strandhillis, või olid nad tol päeval Rosses Pointis, või hoopis Enniscrone'is. Liiva teraline struktuur sõrmeküünte all ja peanahal, aga ka soolamaik. Ta oli siis kukkunud ja avastanud end neelamas merevett, mis tegi ninas ja kurgus valu, valguse ja tunde segadik, ta mäletas, et nuttis ja et isa kandis ta kätel randa. Punase- ja oranžikirju käterätik. Hiljem sõit tagasi Sligo linna, turvavööga tagaistmel kinni, raadio ragin, kaugel paistvad valgustäpid. Tee kõrval pimeduses kaubik, kust müüdi vorsti ja krõbekartulit, luuk lahti, äädika kihvatus. Tol ööl sai magatud nõo toas, riiulil teistsugused raamatud, mööbel heitis võõrast aknast paistva valgusekumas teistsuguseid varje. Keskööl katedraali kellad. Alumisel

korrusel ajasid täiskasvanud juttu, alumisel korrusel põlesid tuled ja olid õlleklaasid. Ka Eileen mõtles lapsepõlvele, Lola väljamõeldud mängule – varjatud kuningriik, lossid, hertsogid ja talupojad, nõiutud jõed, metsad, valgusvälgatused taevas. Kõik süžee keerdkäigud olid nüüd ununenud, väljamõeldud nimed võlukeeltes, liitlassuhted ja reetmised. Alles olid jäänud pärispaigad, mille kohale väljamõeldud maailm oli paigutatud: majatagune lehmalaut, võssakasvanud aiasopid, hekkidevahelised praod, jõkke ulatuv niiske kiltkivi. Ja majas: pööning, trepp, esikukapp. Need kohad tekitasid Eileenis ikka veel erilise tunde, või vähemalt võis ta soovi korral häälestuda neis sisalduvale erilisele tundele, esteetilisele sagedusele. Nad täitsid teda rõõmuga, mingi põnevuselaadse erutusega. Nagu kvaliteetsed kirjutustarbed, rasked sulepead, joonteta paber, kujutasid nad tema jaoks kujutlusvõime võimalust, võimalust, mis oli iseenesest palju-palju peenem ja õrnem kui miski, mida ta eales oli suutnud ette kujutada. Ei, tema kujutlusvõime vedas teda alt. See oli asi, mis teistel inimestel kas oli või nad ei tahtnudki seda. Eileen tahtis, aga seda tal polnud. Nagu Alice oma moraalifilosoofiaga, oli tema kahe seisukoha vahel. Võib-olla olid seda kõik, kõigis tähtsates asjades. Nad tõstsid uksele koputamise peale pilgu ja sisenes nende ema Mary, seljas sinine kleit, jalas lakknahast kingad, juustes õõtsumas püstine linnusulg. Siis hakkasid nad kõik kiiresti rääkima, ägedalt protestima, naerma, kaeblema, üksteise riideid kohendama, ja tegutsemine toas oli kibekiire ja lärmakas nagu lindude tegutsemine. Lola tahtis Eileeni soengut teistmoodi kinni panna, et see oleks tagant lõdvem, ja Mary tahtis viimasel hetkel jalga proovida teisi kingi, ja Eileen hakkas oma saledate valgete käsivartega, mis olid nagu pillirookõrred, nagu oksad, juukseid soengust lahti võtma, pani Mary õlgade ümber salli, eemaldas Lola puuderdatud põsesarnalt üksiku ripsmekarva, naerdes, kiire kerge häälega kõneldes ja taas kord naerma puhkedes. Ka Mary mõtles oma lapsepõlvele, nende väikesele ridaelamumajale, mille kõrval oli pood, jäätiseliistakutele vahvlite vahel, ruudulisele

vakstule köögilaual, mustriga fajanssnõudele klaasi taga. Külmadele eredatele suvepäevadele, õhk klaar kui külm vesi, ja astelherne kollasele lõõsale. Lapsepõlvest mõtlemine pani kõhu naljakalt keerama, sest kunagi oli see olnud päriselu, aga nüüd oli midagi muud. Vanainimesed olid ära surnud, beebid vanaks saanud. See pidi juhtuma ka Eileeniga, ka Lolaga, kes olid praegu noored ja ilusad, kes armastasid ja vihkasid teineteist, naersid valgete hammaste välkudes, lõhnasid parfüümi järele. Uksel kõlas uus koputus ja nad jäid vait ja vaatasid ringi. Sisenes nende isa Pat. Kuidas naistel läheb? küsis Pat. Siis oli aeg kirikusse sõita, auto oli ootel, Patil oli ülikond seljas. Ta mõtles oma naisele, Maryle, kui võõras ta oli Patile esimese raseduse ajal paistnud, kuidas Maryt oli miski vallanud, mingi tõsidus, mingi veider sihikindlus sõnades, liigutustes, ja Patis tekitas see ebamugavust, tekitas tahtmise naerda, ta ei teadnudki, miks. Mary oli hakanud muutuma, nägu kõrvale, mingi teise kogemuse poole pöörama. Mõne aja pärast läks see üle, Lola sündis, tervelt, tänu jumalale, ja Pat ütles endale, et nad ei tee seda enam eales. Liiga palju võõraid asju ühe elu kohta. Nagu ikka, nagu ikka oli ta eksinud. Õues liigutas õhk puid, sõelus oma jahedat hingust üle nende nägude. Nad pugesid üheskoos autosse. Lola surus nina vastu akent ja jättis klaasile tillukese puudrisõõri. Kirik oli masajas ja hall, kõrgete kitsaste vitraažakendega, mis olid roosad ja sinised ja merevaigukarva. Elektriorel mängis, kui nad sisse astusid, neid tabas viirukihõng, niiske ja aromaatne, ja kanga kahin, pinkide kägin, kui kõik püsti tõusid ja vaatasid, kuidas nad mööda vahekäigu poleeritud põrandal üheskoos edasi sammuvad, üleni valges Lola suursugune ja oivaline, südamele kallite plaanide elluviimisest kiirgvel, võtmas meelerahuga vastu talle pakutavad pilgud, mitte kummargil, vaid sirgeselgne, Pat oma ülikonnas väärikas, õrn oma kohmetuses, närviliselt naeratav Mary oma niiske haardega Eileeni käe külge klammerdumas, ja Eileen ise sale ja kahvatu rohelises, tumedad juuksed lõdvalt kuklale kinnitatud, käsivarred paljad, pea pika kaela otsas püsti nagu lilleõis ja aeglaselt

pilku pöörates otsimas üht kindlat meest, kuid ta ei näinud teda. Matthew ootas altari ees, hirmunud, rõõmus, ja preester kõneles, vahetati tõotusi. *Mu tuvike kaljulõhedes, kuristiku peidupaigas, näita mulle oma nägu, luba ma kuulen su häält, sest su hääl on meeldiv ja su nägu on ilus!* Pärast kiriku ees kruusal valge päevavalgus, kõle tuul, lehestiku vibalikud sõrmed, kõik naersid, surusid kätt, embasid. Pruutpaar ja nende kõige lähedasemad seisid foto tegemiseks puu alla, nihkusid ligemale ja kaugemale, mõmisesid üksteisele naerulsui. Alles siis nägi Eileen teda, Simonit, kirikuuksel seismas ja teda silmitsemas. Nad vaatasid teineteist pika viivu liikumata, kõnelemata, ja selle pilgu pinnasesse oli maetud palju aastaid. Simonile meenus, kuidas Eileen, Lydonite uus beebi, sündis ja kuidas tal esimest korda lubati teda näha, punane kortsus nägu oli pigem nagu mõnel vanal kui uuel olendil, beebi Eileen, ja Simoni vanemad rääkisid, et pärast seda palus ta alati õde, mitte lihtsalt suvalist õde-venda, vaid õde nagu Lolal. Ka Eileenile meenus Simon, suurem poiss, kes käis teises koolis, elav, intelligentne, veidrate krambihoogudega, mille all ta kannatas, kaastunde objekt täiskasvanute silmis, mis tegi Simoni kuidagi peletislikuks, ehkki ta oli ilus laps. Eileeni ema rääkis ikka, kui kenade kommetega Simon on, väike härrasmees. Ja Eileen oli see teismeline tüdruk, kes Simonile meenus, kõhn ja tedretähniline, kes seisis köögikapi ääres, jalad teineteise ümber krussis, viisteist, kulm alati kortsus. Kes ei rääkinud üldse mitte või siis rääkis äkki ja liiga palju, vihahood, sõprade puudumine. Ja need siirad pilgud, millega Eileen teda vaatas, näost roosa ja peaaegu tige. Ka Simon oli Eileeni jaoks see – see poiss, kahekümneaastane noormees, kes aitas suvel talutöödes; ta oli Simonit näinud tallekest võrreldamatu hellusega pudelist toitmas; Eileen võis Simonilt saadud pilgu pärast nädal otsa piinelda, tal jäi hing kinni, kui ta tuppa astus ja Simoni eest leidis. Päev, mil nad sõitsid kolmekesi metsa ja jätsid oma jalgrattad üheskoos lagendikule. Sürri moega tumedad pilved eredast päikesepaistest valgustatud puulatvade taga. Kuidas Lola rääkis pika

väljamõeldistega loo sealsamas metsas tapetud naisest, kuidas Simon pomises selliseid asju nagu: Hm, ma nüüd ei tea, ja Appike, see on veidi võigas või mis? Eileen oli süvenenud kivikese põtkimisse enda ees teerajal ja tõstis aeg-ajalt pilgu Simoni poole, et poisi nägu uurida. Sai nii mitu korda nuga, et pea oleks äärepealt otsast tulnud, ütles Lola. Jessas, ütles Simon, ma pigem ei mõtleks sellele. Lola hakkas naerma ja ütles, et Simon on hiireke. No selles suhtes olen veits jah, ütles Simon. Siis hakkas vihma sadama ja Lola harutas oma jaki piha ümbert lahti. Sa oled nagu Eileen, ütles ta. Simon vaatas Eileeni poole ja ütles: Ma tahaksin rohkem tema moodi olla. Lola ütles, et Eileen on alles titt. Eileen ütles kiire, ülesköetud, veidralt valju häälega: Kujuta ette, et keegi oleks seda sulle öelnud, kui sa minuvanune olid. Lola vaatas kaastundlikult tema poole. Aga mis seal salata, vastas ta, sinu vanuses olin ma palju küpsem. Simon ütles, et tema arvates on Eileen väga küps. Lola kortsutas kulmu ja ütles: Ära ole pervo. Siis olid Simoni kõrvad juba punased ja hääl kõlas teistmoodi. Ma mõtlen intellektuaalses plaanis, ütles ta. Muud ta ei öelnud ja Lola ka mitte, kuid mõlemad olid mornid. Lola tõmbas kapuutsi vihma kaitseks pähe ja sammus ees. Ta marssis kiirete pikkade sammudega teeraja käänaku taha ja kadus silmist. Eileen vaatas rada, mida oli katnud kuiv mullakiht ja mis hakkas nüüd muutuma, väikesed ojakesed voolasid kivide vahel. Vihm läks tugevamaks, joonistas teksade esiosale tumedatest täppidest mustri, tegi Eileeni juuksed märjaks. Kui nad järgmise käänaku juurde jõudsid, polnud Lolat ikka veel näha. Ta võis olla veel kaugemal eespool, aga võis ka olla läinud mõnda teist teed mööda. Tead sa, kus me oleme? küsis Eileen. Simon naeratas ja ütles, et vist jah. Me ei eksi ära, ütles ta, ära muretse. Aga uppuda võime me küll. Eileen tõmbas varrukaga üle otsaesise. Loodetavasti ei tule mõni ega pussita meid kolmkümmend kaheksa korda, märkis ta. Simon naeris. Ohvrid paistavad neis lugudes alati üksipäini olevat, ütles ta. Nii et ma arvan, et meiega ei juhtu midagi. Eileen ütles, et nii võib tõesti olla, kui just Simon ise mõrtsukas pole. Poiss hakkas jälle

naerma. Ei-ei, ütles ta. Minuga oled sa väljaspool ohtu. Eileen vaatas talle vilksamisi ujedalt otsa. Mul ongi selline tunne, ütles ta. Simon vaatas tema poole ja ütles: Mh? Eileen raputas pead, tõmbas jälle varrukaga üle näo, neelatas. Ma tunnen end väljaspool ohtu, ütles ta, kui ma koos sinuga olen. Simon oli paar sekundit vait. Seejärel ütles ta: Tore. Mul on hea meel seda kuulda. Eileen silmitses teda. Siis peatus tüdruk ette hoiatamata ja jäi puu alla seisma. Tema nägu ja juuksed olid väga märjad. Kui Simon märkas, et Eileeni enam tema kõrval pole, keeras ta ringi. Halloo, ütles ta. Mis sa teed? Eileen puuris teda pilguga. Saad sa korraks siia tulla? Simon astus paar sammu tema poole. Eileen ütles väga vaikselt, aga veidi ärritatult: Ei, ma mõtlen siia. Kus ma seisan. Simon seisatas. Aga miks? küsis ta. Vastamise asemel jätkas Eileen Simoni vaatamist kuidagi anuva, ahastuses ilmega. Simon tuli tema poole ja ta pani sõrmed poisi käsivarrele ja võttis sellest kinni. Simoni särgi kangas oli niiske. Ta tõmbas poissi veidi lähemale, nii et nende kehad puutusid peaaegu kokku, ja Eileeni huuled olid märjad, vihm voolas mööda tema põski ja nina alla. Simon ei tõmbunud temast eemale, õigupoolest seisis poiss väga lähedal ja tema suu oli peaaegu Eileeni kõrva vastas. Tüdruk ei öelnud midagi ja tema hingetõmbed olid kiired ja kõrged. Simon ütles tasa: Eileen, ma tean. Ma mõistan. Aga niimoodi ei saa, eks? Eileen värises ja tema huuled olid kahvatud. Palun vabandust, ütles ta. Simon ei tõmbunud eemale, ta seisis ja lubas tüdrukul oma käsivarrest kinni hoida. Millegi pärast pole vaja vabandust paluda, ütles ta. Sa pole midagi valesti teinud. Ma mõistan, eks? Millegi pärast pole vaja vabandust paluda. Mis sa arvad, kas me võiksime nüüd edasi minna? Nad läksid edasi, Eileen vahtis oma jalgu. Väravatagusel lagendikul ootas oma ratast püsti hoides Lola. Neid nähes äsas ta kannatamatult ühele pedaalile ja pani selle keerlema. Kuhu te jäite? hüüdis ta, kui nad lähenesid. Sa ise jooksid ees minema, ütles Eileen. Simon tõi murult Eileeni ratta ja ulatas selle talle ning alles seejärel tõstis oma ratta üles. Ei jooksnud ma midagi, ütles Lola. Veider pilk näol, sirutas ta

käe ja sasis Eileeni märgi juukseid. Sa näed välja nagu uppunud rott, ütles ta. Lähme. Simon lasi neil üheskoos edasi minna. Vaikselt, pilk oma ratta kodaratel, palvetas ta: Kallis Jumal, tee nii, et tema elu oleks õnnelik. Ma teen mida tahes, mida tahes, palun, palun. Kui Eileen oli kakskümmend üks, sõitis ta Simonile külla Pariisi, kus Simon suve veetis, elades vanas mehaanilise liftiga kortermajas. Siis olid nad sõbrad, kirjutasid teineteisele lustakaid postkaarte, mille esiküljel olid kuulsad aktimaalid. Kui nad kahekesi mööda Champs-Èlyséed jalutasid, pöörasid naised päid, et Simonit vaadata, sest ta oli nii pikk ja ilus, nii rangelt lihtne, aga ta ei vaadanud kunagi vastu. Tol õhtul, mil Eileen Simoni korterisse saabus, rääkis ta Simonile loo sellest, kuidas ta oli vaid mõni nädal varem süütuse kaotanud, ja tema nägu oli rääkimise ajal nõnda tuline, et valus kohe, ja lugu oli nii kohutavalt paha ja piinlik, aga mingil perverssel kombel meeldis talle seda Simonile rääkida, talle meeldis see naljakas häirimatu toon, mille Simon temaga kõneldes kasutusele võttis. Simon ajas teda koguni naerma. Nad lebasid lähetikku, õlad puutusid peaaegu kokku. See oli esimene kord. Olla tema käte vahel ja tunda teda enda sees liikumas, seda meest, kes hoidis end kõigist lahus, tunda teda alla andmas, Eileenist trööst leidmas, see oli Eileeni jaoks kogu seksuaalsuse idee, see oli endiselt ületamatuks jäänud. Ja Simoni jaoks, kes Eileeni sel moel võttis, kui ta oli nii süütu ja pabinas, üleni värisev, pealtnäha niivõrd ebateadlik sellest, mida ta andis – Simon tundis end peaaegu süüdi. Aga Eileeniga ei saanud mitte miski, mida nad koos ka ei teinud, kuidagi ebaõige olla, sest Eileenis polnud midagi kurja, ja Simon oli valmis Eileeni õnnelikuks tegemise nimel oma elust loobuma. Oma elust, mis see ka polnud. Ja pärastised aastad koos Nataliega Pariisis, tema noorus, mis nüüd oli läbi ja mida ei saanud enam eales tagasi. Sinuga elada on sama mis elu koos depressiooniga, ütles Natalie talle. Ta tahtis, ta üritas Natalied õnnelikuks teha, aga ei suutnud. Pärastpoole üksipäini nõudepesu õhtusöögi järel, üksainus taldrik ja kahvel nõrutusrestil. Ja enam mitte isegi noor, seda

mitte. Eileenil olid need aastad samuti kuidagimoodi möödunud, laudpõrandal istudes ja kokkupandavat mööblit lahti pakkides, nägeledes, plasttopsidest sooja valget veini juues. Vaadates pealt, kuidas kõik sõbrad minema kolivad, edasi liiguvad, New Yorki, Pariisi, sellal kui tema jäi maha, töötas ühes ja samas väikeses kontoris, tülitses ühe ja sama mehega ikka jälle ja jälle nendesamade nelja asja pärast. Suutmata enam meenutada, millist elu ta oli endale ette kujutanud. Kas oli kunagi mingi selline ajajärk, mil see oli talle, Eileenile, midagi tähendanud – elus olla, elada? Aga millal? Ühel mullusel nädalavahetusel olid nad mõlemad kodus ja Simon laenas oma vanemate autot, et Eileen Galwaysse sõidutada. Eileenil oli seljas punane tviidjakk, mille revääril oli pross, tema tumedad, pehmed juuksed rippusid vabalt õlgade ümber, käed lebasid süles, valged kui tuvid. Nad rääkisid oma peredest, Eileeni emast. Eileen elas tollal veel oma poiss-sõbraga. Õhtusel tagasisõidul, poolkuu lopergune ja kuldne nagu üles tõstetud madal šampanjapokaal, olid Eileeni ülemised pluusinööbid lahti, ta pani endale käe põue, puudutas rinnaluud, nad rääkisid lastest, Eileen polnud varem lapsi tahtnud, aga viimasel ajal oli tal tekkinud kahtlus, et järsku ikkagi tahab, ja Simonil oli võimatu sellele mitte mõelda, ta tundis sisimas tugevat vaikset tuiget, las ma teen seda sulle, tahtis ta öelda, mul on raha, ma hoolitsen kõige eest. Jeesus Kristus. Aga sina, küsis Eileen, kas sa tahad lapsi? Väga, ütles Simon. Jah. Tuhm mürts, kui Eileen enda järel autoukse sulges. Simon mõtles sellele öösel uuesti, kujutledes, et Eileen laseks tal seda teha, et ta tahaks, et Simon seda teeks, ja pärastpoole tühi tunne ja enesepõlgus. Ta nägi Eileeni paar nädalat hiljem O'Connell Streetil, oli august, naine kõndis koos sõbraga, keda Simon ei tundnud, päris teisel pool teed suunaga jõe poole, ja tal oli seljas valge kleit, päev oli palav. Kui nõtke ta rahvamassis näis, Simoni pilk järgnes talle, Eileeni pikale kaunile kaelale, päikese paistel küütlevatele õlgadele. Nagu vaataks oma elu kaugenemas. Ühel jõuluaegsel õhtul Dublinis nägi Eileen Simonit bussiaknast, mees läks üle tänava, ilmselt teel töölt koju, seljas pikk

talvemantel, ise tänavalaternate all pikk ja kuldjuukseline, jumal, kui hirmus aeg see oli, Alice oli haiglas ja Aidan ütles, et peab elu üle järele mõtlema, ja seal, teisel pool bussiakent, läks Simon üle tänava. Teda juba ainuüksi vaadata oli nii rahulik, tema elegantset nägusat kuju, mis läbi sügavsinise vedela detsembrikuise pimeduse edasi rühkis, tema vaikset üksildust, eneseküllasust, ja Eileen oli nii õnnelik, nii tänulik, et nad elavad ühes ja samas linnas, kus ta võib Simonit täiesti ette kavatsemata näha, kus Simon võib niimoodi tema ette ilmuda just siis, kui tal on teda kõige rohkem näha vaja, inimest, kes oli Eileeni kogu elu armastanud. Kõik see. Ja nende telefonikõned, teineteisele kirjutatud sõnumid, armukadetsemised, aastatepikkused pilgud, mahasurutud naeratused, terve sõnastiku jagu pisikesi puudutusi. Kõik need lood, mis nad olid teineteisele endast rääkinud. See kõik oli nende silmis ja kulges ühelt teisele. Näoga siiapoole palun, ütles fotograaf. Simon kallutas pead ja lasi Eileenil näo kõrvale keerata. Kui pildid olid valmis, pudenes seltskond kõneldes, viibates üle kruusa laiali ning Eileen läks trepiastmel seisva Simoni juurde. Sa näed väga ilus välja, ütles Simon. Eileeni nägu õhetas, tal oli süles lillebukett. Juba hõikas keegi teda, tahtis midagi. Simon, ütles ta. Õrnalt, tundus, et peaaegu valuliselt naeratasid nad sõnagi lausumata teineteisele, ja neil olid samad küsimused – olen ma see, kellest sa mõtled, olid sa õnnelik, kui me armatsesime, tegin ma sulle haiget, armastad sa mind, kas alati. Nüüd hüüdis ema kirikuväravalt Eileeni nime. Küünitades Simoni kätt puudutama, ütles Eileen: Ma tulen tagasi. Mees noogutas, naeratas talle. Ära muretse, ütles Simon. Ma olen siin.

24

Kullakallis Alice – lihtsalt väike sõnumike, ütlemaks, et pulmad olid väga ilusad ja me oleme praegu rongiga teel Ballinasse. Ma unustan alati ära, et Simon on põhimõtteliselt (ehkki ta seda eitab) poliitik ja tunneb seetõttu sõna otseses mõttes igaüht siin riigis. Praegu, kus ma siin istun ja kirjutan, on tal käsil pikk jutuajamine mingi suvalise mehega, keda ma elu sees näinud pole. See paneb mind mõtlema sellele, mida sa oma meilis ilu kohta kirjutasid ja et kui raske on uskuda, et ilu võib olla tähtis või tähendusrikas, kui see on lihtsalt suvaline. Aga ellu toob ta ju teatavat rõõmu, kas pole? Usun, et selle eest tänulik olemiseks ei pea usklik olema. Naljakas, et mul on siin maailmas ainult kaks parimat sõpra ja kumbki neist ei meenuta mulle üldse mind ennast. Tegelikult meenutab mulle kõige rohkem mind ennast mu õde – sest ta on täiesti napakas, nagu ka mina, ja ta ajab mind hirmsasti vihale, ja ma ise ajan ennast ka. Ta oli eile muuseas väga ilus, kuigi kleit oli ilma õlapaelteta ja ma tean, kuidas sa selliseid kleite heaks ei kiida. See suvaline mees, kes Simoniga räägib, istub nüüd meie lauas ja näitab talle midagi telefonist. Võib see olla linnupilt? Võib-olla on see mees mingi kirglik linnusõber? Ei tea, ma ei kuulanud. Aga jah, ma tahan sind kangesti näha. Mul oli vist mingi mõte ilu või nende pulmade või sinu ja Simoni kohta ja selle kohta, et te mind ei meenuta, aga ma ei mäleta, mis mõte see oli. Tead sa ikka või, et ma läksin Simoniga esimest korda voodisse juba ligi kümme aastat tagasi? Mõnikord mõtlen, et mul oleks kena elu olnud, kui ta oleks tookord kristlikult käitunud ja mind naiseks

palunud. Meil oleks nüüdseks juba mitu last ja nad istuksid ilmselt praegu koos meiega siin rongis ja kuulaksid oma isa ja kirgliku linnusõbra vestlust pealt. Mul on lihtsalt tunne, et kui Simon oleks mind juba varem oma tiiva alla võtnud, oleks minust ehk parem inimene kujunenud. Ja ehk temastki, kui tal oleks kogu selle aja jooksul olnud keegi, kelle eest hoolitseda ja kellele südant puistata. Aga pean kahjutundega ütlema, et ega meid vist enam muuta ei anna. See väljakujunemise protsess on lõpule jõudnud ja me oleme väga suurel määral need, kes me oleme. Meie emad-isad hakkavad vanemaks jääma ja Lola on abielus ja küllap ma teen edaspidigi valesid otsuseid ja kannatan korduvate depressiooniepisoodide all, ja Simon jääb ilmselt edaspidigi äärmiselt pädevaks ja heasüdamlikuks, kuid emotsionaalselt ligipääsmatuks inimeseks. Aga ehk oleks see nagunii nõnda olnud ja me poleks midagi muuta saanud. Mulle tuleb selle peale meelde esimene päev, mil ma sind nägin, ja mulle meenub roheline kootud kampsun, mis mul seljas oli, ja juuksevõru, mis sul peas oli. Ma pean silmas, et kas see elu, mis meil sestsaadik olnud on, koos ja eraldi – oli see juba tol päeval meiega? Tegelikult armastan ma Lolat väga ja oma ema ka, ja küllap nad armastavad mindki, kuigi me ei tundu omavahel läbi saavat ja võib-olla ei hakkagi saama. Naljakas, võib-olla polegi tähtis läbi saada ja tähtsam on üksteist ikkagi armastada. Ma tean, ma tean – käib paar korda missal ja tahab äkki kõiki armastada. Aga jah, me oleme juba Athlone'is, nii et ma arvatavasti peaksin selle meili pooleli jätma. Tuleta mulle palun meelde, et mul on „Kuldse karika" esseeks idee, mida ma tahan sinu peal katsetada. Oled sa eales nii mahlakat romaani lugenud?? Viskasin selle toa teise otsa, kui läbi sain. Ma ei jõua meie kohtumist ära oodata. Kalli-kalli-kalli. Eileen.

25

Raudteejaama platvormil, hiline hommikupoolik, juuni algus: kaks naist embavad teineteist kuudepikkuse lahusoleku järel. Nende taga tuleb rongilt maha pikk heledapäine mees, kummaski käes kohver. Naised ei kõnele, silmad on kõvasti kinni, käsivarred teineteise ümber, sekundi, kaks sekundit, kolm. Olid nad oma embuse tulisuses teadlikud, et selles stseenis on midagi naeruväärset, midagi peaaegu koomilist, kui keegi nende naabruses ägedalt käkras pabertaskurätikusse aevastab; kui räpane äravisatud plastpudel tuulehinguse käes mööda platvormi sibab; kui mehaaniline tabloo jaamaseinal juuksehooldusvahendite reklaami asemel autokindlustuse reklaami ette keerab; kui elu oma tavalisuses ja isegi inetus vulgaarsuses kõigele ümberkaudsele oma märgi vajutab? Või olid nad sel hetkel teadmatuses või enamgi kui teadmatuses – olid nad kuidagi haavamatud, puutumata vulgaarsusest ja inetusest, kiikasid hetkeks millessegi sügavamasse, millessegi elu pealispinna all peidus olevasse, mitte ebareaalsusesse, vaid varjatud reaalsusesse: mingisuguse kauni maailma olemasolusse kõigil aegadel, kõigis paigus?

/

Kui Felix tol õhtul pärast tööd autoga Alice'i maja ette sõitis, olid aknad tuledesäras. Kell oli seitse läbi, õues oli veel valge, kuid juba külmem, ja puude tagant välgutas meri rohelist ja hõbedast. Seljakott õlal, läks Felix sörksammuga välisukseni,

lõi koputiga kaks korda kiiresti vastu messingplaati. Temast voogas üle kõle soolane õhk ja käed olid tal külmad. Kui uks lahti läks, ei seisnud esikus mitte Alice, vaid keegi teine naine, sama vana, pikem, tumedate juustega, tumedate silmadega. Tere, ütles naine. Sa oled kindlasti Felix, mina olen Eileen. Tule sisse. Felix sisenes ja võimaldas naisel tema järel ukse sulgeda. Ta naeratas hajameelselt. Jajah, ütles ta. Eileen, ma olen sinust kuulnud. Naine ütles tema poole pilku heites: Loodetavasti midagi head. Eileen ütles Felixile, et Alice teeb süüa, ja mees järgnes talle koridori, vaadates, kuidas naise kukal ja selge joonega kitsad õlad tema ees köögiukse poole suunduvad. Köögis istus laua ääres keegi mees ja Alice oli pliidi ees, määrdunud valge põll vöö ümber seotud. Tere, ütles Alice. Ma just kurnasin pastat. Eileeniga sa juba tutvusid, see on Simon. Felix noogutas ja näperdas seljakoti rihma, kui Simon teda tervitas. Köök oli natuke hämar, põlesid vaid tööpinna tuled ja küünlad laual. Tagaaken oli aurust udune, klaas sametine ja sinine. Saan ma sind kuidagi aidata? küsis Felix. Alice patsutas randmeseljaga laupa, nagu tahaks end jahutada. Kõik on vist kontrolli all, ütles ta. Aga aitäh. Eileen just rääkis oma õe pulmadest. Felix oli hetkeks kahevahel ja istus siis laua äärde. Nädalavahetusel, jah? küsis ta. Eileen hakkas rõõmsalt Felixi poole pöördudes pulmadest jutustama. Ta oli vaimukas ja vehkis ohtralt kätega. Aeg-ajalt kutsus ta Simonit omalt poolt midagi lisama, too rääkis rahuliku häälega ja talle paistis kõik nalja tegevat. Ka Simon osutas Felixile palju tähelepanu, püüdis vahetevahel tema pilku ja naeratas ebamäärase vandeseltslaslikkusega, nagu oleks tal teise mehe kohalolu üle hea meel või nagu oleks tal hea meel naiste kohalolu üle, kuid ta tahab seda heameelt Felixiga jagada või sellest märku anda. Ta oli nägus, tal oli seljas linane särk, ta tänas Alice'it vaikselt ja asjalikult, kui too tema veiniklaasi uuesti täis valas. Lauale olid pandud väikesed mustrilised leivataldrikud, hõbedased noad-kahvlid, valged kangast servjetid. Suur kollane salatikauss, lehed selle sees õlised ja läikivad. Alice tõi lauale pastataldriku ja pani Eileeni ette. Felix, sulle serveerin

ma viimasena, ütles ta, sest need teised kaks on mu aukülalised. Nende pilgud kohtusid. Felix naeratas talle veidi närviliselt ja ütles valjult: Pole viga, ma tean oma kohta. Alice krimpsutas sarkastiliselt nägu ja läks tagasi pliidi juurde. Felix vaatas pealt.

/

Kui nad olid söömise lõpetanud, tõusis Alice, et taldrikud laualt kokku korjata. Nugade-kahvlite kõlin ja kriipimine, vee pahin kraanist. Simon küsis Felixilt töö kohta. Eileen, kes oli nüüd väsinud ja rahul, istus vaikselt, silmad poolkinni. Ahjus soojenes puuviljakrõbedik. Söömaaja jäänused laual, määrdunud salvrätik, läbivettinud lehed salatikausis, pehmed sinakasvalge küünlavaha tilgad laualinal. Alice küsis, kas keegi tahab kohvi. Mulle palun, ütles Simon. Jäätisetops aeglaselt kapipealsel sulamas, märjad nired mööda külge alla voolamas. Alice kruvis hõbedase kohvikannu alumise osa lahti. Ja mis tööd sina teed? küsis Felix parajasti. Alice ütles, et sa töötad poliitikas või kusagil. Kraanikausis määrdunud kopsik, puust lõikelaud. Siis gaasipliidi sisin ja leek, ja Alice'i sõnad: Jood sa ikka veel mustalt? Eileen avas silmad vaid selleks, et näha Simonit end kergelt pliidi ääres seisva Alice'i poole keeramas ja üle õla ütlemas: Jah, aitäh. Suhkrut pole vaja, tänan. Seejärel pöördus Simoni tähelepanu taas Felixile ja keskendus talle ning Eileeni silmad võbelesid uuesti peaaegu kinni. Mehe valge kurgualune. Kui ta Eileeni kohal värises, õhetades, pomisedes, on nii okei, vabandust. Ahjuukse kolksatus, või ja õunte aroom. Alice'i valge põll üle seljatoe visatud, paelad ripnemas. Jajah, me töötasime temaga eelmisel aastal ühe asja kallal, ütles Simon parajasti. Ma ei tunne teda eriti hästi, aga alluvad räägivad temast ainult head. Ja maja nende ümber vaikne ja massiivne oma kinninaelutatud põrandalaudadega, küünlavalgel eredalt klantsivate keraamiliste plaatidega. Ning hämar ja vaikne aed. Õues hingab rahulikult meri, hingab akendest oma soolast õhku sisse. Mõelda, et Alice elab siin. Üksi, või mitte üksi. Siis seisis ta juba köögikapi ääres

ja kühveldas krõbedikku kaussidesse. Kõik ühes paigas. Kogu elu tänaseks õhtuks sellesse majja kokku põimitud nagu kokku põimitud kaelakee sahtlipõhjas.

/

Felix läks pärast õhtusööki õue suitsu tegema ja Eileen läks üles helistama. Köögis pesid Simon ja Alice üheskoos nõusid. Aknast kraanikausi kohal paistis aeg-ajalt pimenevas aias ringi uitava Felixi õbluke väike kuju. Tema sigareti süüdatud ots. Alice otsis teda pilguga, kuivatades ruudulise köögirätikuga nõusid ja ladudes neid kappidesse virna. Kui Simon küsis, kuidas töö edeneb, raputas Alice pead. Oi, sellest ma ei saa rääkida, ütles ta. See on saladus. Ei, ma panin ameti maha. Ma ei kirjuta enam raamatuid. Simon ulatas talle niiske tilkuva salatikausi ja Alice topsutas seda köögirätikuga. Seda on raske uskuda, ütles Simon. Siis polnud Felixit enam aknast näha, ta oli läinud ümber nurga teisele poole või kaugemale puude vahele. Sa pead seda uskuma, ütles Alice. Ma olen läbi põlenud. Mul oli ainult kaks head mõtet. Ei, ja liiga valus oli kah. Ja ma olen nüüd muuseas rikas. Ma vist olen rikkam kui sina. Simon ütles salatitange kraanikausi kõrvale traatrestile asetades: Kindel see. Alice pani kausi ära ja sulges jälle kapiukse. Ma maksin eelmisel aastal oma ema kodulaenu tagasi, ütles ta. Kas ma rääkisin sulle? Mul on nii palju raha, et ma tegutsen kuidagi huupi. Ma teen teisi asju ka, mul on plaane, aga ma olen väga saamatu. Simon vaatas tema poole, aga Alice vaatas kõrvale, võttis restilt salatitangid, mähkis need kuivatamiseks köögirätikusse. See oli sinust helde, ütles Simon. Alice'il hakkas piinlik. Ah, ma räägin seda ainult selleks, et sa mind heaks inimeseks peaksid, ütles ta. Sa ju tead, et ma janunen sinu heakskiitu. Ta poetas tangid söögiriistasahtlisse. Ma kiidan su täielikult heaks, ütles Simon. Alice'i õlad hüppasid üles ja ta vastas poolnaljatamisi: Ei-ei, mind ei tohi täielikult heaks kiita. Aga sa võid mind natuke heaks kiita. Simon oli hetkeks vait ja tõmbas svammiga üle

ahjuplaadi. Rahutuks muutunud Alice heitis uuesti vilksti pilgu aknast välja, kuid ei näinud midagi. Valguse kuhtumine. Puude siluetid. Aga jah, ta ei räägi enam minuga, ütles Alice. Kumbki ei räägi. Simon katkestas nühkimise ja pani siis plaadi restile. Su ema ja vend, ütles ta. Alice võttis plaadi ja hakkas seda käterätikuga tupsutama, kiired tugevad väikesed tupsutused, öeldes: Või ei räägi mina nendega, ma ei mäleta, mispidi. Me läksime raksu, kui ma haiglas olin. Nad muuseas elavad jälle koos. Simon oli lasknud svammil läbi nõudepesuvee kraanikausi põhja vajuda. Kurb kuulda, ütles ta. See kõlab haledalt. Alice tõi kuuldavale naerukraaksatuse, mis kõrvetas ta kõri, ja jätkas ahjuplaadi tupsutamist. Kurb on see, et mu enesetunne on parem, kui ma neid nägema ei pea, ütles ta. See pole väga kristlik, ma tean. Ma loodan, et nad on õnnelikud. Aga ma eelistan selliste inimeste seltsi, kellele ma meeldin. Ta tundis endal Simoni pilku, kui ta kummardus ja ahjuplaadi kolinal kapi tagaossa lükkas. Ma ei pea seda ebakristlikuks, ütles Simon. Alice tõi kuuldavale järjekordse väriseva naerupahvaku. Oi, kui kena, et sa nii arvad, ütles Alice. Tänan. See tõstab mu tuju. Simon õngitses kraanikausi põhjast svammi. Ja kuidas sul endal läheb? küsis Alice. Simon naeratas nõudepesuvee poole resigneerunud naeratust. Kõik on kenasti, ütles ta. Alice silmitses teda edasi. Simon küsis tema poole kiigates humoorikalt: Mis on? Alice kergitas süütul ilmel kulme. Ma hästi ei saa aru, mis värk on, ütles ta. Ma mõtlen sinu ja Eileeniga. Selle peale pööras Simon tähelepanu uuesti kraanikausile. Sa pole ainus, vastas ta. Alice väänutas köögirätikut mõtlikult käte vahel. Aga praegu te olete lihtsalt sõbrad, ütles ta. Simon noogutas pannilabidat nõrutusrestile visates jaatavalt. Ja sa oled sellega rahul, jätkas Alice. Viimaks tõi Simon kuuldavale turtsatuse. Seda ma nüüd ei ütleks, lausus ta. Ei, kõik on paraku jälle vanamoodi, elu täis vaikset meeleheidet. Tagauks avanes ja Felix tuli sisse, trampis matil kingad puhtaks, sulges ukse enda järel. Ilus õhtu seal, ütles ta. Ja pea kohal sammude kääksumine, Eileeni vaiksed jalaasted trepist alla. Alice voltis niiske närtsus köögirätiku

kokku. Nad kõik olid tulnud talle külla. Just sel põhjusel olid nad kõik tema majas, mitte ühelgi teisel põhjusel, ja nüüd, kus nad siin olid, polnudki eriti tähtis, mida nad teevad või ütlevad. Felix küsis Simonilt, on ta kunagi suitsumees olnud. Ei, ega ma ei arvanudki. Sa paistad liiga terve. Ja sa kindlasti jood veel palju vett ka, jah? Vestlus ja naer, need olid lihtsalt meeldivad helide seaded õhus. Eileen uksel ja Alice tõusmas, et talle veel ühe klaasitäit veini valada, tema töö kohta küsida. Eileen oli tulnud talle külla, nad olid jälle koos, nüüd polnudki eriti tähtis, mida nad ütlevad või teevad.

/

Veidi pärast kella üht öösel läksid nad üles voodisse. Lampe lülitati sisse ja siis jälle välja, voolava kraanivee, veepaakide täitumise, uste avamise ja sulgemise hääled. Alice lasi oma toa ruloo alla, Felix istus samal ajal voodiservale. Alice tuli mehe juurde ja too hakkas tema kleidinööpe lahti tegema. Palun vabandust, ütles Felix. Alice pani talle käe pea peale ja silus juukseid. Miks sa niimoodi ütled? küsis ta. Sest meil oli tüli? Felix hingas aeglaselt välja ega öelnud hetkeks midagi. Aga see polnud ju tegelikult tüli või mis? ütles ta. Vahet pole. Kui tahad, võid seda tüliks nimetada. Enam seda ei juhtu, mis see ka polnud. Alice vaatas teda veel veidi aega nukralt edasi ja pööras siis ringi ning nööpis kleidi lõpuni lahti. Kas sa annad minu suhtes alla? küsis ta. Felix vaatas, kuidas teine kleidi õlgadelt alla libistas ja pesukorvi viskas. Aa, ei, ütles ta. Ma lihtsalt kavatsen mõnda aega sinu vastu kena olla. Alice tõi rinnahoidja lahti haakides kuuldavale heleda naerulagina. See ei pruugi mulle meeldida, vastas ta. Siis puges Felix endamisi naeratades voodisse. Jah, seda ma arvasingi, ütles ta. Aga alati ei saa, mida tahad. Alice heitis tema kõrvale voodisse. Felix ütles naise rinda silitades: Sul on hea meel, et ta siin on, eks? Su sõbranna. Alice ütles hetke pärast jah. Jah, nii nunnu on vaadata, kui väga te teineteist armastate, ütles Felix. Tüdrukud on juba sellised. Te

peaks saama omaette olla, kui ta siin on, ärge laske kuttidel endale pähe istuda. Alice naeratas. Me oleme liiga kaua lahus olnud, ütles ta. Me ei oska nüüd teineteisega ollagi. Felix heitis selili ja vaatas lakke. See läheb üle, ütles ta. Ja muuseas, ta meeldib mulle. Alice libistas käega aegamisi Felixi õla pealt mööda käsivart alla. Saaksid sa ka homme meie seltsis olla? küsis ta. Selle peale kehitas Felix kergelt õlgu. Jah, miks mitte, ütles ta. Sulgenud silmad, mõtles ta järele ja lisas siis: Oleks tore.

/

Merehingus tõmbas tõusuvee aegamööda kaldast eemale, nii et liiv jäi lamedalt tähtede alla sätendama. Märjad, sassis, putukatest kubisevad vetikad. Kopsakad vaiksed liivaluited, luiterohi jahedast tuulest silutud. Ranna poolt tulev sillutatud jalgtee on valge liivakihi all vaikne, matkaautode kumerad katused tuhmilt kumamas, pargitud autod murul tumedas kobaras. Siis karussellid, ettetõmmatud luugiga jäätisekiosk, ja mööda tänavat linna poole edasi postkontor, hotell, restoran. Sailor's Friendil uksed suletud, kleebised akendel loetamatud. Üksiku mööduva auto esilaternate kiirtevihk. Tagatuled punased kui söed. Tänaval kaugemal rida maju, aknad tuimalt tänavalaternaid peegeldamas, maja ees ridamisi prügikonteinereid, ja siis linnast välja viiv rannamaantee, tühi, puud pimedusest välja kerkimas. Lääne pool meri, tume kangariba. Ja idas värava taga kõrgumas vana kirikla, sinine kui piim. Sees neli keha, mis magavad, ärkavad, magavad taas. Külili või siis selili, lapitekid läbi une, millest nad vaikides läbi kulgesid, pealt põtkitud. Ja juba hakkas maja tagant päike tõusma. Maja tagaseinal ja läbi puuokste, läbi värviliste puulehtede ja läbi niiske rohelise rohu sõelus koiduvalgust. Suvehommik. Külm klaar vesi peopesas kui kausis.

26

Kell üheksa sõid nad üheskoos köögis hommikust, taustaks keedukannust kerkivad aurupilved, taldrikute-tasside klirin, tagaaknast sisse tulvav päikesepaiste. Seejärel sammumüdin trepist üles ja alla ning hõikuvad hääled. Alice viskas auto pagasiruumi punutud korvi rannalinadega, Felix seisis samal ajal vastu kapotti toetudes. Alice'il päikeseprillid niiskeid juukseid näost eemal hoidmas. Felix tuli ja pani talle selja tagant käed ümber, suudles tema kukalt ja ütles talle midagi kõrva sisse, ja Alice hakkas naerma. Seejärel neljakesi autos, aknad alla keeratud, tulise plasti ja liisunud sigaretisuitsu lõhn, raadios Thin Lizzy, kohati ragin. Simon tagaistmel ütlemas Alice'ile: Issand, ei, ma pole temast ammuilma midagi kuulnud. Eileeni nägu avatud aknas, tuul tugevalt juukseid piitsutamas. Kui nad autot parkisid, oli rand nende ees valge ja kilgendav, seda kirjasid suplejad, kummiülikondades inimesed, päikesevarjude ja värviliste plastämbritega pered. Kell üksteist teisipäeva hommikul. Luidete juures laotasid Alice ja Eileen oma rannalinad liivale, üks oranži, teine roosa- ja kollasekirju merekarbimustriga. Simon ütles kingi jalast võttes, et läheb ja katsub, kuidas vesi on. Ujumispükste paela näperdav Felix naeratas endamisi. Ma teadsin, et sa niimoodi ütled. Mine-mine, ma tulen kaasa, miks mitte. Tõusuvesi oli taandunud, ja kui nad kõndisid, oli liiv nende jalgade all tumedam, toekam, värvilistest kividest ja merekarbitükkidest, kuivanud vetikatest, valgeks tõmbunud krabijäänustest korpas. Nende ees meri. Päike rooskas kuumalt nende kaela ja õlgu. Felix paistis Simoni kõrval väike ja

kompaktne, tumedapäine, vilgas. Simoni vari lameda märja liiva peal pikem. Felix hakkas jälle tema töö kohta küsima, küsis, mida Simon päev läbi õigupoolest teeb. Simon vastas, et käib enamjaolt koosolekutel, mõnikord poliitikutega ning mõnikord aktivistide ja rühmitustega. Soolane vesi nende jalalabadel mahe ja siis pahkluude ümber külm, veelgi külmem ülal põlvede juures. Simon rääkis, et nad on viimaste kuude jooksul teinud palju koostööd ühe põgenike organisatsiooniga. Aitate neid, ütles Felix. Üritame aidata, ütles Simon. Muuseas, kas vesi on siin alati nii külm? Felix naeris, tema hambad plagisesid. Jah, alati on jube, vastas ta. Ma ei tea, miks ma vette tulin, ma tavaliselt ei tule kunagi. Ja sa üürid Dublinis elamist või on sul oma korter? Ta võttis kõneldes kätega enda ümbert kinni ja võdistas õlgu. Mul, jah, on korter, ütles Simon. See tähendab, mul on pangalaen. Felix sumas käega laisalt läbi veepinna ja lõi Simoni suunas üles väikese valge pritsmepihu. Ta ütles pilku tõstmata: Jah, mu ema suri eelmisel aastal ja jättis maja meile. Aga sellel on kah veel kümme aastat laenu. Ta hõõrus märgade sõrmeotstega kukalt. Ega ma ei ela seal, lisas ta. Mu vend müüb seda tegelikult praegu. Simon kuulas sõnagi lausumata, kahlates Felixiga sammu hoidmiseks edasi, vesi juba vööni. Ta ütles vaikselt, et tal on väga kurb kuulda, et Felix oli ema kaotanud. Felix vaatas Simonile otsa, tõmbas ühe silma kissi ja vaatas siis uuesti alla vee poole. Jep, ütles ta. Simon küsis, kuidas ta maja müümisse suhtub, ja Felix tõi kuuldavale veidra kõlatu naeruprahvaka. Naljakas, vastas ta. Ma olen oma vennast viimased poolteist kuud eemale hoidnud, et ma ei peaks seda tema nimele kirjutama. Hullumeelsus, eks? Ma ei saa aru, miks ma seda teen. Ma ju ei taha seal elada. Ja mul on seda raha väga vaja. Aga ma olen juba selline, ei saa asju lihtsamat moodi tehtud. Ta sumas jälle sihitult käega läbi vee. Hea, et sa seda värki teed, millest sa rääkisid, varjupaigaotsijatega, ütles ta. Vaesekesed. Simon paistis hetkeks seda kaaluvat ja ütles siis, et tema töö ajab teda järjest rohkem marru, sest tegelikult ei tee ta muud, kui käib koosolekutel ja kirjutab ettekandeid, mida keegi eales

ei loe. Aga sa vähemalt hoolid, ütles Felix. Paljudel on suva. Simon ütles, et ehkki ta teoreetiliselt muidugi hoolib, ei paista sellest suurt tolku olevat. Ma elan suurema osa ajast oma elu, nagu seda isegi ei toimuks, lisas ta. Selles mõttes, et ma kohtun nende inimestega, kes on läbi elanud asju, mis mulle pähegi ei mahu. Ja kuigi ma olen põhimõtteliselt nende poolt ja käin iga päev tööl ja teen, mida vaja, siis tegelikult mõtlen ma suurema osa ajast … ei teagi millest. Felix viipas kalda poole, Alice'i ja Eileeni pikutavate kogude suunas. Nendesugustest, ütles ta. Nüüd juba naeratav Simon pööras pilgu kõrvale ning ütles, jah, nendesugustest. Felix silmitses teda tähelepanelikult. Sa oled usklik, eks? küsis ta. Simon seisatas hetkeks, enne kui talle uuesti otsa vaatas. Kas Alice rääkis, küsis ta, või sa lihtsalt oletasid? Felix tõi kuuldavale järjekordse lustaka naerupahvaku. Sind reetis katoliiklik süütunne, vastas ta. Aga jah, Alice rääkis. Nad sammusid mõne sekundi vaikides. Simon ütles tasa, et oli kunagi mõelnud preestriks hakkamise peale. Felix jälgis teda leebelt, huvitatult. Ja miks sa ei hakanud, küsis ta, kui sa mu küsimust pahaks ei pane? Simon vaatas alla külma hägusesse vette, mille pinda katkestasid siin-seal vastupeegelduva valguse killud. Siis vastas ta: Ma pidin sulle ütlema, et poliitika tundus mulle praktilisem. Aga tegelikult ei tahtnud ma üksi olla. Felix naeratas endamisi laialt. See ongi su häda, ütles ta, sa tümitad end, et sa rohkem Jeesuse moodi pole. Sa peaks tegema nagu mina, käituma nagu tropp ja elust mõnu tundma. Selle peale vaatas Simon naeratades üles. Sa ei jäta tropi muljet, ütles ta. Aga rõõm kuulda, et sa elust mõnu tunned. Felix kahlas temast natuke ettepoole. Ta lausus ümber keeramata: Ma olen kahtlemata teinud palju selliseid asju, mida ma poleks tohtinud teha. Aga pole ju mõtet selle pärast nutta, mh? Tähendab, võib-olla ma mõnikord nutan selle pärast, aga ma üritan mitte nutta. Simon silmitses teda veel viivu-paar, vesi laksus ümber Felixi väikese valge keha. No eks me kõik ole patused, ütles Simon. Felix pööras siis ringi ja vaatas Simonile otsa. Oo jaa, ütles ta. Ja puhkes jälle naerma. Ma unustasin, et teie bande seda usub,

lisas ta. Täielik friigikari, ära pane pahaks. Kuule, me ei jõua üldse ujuma, kui sa seal passid. Ta astus veel paar sammu edasi ning kallutas siis kogu keha veepinna alla, kadudes täielikult.

Kaldal istus Eileen rätsepaistes ja lehitses jutukogumikku. Alice lebas rannarätikul tema kõrval, päikesevalgus niisketel silmalaugudel läikimas. Tuulehoog takerdus Eileeni raamatulehte ja ta silus seda läbematu käeliigutusega. Alice küsis silmi avamata: Mis seis siis on? Eileen ei vastanud algul ega kergitanud peadki. Siis ütles ta: Sa mõtled Simoniga. Ma ei tea, mis seis on. Tead, me vist oleme väga erinevad inimesed. Alice'i silmad olid nüüd peopesa varjus lahti ja vaatasid üles Eileeni poole. Mis mõttes? küsis ta. Eileen kortsutas tihedas mustas trükikirjas lehekülje poole kulmu ja pani siis raamatu kinni. Tal on keegi teine, ütles ta. Aga ma ei tea, kas see meil nagunii klappinud oleks. Saad aru, me oleme lihtsalt väga erinevad. Alice'i käsi oli endiselt silmade kaitseks üleval. Sa ütlesid seda juba enne, aga mida see tähendab? küsis ta. Seepeale pani Eileen raamatu käest ja võttis oma pudelist lonksu vett. Selle alla neelanud, ütles ta: Sa oled pealetükkiv. Alice langetas käe ja sulges uuesti silmad. Vabandust, ütles ta. Eileen pani pudelile korgi tagasi peale ja ütles: See on tundlik teema. Mingi väike putukas maandus Alice'i rannalinal ja sumistas jälle läbi õhu minema. Arusaadav, ütles Alice. Eileen vaatas silmapiiri poole, kaks kogu vajusid kord veepinna alla, kord ilmusid omavahel kohti vahetades jälle välja. Kui sellest asja ei saaks, oleks see liiga masendav, täheldas ta. Alice ajas end küünarnukkide najale, kaevates pehmesse liiva kaks väikest lohku. Aga kui sellest saaks asja, ütles Alice. See on hasartmängu mentaliteet, vastas Eileen. Alice noogutas pead, pilk mööda tema kõrval istuva sõbra kuju üles-alla liikumas. Ujumistrikoo peenike must õlapael. See on riskikartlikkus, ütles Alice. Eileen pooleldi naeratas. Sel juhul enesesabotaaž, ütles Eileen. Ka Alice naeratas pead ühele küljele kallutades. See on igal juhul kaheldav, ütles ta. Aga ta armastab sind küll. Eileen vaatas selle peale vilksti tema poole, öeldes: Mida, kas ta ütles seda sulle? Alice raputas pead. Ei, ma lihtsalt mõtlen,

et see on ilmselge, vastas ta. Eileen kummardus üle oma ristatud jalgade ja asetas käed karedale roosamustrilisele rätikule enda ees, nii et selgroo väikesed laineharjad läbi ujumistrikoo õhukese sünteetilise kanga paistsid. Nojah, mõnes mõttes ta armastab mind, ütles ta. Sest ma olen väike lollike, kes ei saa ise midagi tehtud, Simonit erutab see. Ta ajas end uuesti sirgu ja hõõrus silmi. Mul hakkasid aasta algul, jaanuaris või veebruaris, hästi koledad peavalud käima, ütles ta. Ja ühel ööl läksin selle lõksu, et hakkasin netist oma sümptomeid otsima, ja ma veendusin, et mul on ajukasvaja. See on muuseas täiesti tobe lugu. Aga jah, ma helistasin mingi kell üks öösel Simonile, et ma kardan, et mul on ajuvähk, ja ta sõitis taksoga minu juurde ja lasi mul mingi tund aega enda najal nutta. Ta ei paistnud isegi pahane, väga tšill oli. Mitte et ma oleks tahtnud, et ta pahandaks. Aga teeksin ma seda eales tema heaks? Kui ta mulle keset ööd helistaks, et tšau, Eileen, kuidas läheb, ma olen endale loogikavastaselt pähe võtnud, et põen haruldast vähivormi, tahad tulla ja lasta mul sinu naljal nutta, kuni mul on toss väljas ja magama jään? Pole mõtet kujutledagi, kuidas ma reageeriksin, sest ta ei teeks sellist asja elu sees. Õigupoolest, kui ta seda teeks, eeldaksin, et tema ajul on tõesti midagi viga. Alice naeris. Sul on oma hüpohondria kohta nii palju lugusid, ütles ta. Aga sa pole mulle kunagi sellist muljet jätnud. Eileen oli kotist päikeseprillid võtnud ja puhastas neid seljast võetud kampsuni nurgaga. Ei, no seda ma mõtlengi, ütles ta. Simon saab mu isikust ainult viimase pära. Ma ei saa aru, miks ma teda kritiseerin, ma peaksin ennast kritiseerima. Milline täiskasvanud naine küll niimoodi käituks? See on kohutav. Alice surus küünarnukid mõtlikult rannalinasse. Hetke pärast lausus ta: Sa tahad öelda, et sa ei meeldi endale, kui sa temaga koos oled. Siis kortsutas Eileen endamisi kulmu ja takseeris päikeseprille valguse käes. Ei, mitte seda, ütles ta. Mul on lihtsalt tunne, et meie suhe on väga ühesuunaline. Et nagu tema klatib mul kogu aeg mingeid asju, aga mina temal mitte kunagi. Tähendab, see on super, et ta nii abivalmis on. Ja mul on seda mõnes mõttes vaja. Aga ta ei

vaja minult midagi vastu. Pausi järel lisas ta: Aga see selleks, see pole tähtis. Tal on see kahekümne kolme aastane tüdruksõber, kes on kõigi sõnul super. Alice heitis uuesti rannalinale selili. Sealt, kus Eileen istus, polnud Simoni ja Felixi kogusid enam näha, oli vaid tohutu valguse ja vee hägu, peenikesed lained niidi kombel katkemas. Nende taga sätendas piki randa, tuletornini välja, valendav küla, ja vasakul olid lagedad liivaluited. Alice toetas käeselja vastu laupa. Mis sa arvad, suudaksid sa siin tõesti elada? küsis Eileen. Alice vaatas vähimagi üllatuseta tema poole. Ma ju elangi siin, ütles ta. Üle Eileeni näo vilksatas kulmukortsutus, kuid see taandus hetkega. Ei, ma tean, ütles ta. Aga ma mõtlen pikemas perspektiivis. Alice vastas leebelt: Ma ei tea. Ma tahaksin küll. Nende taga lähenes karavanipargi poolt väikelastega pere, kõige ees tatsamas kaks toon-toonis tunkedes põngerjat. Miks? küsis Eileen. Alice naeratas. Miks mitte? ütles ta. Siin on ju ilus, eks? Eileen vastas tasa: Muidugi, loomulikult. Seejärel vaatas ta Alice'i uuriva pilgu all rannalina poole ja silus oma pikkade sõrmedega selle volte. Sa võid alati minu juurde elama tulla, vastas Alice. Eileen sulges silmad ja avas need uuesti. Paraku pean ma elatist teenima, ütles ta. Alice lõi hetkeks kõhklema ja vastas siis kergel toonil: Eks me kõik. Siis tulid mehed juba sätendavmärjalt, päikesevalgust peegeldades veest välja ning ajasid omavahel juttu, algul kuuldamatult, enda järele liivale sinisetähnilisi varje heites, ja naised jäid vait ja jälgisid neid.

Kell kaks sõitis Felix tööle ja teised kolm jalutasid küla peal ringi. Oli palav pärastlõuna, mustad tõrvalaigud pehmenesid maanteedel, eksaminandidest õpilased lonkisid, koolivorm seljas, ringi. Eileen ostis kiriku kõrvalt heategevuspoest kuue euro ja viiekümne sendiga rohelise siidpluusi. Felix veeretas samal ajal mööda lao vahekäike kõrget võrkkäru, vajutades keha erilise nõksuga vastu käru mehhanismi, et seda ümber nurga

juhtida, ja asetades vasaku jalalaba kohe tagumiste rataste taha, samal ajal kui käed sangad lahti lasid ja neist siis uuesti kinni haarasid. Ta viis seda tegevust üha uuesti ja uuesti identselt läbi ega paistnud sellele kordagi mõtlevat, ainult siis, kui ta valesti rehkendas ja käru põgusalt tema kontrolli alt välja libises. Alice'i köögis valmistas Simon õhtusööki ja Alice utsitas Eileeni raamatut kirjutama. Eileenil oli miskipärast süles seesama päeval ostetud siidpluus. Aeg-ajalt paitas ta Alice'i jutu ajal hajameelselt pluusi, nagu oleks see mingi loom. Mõnes mõttes paistis ta oma vestlusele Alice'iga väga sügavat ja raugematut tähelepanu osutavat, teisalt näis, et ta peaaegu ei kuulagi. Ta vaatas pealtnäha mõttesse vajunult alla põrandaplaatide poole, huuled aeg-ajalt just nagu sõnu moodustades tummalt liikumas, kuid midagi lausumata.

Pärast õhtusööki jalutasid nad Felixiga dringiks kokku saama. Jahe valgus oli mere kohal kuhtumas, ise sinine ja ebamääraselt kollakas. Felix seisis Sailor's Friendi ees, kui nad kohale jõudsid, ja rääkis telefoniga. Ta viipas neile vaba käega, öeldes telefoni: Vaatame, ma küsin. Kuule, ma lasen su nüüd minema, eks? Siis läksid nad üheskoos sisse. Kas mitte vapper Felix Brady, ütles baarmen. Mu parim klient. Felix ütles teistele: See on tema ettekujutus naljast. Nad istusid neljakesi latrisse tühja tuleaseme lähedal, jõid ja rääkisid eri linnadest, kus nad elanud olid. Felix päris Alice'ilt New Yorgi kohta ja too ütles, et New York oli temas stressi ja segadust tekitanud. Ta ütles, et kõik elavad seal väga veidrates majades, kus on koridorid ja trepid, mis ei vii kuhugi, ja ükski uks ei läinud eales korralikult kinni, isegi mitte tualetiuksed, isegi kallites kohtades. Felix rääkis, et oli pärast kooli lõppu Londonisse kolinud ja seal mõnda aega baarmenina töötanud, kaasa arvatud põgus suts stripiklubis, mis tema sõnul oli olnud tema elu kõige masendavam töö. Felix küsis Simoni poole pöördudes: Oled sa kunagi stripiklubis käinud? Simon ütles viisakalt, et ei. Jubedad kohad, ütles Felix. Kui sul kunagi peaks tekkima tunne, et maailmas laabub kõik kenasti, mine viska sinna pilk peale. Simon ütles,

et pole Londonis elanud, aga on seal ülikooli ajal veidi aega veetnud, ja pärast seda oli ta elanud mitu aastat Pariisis. Felix küsis, kas ta prantsuse keelt räägib, ja Simon ütles jah ja lisas, et tema toonane partner oli Pariisist ja nad rääkisid kodus prantsuse keelt. Te elasite koos? küsis Felix. Simon rüüpas parajasti klaasist. Ta noogutas. Kui kaua? küsis Felix. Vabandust, ma nagu intervjueeriks sind praegu. Lihtsalt huvitab. Simon ütles, et neli-viis aastat. Felix ütles kulme kergitades: Ah soo. Ja nüüd oled sa üksik, jah? Simon muigas selle peale kõveralt ja Felix hakkas naerma. Eileen palmitses neid jälgides hajameelselt juuksekiharat. Jah, ma olen üksik, ütles Simon. Eileen pistis poolikut palmikut lahti lastes vahele: Aga sul on ju keegi. See märkus paistis Felixis huvi äratavat ja ta vaatas vilksti Simoni poole. Ei, hetkel mitte, vastas Simon. Sa mõtled Caroline'i, me ei kohtu temaga enam. Eileen manas esile üllatunud ilme, avas o-kujuliselt suu ja asus seejärel, võimalik, et tõelise üllatuse varjamiseks, jälle juukseid palmitsema. Nii salalik, ütles ta. Sa ei kavatsenudki mulle rääkida? Felixile lisas ta: Ta ei räägi mulle kunagi midagi. Simon istus ja vaatas Eileeni lõbustatult. Ma kavatsesin sulle rääkida küll, ütles ta. Ootasin lihtsalt soodsat hetke. Eileen tõi näost roosaks tõmbudes kuuldavale naeruturtsatuse. Mis mõttes soodsat? küsis ta. Felix pani klaasi lustakalt lauale. Vat nüüd läks lõbusaks, ütles ta.

Kui hinge all oli veel üks drink, veel üks ja siis veel üks, lahkusid nad baarist ja läksid jäätist ostma. Eileen ja Alice naersid, rääkisid kellestki, keda nad polnud ülikoolis sallinud ja kes abiellus hiljuti kellegagi, keda nad samuti ülikoolis sallinud polnud. On nad alati nii õelad olnud? küsis Felix Simonilt. Simon vastas humoorikal toonil, et Eileen oli enne Alice'iga tutvumist tegelikult tore tüdruk, ja Alice hõikas vastu: Ma teadsin, et sa seda ütled. Nurgapealne pood automaatsete liuguste, sumisevate neoonlampide, läikivate põrandaplaatidega. Puu- ja köögiviljakastide kõrvale välja pandud värsked lilled. Kastmegraanulid, küpsetuspaberirullid, identsed taimeõlipudelid. Alice libistas sügavkülmiku ukse lahti ja igaüks valis ühe jäätise. Siis

meenus talle, et neil on hommikusöögiks piima ja karaskit ja köögipaberit vaja, ja Eileen tahtis hambapastat. Kui nad nende esemetega kassale lähenesid, võttis Alice kotist rahakoti, aga Simon ütles: Ei-ei, las ma ise. Eileen vaatas, kuidas Simon taskust rahatasku välja õngitses, õhukese täisnahast rahatasku, mille mees ühe käega lahti voltis, et pangakaart välja võtta. Simon tabas vilksamisi üles vaadates Eileeni pilgu ja too naeratas kõrva puudutades ujedalt ning Simon naeratas vastu. Felix vaatas vaikselt pealt, kuidas Alice kraami riidest kotti pakkis. Nad sõid rannikuteed mööda tagasi jalutades oma jäätist ja arutasid, kas keegi oli ennist rannas päikesepõletuse saanud. Alice ja Eileen jäid teineteise käevangus Henry Jamesist rääkides teistest maha. Ma ei tea kunagi, mida arvata, enne kui ma pole sinuga rääkinud, ütles Alice. Simon ja Felix sammusid eespool künkast üles, Felix päris Simoni pere kohta, lapsepõlvekodu kohta, varasemate suhete kohta. Simon vastas tema küsimustele viisakalt ja meeldivalt või siis naeratas ja ütles vaid: Ei kommenteeri. Felix noogutas lõbustatult pead, käed taskus. Et siis ainult tüdrukud, ütles ta. Selle peale vaatas Simon tema poole. Kuidas, palun? küsis ta. Felix vaatas talle muretu näoga otsa. Kas sulle meeldivad ainult tüdrukud? küsis ta. Simon ei lausunud viivuks midagi ja vastas siis tasa ja lobedalt: Seni jah. Siis kajas Felixi kõrge naerulagin majafassaadidelt vastu. Kõnniti mööda karavanipargi tänavapoolsest sissepääsust, vaiksest ja sinisest golfirajast, ereda klaasfuajeega hotellist.

Majas sooviti üksteisele head ööd ja mindi trepist üles. Alice pesi magamistoaga ühenduses olevas vannitoas hambaid, Felix istus samal ajal, selg vastu päitsit, voodis ja skrollis oma telefonis teadaandeid. Sa tead mu sõpra Danit, ütles ta, ta kutsub homme inimesi sünnipäeva puhul külla. Ei midagi metsikut, tädi- ja onulapsed tulevad ka ja nii edasi. Ma järsku lähen näitan lihtsalt nägu, sobib? Alice ilmus käsi rätikusse kuivatades vannitoa uksele. Muidugi, ütles ta. Felix noogutas Alice'it pilguga mõõtes. Sa võid ka tulla, kui tahad, lisas ta. Ja need teised kaks ka. Siis riputas Alice rätiku nagisse ning tuli

ja istus kaelakeed kaelast võttes voodile. Võiks lahe olla, ütles ta. Ega Dani pahaks ei paneks? Felix ajas end sirgu ja küünitas Alice'it klõpsuga abistama. Ei, üldse mitte, ütles ta. Ta ütles, et ma teile edasi ütleksin. Alice lasi kaelakeel peopessa voolata ning pani selle siis öökapile. Ilus poiss, eks? lisas Felix. Su sõber. Simon. Seepeale manas Alice näole kassiliku muige ja puges voodisse. Ma ju ütlesin, lausus ta. Felix pani Alice'i poole vaadates käe kukla taha. Ta meenutab mulle sind, ütles ta. Selline salalik. Alice võttis padja ja virutas Felixile. Ma kahtlustan, et kahjuks võib ta heteroseksuaalne olla, ütles ta. Felix vastas patja pea taha torgates mahedalt: Ah soo? Eks me näe. Alice hakkas naerma ja ronis talle peale. Sa ju ei kavatse mind tema pärast maha jätta? küsis ta. Felix ütles kätega üle naise puusade, reiteni välja silitades: Sind maha jätta? Ei, üldsegi mitte. Aga järsku me võiksime kolmekesi veits lõbutseda, mh? Alice raputas pead. Ja kus Eileen selles plaanis paikneks? küsis ta. Istuks all ja kooks? Felix ajas mõtlikult alahuule õieli ja märkis siis: Ma üldse ei välistaks teda. Alice tõmbas sõrmega üle mehe tumeda kulmu. Ah et nii makstakse mulle mu hea välimusega sõprade eest kätte, ütles ta. Felix muigas. Ega sul, tead, endal ka viga pole, ütles ta. Tule siia.

Eileen istus samal ajal voodis ja skrollis telefonis ema saadetud pulmapilte. Põrandal: maha visatud kardigan, puntras õlapaeltega supeltrikoo, lahti tolknevate pannaldega rihmikud. Öölaual roosa plisseeritud varjuga lamp. Kui Eileeni ukselt kostis vaikne koputus, tõstis ta pilgu ja ütles: Halloo? Simon paotas ust. Tema nägu varjus, käsi lingil. Ma jätan su hambapasta vannituppa, ütles ta. Head und. Eileen viipas käega, et Simon sisse tuleks. Ma vaatan pulmapilte, ütles ta. Mees sulges enda järel ukse ning istus voodiservale. Fotol Eileeni telefoniekraanil seisid Lola ja Matthew kahekesi kiriku ees, Lolal käes roosadest ja valgetest lilledest bukett. Kena, ütles Simon. Seejärel skrollis Eileen ette järgmise pildi, pruutpaar seisab lähedaste seltsis, Eileen oma kahvaturohelise kleidiga, suunurgad veidi kergitatud. Küll sa oled ilus, ütles Simon. Eileen nihkus

voodis kaugemale ja patsutas vastu madratsit, et Simonit voodisse kutsuda. Mees istus tema kõrvale, mõlemad olid seljaga vastu päitsit, ja Eileen skrollis edasi. Fotod püstijalapeolt. Lola naerab, suu lahti, kõrge šampanjaklaas käes. Nüüd juba haigutav Eileen sättis pea Simoni õlale ja mees pani talle oma käsivarre ümber, see oli soe ja raske. Minuti-kahe pärast asetas Eileen telefoni sülle ja lasi silmadel kinni vajuda. Täna oli tore, ütles ta. Simoni sõrmed liikusid hajameelselt üle tema kukla juustesse ning Eileen tõi kuuldavale vaikse mõnuohke. Mm, ütles Simon. Eileen toetas käe mehe rinnale, silmad pooleldi lahti. Mis siis Caroline'iga juhtus? küsis ta. Simon vastas tema kätt vaadates: Ma ütlesin talle, et mul on keegi teine. Eileen vaikis, nagu oodates, et mees jätkaks. Siis küsis ta: Keegi, keda ma tunnen? Simoni sõrmed tema kõrva taga, läbi juuste. Ah, ainult seesama tüdruk, kellesse ma olen algusest peale armunud olnud, ütles ta. Aeg-ajalt meeldib talle mu tunnetega mängida, kandmaks hoolt, et mu huvi ei kaoks. Eileen imes alahuult ja lasi selle lahti. Südametu naine, ütles ta. Simon muigas endamisi. No mu oma süü, ma olen ta ära rikkunud, ütles ta. Ma olin tegelikult ta järele täitsa sõge. Eileen libistas käega üle mehe särginööpide, rihmapandlani välja. Simon, ütles ta. Mäletad seda õhtut, kui ma su juurde tulin, kui sa magasid. Mees ütles jah. Kui me tol ööl voodisse läksime, jätkas Eileen, keerasid sa lihtsalt külili, seljaga minu poole. Mäletad? Simon ütles kohmetu naeratusega, et mäletab. Eileen vedas sõrmedega mööda mehe rihmapannalt. Sa ei tahtnud mind puudutada? küsis ta. Simon tõi Eileeni väikest valget kätt vaadates kuuldavale midagi turtsatusetaolist. Ei, muidugi tahtsin, vastas ta. Aga kui sa trepist üles tulid, tundus mulle, et sa oled mingi asja pärast endast väljas. Eileen jäi hetkeks juurdlema. Ma vist mõnes mõttes olingi, ütles ta. Mulle vist tundus, et kui me teineteisega magaksime, hakkaks mul parem. Vabandust, kui see sinu arvates kurjast oli. Aga kui sa mulle selja keerasid, oli mul selline tunne, et järsku sa tegelikult ei tahagi mind. Simon silus käega üle naise kukla. Aa, ütles ta. See ei tulnud mulle pähegi. Tähendab, mul polnud aimugi,

et sa tahtsid oma tuju tõstmiseks minuga magada. Ma tegin seda puhtalt sellepärast, et ma tahtsin, ja sa lasid. Ma ausalt öeldes ei saanud hästi arugi, miks sa mul lasid. Ma vist mõtlesin, et järsku su enesehinnangule mõjub hästi, kui sa lähed voodisse inimesega, kes sind nii hirmsasti tahab. Ma olen ka varem tundnud, et on meelitav olla iha objekt, ja võib-olla on see nii meelitav, et on isegi mõnes mõttes seksikas. Aga mulle ei tulnud pähegi, et sa võiksid arvata, et ma sind ei taha. Ma vist mõtlen nendest asjadest nii, et … tähendab, isegi kui me tõesti armatseme, on mul mõnikord tunne, et see on miski, mida ma teen sulle puhtisiklikel põhjustel. Ja võib-olla saad sa sellest mingit süütut füüsilist mõnu, loodetavasti saad, aga minu jaoks on teistmoodi. Sa nagunii ütled, et see on seksistlik. Eileen naeris, tema suu oli lahti. See ongi seksistlik, ütles ta. Mitte et mul midagi selle vastu oleks. See on meelitav, nagu sa ütlesid. Sul on see ürgne soov mind allutada ja vallutada. See on väga mehelik, minu meelest on see seksikas. Simon tõstis käe ja puudutas pöidlaga Eileeni alahuult. Ma tõesti tunnen nii, ütles ta. Aga samal ajal sa pead seda ka ise tahtma. Eileen vaatas tema poole, silmad pärani ja tumedad. Tahangi, ütles ta. Siis keeras Simon end ja suudles teda suule. Nad lebasid mõnda aega niimoodi teineteise embuses, Simoni käsi Eileeni väikest kõva puusanukki paitamas, naise hingeõhk tema kaelal kuum ja niiske. Kui ta käe Eileeni kleidi alla ajas, sulges too silmad ja lasi kuuldavale vaikse ohke. Ah, sa oled väga tubli, pomises Simon. Eileen karjatas loomalikult, raputas pead. Oh jumal, ütles ta. Palun. Simon küsis nüüd uuesti naerma hakates: Mis mõttes „palun"? Eileen raputas jätkuvalt pead vastu patja küljelt küljele. Sa tead küll, mida see tähendab, vastas ta. Simon silus tema juuksekihara kõrva taha. Mul pole kondoomi, ütles ta. Eileen ütles, et sellest pole midagi. Siis lisas ta: Juhul kui sa ei ole kellegi teisega kaitsmata vahekorras olnud. Simoni kõrvad olid punased, ta naeratas. Ei-ei, ütles ta. Ainult sinuga. Tohin ma selle ära võtta? Eileen ajas end istuli ja Simon aitas tal kleidi üle pea. Kleidi all oli naisel pehme valge rinnahoidja ja Simon

küünitas selle haaki lahti tegema. Vaadates, kuidas mees õlapaelad üle tema õlgade libistas, läbis Eileeni võdin. Siis heitis ta selili ja võttis aluspüksid jalast. Simon, ütles ta. Mees nööpis parajasti särki lahti ja heitis naisele hoolitseva pilgu. Kas sa teed kõigi oma sõbrataridega nii? küsis Eileen. Ma mõtlen seda, kuidas sa minuga räägid, ütled, et ma olen tubli. Teed sa seda tihti? Mitte et see minu asi peaks olema, lihtsalt tekkis küsimus. Simon naeratas ujedalt. Ei, mitte kunagi, ütles ta. Ma improviseerin. Tohib nii? Siis hakkas Eileen naerma ning hakkas ka Simon, piinlikkustundest. Oi, mulle hirmsasti meeldib, ütles Eileen. Mul lihtsalt tekkis pärast viimast korda väike kahtlus. Et järsku see, tead, ongi tema rida, järsku ta teeb kõigi teiste naistega ka nii. Simon jättis oma riided põrandale. Ega neid teisi naisi ei olegi nii palju olnud, ütles ta. Mitte et ma tahaksin seda fantaasiat sinu jaoks ära rikkuda. Eileen kattis silmad kinni ja naeratas. Kui palju? küsis ta. Siis heitis Simon tema peale. Ärme hakka, vastas mees. Käed tema kaela ümber, küsis Eileen: Alla kahekümne? Simon kortsutas naljakalt kulmu. Vähem, ütles ta. Jah. Arvadki nii või, et kakskümmend? Eileen naeratas kavalalt, limpsas üle hammaste. Alla kümne? küsis ta. Simon hingas kannatlikult sisse ja vastas siis: Ma arvasin, et sa oled täna tubli. Eileen hammustas huulde. Olengi, ütles ta. Kui mees temasse sisenes, tõi ta kuuldavale järsu vaikse ahhetuse ega öelnud midagi. Simon sulges silmad. Ah, kuidas ma sind armastan, pomises ta. Eileen küsis peenikese lapsehäälega: Olen ma ainus, keda sa armastad? Siis andis Simon talle põse peale musi ja ütles: Issand jumal, muidugi.

Pärast keeras Eileen end kõhuli, käsivarred padjal vaheliti, pea Simoni poole keeratud. Mees tõmbas endale tekiserva peale ja heitis selili, käsi pea all. Tema silmad olid suletud, higi voolas. Mõnikord ma tahaksin su seaduslik naine olla, ütles Eileen. Ikka veel võhmal Simon naeratas endamisi. Räägi edasi, vastas ta. Eileen asetas lõua käsivartele. Aga kui ma mõtlen sinuga abielus olemise peale, jätkas ta, kujutan ma seda liiga palju just niimoodi ette. Et me saame päev otsa sõpradega

koos olla ja õhtul lamame koos voodis ja armatseme. Päriselus oleksid sa ilmselt kogu aeg konverentsidel. Sul oleks salasuhted mingite tähtsate inimeste sekretäridega. Simon vastas silmi avamata, et tal pole elu sees salasuhet olnud. Aga sa pole ka abielus olnud, täheldas Eileen. Vaata, su sõbratarid on alati ühevanused. Omaenda naine jääb vanemaks. Selle peale hakkas Simon naerma. Jonnipunn selline, ütles ta. Küll ma sulle kombeid õpetaksin, kui sa mu naine oleksid. Eileen takseeris teda hetke vaikides. Siis märkis ta: Aga kui ma su naine oleksin, siis me poleks sõbrad. Simon avas rammetult ühe silma, et Eileenile otsa vaadata. Mis mõttes? küsis ta. Eileen silmitses oma käsivarsi, peenikesi ja päikesest tedretähnilisi. Ma lihtsalt olen nendele olukordadele mõelnud, ütles ta, kus sõpradel tekib omavahel suhe. Ja tavaliselt lõpeb see halvasti. Tähendab, muidugi kehtib see iga suhte puhul. Aga enamikul juhtudel võid sa selle inimese telefoninumbri lihtsalt ära blokkida ja oma elu edasi elada. Aga sinu numbrit ma küll ei tahaks ära blokkida. Eileen ajas end küünarnukkidele ja vaatas alla Simoni poole. Kas mäletad, kui ma olin mingi neliteistviisteist ja sa ütlesid mulle, et me jääme elu lõpuni sõpradeks? küsis ta. Ma tean, et sa arvatavasti ei mäleta seda, aga mina mäletan. Simon lamas täiesti liikumatult ja kuulas Eileeni. Muidugi, ütles ta. Loomulikult mäletan. Eileen noogutas mitu korda järjest kiiresti pead, ajades end nüüd madratsil istuli, tõmmates teki endale ümber. Aga mis siis sellest saab? küsis ta. Kui meist saab paar, aga siis me läheme lahku … Juba öeldagi on seda valus, ma lihtsalt, ma ei taha sellest mõeldagi. Arvestades, et kõik on, nagu ta on … selles mõttes, et Alice elab siin pärapõrgus ja kõik meie sõbrad, ma ei tea, lähevad üksteise järel välismaale elama, ja ma pean kuseteede põletikku jäädes netist illegaalseid antibiootikume ostma, sest ma olen arsti juurde minekuks liiga vaene, ja kõik valimised siin maamuna peal tekitavad minus tunde, nagu pekstaks mind jalaga näkku. Ja kui minu elus poleks sind? Issand, ma ei tea. Mul on raske ette kujutada, et ma suudaksin sellises

olukorras toime tulla. Aga kui me jääme lihtsalt sõpradeks, okei, me ei saa teineteisega magada, aga millise tõenäosusega me eales teineteise elust võiksime kaduda? Ma ei suuda seda ette kujutada, aga sina? Simon vastas vaikselt: Ei. Ma saan aru, mida sa mõtled. Eileen tõmbas pead vangutades kätega mööda põski alla. Mõnes mõttes on meie sõprus tegelikult võib-olla tähtsam, ütles ta. Ma ei tea. Kui ma Aidaniga koos elasin, mõtlesin vahel, et natuke kurb, et ma ei saa eales teada, kuidas mul Simoniga läinud oleks. Aga järsku on teadmatus mõnes mõttes paremgi. Me jääme alatiseks teineteise ellu ja meie vahel on alatiseks see tunne, ja nii on parem. Tead, kui mulle mõnikord hirmus kurbus ja masendus peale tuleb, siis ma laman voodis ja mõtlen sinu peale. Mitte seksuaalses mõttes. Ma lihtsalt mõtlen sinu kui inimese headuse peale. Ja kuna ma meeldin sulle või sa armastad mind, siis olen ka mina järelikult okei. Ma tunnen seda tunnet enda sees juba praegu, kus ma seda sulle kirjeldan. Nagu et, kui kõik on jube halvasti, on üks väike, tammetõrusuurune tunne, ja see on siin minu sees. Eileen näitas käega oma rinnaku alaossa, roiete vahele. See on nagu siis, kui ma endast väljas olen, siis ma tean, ma saan sulle helistada ja sa rahustad mind oma sõnadega, ütles ta. Ja kui ma selle peale mõtlen, siis ma tavaliselt ei peagi sulle helistama, sest ma tunnen seda nii, nagu ma kirjeldasin. Ma tunnen, et sa oled minuga koos. Ma tean, et see kõlab arvatavasti tobedalt. Aga kui meist paar saaks ja me siis lahku läheksime, kas ma siis ei saaks seda enam tunda? Ja mis mul siis selle asemel siin sees oleks? Eileen koputas jälle ärevate sõrmedega vastu oma rinnaku alaosa. Mitte midagi? küsis ta. Simon lamas teda silmitsedes voodis ja oli mõne hetke vait. Siis ütles ta: Ma ei tea. See on väga raske. Ma saan aru, mida sa mõtled. Eileen vaatas teda ainitise meeleheitliku pilguga, nagu peaaegu ei usuks oma kõrvu. Aga sa ei ütle midagi omalt poolt, ütles Eileen. Simon manas näole eneseiroonilise muige ja vaatas lakke. No asi ongi keeruline, vastas ta. Võib-olla on sul õigus, targem on joon alla tõmmata ja lõpetada see

üksteise piinamine. Aga mul on ikkagi väga raske sinu suust neid asju kuulda. Saad aru, mul oli selle Caroline'i värgi pärast nii vastik ja ma tõesti tahtsin kõik joonde ajada. Aga su praegusest jutust jääb mulje, et asi polnudki üldse selles, et asi oli milleski muus. Ma saan su põhjendustest aru küll, aga sinu sõnadest jääb mulje, et sa ei taha tegelikult minuga koos olla. Eileen vaatas Simonit endiselt pärani silmi, käsi ikka veel vastu rinda surutud. Mees hõõrus lõuga ja ajas end voodis istuli ning pani jalad põrandale. Ta oli seljaga Eileeni poole. Ma lasen sul nüüd magada, ütles Simon. Ta võttis põrandalt oma riided ja pani uuesti selga. Eileen istus madratsil, tekk ümber keha keritud, ega lausunud sõnagi. Simon sai viimaks särgi kinni nööbitud ja pöördus Eileeni poole vaatama. Kui sa tol ööl minu juurde tulid, kui ma olin Londonist tagasi jõudnud, oli mul kohutavalt hea meel sind näha. Ma ei tea, kas ma seda ütlesin, võib-olla ikka ütlesin. Ausalt öeldes olin ma pabinas, sest ma olin nii õnnelik. Eileen oli vait ja pühkis sõrmedega nina, ning Simon noogutas tema vaikimise teadvustamise märgiks endamisi. Ma loodan, et sa ei hakka seda kahetsema, ütles Simon. Eileen vastas tasa: Ei. Selle peale Simon naeratas. Seegi hea, ütles ta. Mul on hea meel. Pausi järel lisas ta: Kahju, et ma ei saanud olla selline, nagu sa tahtsid. Eileen istus veel mõne viivu teda ainiti vaadates. Siis ütles ta: Aga sa oled ju. Selle peale hakkas Simon naerma, pilk põrandal. See tunne on vastastikune, vastas ta. Aga ei, ma saan aru. Ausalt saan. Ma ei hoia sind enam ärkvel. Head und, eks? Siis lahkus Simon toast. Eileen istus endiselt voodis, õlad kõrgel, käed rinnal risti. Ta võttis oma telefoni ja lasi sel siis käest sülle potsatada, ilma et oleks talle pilku heitnud, lükkas juuksed laubalt, sulges silmad. Meenutas hajameelselt värsirida: *Läks kuis läks, nüüd mööda sai, ja hea on**. Tema kaenlaalused olid kirvendavmärjad, selg valutas, õlad tulitasid ja tuikasid päikesest. Trepimademe teises otsas siseneb Simon oma tuppa ja suleb enda järel ukse.

* T. S. Eliot „Ahermaa", tõlkinud Paul-Eerik Rummo.

Ja ta põlvitab oma toa vaikuses ja üksinduses laudpõrandale, kas ta palvetab? Ja mida ta palub? Isekatest ihadest vabanemist – võib-olla. Võib-olla aga mõtleb ta, küünarnukid madratsil, sõrmed enda ees vaheliti, üksnes: Mida sa minust tahad? Palun, Jumal, näita mulle, mida sa tahad.

27

Kell kolmveerand seitse hommikul helises Felixil äratus, monotoonne korduv piiksumine. Tuba oli hämar, läänepoolsed aknad lasid ruloode vahelt sisse ainult nappi jahedat valget valgust. Mis kell on? mõmises Alice. Felix pani äratuse kinni ja ronis voodist välja. Tööaeg, ütles ta. Sina maga edasi. Ta käis magamistoa kõrval vannitoas duši all ja tuli jälle välja, rätik ümber õlgade, sikutas aluspüksid jalga. Kui Felix riides oli, läks ta voodi juurde ja kummardus Alice'i soojale ja niiskele laubale musi andma. Pärast näeme, ütles ta. Naine vastas kinnisilmi: Ma armastan sind. Felix puudutas ta laupa käeseljaga, nagu mõõdaks palavikku. Seda sa teed jah, ütles ta. Siis läks ta alumisele korrusele ja kööki. Eileen toetus vastu kapipealset ja kruvis parajasti mokakannu põhja lahti. Tema silmad olid paistes ja punased. Tere hommikust, ütles ta. Felix vaatas teda ukselt. Miks sa üleval oled? küsis ta. Eileen muigas väsinult ja ütles, et ei saanud und. Felix ütles naise nägu uurides: Sa näed jah veits räsitud välja. Ta avas külmiku ja võttis sealt topsi jogurtit, Eileen viskas samal ajal eelmise päeva kohvipuru kraanikaussi. Felix küsis laua taha istudes: Mis tööd sa siis teed ka? Alice rääkis, et sa oled mingi ajakirjanik või nii. Eileen raputas kraanist kannu vett lastes pead. Ei-ei, ütles ta. Ma lihtsalt töötan ühes ajakirjas. Ma olen umbes nagu toimetaja või nii. Felix segas lusikaga jogurtit. Mis sorti ajakirjas? küsis ta. Eileen ütles, et kirjandusajakirjas. Äh soo, ütles Felix. Ega ma tegelikult ei tea, mis see on. Eileen süütas nüüd gaasipõletit. Jajah, ega meil pole laialdast lugejaskonda, ütles ta. Me avaldame luulet ja esseesid ja selliseid

asju. Felix küsis, kuidas ajakiri sel juhul raha teenib. Ega ei teenigi, ütles Eileen. Seda rahastatakse dotatsioonidest. See paistis Felixis huvi äratavat. Sa mõtled, et nagu maksumaksja rahast? küsis ta. Eileen istus kergelt naeratades laua teise otsa. Jah, ütles ta. On sul midagi selle vastu? Felix neelatas ja vastas: Üldsegi mitte. Ja sa saad maksumaksja rahast palka kah, on nii? Eileen vastas, et jah. Kuigi mitte palju, lisas ta. Felix limpsas lusikaselga. Mis on sinu jaoks mitte palju? küsis ta. Eileen võttis puuviljakausist mandariini ja hakkas seda koorima. Umbes kakskümmend tuhat aastas, ütles ta. Felixi kulmud hüppasid kõrgele ja ta pani jogurti käest. Nalja teed, ütles ta. Pärast maksude mahaarvamist? Eileen ütles, et ei, maksud veel maha. Felix vangutas pead. Ma teenin rohkem, ütles ta. Eileen jättis lauale pika spiraalse mandariinikoore. Ja miks sa ei peakski teenima? küsis ta. Felix tegi suured silmad. Kuidas sa üldse ära elad? küsis ta. Eileen tegi mandariini pooleks. Ise ka tihti imestan, vastas ta. Felix asus uuesti oma jogurti kallale, pomisedes sõbralikul toonil: No täitsa perse. Neelanud veel ühe ampsu, lisas ta: Ja selleks läksidki ülikooli või? Eileen mälus. Ei, ma läksin ülikooli selleks, et õppida, ütles ta. Felix hakkas naerma. Hea küll, vastas ta. Aga jah, sulle ilmselt meeldib su töö, eks? Eileen liigutas pead ebamääraselt küljelt küljele ja ütles siis: No ma ei vihka seda. Felix noogutas jogurtitopsi sisse vahtides. Selle koha pealt oleme me sinuga erinevad, nii et, ütles ta. Eileen küsis, kui kaua Felix on laos tööl olnud, ja mees vastas, et kaheksa või kümme kuud. Kohvikann hakkas popsuma ja Eileen läks selle sisse vaatama. Tõmmanud varruka labakäe peale, valas ta kaks tassi välja ja viis need lauale. Felix silmitses teda ja ütles siis: Kuule, kas tohib midagi küsida? Eileen ütles uuesti laua taha istudes: Muidugi. Felix kortsutas endamisi kulmu. Miks sa alles nüüd talle külla tulid? küsis ta. Selles mõttes, et sa elad Dublinis, see pole ju nii kaugel. Ja ta on juba ammust aega siin. Eileeni kehahoiak tõmbus Felixi sõnade ajal jäigaks, kuid ta ei lausunud midagi, ei mananud näole mingit erilist ilmet. Ta pani vaikides oma kohvi sisse lusikatäie suhkrut. See, kuidas ta sinust räägib, lisas

Felix, tema jutust jääb mulje, et te olete parimad sõbrad. Eileen vastas kärmelt ja jahedalt: Me olemegi parimad sõbrad. Tema taga tegi kerge vihm köögiakna tähniliseks. Jah, aga miks sul siis küllatulekuga nii palju aega läks? küsis Felix. Lihtsalt tekkis küsimus. Ma oleks arvanud, et kui ta su parim sõber on, siis sa oleksid tahtnud talle juba varem külla tulla. Eileeni nägu oli valge, tema sõõrmed olid valged, kui ta sügavalt sisse hingas ja kuuldavalt välja hingas. Sa ju tead, et mul on töö, ütles ta. Siis tõmbas Felix ühe silma kissi ja kortsutas kulmu. Nojaa, mul on ka, ütles ta. Aga vaevalt et sa nädalavahetustel tööd teed, mh? Eileeni käed olid nüüd rinnal risti, sõrmed pigistasid hommikumantli varrukate sees õlavarsi. Aga miks ta mulle külla ei tulnud? küsis ta. Kui ta mind nii hirmsasti näha tahtis. Tema ju ei tööta nädalavahetustel, mh? See märkus paistis Felixile kuidagi isevärki tunduvat ja ta juurdles selle üle viivu, enne kui vastas. Ma ei öelnud, et ta sind nii hirmsasti näha tahtis, ütles ta. Võib-olla te ei tahtnudki üksteist nii hirmsasti näha, ma ei tea. Ma sellepärast küsingi. Eileen ütles nüüd hästi kõvasti käsivarsi pigistades: No võib-olla ei tahtnudki. Siis noogutas Felix pead. Tülli läksite või midagi? küsis ta. Eileen lükkas ärritunult juuksesalgu näo eest ära. Sa ei tea minust tegelikult mitte midagi, ütles ta. Felix seedis seda ja vastas hetke pärast: Sa ei tea minust ka mitte midagi. Eileen pani käed jälle rinnale risti. Sellepärast ma ei korraldagi sulle ülekuulamist, ütles ta. Selle peale Felix muigas. Seda küll, vastas ta. Ta neelas viimase kohvilonksu alla ja ajas end jalule, võttis jaki tooli seljatoelt, kuhu ta oli selle eelmisel õhtul jätnud. Minu teooria kohaselt on need kaks teist masti inimesed kui sina ja mina, ütles ta. Sa ajad end ainult hulluks, kui sa üritad neid oma soovi järgi tegutsema panna. Eileen silmitses teda paar sekundit ja vastas siis: Ma ei ürita neist kumbagi midagi tegema panna. Felix oli seljakoti luku lahti tõmmanud ja toppis jakki kotti. Sa pead endalt küsima, ütles ta, et milleks üldse pingutada, kui nad su aju nii krussi keeravad. Siis pani ta koti õlale. Sul peab mingi põhjus olema, jätkas ta. Miks sul suva pole. Selle peale ütles Eileen kohvitassi

sisse põrnitsedes väga vaikselt: Käi põrgu. Selle peale tõi Felix kuuldavale üllatunud naeruturtsatuse. Eileen, ütles ta, ma ei ründa sind. Sa meeldid mulle, eks? Naine oli vait. Järsku sa peaksid tagasi voodisse minema, lisas Felix. Sa näed väsinud välja. Ma nagunii läksin juba, pärast näeme. Teisel pool välisust hommikune vihmaudu. Felix istus autosse, pani CD-mängija tööle ja keeras sissesõiduteelt välja. Ta vilistas maanteed jälgides muusikale kaasa, lisades aeg-ajalt meloodiale väikesi riffe ja variatsioone, ning sõitis piki rannikuteed küla poole viivast teeotsast mööda ja tööstuspargi poole.

/

Kui Felix tol õhtul töölt koju jõudis, kalpsas koer köögist tema poole, tuues kuuldavale mitu järjestikust kõrget klähvatust, küüned laminaatpõrandal klõbisemas. Felixi juurde jõudes kargas koer esikäppadega tema jalgade najale, ise ähkides, keel ripakil. Felix pani talle käed pea peale ja sasis ta kõrvu, mispeale koer tõi kuuldavale järjekordse klähvatuse. Tšš, ütles Felix. Mina igatsesin sind ka. Kas keegi on kodus? Ta lükkas koera õrnalt põrandale tagasi, kus too hakkas ringiratast jooksma ja aevastas korra. Siis suundus Felix koridori ja koer sörkis talle järele. Köök oli tühi, lambid kustutatud, kraanikausis ligunesid mõned hommikusööginõud. Felix istus köögitoolile niisama aega surnuks lööma ja võttis telefoni välja, koer istus samal ajal tema jalgade juurde ja pani pea talle sülle. Felix skrollis ühe käega teateid, teisega masseeris koera natist. Alice oli saatnud talle sõnumi, milles seisis: Õhtul on ikka Danielle'i peole minek või? Küpsetasin igaks juhuks koogi. Loodetavasti oli tööl ok. Siis avas Felix sõnumi ja kirjutas kiire vastuse: Jaa, ikka minek. Ütlesin et tuleme 7 paiku on see ok? Ära ootusi kõrgele kruvi haha seal on ilmselt aint kari vanureid ja lapsi. Aga Danil on hea meel sind näha. Koer tõi kuuldavale madala vingatuse ja Felix pani talle uuesti käe pea peale, öeldes: Kuule, ma olin ainult kaks päeva ära. Annavad nad sulle ikka korralikult süüa -

või? Koer ajas pea kuklasse, et Felixi kätt limpsida. Suur aitäh, ütles ta. Jäle. Tema telefon lõi vibreerima ja ta viskas sellele uuesti pilgu. Alice küsis, kas Felix tahab koos nendega õhtust süüa, aga ta vastas, et on juba söönud. Hüppan natukese aja pärast läbi ja võtan teid peale, kirjutas ta. Alice vastas: Super. Eileen on imelikus tujus, lihtsalt et sa teaks. Felix kirjutas kulme kergitades vastu: Ahahaa. Ma tean, ma nägin teda hommikul. Su sõbrad on sama napakad kui sina. Siis tõusis ta püsti, pani telefoni taskusse ning läks kraanikausi juurde, et soojaveekraan lahti keerata. Vasaku käe vasakul küljel, väikese sõrme liigese all oli väike sinine plaaster. Sellal kui soe vesi jooksis, kooris Felix plaastri ettevaatlikult ära ja kiikas selle alla. Sügav roosa haav jooksis kohe sõrmenuki alt teisele poole peopessa. Plaastri valge puuvillane osa oli verine, aga haav enam ei veritsenud. Ta keeras plaastri rulli ja viskas kraanikausi alla prügikasti, seejärel pesi käed seebi ja veega puhtaks, võpatades, kui haava kraani all loputas. Ikka veel köögitooli jalgade juures istuv koer põntsutas sabaga vastu põrandat. Felix pöördus teda vaatama ja küsis käsi hoolikalt puhta köögirätikuga kuivatades: Kas sa Alice'it mäletad? Ta on paar korda siin käinud, te olete kohtunud. Koer ajas end põrandalt üles ja tatsas Felixi juurde. Ma ei tea, kas ta tohib oma majja koeri tuua, märkis mees. Ma uurin välja. Siis valas ta koera kaussi puhast vett. Sellal kui koer jõi, läks Felix üles ja vahetas riided, võttis tööl kantud mustad tossud jalast ja jättis need voodi alla. Puhtad mustad dressipüksid, valge T-särk, hall puuvillane džemper. Tema toa ukse taga oli täispikkuses peegel, millest ta oma välimust kontrollis. Ta libistas silmadega üle peeglist paistva saleda kuju ja vangutas pead, just nagu teeks mingi meenunud mõte talle nalja. All esikus istus ta trepile valgeid tosse kinni siduma. Koer tuli köögist ja istus tema ette, susates pika õrna alalõuaga tema põlve. Ega sa pole siin kaua passima pidanud, mis? küsis Felix. Gavin lubas sind eile õue viia. Koer üritas tal uuesti kätt lakkuda ja Felix lükkas õrnalt tema koonu eemale. Nüüd mul on paha tunne, ütles mees. Koer tõi kuuldavale vaikse vingatuse ja pani üles

vaadates pea alumisele astmele. Felix ütles end jalule ajades: Sul on muuseas temaga palju ühist. Te mõlemad armastate mind. Koer järgnes Felixile niutsudes uksele ja mees patsutas enne lahkumist veel korra ta pead. Siis sulges ta enda järel välisukse ja istus autosse.

Soe vaikne õhtu, läbi valgete pilvede mahedalt vilksamas sinist. Felix koputas korra Alice'i välisuksele ja tegi selle siis lahti, hõigates: Tšau, mina. Tuled põlesid. Alice'i hääl vastas ülalt: Me oleme siin üleval. Felix sulges enda järel ukse ja sörkis trepist üles. Trepimademe tagaosas seisis Simon Eileeni toa lahtisel uksel. Ta keeras ringi, et Felixit tervitada, ja nad vaatasid teineteisele viivuks otsa, Simon resigneerunud ilmel, väsinult. Tere, ilus poiss, ütles Felix. Selle peale Simon naeratas ja viipas, et Felix esimesena tuppa astuks, öeldes: Meeldiv sindki näha. Toas istus Eileen peeglilaua ees ja Alice toetus selle vastu, keerates parajasti huulepulka lahti. Felix istus voodi jalutšišse ja jäi vaatama, kuidas Eileen end meigib. Tema pilk libises üle naise õlgade, kukla, peegelpildi, veidi jäiga näoilme, Alice ja Simon aga rääkisid samal ajal mingil teemal, mis oli päeval uudistes olnud. Tõstnud üles väikese plastkepikese, püüdis Eileen peeglis Felixi pilgu ja ütles: Kas tahaksid ka? Mees tõusis ja uuris eset. Mis see on, ripsmetušš või? küsis ta. Lase käia, vabalt. Eileen tegi väikesel pingil ruumi, et Felix tema kõrvale istuda saaks. Felix istus seljaga peegli poole ja Eileen ütles: Vaata korraks üles. Felix kuuletus. Eileen tõmbas õrna randmeliigutuse saatel harjaga üle mehe vasaku alalau.

Simon, kuidas sinuga jääb? küsis Alice.

Uksel seisev Simon vastas leebelt: Tänan, ei.

Ta on niigi kenake, ütles Felix.

Alice naksutas keelt ja pani huulepulgale korgi uuesti peale. Ära tee isiklikke märkusi, ütles ta.

Simon ütles, käsi taskus: Ära kuula teda, Felix.

Eileen tõmbas ripsmetušiharja eemale ja Felix tegi silmad uuesti lahti. Keeranud ümber, vaatas ta ükskõiksel ilmel korraks oma peegelpilti ning tõusis siis püsti. Muuseas, kas mõni teist laulda oskab? küsis ta. Kõik vaatasid tema poole. Vahel lihtsalt läheb seal natuke lauluks, ütles ta. Ega te muidugi ei pea, kui ikka ei oska. Alice ütles, et Simon laulis Oxfordis kooris, ja Simon väljendas arvamust, et peol poleks kellelgi tuju neliteist minutit „Miserere" bassipartiid kuulata. Kuidas sinuga on, Eileen? küsis Felix. Oskad laulda? Eileen kruvis parajasti ripsmetušile korki peale. Felix vaatas talle otsa, ent ta vältis mehe pilku. Ei oska, vastas ta. Siis tõusis Eileen püsti ja silus kätega üle puusade. Minu poolest võib minna, ütles ta.

Alice istus autos esiistmele, süles taldrik toidukilesse mähitud biskviitkoogiga. Eileen ja Simon istusid taha, keskmine iste jäi nende vahele. Felix vaatas tahavaatepeeglist vilksti nende poole ning trummeldas siis rõõmsalt roolil sõrmi. Mida sa siis jõusaalis teed? küsis ta. Et nagu sõudemasinat või mida. Simon vaatas talle peeglis silma ja Alice pööras näo naeratades või naeru maha surudes kõrvale. Ma teen jah natuke sõudemasinaga, vastas Simon. Felix küsis, kas ta üldse jõutrenni teeb, ja Simon ütles, et mitte eriti. Siis hakkas Alice naerma ja teeskles läkastamist. Mida? uuris Eileen. Mitte midagi, vastas ta. Kui nad lähenesid teeotsale, kust rannikuteelt linna poole pääses, lükkas Felix suunatule sisse. Ja mis su pikkus on? küsis ta. Lihtsalt uudishimust küsin. Simon vaatas laisa naeratuse saatel aknast välja. Häbitu, ütles Alice. Ma ei saa aru, ütles Eileen. Simon köhatas kurgu puhtaks ja vastas tasa: Meeter üheksakümmend. Felix muigas kavalalt. Näed, see oli lihtsalt üks küsimus, ütles ta. Meeter üheksakümmend. Ja nüüd ma siis tean. Taas sõrmedega vastu rooli trummeldades lisas ta: Ma ise olen muuseas mingi meeter seitsekümmend kaks. Mitte et see sind huvitaks, lihtsalt mainin. Eileen ütles tagaistmelt, et on samuti meeter seitsekümmend kaks. Felix heitis pilgu üle õla ja vaatas siis jälle maanteele. Oled või? küsis ta. Huvitav. Tüdruku kohta head pikka kasvu. Simon märkis ikka veel aknast mööduvate suvemajade fassaade vaadates: Ma arvan, et see on igaühe kohta väga hea kasv. Felix hakkas naerma. Aitäh, mürakas, ütles ta. Siis sõitsid nad mööda peatänavat,

möödusid lõbustuspargi poole viivast teeotsast. Ega me ei pea kauaks jääma, märkis Felix. Sellele värgile. Ma lihtsalt ütlesin, et hüppan korraks läbi. Uuesti suunatuld vajutades lisas ta: Ja kui te satute vestlema mõne inimesega, kes minust midagi halba räägib, siis ta valetab. Simon hakkas naerma. Kas sinust räägitakse halba? küsis Eileen. Parempööret ootav Felix heitis talle peeglist uuesti pilgu. Mnjaa, maailmas leidub igasuguseid õeluskotte, Eileen, vastas ta. Ja olgem ausad, ega ma pole igaühe maitse. Siis keeras ta paremale, peateelt kiriku taha, ja peatus mõne minuti pärast bangalo ees, mille sissesõiduteele oli juba pargitud mitu autot. Mootorit välja lülitades ütles ta: Olge nüüd lihtsalt normaalsed, eks? Ärge hakake seal, ma ei tea, välispoliitikast ja mingist säärasest jamast rääkima. Teid peetakse friikideks. Alice keeras oma istmel ringi ja ütles: Tema sõbrad on väga toredad, ärge muretsege. Eileen ütles, et ei tea välispoliitikast nagunii midagi.

Felix helistas uksekella ja Danielle tuli avama. Tal oli seljas lühike sinine suvekleit ja juuksed olid õlgadel lahti. Danielle'i selja taga oli maja tuledes ja kärarikas. Ta kutsus nad edasi ning Felix andis talle põse peale musi, öeldes: Kuule, palju õnne sünnipäevaks. Sa näed super välja. Danielle rehmas rahulolevalt käega. Mis ajast sina komplimente jagad? päris ta. Alice tutvustas Eileeni ja Simonit ning Danielle ütles: Te olete kõik nii glamuursed, kadedaks teeb. Tulge sisse. Köök oli plaaditud ruum koridori tagaotsas, laua kohal rippus laelamp ja tagauks viis aeda. Sees jõi seitse-kaheksa inimest plasttopsidest ja ajas juttu ning elutoast nende kõrval kostis muusikat ja naeru. Laual olid mitmesugused purgid ja pudelid, küll tühjad, küll kinni, kauss kartulikrõpse, pudeliavaja. Külmkapi kõrval seisev pikk mees küsis: Felix Brady, kus sa see nädal olnud oled? Teine, tagauksel seisev ja suitsetav mees hüüdis: Ta on oma uut pruuti pannud. Kui esimene mees osutas pöidlaga Alice'ile, tegi teine mees kahetseva näo ja astus kööki sisse, et öelda: Palun väga vabandust, ma ei näinud sind. Alice naeratas ja ütles, et ta ei muretseks. Peotäit krõpse sööv Felix noogutas üle õla ja ütles:

Need on tema sõbrad. Olge nende vastu kenad, nad on veits imelikud. Danielle vangutas Eileenile otsa vaadates pead. Kuidas te teda välja kannatate? küsis ta. Las ma toon sulle midagi juua. Alice oli pannud koogi köögikapile ja kooris parajasti toidukilet ära. Elutoast tuli keegi naine, väike laps süles. Danielle, ütles ta, me hakkame minema, enne kui see mees magama jääb. Danielle pani käe lapse heledatele lokkidele ja andis talle lauba peale musi. Eileen, ütles ta, see on mu kullakallis õepoeg Ethan. On ju täielik ingel? Last süles hoidev naine tõstis käe, et üht kõrvarõngast lapse sõrmede vahelt lahti harutada. Eileen küsis, kui vana laps on, ja naine vastas: Kaks aastat ja kaks kuud. Felixi majanaaber Gavin seisis koos Alice'iga köögikapi ääres ja küsis, kas Alice oli koogi ise küpsetanud. Felix võttis rahakoti vahelt isekeeratud sigareti ja ütles kergelt Simonile: Lähme teeme ühed?

Tagaaias oli jahedam ja vaiksem. Murul neist veidi kaugemal mängisid keegi naine, mees ja väike tüdruk improviseeritud vahenditega jalgpalli, dressipluusid väravapostideks. Felix nõjatus näoga muruplatsi poole olles vastu müüri ja süütas sigareti ning Simon seisis tema kõrvale ja vaatas käimas olevat mängu. Nende taga varjas maja tagaosa garaaži tume kogu. Väike tüdruk jooksis energiliselt kahe täiskasvanu vahel edasi-tagasi, triblades kohmakalt palliga. Felix ütles suutäit suitsu välja puhudes: Mis sa arvad, kas Alice'il lubatakse majja koera võtta? Simon vaatas tähelepanelikult tema poole. No kui ta selle ära ostab, võib ta teha, mida aga tahab, ütles ta. Miks sa küsid, kas sul on koer? Felix kortsutas kulmu. Kas ta mõtleb selle ostmisele? küsis ta. Simon vakatas. Aa, ütles ta. Ma ei tea. Ta vist ütles seda üksõhtu telefonis, aga võib-olla ma eksin. Felix viskas veidral ilmel pilgu oma süüdatud sigaretiotsale, enne kui uue mahvi võttis. Siis ta vastas: Mul on koer jah. Selles mõttes, et ta pole tegelikult minu oma. Viimased üürnikud jätsid ta minema kolides lihtsalt maha, nii et ta sattus meie juurde kuidagi kogemata. Simon silmitses Felixit, kui too kõneles. Ta oli siis tõeliselt kõhn, lisas Felix. Et siis täitsa haiglase olekuga. Ja tal oli närv püsti.

Ei lubanud kellelgi end puutuda ega midagi. Redutas kusagil, kui sa talle süüa panid, ja kui sa läinud olid, siis tuli välja ja sõi. Ja tal olid tegelikult mõningased agressiivsusprobleemid ka. Et kui talle liiga lähedale läksid ja see talle ei meeldinud, võis ta naksata, sellised asjad. Simon noogutas aeglaselt pead. Ta küsis, kas Felixi meelest oli koeraga minevikus midagi traumeerivat juhtunud. Kes seda teab, ütles Felix. Võib-olla see eelmine sats jättis ta kuidagi unarusse. Igatahes olid tal probleemid, kust need ka pärit polnud. Ta koputas sigaretilt tuhka ja lasi sel aeglaselt muru poole hõljuda. Aga pikapeale polnud ta enam nii pinges. Harjus lihtsalt ära, et teda söödetakse ja midagi halba ei juhtu, ja lõpuks lasi meid ikkagi ligi. Võõrastel ei lase ta ennast ikka veel palju puudutada, aga minu puudutused talle meeldivad. Simon naeratas. Nii tore, ütles ta. Mul on hea meel. Felix hingas nägu krimpsutades uuesti välja. Aga aega läks ikka kõvasti. Teised tüübid tahtsid temast üksvahe lahti saada, sest ta käitus nii hullult ja ei tahtnud nagu üldse maha rahuneda. Ja ma ei taha siin mingit kangelast mängida, aga mina ütlesin, et me peaksime ta alles jätma. Simon ütles naeru saatel: Sa võid kangelane olla küll, mul pole selle vastu midagi. Felix suitsetas mõtlikult edasi. Ma lihtsalt mõtlesin, et kas mul lubatakse teda Alice'ile külla viia, lisas ta. Mõned majaomanikud ei luba. Aga kui Alice kavatseb selle ära osta, siis on teine asi. Ma ei teadnud, et tal see mõte on. Aias oli väikesel tüdrukul õnnestunud pall väravapostide vahele lüüa ja mees oli ta hõisates oma kukile tõstnud. Simon silmitses neid sõnagi lausumata. Felix nühkis sigaretikoni vastu müüri, kuni see kustus. Siis viskas ta koni murule. Mis siis eile öösel juhtus? küsis ta. Simon vaatas Felixi poole. Mis mõttes? küsis ta. Felix köhatas sügavalt rinnust. Ma mõtlen sinu ja Eileeni vahel, ütles ta. Sa ei pea mulle rääkima, aga samas võid. Väike tüdruk tuli aiast maja poole, mees ja naine kõndisid omavahel juttu ajades tema taga. Kui nad neist möödusid, noogutas mees ja küsis: Kuidas läheb, Brady? Felix vastas: Jajah, pole viga, aitäh. Nad läksid majja ja tõmbasid ukse enda järel kinni. Siis polnud aias enam kedagi peale Simoni

ja Felixi, kes seisid kahekesi garaaži taga murul. Pärast pikka vaikust langetas Simon pilgu oma jalgadele ja ütles: Ma ei saagi tegelikult aru, mis juhtus. Selle peale Felix turtsatas. Okei, ütles ta. Ma viin sind kurssi. Kui me koju olime jõudnud, läksid sa tema tuppa, eks? Ja natukese aja pärast läksid oma tuppa tagasi, ja täna te olete mõlemad masenduses. Muud ma ei tea, nii et räägi sina. Sa seksisid temaga või mis? Simon tõmbas väsinud ilmel käega üle näo. Nojah, ütles ta. Kuna midagi ei järgnenud, andis Felix vestlusele hoogu juurde: Ma arvaks, et mitte esimest korda. Simon muigas nõrgalt. Ei, nõustus ta. Seda ei saa öelda. Felix pani Simoni nägu silmitsedes käed taskusse. Ja edasi? küsis ta. Te läksite tülli. Mitte et ma seda muuseas kuulnud oleks. Kui teil oli tüli, siis selline vaiksemat sorti. Simon hõõrus kukalt. Ei olnud tüli, ütles ta. Me lihtsalt rääkisime. Ta ütles, et eelistaks sõpradeks jääda. Ja kõik. Meil polnud selle pärast tüli. Felix jäi Simonit jõllitama, kulmud kõrgel. No mida perset, lausus ta. Pärast seksi ütles seda sulle või? Kes niimoodi käitub? Simon turtsatas kohmetult, langetas käe, vaatas kõrvale. No eks me kõik tee selliseid asju, mida me ei tohiks teha, ütles ta. Ju ta on lihtsalt õnnetu. Felix kortsutas sekundi-kaks tema poole kulmu. Läheb lahti, ütles ta. Püüad jälle Jeesust mängida. Simon naeris jälle pingutatult. Ei, vastas ta, Jeesus pani minu mäletamist mööda kiusatusele vastu. Felix küünitas nüüd naeratades Simoni kätt puudutama ja Simon lasi sel juhtuda. Felix tõmbas sõrmeselgadega aeglaselt mööda tema randme sisekülge alla, peopesa poole. Paar sekundit möödus vaikuses. Simon ütles tasa: Ta on mu väga kallis sõber. Alice. Selle peale puhkes Felix naerma ja lasi Simoni käest lahti. Nii nunnu sinust, ütles ta. Mida sa silmas pead? Simon seisis rahuliku, väsinud näoga. Ma pean silmas lihtsalt seda, et ma olen temasse väga kiindunud, vastas ta. Ma imetlen teda. Felix köhatas uuesti, vangutas pead. Sa mõtled, et kui ma temaga inetult käitun, siis sa peksad mu pea jalaga sodiks, ütles ta. Seejärel puudutas Simon oma rannet paigast, kus Felix oli seda ennist puudutanud, ja võttis sellel sõrmedega ümbert kinni, nagu oleks sealt valus. Ei, ütles ta,

ma tegelikult üldse ei mõelnud nii. Felix haigutas ringutades. Aga sa võiks, ütles ta. Mu pea sodiks peksta. Vabalt. Ta ajas end sirgu ja pöördus aia poole vaatama. Kui ta sulle nii hea sõber on, küsis ta, miks sa siis pole kogu see aeg, mis ta siin elanud on, tal kordagi külas käinud? Simon ütles üllatunult, et oli veebruarist saadik üritanud Alice'ile külla tulla ja et Alice oli alati öelnud, et on ära või et ei klapi. Ma kutsusin teda ka endale külla, lisas ta. Aga ta ütles, et tal on palju tegemist. Jäi mulje, et ta ei taha mind näha. Ma ei mõtle seda süüdistusena. Ma arvasin, et ehk ta tahab lihtsalt puhata. Vaata, me olime enne, kui ta Dublinist lahkus, päris palju kohtunud. Felix noogutas endamisi. Kui ta haiglas oli, jah? küsis ta. Simon vaatas talle veidi aega otsa ja vastas: Jah. Felix pani käed taskusse ja kõndis hetkeks sihitult eemale, siis aga naasis müüri äärde ja jäi Simoniga silmitsi. Nii et kõik see aeg oled sa talle pinda käinud, öelnud, et tahad teda näha, ja tema on öelnud, et ei, mul on tegemist? küsis ta. Simon vastas: Nojah, aga nagu ma ütlesin, sellest pole midagi. Felix muigas. See ei haavanud su tundeid? küsis ta. Simon muigas talle vastu. Ei-ei, vastas ta. Ma võtan selliseid asju väga täiskasvanulikult. Felix küsis kinganinaga vastu müüri toksides: Milline ta haiglas oli? Räbalas seisus, jah? Simon näis selle küsimuse üle juurdlevat ja vastas siis: Tal tundub praegu palju parem olevat. Felix uitas jälle eemale, garaažist nii palju edasi, et maja poole kiigata. Seda et, ütles ta, kui sa teda seal sees näed, ütle, et ma tahan temaga rääkida. Simon noogutas pead ning ei öelnud, ei teinud mõne viivu midagi. Siis ajas ta end sirgu ja läks uuesti sisse.

Alice seisis köögis Danielle'i seltsis ja sõi papptaldrikult kooki. Ta ütles kahvliga üle biskviidi rehitsedes: Kehvalt kerkis, aga täitsa normaalse maitsega. Simon ütles ust enda järel kinni tõmmates, et kook näeb väga maitsev välja. Felix on õues, ütles ta. Ta vist tahab sinuga rääkida. Danielle puhkes naerma. Oh issand, ütles ta. On ta juba purjus või? Ta muutub purjus peaga alati diibiks ja sügavamõtteliseks. Simon ütles endale koogitükki tõstes: Ei, minu meelest ta praegu

ei joo. Aga natuke diibiks ja sügavamõtteliseks hakkas juba minema küll. Alice pani taldriku kapipealsele. Kõlab pahaendeliselt, ütles ta. Ma tulen kohe tagasi. Kui Alice läinud oli, küsis Danielle Simonilt, millega too elatist teenib, ja Simon hakkas teda parlamendijuttudega naerutama. Kui hulluks sa seda ka ei peaks, ütles ta, on asi palju hullem. Eileen oli elutoas ja uuris kõlaritega ühendatud Spotify kontot, mees tema õla kohal lausus: Päris meloodiaid palun. Väljas sulges Alice enda järel tagaukse ja ütles tühja aeda: Felix? Mees vaatas garaaži tagant välja. Hei, ütles ta. Ma olen siin. Alice tuli, käed rinnal vaheliti, murule. Felix oli müürile sigaretipaberi laotanud ja võttis väikesest kilekotist näputäie tubakat. Tead, miks nad nii imelikus tujus on? ütles ta. Need teised kaks. Neil läks eile asjaks, aga siis võttis Eileen kätte ja ütles, et tahab ainult sõber olla. Mis draamad su majas käivad, uskumatu. Alice nõjatus vastu müüri ja vaatas, kuidas Felix endale sigaretti keerab. Kas Simon rääkis sulle? küsis ta. Mees pitseeris paberi süljega ja koputas selle kinni. Jah, ütles ta. Mis siis, mida Eileen sulle rääkis? Vaadates, kuidas Felix sigaretti süütab, vastas Alice: Ta lihtsalt ütles, et see oli viga. Aga detailidesse ta ei laskunud. Oli näha, et ta on endast väljas, ma ei tahtnud peale pressida. Alice lisas oma küüntele pilku heites: Ta ütles, et Simoniga ei saa üldse rääkida. Tema arvates kasvas Simon üles emotsionaalselt repressiivses peres ja on omadega täiesti perses. Simon ei suuda oma vajadusi väljendada. Felix hakkas läkastades naerma. Issand, ütles ta. See on küll karmilt öeldud. Ma küll ei ütleks, et ta on omadega perses. Ta meeldib mulle. Ma tegelikult lõin talle siin veits külge, aga ta hakkas rääkima, et sa oled tema suur sõber ja ta vaatab sinu poole alt üles. Aga tal tekkis kiusatus, oli näha. Ma juba hakkasin ütlema, et kuule, rahu, Alice'il pole selle vastu midagi. Siis naeris juba ka Alice. Issand, ta on ikka täielik lambuke, ütles ta. Mis sa arvad, on tal madal enesehinnang või? Felix kortsutas kulmu ja vastas: Ei. Tal on võib-olla natuke eluisu kaduma hakanud. Aga madal enesehinnang, ei, ma ei usu. Ja

pole ta nii väga lambuke midagi. Ta on su enese moodi. Ta enesehinnang on normis, ta lihtsalt sitaks vihkab oma elu. Alice naeratas ja pühkis kleidi seelikuosalt koogipuru. Ma ei vihka oma elu, vastas ta. Felix hingas välja suitsupilve ja ajas selle laisalt käega laiali. Ise sa ütlesid, et vihkad, ütles ta. Kui me viimati koos õues suitsu tegemas käisime. Mäletad? Enne Rooma sõitu. Sa ise suitsetasid siis ka. Alice lükkas juukseid piinlikkustundega kõrva taha. Ah jaa, ütles ta. Kas ma ütlesin, et vihkan oma elu? Felix ütles, et mäletab täiesti selgelt. No siis võib-olla vihkasingi, vastas Alice. Aga enam mitte. Felix ei lausunud midagi ja vaatas suitsetades alla oma käte poole. Siis ütles ta: Näe, vaata, mis mul täna töö juures juhtus. Ta sirutas käe välja ja näitas naisele väikese sõrme nuki alt läbi jooksvat sügavat horisontaalset haava. Sisselõige ise oli nüüd tumedam, paranemas, aga ümbritsev nahk punane ja põletikuline. Alice haaras võpatades näost kinni. Felix liigutas kätt, nagu tahaks haava eri nurkade alt uurida. Ma isegi ei märganud seda, enne kui sealt verd lõdisema hakkas, ütles ta. Felix tõstis pilgu, nägi Alice'i nägu ja lisas: Seal juhtub kogu aeg selliseid asju, polnud eriti valus ega midagi. Alice võttis sõnagi lausumata tema käe ja tõstis oma põse vastu. Felix tõi kuuldavale ebakindla naeruturtsatuse. Ah, kui pehme sa oled, ütles ta. See on ainult kriimustus. Ma poleks pidanud näitamagi.

Kas praegu on valus? küsis Alice.

Ei, seda mitte. Käsi pestes kirvendab veits.

See pole aus, ütles Alice.

Sinu meelest pole mitte miski aus.

Siis avanes nende taga köögiuks ning Alice lasi Felixi käel oma põselt maha kukkuda, ehkki hoidis seda endiselt pihus. Hetke pärast lähenes neile mööda muru veel üks mees. Ta oli pikk, punakasblondide juustega, seljas liibuv mustriline särk. Neid nähes hakkas ta naerma, kuid Felix ei öelnud midagi.

Kas ma tulin halval ajal? küsis mees.

Ära muretse, ütles Felix. Ma ei teadnud, et sa siin oled.

Mees võttis taskust paki sigarette ja hakkas üht süütama.

See peab siis see uus pruut olema, ütles ta. Alice, jah? Nad just rääkisid seal sinust. Keegi leidis netist sinu kohta mingi artikli.

Alice vaatas Felixi poole, kuid too ei vastanud tema pilgule. Appike, ütles ta.

Sul on seal internetis ikka suuri fänne, lisas mees.

Jah, minu teada ka, vastas Alice. Ja ühtlasi palju inimesi, kes vihkavad mind ja tahavad mulle halba.

Mees paistis selle neutraalselt teadmiseks võtvat. Neid ma ei näinud, ütles ta, aga küllap on neid igaühel. Kuidas sul läheb, Felix?

Ei saa kurta.

Kust sa endale sellise kuulsa pruudi said?

Tinderist, ütles Felix.

Mees puhistas välja suitsujoa. Jah? Ma olen kogu aeg seal, ühtki kuulsust pole küll näinud. Tutvustad sa meid omavahel või mis?

Alice vaatas ebakindlalt vilksti Felixi poole, kes paistis täiesti rahulik.

Alice, see siin on mu vend, ütles ta. Damian. Sa ei pea tal kätt suruma või midagi, sa võid talle lihtsalt kaugelt noogutada.

Alice vaatas mõningase üllatusega mehe poole. Oi, meeldiv tutvuda, ütles ta. Te pole üldse ühte nägu.

Mees naeratas talle vastu. Ma võtan seda komplimendina, ütles ta. Ma kuulsin, et te käisite paar nädalat tagasi kahekesi Roomas, on nii? Sa pidid ta ikka jalust niitma, Alice. Tavaliselt ta pole selline romantiliste nädalalõppude tüüp.

Ta lihtsalt tuli mulle tööreisile seltsiks, ütles Alice.

Kogu vestlus paistis Damianile üha rohkem nalja valmistavat. Ta käis su raamatuüritustel kaasas ja nii edasi, jah? küsis ta.

Mõnel jah, ütles Alice.

Vat kus lops. Kõigele krooniks on ta meie viimatisest kohtumisest saadik siis ka lugema õppinud.

Aa, ei, ütles Felix. Aga miks ma peaksin punnitama, Alice võib mulle põnevamad kohad ise ära rääkida.

Damian mõõtis vennast välja tegemata Alice'it pilguga, milles oli mõningane uudishimu. Tõmmanud sigaretist veel ühe mahvi, ütles ta: Viimased paar aastat on sul päris hullud olnud, mis?

Ju vist, ütles Alice.

Jah, üks mu sõber on tegelikult sinu suur fänn. Ta ütles, et sul peaks varsti film välja tulema, on nii?

Alice vastas viisakalt: See pole tegelikult minu film, see lihtsalt põhineb ühel mu raamatul.

Felix ütles kätt Alice'i seljale pannes: Kuule, sa ajad teda selliste juttudega närvi. See ei meeldi talle.

Damian noogutas kõigutamatult ja endamisi muiates. Ah et ei meeldi, ütles ta. Siis jätkas ta Alice'i poole pöördudes: Ega see pole tal viisakusest. Tal tõesti pole õrna aimugi, kes sa oled. Ta pole elu sees ühtki raamatut lugenud.

Raamatusõpradest tal küll puudust pole, ütles Felix. Need käivad talle kogu aeg pinda.

Damian tõmbas sigaretist uue mahvi. Hetke pärast ütles ta Alice'ile: Teadsid ikka, et ta hoiab minust eemale?

Alice vaatas Felixi poole, kes vangutas oma jalgu põrnitsedes pead.

Vaata, kui me ema ära suri, jätkas Damian, jättis ta maja meile kahele, eks? Mõlemale. Ja me leppisime kokku, et müüme selle maha. Suudad jälgida? Sa oled tark naisterahvas, kindlasti suudad. Aga jah, kui mul kõigil nendel dokumentidel tema allkirja pole, ei saa ma seda müüa. Ja viimased paar nädalat on ta lihtsalt kadunud olnud. Ei vasta mu kõnedele, sõnumitele, täielik vaikus. Mis sa arvad, millest see tuleb?

Alice ütles tasa, et see ei puutu temasse.

Võiks ju arvata, et tal on väikese rahasüsti üle hea meel, lisas Damian. Issand ise teab, et tal on alati näpud põhjas.

Tahad minu peale veel midagi kituda, kuni sa siin oled? küsis Felix.

Damian jätkas temast välja tegemata mõtlikult: Tom Heffernan andis talle ükskord igavese hunniku raha. Üks taat, kes

elab siin linnas koos oma naisega. Huvitav, miks ta andis. Mis värk seal oli, tead sa?

Felix vangutas jälle pead, nipsas sigaretikoni murule ja tema nägu õhetas idataeva hämarduvas valguses.

Vaata, sa tundud tore tüdruk olevat, märkis Damian. Võibolla liiga tore, mh? Ära lase tal endal nahka üle kõrvade tõmmata, vaat mis ma soovitan.

Alice vastas jahedalt: Huvitav, kust sa võtad, et ma võiksin sinu käest eluks vajalikke nõuandeid soovida.

Selle peale hakkas Felix naerma, heledat metsikut naeru. Damian ei öelnud hetkeks midagi ja tõmbas aeglaselt suitsu. Siis ütles ta: Et sul on siis pilt igatpidi selge, jah?

Oi, ma ütleks, et ei saa kurta, vastas Alice.

Felix ütles nüüd juba lepitaval toonil ja endiselt muiates: Tead, Damian. Ma tulen homme hommikul enne tööd ja teen selle asja ära. Nõus? Ja siis saad mu rahule jätta. Sobib?

Damian vastas ikka veel Alice'it silmitsedes: Väga hea. Ta viskas sigareti murule. Jumal aidaku teid mõlemaid, lisas ta. Siis keeras ta ringi ja läks uuesti majja. Uks klõpsas tema taga kinni. Felix astus garaaži tagant välja, nagu veendumaks, et vend on tõesti läinud, ning pani siis sõrmed vaheliti ja asetas käed kukla taha. Alice jälgis teda.

Jajah, ütles Felix. Damian. Me muuseas vihkame teineteist, ma ei tea, kas ma olen sulle öelnud.

Ei ole.

Aa, selge. Vabandust.

Felix võttis käed kukla tagant lahti ning lasi nad vabalt rippu, vaadates endiselt ukse poole, mille kaudu tema vend oli lahkunud. See oli kollaste klaasruutudega puituks.

Ega me väiksena kah mingid suured semud olnud, lisas ta. Aga jah, kogu see värk, kui ema haigeks jäi … Ma ei hakka sellest pikemalt rääkima, muidu laon sulle siin öö otsa üksikasju lagedale. Aga jah, me Damianiga pole viimastel aastatel just kõige paremini läbi saanud. Kui ma oleks teadnud, et me temaga kokku põrkame, oleksin sulle rohkem taustainfot andnud.

Alice ei lausunud endiselt midagi. Felix pöördus tema poole vaatama, ise nüüd ärritatud ja õnnetu näoga. Ma oskan muuseas lugeda küll, ütles ta. Ma ei tea, miks ta hakkas rääkima, et ma olen kirjaoskamatu ja nii edasi. Ma pole suurem asi lugeja, aga lugeda ma oskan. Ja sul on vist üsna suva.

Muidugi.

Jah, tal läks koolis alati minust paremini, nii et talle vist meeldib seda teiste ees jutuks võtta. Ta on selline tüüp, kes peab teisi alandama, et end tähtsa mehena tunda. Ema heitis seda talle ette ja see ei meeldinud talle. Aga jah, pole tähtis. Tobe on see, et ta suudabki mu tuju ära rikkuda. Selles mõttes, et mul ongi nüüd praegu tuju rikutud.

Kahju.

Felix vaatas uuesti naise poole. See pole sinu süü, ütles ta. Sina panid hästi. Ma oleks võinud teie nagistamist veel tükk aega vaadata, see osa oli minu jaoks naljakas. See on su hirmutava oleku juures hea asi, mõnus on vaadata, kui sa teistega niimoodi teed.

Alice langetas pilgu ja ütles tasa: Mul endal pole mõnus.

Ei ole või? Natuke ikka on ju.

Ei ole.

Miks sa seda siis teed? küsis Felix.

Hirmutan inimesi? Ma ei tee seda meelega.

Felix kortsutas kulmu. Aga sa ju tead, kuidas sa käitud, ütles ta. Nii et teistel läheb junn jahedaks. Sa tead küll, millest ma räägin. Ma ei kritiseeri sind.

Sul võib olla raske seda uskuda, ütles Alice, aga inimestega kohtudes püüan ma tegelikult nende vastu kena olla.

Felix tõi kuuldavale naerukiunatuse ja Alice ohkas selle peale, nõjatudes vastu müüri ja kattes silmad.

Kas see mõte tundub nii naljakas? ütles ta.

Kui sa püüad kena olla, miks sa siis kogu aeg salvavaid märkusi teed?

Ei tee kogu aeg.

Ei, aga sa tuled nendega lagedale, kui sulle sobib, ütles Felix.

Ma ei ütle, et sa oled mingi uss. Lihtsalt et inimestel on targem sinuga mitte tülli minna.

Alice vastas teravalt: Jah, sa tegid selle puust ja punaseks.

Felix kergitas kulme ja oli paar sekundit vait. Lõpuks ütles ta leebelt: Issand jumal, mulle antakse täna õhtul ikka igast küljest tuld. Alice langetas pea, nagu oleks masendunud või väsinud, kuid ei vastanud. Sinuga pole kõige lihtsam suhelda, lisas Felix, aga seda tead sa ise ka.

Felix, järsku sa oleksid nii kena ja lõpetaksid mu iseloomu kritiseerimise? palus Alice. Ma ei taha, et sa mind moosiksid. Sa ei pea minu kohta mitte midagi ütlema. Ma lihtsalt ei oska selle negatiivse tagasisidega midagi peale hakata.

Felix silmitses teda paar sekundit ebakindlalt. Hea küll, ütles ta. Ma ei tahtnud sul tuju ära rikkuda.

Alice ei lausunud sõnagi. Tema vaikus paistis Felixit häirivat ja too pani käed taskusse ja võttis siis jälle välja.

Jajah, nagu Damian mainiski, ütles ta. Sa arvad, et ma ei hinda sind. Hea küll, järsku tõesti ei hinda.

Alice ei öelnud endiselt midagi ja põrnitses oma jalgu. Felix paistis rahutu, ärritunud, murelik.

Vaata, sa oled harjunud teistmoodi kohtlemisega, jätkas ta. Inimeste poolt, kes teavad, kes sa oled, ja peavad sind jube tähtsaks ja nii edasi. Aga kui ma sind hariliku inimese moodi kohtlen, pole sellest küll. Kui nüüd aus olla, siis ma arvan, et sa leiad kellegi, kes sind rohkem hindab, ja oled siis õnnelikum.

Alice lausus pika pausi järel: Ma vist tahaks nüüd tuppa minna, kui tohib.

Felix vaatas kulmu kortsutades maha. Mina sind takistada ei saa, ütles ta.

Alice läks mööda muru tagasi maja poole. Enne kui ta ukseni jõudis, köhatas Felix kurgu puhtaks ja ütles valjult: Tead, kui ma täna oma käe persse keerasin, oli mul esimene mõte, et Alice kindlasti ei rõõmusta.

Naine pöördus uuesti ümber ja vastas: Ja ei rõõmustanudki.

Nojah, ütles Felix. Ja tore, et on keegi, kes sellistest asjadest hoolib. Mind retsitakse seal üle nädala, aga palju mul siis neid on, kes ütleks, et oi, see oli kindlasti valus, mis juhtus? Ja vaata, võib-olla sinu juures on teatud asju, mida ma ei suuda hinnata, ja mõnikord ei meeldi mulle su hääletoon, mida sa minuga kasutad, seda ma olen tunnistanud. Aga ütleme, et sa oled seal üleval oma majas üksi ja sul on kehv olla või sa oled endale viga teinud või nii, siis ma tahaks seda teada. Ja kui sa tahaksid, et ma tuleks ja sinu eest hoolitseks, siis ma tuleks. Ja sa teeks kindlasti sama. Kas sellest siis mõneks ajaks ei piisa? Sulle võib-olla mitte, aga mulle piisab.

Nad vaatasid teineteisele otsa. Las ma mõtlen selle üle, ütles Alice.

Majas oli mesilane elutuppa lennanud ning kaks Danielle'i sõbrannat üritasid teda kiljudes ja naerdes aknast välja ajada. Simon istus köögilaua ääres koos Danielle'i nõo Gemmaga, kes hoidis süles sedasama väikest tüdrukut, kes oli ennist jalgpalli mänginud. Ja kas sulle meeldib rohkem kool, küsis Simon parajasti, või pigem koolivaheaeg? Eileen läigatas köögikapi ääres plasttopsi sortsu viina ning sama mees, kellega ta oli varem juttu ajanud, ütles: Ega ta suurem asi pole, aga võib ju vaadata kah. Felix ja Alice tulid terrassiuksest sisse, Felix lõikas endale viilu sünnipäevatorti, Alice pani kardigani selga ja lausus rõõmsalt: Küll on ilus suur aed. Ta pani hajameelselt, hellalt käe Simoni õlale ning too vaatas uudishimulikult ja poolnaerukil talle otsa, ja kumbki neist ei lausunud sõnagi.

Kell kümme koputas Danielle lusikaga vastu klaasi ja ütles, et tuleb paar laulu. Köögis jäi vähehaaval vaikseks, vestlused jäid soiku, elutoast tuldi kuulama. Danielle'i nõbu tegi otsa lahti lauluga „She Moved Through the Fair". Mõned, kes sõnu teadsid, laulsid kaasa, teised ümisesid meloodiat. Eileen silmitses ukselt Simonit, kes nõjatus Alice'i kõrval vastu külmikut, veiniklaas käes. Danielle palus, et järgmisena laulaks midagi Felix. Pane üks „Carrickfergus", ütles Gavin. Felix haigutas ükskõikselt. Ma laulan „The Lass of Aughrim", ütles ta. Ta pani

papptaldriku käest, köhatas kurgu puhtaks ja hakkas laulma. Tema hääl oli selge ja meloodiline, puhta tooniga, kerkis vaikust täitma ja vaibus siis hästi tasaseks, nii tasaseks, et see oligi peaaegu nagu vaikus. Alice jälgis teda ruumi teisest otsast. Felix seisis köögikapi najale nõjatudes laelambi all, nii et tema juuksed ja nägu ja sale viltune kuju kümblesid valguses, ja tema silmad olid tumedad ja tume oli ka suu. Miskipärast, kas siis Felixi hääle tasasest mahlakusest või nukratest laulusõnadest või ehk mingist varasemast seosest, mille see meloodia talle meelde tuletas, valgusid Felixit vaatava Alice'i silmisse pisarad. Mees riivas teda hetkeks pilguga ja vaatas siis kõrvale. Tema hääl oli tema hariliku kõnelemishäälega veidralt sarnane, häälikud kõlasid samamoodi, kuid neis oli ootamatut kõlavat sügavust. Alice'i silmist hakkasid voolama pisarad ja ka nina hakkas tilkuma. Ta muigas otsekui omaenda absurdsuse peale, kuid pisarad voolasid ometi edasi ning ta pühkis sõrmedega nina. Nägu oli roosa ja kilgendavmärg. Laul lõppes ning ühteainsasse vaikusehetke sadasid sisse hõisked ja aplaus. Gavin torkas sõrmed suhu, et heakskiitvalt vilistada. Felix nõjatus Alice'ile otsa vaadates vastu kraanikaussi ja naine vaatas vastu, piinlikkustundest äärepealt õlgu kehitades. Ta pühkis oma põski. Felix naeratas. Sa ajasid ta nutma, ütles Gavin. Siis vaatasid inimesed Alice'i poole ning ta hakkas kohmetult naerma, ja naer paistis tema kurku kraapivat. Ta pühkis jälle nägu. Pole tal viga midagi, ütles Felix. Danielle palus veel üht laulu, kuid ühtki vabatahtlikku polnud. Raske üle trumbata, ütles keegi. Danielle'i nõbu Gemma pakkus välja „The Fields of Athenry" ning see vallandas jutuvadina. Felix oli laua taha suundunud ja kallas plasttopsi sisse veini. Seda Alice'ile ulatades ütles ta: Sul on kõik hästi, eks? Naine noogutas ja Felix hõõrus lohutavalt tema selga. Ära muretse, ütles ta. Tavaliselt hakkavad selle peale nutma vanatädikesed, aga see on lubatud. Sa ei teadnud, et ma laulda oskan, eks? No vanasti, kui ma polnud oma häält suitsetamisega ära rikkunud, olin palju etem. Felix kõneles kergel toonil, peaaegu hajameelselt, ja silitas käega Alice'i selga, nagu ei kuulaks oma juttu. Näe, Simon ei

nuta, ütles Felix. Ju ma ei avaldanud talle muljet. Simon vastas muiates vaikselt: Multitalent. Alice tõi kuuldavale veel ühe naeruturtsatuse ja rüüpas topsist. Ülbitsed, ütles Felix. Eileen silmitses neid elutoaukselt, Felixit, kelle käsi oli Alice'i seljal, Simonit, kes seisis Alice'i kõrval, kuidas nad kolmekesi rääkisid. Ja taevas akende taga ikka veel alles hämardus, tumenes, tohutu maakera keeras end aeglaselt oma teljel.

28

Kui nad Danielle'i juurest lahkusid, oli õues kottpime, sest tänavalaternaid polnud, ja Eileen pani oma telefoni taskulambi põlema, et nad mööda sissesõiduteed minna saaksid. Kui uksed olid nende taga sulgunud, oli autos vaikne ja soe. Felix, sul on väga ilus lauluhääl, ütles Eileen. Felix lülitas esilaternad sisse ning hakkas maanteele tagurdama. Jajah, see oli sulle pühendatud, ütles ta. Või teile mõlemale, sest te olete mõlemad sealt kandist. Aughrimist. On ju nii? Mitte et ma ausalt öeldes teaks, millest see laul räägib. Ma arvasin, et seal laulab mees naisele, aga refrääni laulab vist naine. Et külm lapsuke lamab ta kätel. Ju see on selline vana laul, kus mitmed sõnad on kokku segatud. Aga kurb on ta küll, millest ta ka ei räägiks. Simon küsis, kas Felix lisaks laulmisele ka pilli mängib, ja Felix vastas: Natuke. Peamiselt viiulit. Ja kui vaja, siis saan ka kitarriga täitsa hästi hakkama. Mõned mu sõbrad mängivad koos, näiteks pulmades või nii. Ma olen enne pulmades esinenud, aga muusika koha pealt pole see ikka tegelikult minu maitse. Uhad ainult öö otsa Celine Dioni või mida iganes. Alice ütles, et tal polnud aimugi, et Felix nii musikaalne on. Nojah, ütles Felix. Aga siin kandis on kõik sellised. Viisipidamatuid kohtad ainult Dublinis. Paluks mitte solvuda. Heitnud enne maanteele keskendumist Alice'i poole pilgu, jätkas ta: Sa siis kaalud selle maja ära ostmist, jah? Seda ma ei teadnud. Eileen tõstis tagaistmel pilgu. Kuidas, palun? küsis ta. Alice pani endale rahulolevalt ja veidi napsiselt huulepalsamit peale. Ma jah mõtlen selle peale, ütles ta. Pole veel otsustanud. Siis purskas Eileen naerma ja Alice keeras oma

istmel ringi, et talle otsa vaadata. Ei, super, ütles Eileen. Mul on sinu pärast hea meel. Sa kolid maale. Alice silmitses teda, kulm kimbatusest kortsus. Eileen, ma juba elan maal, ütles Alice. Me räägime sellest majast, kus ma praegu elan. Eileen naeratas pead vangutades. Ei, täiega, vastas ta. Sa tulid siia puhkusele ja nüüd sa, ma ei tea, jäädki siia alatiseks puhkusele. Miks mitte? Simon silmitses Eileeni, kuid too naeratas endiselt Alice'ile. Tõsiselt, lisas Eileen. Super. See maja on viimase peal. Nii kõrged laed, vau. Alice noogutas aeglaselt pead. Jajah, vastas ta. Aga jah, ma pole veel midagi otsustanud. Ta pani huulepalsami kotti tagasi. Ma ei saa aru, miks sa ütled, et ma olen puhkusel, lisas ta. Iga kord, kui ma töö asjus kuhugi sõidan, saadad sa mulle halvustava meili, et ma peaksin kodus olema. Eileen hakkas jälle naerma, nägu täiesti plass. Palun vabandust, ütles ta. Nüüd ma mõistan, et ma sain olukorrast valesti aru. Simon silmitses teda ikka veel ja Eileen pöördus tema poole särava ebasiira naeratusega, nagu ütlemaks: mida? Felix märkis, et Alice peaks enne ostmist laskma kellelgi maja korralikult üle vaadata, ja Alice ütles, et kahtlemata vajaks see nagunii palju kõpitsemist. Siis möödusid nad hotellist, fuajee valgustatud akendest ja sõitsid mööda rannikuteed edasi.

Majja tagasi jõudnud, läks Eileen joonelt üles oma tuppa, kui teised veel koridoris olid. Kui ta voodi kõrval asuva lambi põlema pani, olid tema huuled kahvatud, hingamine pindmine ja ebaühtlane. Pimenenud magamistoa aknast peegeldus tema näo ähmane hall ellips ning ta rapsas kardina kinni, nii et konksud kriipisid kardinapuud. Alt häältekõma, Alice'i sõnad: Ei-ei, mina mitte. Simon vastas vaiksel häälel midagi ebamäärast ja selle peale hakkasid teised naerma, hele naer kandus trepist üles. Eileen hõõrus sõrmedega kõvasti oma suletud lauge. Tihendist vallanduva külmikuukse vaikne naksatus ja otsekui klaasi kõlksatus. Ta hakkas oma kleidi vööd lahti harutama, linane kangas oli päev otsa kandmisest kortsus ja pehme, lõhnas päikesekreemi ja deodorandi järele. All avaneva ukse klõps. Ta tõmbas kleidi õlgadelt maha, hingates läbi nina sügavalt ja järsult sisse ja lastes

õhu huulte vahelt välja, ning pani seejärel selga sinisetriibulise öösärgi. Alakorruse helid olid nüüd vaiksemad, hääled ühte põimunud. Ta hakkas madratsiserval istudes juukseklambreid lahti võtma. All sammus keegi teistest vilistades mööda koridori. Eileen võttis pika musta juukseklambri välja ja lasi sel kerge kõlksuga öökapile kukkuda. Tema lõualuud olid pinges, purihambad krigisesid. Väljast kostis meremüha, aeglane, korduv, ja õhk liikus mahedalt läbi rammusate raskete puulehtede. Kui juuksed olid lahti, kammis ta need sõrmedega rohmakalt läbi ning heitis siis voodisse ja sulges silmad. Alt kostis mingi kuiv naksatus nagu pudelikorgi avanemine. Ta tõmbas kopsud õhku täis. Käed tõmbusid kõvasti rusikasse ning läksid siis taas valla, sirutades sõrmed tekil laiali, kaks, kolm korda. Jälle Alice'i hääl. Ja teised kaks naersid, mehed naersid Alice'i öeldu peale, mis see ka polnud. Eileen ajas end kiire rapsatusega jalule. Ta sikutas tooliseljalt kollase tepitud hommikumantli ning lükkas käed varrukatesse. Teel alla sidus ta mantlivöö lõdvalt ümber piha. Koridori lõpus oli köögiuks kinni tõmmatud, lamp põles, õhus magus tihke suitsuhõng. Ta pani käe ukselingile. Sees ütles Alice'i hääl: Ah, ma ei tea, juba kuude kaupa mitte. Eileen tegi ukse lahti. Köök oli soe ja hämaralt valgustatud, laua ühes otsas istus Alice, Felix ja Simon olid istet võtnud seinaäärsel pingil ja tõmbasid kahe peale ühte pläru. Kõik vaatasid üllatunult, teatava ettevaatlikkusega hommikumantli väel uksel seisva Eileeni suunas. Ta naeratas neile vapralt. Võib kampa tulla? küsis ta.

Palun tule, vastas Alice.

Eileen küsis tooli lauast eemale tõmmates ja maha istudes: Millest me räägime?

Felix ulatas talle üle laua pläru. Alice rääkis just oma vanematest, ütles ta.

Eileen tõmbas kiire mahvi ja hingas noogutades välja, kõigest tema näos ja käitumises ilmnes püüdu rõõmsameelset muljet jätta.

No sina juba tead, ütles Alice Eileenile. Sa oled nendega kohtunud.

Mm, ütles Eileen. Kunagi ammu. Aga jätka.

Alice jätkas end teiste poole tagasi keerates: Tegelikult pole emaga enam asi nii keeruline, sest tema ja mu vend on lausa lämmatavalt lähedased. Ja teisalt pole ma emale kunagi eriti meeldinud.

Jah? ütles Felix. Naljakas. Minu ema armastas mind. Ma olin tema lemmik. Tegelikult kurb, sest minust sai totaalselt mõttetu mees. Aga ta poputas mind, jumal teab miks.

Sa ei ole mõttetu mees, ütles Alice.

Simonile ütles Felix: Aga sina? Olid sa oma ema lemmik?

No ma olin ainus laps, vastas Simon. Kindlasti oli ema minusse väga kiindunud, jah. On väga kiindunud, tahtsin ma öelda. Ta keerutas veiniklaasi jalga laual. See pole mu elu kergeim suhe, lisas ta. Ma vist ajan teda vahel segadusse ja marru. Oma karjääriga, oma otsustega. Küllap on tal sõpru, kelle lapsed on minuga ühevanused, ja nüüdseks on nad kõik juba arstid või advokaadid ja neil on endil lapsed. Aga mina olen põhimõtteliselt ikka veel parlamendiliikme assistent, kellel pole pruuti. Tähendab, ega ma ei süüdista oma ema, et ta segaduses on. Ma ise ka ei saa aru, mis mu eluga juhtus.

Felix köhatas korraks ja küsis: Aga sul on ju päris tähtis töö, kas pole?

Simon vaatas tema poole, nagu oleks see küsimus üllatav, ja vastas: Jumal hoidku, ei. Üldse mitte. Muuseas, mitte et ma arvaks, et mu ema on staatusehull. Kindlasti oleks talle meeldinud, et tema poeg on arst, aga ma ei usu, et ta minus pettunud oleks, kuna ma seda ei tahtnud. Felix ulatas Simonile pläru ja too võttis selle vastu. Meil tegelikult pole tõsiseid vestlusi, lisas ta. Talle, tead, ei meeldi, kui asjad tõsiseks lähevad, ta lihtsalt tahab, et kõik saaksid omavahel läbi. Ma vist tundun talle mõnes mõttes hirmuäratav. Ja ma põen seda kohutavalt. Ta võttis põgusa mahvi ning lisas pärast väljahingamist: Iga kord, kui ma oma vanemate peale mõtlen, tunnen süümekaid. Ma olin nende jaoks lihtsalt vale poeg, see polnud nende süü.

Aga see polnud ka sinu süü, ütles Alice.

Eileen vaatas seda mõttevahetust pinevalt, lõualuud pingul, näol endiselt kerge naeratus.

Kuidas sinuga on, Eileen? küsis Felix. Saad oma vanematega kenasti läbi?

See küsimus paistis Eileeni üllatavat. Oi, ütles ta. Seejärel pärast pausi: Nad on täitsa okeid. Mul on hullumeelne õde, keda nad mõlemad kardavad. Ja õde tegi mu elu põrguks, kui me lapsed olime. Aga muidu on nad normaalsed.

See õde, kes abiellus, ütles Felix.

Jah, see just, ütles Eileen. Lola. Ta pole tegelikult kurja südamega, ta on lihtsalt kaootiline. Ja võib-olla vahel natuke pahatahtlik. Ta oli koolis jube populaarne ja mina olin luuser. Et siis mul polnud sõna otseses mõttes mitte ühtegi sõpra. Kui nüüd tagasi vaadata, siis vist vedas, et ma end ära ei tapnud, sest ma mõtlesin selle peale pidevalt. Nii neljateist-viieteistaastaselt. Üritasin emaga rääkida, aga ta ütles, et mul pole midagi viga ja et ma lihtsalt hüsteeritsen. Siinkohal lõi Eileen kõhklema ja vaatas lagedat lauaplaati. Siis jätkas ta: Ma vist oleksin seda tõesti teinud, aga viieteistkümneselt kohtasin üht poissi, kes tahtis mu sõber olla. Ja ta päästis mu elu.

Simon ütles tasa: Kui see on tõsi, siis on mul hea meel.

Felix ajas end üllatunult sirgu. Mida? ütles ta. See olid sina?

Eileen naeratas nüüd loomulikumalt, ta oli endiselt veidi kahvatu ja endassetõmbunud, kuid tundis tuttava loo kordamisest mõnu. Me muuseas olime lapsepõlves naabrid, ütles ta. Ja kui Simon ühel suvel ülikoolist kodus oli, tuli ta mu isale talutöödes appi. Ma ei tea miks. Ju su vanemad käskisid.

Simon ütles vaikse humoorika häälega: Ei, ma vist olin tollal värskelt „Anna Karenina" läbi saanud. Ja ma tahtsin minna tallu töötama, et oleksin nagu Levin. Ta, jah, sai sirbiga või ma ei tea millega heina lõigates tohutuid elamusi ja see pani teda jumalat uskuma. Ma üksikasju enam hästi ei mäleta, aga üldine mõte oli mul see.

Eileen naeris juukseid kätega sasides. Kas sa tõesti tulid Pati juurde tööle, sest sa arvasid, et seal on nagu „Anna Kareninas"?

küsis ta. Seda ma ei teadnudki. Kui sina olid Levin, olime meie vist järelikult mužikid. Ta jätkas uuesti teiste poole pöördudes: Aga jah, nii me saime Simoniga sõpradeks. Ma olin üks väike taluplika, kes tema pere maamõisa lähedal elas. Simon pomises leplikult: Ma ei ütleks just nii. Eileen rehmas selle sekkumise käelaperdusega eemale. Ja meie vanemad muidugi tunnevad üksteist, ütles ta. Mu emal on tegelikult Simoni ema suhtes alaväärsuskompleks. Simon ja tema vanemad tulevad igal aastal jõululaupäeval meile dringile ja me peame enne nende saabumist kogu maja pööningust keldrini puhtaks küürima. Ja me paneme vannituppa spetsiaalsed käterätikud. Tead küll, niimoodi.

Felix ütles nüüd jälle suitsetades ja vastu seina nõjatudes: Ja mida nad Alice'ist arvavad?

Eileen vaatas talle otsa. Kes, minu vanemad või? küsis ta. Felix noogutas. Mnjah, ütles Eileen. Nad on paar korda kohtunud. Nad ei tunne üksteist eriti hästi.

Alice ütles muiates: Nad mõistavad mind hukka.

Felix hakkas naerma. Tõesti või? küsis ta.

Eileen raputas pead. Ei, ütles ta. Nad ei mõista sind hukka. Nad lihtsalt ei tunne sind eriti hästi.

Neile ei meeldinud, et me ülikoolis koos elasime, jätkas Alice. Nad tahtsid, et Eileen sõbruneks kenade keskklassi tüdrukutega.

Eileen ohkas käriseva naeruturtsatuse saatel. Felixile ütles ta: Alice'i iseloom käis neile vist natuke üle jõu.

Ja nüüd, kus ma edukas olen, ei salli nad mind, lisas Alice.

Ma ei saa aru, kust sa seda võtad, ütles Eileen.

No neile ei meeldinud, et sa mind haiglas vaatamas käisid. Oli ju nii?

Eileen raputas end hajameelselt kõrvanibust sikutades jälle pead. See polnud sinu edukusega mitte kuidagi seotud, ütles ta.

Millega see siis seotud oli? küsis Alice.

Felix paistis olevat unustanud, et ta suitsetas, ning lasi plärul sõrmede vahel kustuda. Eileen ütles tema poole pilku tõstes:

Vaata, kui Alice New Yorgist tagasi kolis, ei öelnud ta mulle, et tuleb koju. Ma muudkui saatsin talle meile ja sõnumeid, millele ei tulnud nädalate kaupa vastust, ja hakkasin kohutavalt muretsema ja paanitsema, et temaga on midagi juhtunud. Ja tema elas kõik see aeg minu korterist viie minuti kaugusel. Eileen jätkas näpuga Simoni poole näidates: Tema teadis. Mina olin ainus, kes ei teadnud. Ja Alice keelas tal seda mulle öelda, nii et ta pidi taluma mu kaeblemist, et ma pole Alice'ist midagi kuulnud, ja kõik see aeg Simon teadis, et Alice elab kuramuse Clanbrassil Streetil.

Alice ütles hillitsetud häälel: Nagu arvata võib, polnud mul siis hiilgavad ajad.

Eileen noogutas sellesama särava pingutatud naeratuse saatel. Jajah, ütles ta. Mul polnud ka hiilgavad ajad, sest minuga, ma ei tea, kolm aastat koos olnud mees jättis mu maha ja mul polnud kusagil elada. Ja mu parim sõber ei rääkinud minuga ja mu teine parim sõber käitus väga imelikult, sest tal polnud lubatud mulle mitte midagi rääkida.

Eileen, ütles Alice rahulikult, ära pane pahaks, aga mul oli psühhiaatriline närvivapustus.

Jah, ma tean. Ma mäletan, sest kui sind haiglasse pandi, käisin ma enam-vähem iga päev seal.

Alice ei lausunud midagi.

Sellel, et mu vanematele ei meeldinud, et ma sul nii tihti külas käisin, polnud sinu edukusega mitte mingit pistmist, jätkas Eileen. Nende meelest sa lihtsalt pole eriti hea sõber. Mäletad, kui sa haiglast välja said, ütlesid sa mulle, et lähed paariks nädalaks Dublinist ära veidi puhkama? Ja nüüd selgub, et sa ei läinud paariks nädalaks, sa läksid igaveseks. Mida kõik peale minu paistsid taipavat. Aga muidugi pole vaja mind kursis hoida. Ma olen lihtsalt see loll, kes oma pangaarve lõhki ajas, et sind iga päev bussiga haiglas vaatamas käia. Näed, mu vanemad ütleksid vist, et sa lihtsalt ei hooli minust.

Simon oli Eileeni jutu ajal pea langetanud, kuid Felix vaatas neid mõlemaid edasi. Alice põrnitses laua teises otsas, punased laigud põskedel lõkendamas.

Sul pole aimugi, mida ma olen läbi elanud, ütles Alice.

Eileen naeris kõrget rabedat naeru. Kas ma ei võiks sulle täpselt sedasama öelda? küsis ta.

Alice sulges silmad ja avas need uuesti. Jajah, ütles ta. Sa mõtled, et mingi mees, kes sulle isegi ei meeldinud, jättis su maha. See pidi tõesti ränk olema.

Simon ütles laua teisest otsast: Alice.

Ei, jätkas Alice. Teist kellelgi pole sellest vähimatki ettekujutust. Ärge lugege mulle epistlit. Ükski teist ei saa mu elust mitte midagi aru.

Eileen tõusis ja lasi toolil, seljatugi ees, põrandale kukkuda, tõmbas köögiukse enda järel pauguga kinni. Simon ajas tema lahkumist vaadates selja sirgu ning Alice viskas mehele ükskõikse pilgu. Mine-mine, ütles ta. Ta vajab sind, mina mitte.

Simon vastas talle otsa vaadates leebel toonil: Aga see pole mitte alati tõsi olnud, mis?

Käi persse, ütles Alice.

Simon ei pööranud temalt pilku. Ma tean, et sa oled vihane, ütles ta. Aga sa vist tead ka seda, et sa ei räägi õigust.

Sa ei tea minust mitte midagi, vastas Alice.

Siis paistis Simon lauaplaati silmitsedes muigavat. Olgu, ütles ta. Ta tõusis püsti ja lahkus köögist, sulgedes ukse vaikselt enda järel. Alice pani korraks sõrmeotsad meelekohtadele, nagu valutaks tal pea, ning ajas end siis jalule ja läks kraani juurde oma klaasi loputama. Inimesi ei saa usaldada, ütles ta. Iga kord, kui sulle tundub, et saab, viskavad nad sulle kõik näkku tagasi. Simon on see kõige hullem. Tead, mis tal viga on? Tõsiselt räägin, seda nimetatakse märtrikompleksiks. Ta ei vaja kelleltki eales midagi ja arvab, et see teeb temast mingi kõrgema olendi. Kusjuures tegelikult elab ta lihtsalt kurba ja steriilset elu, istub üksi oma korteris ja kinnitab endale, kui hea inimene ta on. Kui ma tõeliselt haige olin, helistasin talle ühel õhtul ja ta tõi mu haiglasse. Ja kogu moos. Ja nüüd ma pean iga kord, kui teda näen, seda kuulama. Mida ta oma elu jooksul teinud on? Mitte midagi. Mina võin vähemalt öelda, et olen maailmale

mingi panuse andnud. Ja nüüd peab ta end minust paremaks, sest haaras korra telefoni. Ta käib ringi ja sõbruneb ebastabiilsete inimestega, et oma enesehinnangut tõsta. Eriti naistega, eriti noorte naistega. Ja kui neil raha pole, siis seda parem. Ta muuseas on minust kuus aastat vanem. Mida ta on oma elu jooksul teinud?

Felix, kes polnud nüüd juba pikka aega midagi öelnud, istus endiselt pingil, selg vastu seina ja õllepudel pihkude vahel. Mitte midagi, vastas ta. Sa juba ütlesid. Mina pole samuti midagi teinud, nii et ma ei saa aru, miks see mulle sinu arvates korda peaks minema. Alice seisis köögikapi ääres seljaga Felixi poole ja silmitses teda köögiakna peegelduvalt pinnalt. Ajapikku märkas Felix tema pilku, nende silmad kohtusid. Mida? ütles Felix. Ma ei karda sind. Selle peale langetas Alice pilgu. Võib-olla see tuleb sellest, et sa ei tunne mind eriti hästi, ütles ta. Felix turtsatas tahtmatult. Alice ei lausunud midagi. Mees vaatas veel paar sekundit tema selga. Näost väga valge Alice võttis nõrutuslaualt tühja veiniklaasi ning hoidis seda hetkeks käes ja viskas siis järsult vastu põrandaplaate. Klaasi kausiosa tabas klirinal põrandat ja lendas kildudeks, enamjaolt terveks jäänud jalg veeres külmiku poole. Felix jälgis Alice'it vaikides, liikumatult. Kui sa mõtled, et teeks endale kuidagi viga, ütles ta, siis ära hakka vaeva nägema. Teed ainult spektaaklit ja pärast pole sul nagunii parem. Alice'i käed toetusid vastu köögikappi, silmad olid suletud. Ta vastas väga vaikselt: Ei, ära muretse. Kuni te kõik siin olete, ei tee ma midagi. Felix kergitas kulme ja vaatas oma joogi sisse. Mul on siis targem su ligi hoida, ütles ta. Alice'i sõrmenukid paistsid seal, kus ta kapiserva külge klammerdus, iseäranis valged. Ma ausalt arvan, et sul on täiesti suva, olen ma elus või surnud, ütles ta. Felix võttis lonksu jooki ja neelas selle alla. Ma peaks su peale vihaseks saama, et sa minuga niimoodi räägid, märkis ta. Aga mis mõtet sel on? Tegelikult sa isegi ei räägi minuga. Sa räägid oma pea sees ikka veel Eileeniga. Alice kummardus kraanikausi kohale, nägu kätesse vajutatud, ning Felix tõusis, et tema juurde minna. Alice ütles ümber

pööramata: Tuled lähemale, siis ma, raisk, virutan sulle, Felix. Virutan. Mees seisatas laua ääres, Alice seisis, pea käsivarte vahel. Aeg möödus sel kombel vaikuses. Viimaks tuli Felix ümber laua ja tõmbas välja ühe köögitooli, nii et mõned suuremad klaasikillud põrandaplaatidel paigalt nihkusid. Alice seisis paar sekundit lihtsalt vastu kraanikaussi toetudes, nagu poleks Felixi lähenemist kuulnudki, ja istus siis mehe poole vaatamata maha. Ta lõdises, hambad plagisesid. Ta lausus vaikse oige saatel: Oh issand. Mul on selline tunne, et ma tapan end ära. Felix silmitses teda vastu köögilauda toetudes. Jajah, mul on ka see tunne olnud, vastas ta. Aga ma pole seda teinud. Ja sina ka ei tee. Alice vaatas tema poole üles, näol hirm, kahetsus, häbi. Jah, ütles ta. Küllap on sul õigus. Palun vabandust. Felix naeratas peaaegu märkamatult ja langetas pilgu. Sinuga on kõik okei, vastas ta. Ja muuseas, mul pole üldse suva, kas sa oled elus või surnud. Sa tead seda väga hästi. Alice vaatas teda paar pikka viivu, pilk liikus hajameelselt üle mehe keha, käte, näo. Palun vabandust, ütles ta. Mul on enda pärast häbi. Ma arvasin ... ma ei tea, ma arvasin, et mu tervis on hakanud paremaks minema. Palun vabandust. Siis istus Felix köögilauale. Jaa, sul ongi paremaks läinud, ütles ta. See on lihtsalt üks väike – kuidas nad ütlevadki, väike episood. Sa mingit rohtu võtad? Antidepressante või midagi. Alice noogutas pead. Jah, ütles ta. Prozacit. Felix vaatas toolil istuvat naist kaastundlikult. Ah soo, ütles ta. Siis see istub sulle päris hästi. Kui ma ise seda värki võtsin, polnud mul sugutungi ollagi. Alice hakkas naerma ja tema käed värisesid just nagu kergendusest pärast mingit ärahoitud katastroofi. Felix, ütles ta, mulle ei mahu pähe, et ma ähvardasin sind lüüa. Ma tunnen end täieliku koletisena. Ma ei tea, mida öelda. Palun väga vabandust. Felix vastas rahulikult tema pilgule. Sa lihtsalt ei tahtnud, et ma sulle lähedale tuleksin, ütles ta. Sa tegelikult ei saanud aru, mida sa räägid. Ja pea meeles, sa oled psühhiaatriline juhtum. Segaduses Alice vaatas oma värisevaid käsi. Aga ma arvasin, et ma enam ei ole, ütles ta. Felix kehitas õlgu ja võttis taskust tulemasina. Aga vat oled

endiselt, ütles ta. Pole midagi, see võtab aega. Alice puudutas meest silmitsedes oma huuli. Millal sa Prozaci peal olid? küsis ta. Felix vastas pilku tõstmata: Eelmine aasta olin kuu või paar ja siis lõpetasin ära. Ja ma tegin palju hullemaid asju kui mõne veiniklaasi mahapillamine, usu mind. Sattusin kogu aeg kaklustesse. Igasugused tobedused. Ta rapsas pöidlaga üle tulemasina sädemeratta. Sinu ja su sõbraga saab kõik korda, ütles ta. Alice põrnitses endale sülle ja ütles: Ma ei tea. See on vist seda laadi sõprus, kus üks inimene hoolib palju rohkem kui teine. Felix klõpsas leegi süütamiseks nupu alla ja lasi siis jälle lahti. Arvad, et ta ei hooli sinust? küsis ta. Alice vaatas ikka veel endale sülle ja silus kätega seelikut. Hoolib küll, ütles ta. Aga mitte samamoodi. Felix libistas end laualt alla ja astus suurematest klaasikildudest eemale hoides tagaukse juurde. Teinud ukse pärani lahti, nõjatus ta vastu piita ja silmitses jahedat öööhku sisse hingates niisket aeda. Kumbki ei lausunud mõnda aega sõnagi. Alice tõusis ning võttis kraanikausi alt prügikühvli ja harja, et klaasikillud kokku pühkida. Väikseimad killud olid lennanud kõige kaugemale, radiaatori alla, külmiku ja köögikapi vahele, küüdeldes peegelduvast valgusest hõbedaselt. Kui põrand oli pühitud, kallas Alice kühvli sisu ajalehele ning pakkis selle siis kokku ja pani prügikasti. Felix toetus vastu piita ja vaatas õue. Sa mõtled minust samamoodi, märkis ta. Huvitav lihtsalt, et samamoodi. Alice ajas end köögis sirgu ja vaatas Felixi poole. Mis asja? päris ta. Felix hingas enne vastamist sügavalt sisse ja välja. Sa arvad, et Eileen ei hooli sama palju kui sina, ütles ta. Ja sa arvad minu kohta sama, et sina hoolid rohkem. Võib-olla ma hakkasingi sulle üldse sellepärast meeldima, ma ei tea. Osa minust arvab, et sa lihtsalt vihkad ennast. Kõik, mida sa teed, et sa kolisid üksipäini ilma autota ja nii edasi siia, et sul tekkisid tunded mingi netis kohatud suvalise tüübi vastu – sa nagu püüaksid end õnnetuks teha. Ja võib-olla sa tahad, et keegi sind kräunutaks ja sulle haiget teeks. See vähemalt seletaks, miks sa mu välja valisid, sest sinu arvates olen ma just seda tüüpi inimene, kes midagi sellist teha võiks. Või tahaks teha. Alice

seisis kraanikausi ääres ega lausunud sõnagi. Felix noogutas aeglaselt pead. Aga ma igatahes ei lähe minema, ütles ta. Juhul kui sa seda tahad, siis palun vabandust. Ta köhatas ja lisas: Ja ma ei arva, et ma sulle rohkem meeldiksin. Ma arvan, et me meeldime teineteisele ühepalju. Ma tean, et ma ei näita seda kogu aeg oma tegudega välja, aga ma üritan seda rohkem teha. Ja ma üritan. Ma armastan sind, eks? Kui Alice seda käsipõsakil kuulas, oli tal veider hämmeldunud nägu peas. Kuigi ma olen psühhiaatriline juhtum, ütles ta. Felix hakkas naerma, ajas end sirgu ja tõmbas ukse enda järel kinni. Nojah, vastas ta. Kuigi me mõlemad oleme.

Simon oli pärast köögist lahkumist läinud üles trepimademele ja seisnud viivu Eileeni toa ukse taga. Seest kostis kõrge kare nuuksumine, mida vahepeal katkestasid hingetõmbed. Simon koputas käeseljaga tasakesi vastu ust ja äkki võttis maad vaikus. Hei, ütles ta valjult, see olen ainult mina. Tohib sisse tulla? Nutt algas uuesti. Simon avas ukse ja läks sisse. Eileen lamas külili, põlved vastu rindu tõmmatud, üks käsi juustes, teine silmi varjamas. Simon sulges enda järel ukse ning läks ja istus voodiservale, patjade lähedale. Ma ei suuda uskuda, et see ongi mu elu, ütles Eileen. Simon istus ja silmitses teda sõbraliku näoga. Tule siia, ütles ta. Eileen nuuksatas uuesti ja haaras juuksed kõvasti pihku. Ta vastas lämbuva häälega: Sina ei armasta mind. Alice ei armasta mind. Mu elus pole mitte kedagi. Mitte kedagi. Ma ei suuda uskuda, et ma pean niimoodi elama. Ma ei saa aru. Simon asetas laia peopesa Eileeni pea peale. Mis asja sa räägid? ütles ta. Muidugi ma armastan sind. Tule siia. Eileen nühkis viivuks tigedalt nägu ega öelnud midagi, aga siis nihutas ta end sellesama pinges ja ärritatud moega paigalt ning pani pea Simonile sülle, põsk vastu põlve. Nii on parem, ütles mees. Eileen kortsutas sõrmedega silmi nühkides kulmu. Ma rikun oma elus kõik hea ära, ütles ta. Kõik. Simon jätkas käe libistamist üle Eileeni juuste, siludes üksikud niisked salgud näo pealt ära. Ma olen Alice'iga kõik ära rikkunud, jätkas Eileen. Ja sinuga. Selle peale tõi ta silmi kinni kattes kuuldavale

järjekordse nuuksatuse. Simon libistas käe aeglaselt üle tema lauba ja juuste tagasi. Sa pole midagi ära rikkunud, ütles ta. Eileen vakatas mehe vahemärkusest välja tegemata hingetõmbeks ja jätkas: Kui me eile õhtul linna peal jõime … Ta vakatas taas, et jälle õhku ahmides sisse hingata, ning jätkas mõningase pingutusega: Ma tundsin end kordki elus õnnelikuna. Ma mõtlesin siis isegi endamisi: ma tunnen end kordki elus õnnelikuna. Mõnikord mulle tundub, et mind karistatakse, nagu et jumal karistab mind. Või ma teen seda endaga ise, ma ei tea. Sest iga kord, kui mul on kasvõi viis minutit hea olla, peab juhtuma midagi halba. Nagu siis, kui me paar nädalat tagasi su korteris koos telekat vaatasime. Ma oleksin pidanud teadma, et pärast seda hävib kõik, sest ma istusin su diivanil ja mõtlesin endamisi: ma ei mäleta, millal ma viimati nii õnnelik olin. Iga kord, kui midagi tõeliselt head juhtub, peab mu elu laiali varisema. Järsku on asi minus, järsku ma teen seda ise. Ma ei tea. Aidan ei suutnud mind taluda. Ja nüüd ei suuda Alice ka, ja sina ka mitte. Simon pomises vaikselt ja lepitavalt: Suudan küll. Eileen pühkis läbematult ära pisarad, mis ikka veel ta silmist voolasid. Ma ei tea, järsku ma pole kuigi tore inimene, ütles ta. Järsku ma eriti ei mõtle teiste peale, nagu ma enda peale mõtlen. Näiteks sinu puhul. Kust ma tean, järsku sa oled minust õnnetum, aga sa lihtsalt ei ütle seda iialgi. Ja sa oled alati minu vastu kena. Alati. Isegi praegu, kus ma su süles nutan. Millal sina eales mu süles nutnud oled? Mitte kunagi, sa pole seda kunagi teinud. Simon vaatas Eileeni hellalt, tedretähne tema põsesarnal, tema roosat tulitavat kõrva. Jah, nõustus ta. Aga me oleme erinevad inimesed. Ja ma pole õnnetu, ära muretse. Mõnikord ma olen kurb, aga sellest pole midagi. Eileen raputas veidi pead, ilma et oleks seda Simoni sülest kergitanud. Aga ma ei hoolitse sinu eest niimoodi nagu sina minu eest, ütles ta. Mees silus pöidlaga aeglaselt üle tema põsesarna. No võib-olla ma ei lase enda eest eriti hoolitseda, vastas ta. Eileeni pisarad olid taandunud ning ta lamas hetke sõnagi lausumata Simoni süles. Siis küsis ta: Miks siis? Mees muigas kohmetult. Ma ei

tea, ütles ta. Aga see selleks, me rääkisime minu meelest sinust. Eileen keeras pead, et talle otsa vaadata. Me võiksime kordki sinust rääkida, ütles Eileen. Simon oli teda silmitsedes hetke vait. Mul on kahju, et sul on tunne, et jumal karistab sind, ütles ta. Ma ei usu, et ta midagi sellist teeks. Eileen silmitses teda veel paar viivu ja ütles siis: Kui me hiljuti rongis olime, kirjutasin Alice'ile sõnumis: kahju, et Simon mind kümme aastat tagasi endale naiseks ei palunud. Simon ei öelnud hetke midagi, paistis olevat mõttes. Kui sa üheksateist olid, täheldas ta. Oleksid sa sellise ettepaneku vastu võtnud? Eileen turtsatas jõuetult ja kehitas õlgu. Tema silmad olid kuumad ja paistes. Oleks mul vähegi mõistust peas olnud, oleksin võtnud küll, vastas ta. Aga ma enam ei mäleta, oli mul selles vanuses mõistust peas või ei. Ma arvan, et see oleks mulle äärmiselt romantiline tundunud, nii et võib-olla jah. Tead, elu oleks parem olnud. Kui see elu, mis mul selle asemel olnud on. Simon noogutas vildakalt, veidi nukralt naeratades pead. Minu jaoks samuti, ütles ta. Mul on kahju. Siis võttis Eileen tema käe ja nad olid veidi aega vait. Ma tean, et Alice vihastas su välja, ütles Simon. Eileen vedas pöidlaga üle mehe sõrmenukkide. Felix küsis minult hommikul köögis, miks ma Alice'ile varem külla ei tulnud, ütles ta. Ja ma hakkasin ütlema, et ei tea, mis takistas Alice'it mulle külla tulemast? Kus ta olnud on? Ei saa öelda, et tal palju tegemist oleks. Ta oleks võinud tahtmise korral suvalisel ajal rongi peale hüpata ja mulle külla sõita. Kui ta mind nii väga armastab, mis ta siis üldse siia kolis? Keegi ei sundinud teda seda tegema. Näib, et ta oleks kasvõi nahast välja pugenud, et meil oleks raske kohtuda, ja nüüd ta on haavunud, ütleb endale, et ma ei hooli temast. Aga tegelikult lahkus ju tema. Ma ei tahtnud, et ta läheks. Selle viimase märkuse saatel hakkas Eileen jälle nutma, nägu pihkude vahel. Ma ei tahtnud, et ta läheks, kordas ta. Simon puudutas sõnagi lausumata tema juukseid. Eileen ütles pilku tõstmata valulisel häälel: Palun ära jäta mind. Simon pomises tema juuksekiharat kõrva taha siludes: Ei jäta, mitte kunagi. Muidugi mitte. Eileen nuttis veel minuti, kaks minutit,

ja Simon istus vaikselt, naise pea süles õrnalt tema käte vahel. Viimaks ajas Eileen varrukaga nägu kuivatades end tema kõrval madratsil istukile. Ma pole seda kunagi eriti osanud, märkis Simon. Lasta enda eest hoolitseda. Eileen ütles hapra naeruturtsatusega: Vaata ja õpi. Ma olen ekspert. Mees naeratas endale sülle vaadates hajevil ilmega. Ma vist kardan end peale suruda, jätkas ta. Selles mõttes, et mulle ei meeldi tunda, et keegi teeb midagi ainult sellepärast, et ma tema arvates seda tahan või et ta tunneb kohustust. Võib-olla ma ei seleta seda korralikult. Asi pole selles, et mul poleks mingeid soove. Muidugi on asju, mida ma tahan, ja väga. Simon katkestas pead vangutades jutu. Ah, ma ei väljenda end hästi, ütles ta. Eileeni silmad libisesid üle tema näo. Aga Simon, ütles ta, sa ei lase mind tegelikult endale lähedale. Saad aru, mida ma mõtlen? Ja iga kord, kui ma tõesti lähedale jõuan, lükkad sa mu eemale. Simon köhatas oma käsi vaadates kurgu puhtaks. Me võime sellest mõni teine kord rääkida, ütles ta. Ma tean, et sa oled Alice'i pärast endast väljas, me ei pea seda kõike praegu arutama. Eileen kortsutas kulmu, kerge vagu kulmude vahel. Aga sa ju lükkad mind jälle eemale, ütles ta. Simon manas näole valulise naeratuse. Ma pidin lihtsalt harjuma mõttega, et meie vahel ei juhtu enam eales midagi, ütles ta. Mitte et see oleks lihtne olnud. Aga mõnes mõttes oli see lihtsam kui pead murda. Ta masseeris oma peopesa pöidlaliigese alt. Kui ma kunagi olen midagi sinu heaks teinud, oli see tegelikult mu enese heaks, sest ma olen tahtnud su lähedal olla, jätkas ta. Ja ausalt öeldes olen ma tahtnud tunda, et sa vajad mind, et sa ei saa ilma minuta hakkama. Saad aru, mida ma mõtlen? Ma vist ei räägi üldse selgelt. Ma tahan öelda, et sa oled tegelikult minu heaks palju rohkem teinud kui mina eales sinu heaks. Ja ma olen sind rohkem vajanud. Ma tõesti vajan sind rohkem, palju rohkem kui sina mind. Simon hingas välja. Eileen silmitses teda vaikides. Simon jätkas hajameelsel toonil, otsekui endaga rääkides: Aga võib-olla ma räägin hoopis valesid asju. Mul on väga raske niimoodi rääkida. Ta hingas uuesti välja, peaaegu nagu ohates, ja

puudutas käega laupa. Eileen silmitses teda edasi, üksnes kuulates, kõnelemata. Viimaks tõstis Simon tema poole pilgu ja ütles: Ma tean, et sa kardad. Ja võib-olla sa tõesti mõtlesid tõsiselt neid asju, mida sa meie sõpruse kohta ütlesid, et sa tahad ainult sõber olla, ja kui sa mõtlesid seda tõsiselt, siis ma lepin sellega. Aga mul on tunne, et järsku sa ütlesid neid asju vähemalt mingis mõttes tahtmisest, et ma seda teist võimalust kaitsma hakkaksin. Nagu ma võiksin prauhti öelda, et palun, Eileen, ära tee seda mulle, ma olen sinusse algusest peale armunud olnud, ma ei oska ilma sinuta elada. Või mida iganes ma sinu meelest oleksin võinud öelda. Mitte et see ei oleks tõsi, muidugi on see tõsi. Ja võib-olla isegi siis, kui sa Alice'i peale vihaseks saad ja ütled, et ta ei hooli sinust – ma ei tea, võib-olla on selle taga sama mõte. Sa tahad mingil tasandil, et ta ütleks: oi, aga Eileen, ma armastan sind väga, sa oled mu parim sõber. Aga häda on selles, et sind paistavad tõmbavat inimesed, kes ei oska sulle selliseid reaktsioone eriti pakkuda. Selles mõttes, et igaüks oleks võinud sulle öelda – Felix ja mina teadsime seda päris kindlasti –, et Alice ei reageeriks praegu üldse nii. Ja järsku on minuga mõnes mõttes sama lugu. Kui sa ütled mulle, et sa ei taha minuga olla, võin ma tunda end väga haavatuna ja alandatuna, aga ma ei hakka sind manguma ja anuma. Ma tegelikult arvan, et sa mingil tasandil tead, et ma ei hakka. Aga siis jääb sulle mulje, et ma ei armasta sind või et ma ei taha sind, sest sa ei saa minult seda reaktsiooni – seda reaktsiooni, milleks pole lootustki, nagu sa tead, sest ma pole seda laadi inimene, kes suudab seda sulle pakkuda. Ma ei tea. Ma ei taha end välja vabandada ja ma ei taha Alice'it välja vabandada. Ma tean, et sa arvad, et ma alati kaitsen teda, ja küllap ma seda tehes kaitsen ausalt öeldes tegelikult ennast. Sest ma näen temas ennast ja mul on temast kahju. Ma näen, kuidas ta sind eemale lükkab, ehkki ta ise seda ei taha, ja see teeb talle haiget. Ja ma tean, mis tunne see on. Vaata, kui sa tõsiselt mõtlesid, et sa tahad minuga lihtsalt sõber olla, siis ma mõistan, ausalt. Minuga pole lihtne koos olla, ma tean. Aga kui sinu arvates on mingigi võimalus,

et ma võiksin sind õnnelikuks teha, siis sa võiksid lasta mul proovida. Sest see on tegelikult ainus asi, mida ma oma eluga teha tahan. Siis võttis Eileen Simonil kaela ümbert kinni, keeras end voodiserval, kus nad kahekesi istusid, mehe poole, vajutas näo vastu tema kurgualust ning sosistas midagi, mida ainult Simon võis kuulda.

Kui Alice mõni minut hiljem alumise trepiastme juurde jõudis, tuli Eileen parajasti mademele. Nad nägid teineteist kahvatu koridorilambi valgel ja seisatasid, Eileen trepi ülemiselt mademelt alla vaadates, Alice üles vaadates, näod ärevad, ettevaatlikud, haavunud, kumbki nagu teise hämar peegel, viivitades seal kahvatuna ja sekundite möödudes nagu õhus rippuvana. Siis läksid nad teineteise poole, kohtudes poolel trepil, ning embasid teineteisest kõvasti kinni hoides, teineteist tugevalt käsivartega pitsitades, ja siis ütles Alice: Anna andeks, anna andeks, ja Eileen ütles: Ära palu vabandust, anna andeks, ma ei saa aru, miks me tülitseme. Mõlemad hakkasid siis naerma, naerma veidrat luksuvat naeru ja nägu kätega pühkima, öeldes: Ma isegi ei saa aru, mille pärast me tülitseme. Anna andeks. Siis istusid nad kurnatult trepile, Alice astme võrra Eileenist allapoole, seljad vastu seina. Mäletad, kuidas meil ülikoolis tüli oli ja sa mulle õela kirja kirjutasid, ütles Eileen. Joonelisele paberile. Ma ei mäleta, mis seal seisis, aga ma tean, et see polnud ilus. Alice tõi uuesti nõrgalt kuuldavale luksuva naeru. Sa olid mu ainus sõber, ütles ta. Sul oli teisi sõpru ka, aga minul olid ainult sina. Eileen võttis ta käe ja põimis nende sõrmed vaheliti. Nad istusid veidi aega trepil kõnelemata või kõneldes hajameelselt ammu juhtunud asjust, omavahelistest tobedatest tülidest, inimestest, vanadest tuttavatest, asjust, mille üle nad olid üheskoos naernud. Kunagistest, palju-palju kordunud vestlustest. Siis jälle veidi aega vaikust. Ma lihtsalt tahan, et kõik oleks nii nagu vanasti, ütles Eileen. Ja et me oleksime jälle noored ja elaksime lähestikku, ja et mitte miski poleks teisiti. Alice muigas nukralt. Aga kui midagi on teisiti, kas me võime endiselt sõbrad olla? küsis ta. Eileen pani käe ümber Alice'i

õlgade. Kui sa poleks mu sõber, siis ma ei teaks, kes ma olen, ütles ta. Alice toetas näo Eileeni käsivarrele ja sulges silmad. Jah, nõustus ta. Ka mina ei teaks muidu, kes ma olen. Ja tegelikult ma mõnda aega ei teadnudki. Eileen vaatas alla Alice'i väikese heledajuukselise pea poole, mis tema hommikumantli varrukal lebas. Mina ka mitte, ütles ta. Kell pool kolm öösel. Väljas astronoomiline hämarik. Kuusirp madalal tumeda vee kohal siramas. Tõus naaseb nüüd kerge korduva kohinaga liival. Üks teine koht, üks teine aeg.

29

Tere – panin siia manusena kaasa essee visandi, märkused all. Praegu on see täitsa kenasti loetav, aga huvitav, mida sa arvad mõttest kaks keskmist lõiku omavahel ära vahetada? Et biograafiline osa tuleks hiljem. Viska pilk peale ja vaata, mis tunne on. Kas JP ikka võttis millalgi omapoolsete tähelepanekutega ühendust? Kahtlustan, et tema oleks minust palju kasulikum!

Olen lineaarse aja taju nii täielikult kaotanud, et lamasin eile öösel voodis ja mõtlesin: Eileeni ja Simoni esimesest külaskäigust on nüüd vist ligi aasta. Ja alles vähe-vähehaaval – saades teadlikuks, et laman meie suure sooja vatiteki, mitte kerge suveteki all – meenus mulle, et detsember on juba peaaegu käes, sellest esimesest mullusuvisest külaskäigust on möödas poolteist aastat. Kaheksateist kuud!! Kas kogu meie ülejäänud eluks jääbki nii? Aeg lahustub paksu tumedasse udusse, eelmisel nädalal juhtunud asjad tunduvad aastatetagused ja mullu juhtunud asjad nagu eilsed. Loodetavasti on see piirangute kõrvalnäht, mitte lihtsalt vanemaks saamise tagajärg. Kui see juba jutuks tuli: palju õnne tagantjärele. Ma tõesti panin õigel ajal kingi posti, aga mul pole aimugi, millal ja kas see kohale jõuab.

Meilt siit pole mingit uudist. Felix on nii heas seisus, nagu oodata võib. Tal käivad pandeemia pärast endiselt regulaarsed meeleheitehood peal ja ta annab vaikselt mõista, et kui see olukord veel kaua kestab, ei vastuta ta enam oma tegude eest. Aga tavaliselt läheb ta tuju pärast jälle heaks. Vahepeal on ta käinud küla peal mitmele vanainimesele toitu ostmas, mis annab talle hulgaliselt võimalusi vanainimeste üle kaevelda, ja ta veedab

päris palju aega ka kogukonnaaias, teeb komposti, kaebleb kompostí tegemise üle ja nii edasi. Minu enda puhul on piirangute ja tavaelu vahe (masendavalt?) minimaalne. Kaheksakümmend kuni üheksakümmend protsenti mu päevist on samasugused, nagu nad nagunii oleksid – kodus töötamine, lugemine, seltskondlike kogunemiste vältimine. Aga teisalt ilmneb, et isegi tibatilluke kogus suhtlust on hoopis midagi muud kui suhtluse puudumine – ma pean silmas, et üks seltskondlik õhtusöök iga kahe nädala tagant on kategooriliselt erinev pidude täielikult puudumisest. Ja muidugi igatsen ma sind endistviisi kõigest väest ja sinu peikat ka. Muuseas, me pidime lakke kargama, kui üksõhtu teda telekast nägime. Felix on veendunud, et koer tundis ta ära, sest hakkas ekraani peale haukuma, aga omavahel öeldes: ta haugub teleka peale kogu aeg.

Ma ei tea, oled sa sellega kursis, aga ma tegin umbes kuu aega tagasi meili kaudu intervjuud ja ajakirjanik küsis, mida mu elukaaslane mu raamatutest arvab. Kirjutasin mõtlematult vastu, et ta pole neid lugenud. Nii et muidugi tuli sellest intervjuu pealkiri – „Alice Kelleher: mu poiss-sõber pole mu raamatuid lugenud" – ja pärast nägi Felix üht populaarset säutsu, kus seisis midagi stiilis et „see on traagiline ... Alice väärib paremat meest". Felix näitas mulle seda säutsu ühel õhtul oma telefoni ekraanilt, ise ei öelnud midagi, ja kui ma küsisin, mida ta sellest arvab, kehitas ta lihtsalt õlgu. Kõigepealt mõtlesin: ideaalne näide meie lamedast ennast täis „raamatukultuurist", kus mittelugejaid peetakse moraalselt alaväärtuslikumaks, ja mida rohkem raamatuid sa loed, seda parem sa kõigist teistest oled. Aga siis ma mõtlesin: ei, tegelikult on meil siin näide eeldatavasti normaalsest ja tervemõistuslikust inimesest, kelle mõtlemise on kuulsuse kontseptsioon segi paisanud. Näide naisest, kes siiralt usub, et kuna ta on näinud mu fotot ja lugenud mu romaane, tunneb ta mind isiklikult – ja teab õigupoolest paremini kui ma ise, mis mu elule kõige paremini mõjuks. Ja see on normaalne! Tema jaoks on normaalne mitte üksnes neid veidraid mõtteid omaette mõelda, vaid väljendada neid avalikult

ning selle tulemusel positiivset tagasisidet ja tähelepanu pälvida. Sel naisel pole aimugi, et ta on selles väikeses piiratud mõttes sõna otseses mõttes hull, sest kõik tema ümber on täpipealt selsamal moel samuti hullud. Nad tõesti ei suuda vahet teha inimesel, kellest nad on kuulnud, ja inimesel, keda nad isiklikult tunnevad. Ja nad usuvad, et nende tunded selle inimese vastu, kes ma nende kujutlustes olen – lähedus, vimm, viha, haletsus –, on sama tõelised kui nende tunded oma sõprade vastu. Tekib küsimus, kas kuulsuskultuur on mõnes mõttes siirdeid ajanud selleks, et täita religioonist jäänud tühjust? Nagu pahaloomuline kasvaja kohas, kus vanasti asus pühadus.

Muid uudiseid, mis pole mingid uudised – mu kehva tervise saaga jätkub vanamoodi. Mul on nüüd peaaegu iga päev kusagil mingi valu. Kui mul on parem tuju, ütlen endale, et see on lihtsalt viimase paari aastaga kuhjunud stressi ja üleväsimuse tagajärg, mis laheneb aja ja kannatlikkusega. Aga kõige hullemas tujus mõtlen: ongi nii, see ongi mu elu. Ma olen sellest „stressist" meditsiinikirjandusest palju lugenud. Kõik paistavad olevat ühel nõul, et see mõjub tervisele umbes sama halvasti kui suitsetamine ja teatud hetkest alates põhimõtteliselt garanteerib mingi suurema negatiivse tervisemõju. Ja ometi on ainus soovitatud stressiravi stressi üldse mitte kogeda. See pole nagu ärevus või depressioon, kus võid arsti juurde minna ja ravi saada ning loodetavasti su sümptomid paranevad mõningasel määral. See on nagu narkootikumide pruukimine – sa lihtsalt ei tohiks neid pruukida, ja kui pruugid, siis peaksid seda vähem tegema. Selle häda raviks pole ravimit, nagu ka ühtki tõelist tõestust leidnud terapeutilist režiimi. Ära lihtsalt stressa! See on väga tähtis, vastasel juhul võid endale raske haiguse kaela tõmmata!! Aga jah, etioloogilisest vaatepunktist tunnen, et olen olnud viimased paar aastat luku taga paksult suitsu täis ruumis koos tuhandete inimestega, kes ööd ja päevad minu peale arusaamatult karjuvad. Ja ma ei tea, millal see lõpeb või kui pika aja pärast mu enesetunne võiks paraneda või kas ta üldse paraneb. Ühest küljest tean, et inimorganism võib olla uskumatult vastupidav.

Teisest küljest ei valmistanud vintsked talupoegadest esivanemad mind laialdaselt põlatud staarkirjaniku karjääriks just eriti hästi ette. Mida sina arvad? Järkjärguline naasmine mõõdukalt hea füüsilise tervise seisundisse? Või järkjärguline leppimine kroonilise halva tervisega, mis ehk kujutab endast uusi võimalusi hingeliseks arenguks?

Kui see juba jutuks tuli: kui Felix nägi, et ma sulle meili kirjutan, ütles ta: „Sa peaksid talle ütlema, et sa oled nüüd katoliiklane." See tuli sellest, et ta küsis minult hiljuti, kas ma usun jumalat, ja ma ütlesin, et ma ei tea. Pärast seda vangutas ta päev otsa pead ja ütles siis mulle, et kui ma peaksin kloostrisse minema, ei tasu mul temalt külaskäike oodata. On ütlematagi selge, et ma kloostrisse ei lähe, ja enda teada pole ma isegi katoliiklane. Ma tunnen lihtsalt – õigustatult või õigustamatult –, et selle kõige taga peitub midagi. Kui üks inimene teise tapab või talle viga teeb, siis on ju „midagi" – eks ole? Mitte ainult aatomid, mis läbi tühja ruumi mitmesugustes konfiguratsioonides ringi lendavad. Ma tegelikult ei tea, kuidas seda seletada. Aga ma tunnen, et see on oluline – teistele mitte haiget teha, isegi mitte enese huvidest lähtuvalt. Felix muidugi nõustub selle mõttega ainult teatud piirini ja märgib (ja on ka põhjust), et mitte keegi ei käi ringi ega pane toime massimõrvu ainult sellepärast, et ta ei usu jumalat. Kuid mulle tundub üha rohkem, et põhjuseks on see, et nad ühel või teisel moel ikkagi usuvad jumalat – nad usuvad seda jumalat, kes esindab sügavale maetud headuse ja armastuse printsiipi. Headus olenemata tasust, olenemata meie endi ihadest, olenemata sellest, kas keegi vaatab või saab teada. Kui see on jumal, siis ütleb Felix, et hea küll, see on ainult sõna, see ei tähenda midagi. Ja muidugi ei tähenda see taevast ja ingleid ja Kristuse ülestõusmist – kuid ehk võivad need asjad kuidagiviisi aidata meid selle tähendusega ühendusse viia. Et kogu inimajaloo vältel on enamik meie püüdeid kirjeldada hea ja halva vahet olnud nõdrad ja julmad ja ebaõiglased, kuid et see vahe on endiselt olemas – väljaspool meid endid, väljaspool iga konkreetset kultuuri, väljaspool iga indiviidi, kes on eales

elanud või surnud. Ja me püüame kogu elu sellest vahest aru saada ja selle põhjal elada, püüda teisi armastada, mitte vihata, ja mitte miski muu siin ilmas pole tähtis.

Raamat edenes enne jõudsalt, aga on nüüd aeglustunud mingisuguseks vahelduvaks nirinaks. Mõistagi on mu sangviiniline loomus takistanud sellisest asjade käigust midagi pahaendelist välja lugemast. Hahaa! Aga ausalt, ma üritan sedapuhku sellesse lõksu mitte sattuda – muretseda, et mu aju on lakanud töötamast ja et ma ei kirjuta enam ühtki romaani. Ühel päeval on minuga kõik korras, ja siis ma ei kujuta ette, et võiksin rõõmustada, et raiskasin nii palju aega ette muretsemisele. Ma tean, et mul on väga mitmes mõttes vedanud. Ja kui ma selle ära unustan, tuletan endale lihtsalt meelde fakti, et Felix on elus, ja sina oled elus, ja Simon ka, ja siis tunnen ma, et mul on imelisel ja peaaegu hirmutaval kombel vedanud, ja ma palvetan, et kellegagi teist eales midagi halba ei juhtuks. Aga nüüd kirjuta vastu ja räägi, kuidas sul läheb.

30

Alice, aitäh sulle tähelepanekute eest ja sünnipäevakingi eest, mis jõudis kärmelt kohale ning oli sulle omaselt helde! – ning vabandust lühikese viivituse eest. Ma tean, et andestad mulle, sest mul on varuks tähtis ja konfidentsiaalne uudis. Hetkel konfidentsiaalne, ehkki nagu sa varsti järeldusele jõuad, mitte kauaks. Uudis on järgmine: ma olen rase. Ma sain selles täie kindluse paar päeva tagasi, lõigates testi plastpakendi köögikääridega lahti ja urineerides siis WC-s sellele enne Simoni kojujõudmist komisjoni istungilt, kuhu ta pidi isiklikult kohale minema. Kui test osutus positiivseks, istusin köögilaua taha ja hakkasin nutma. Ma ei teagi, miks. Ei saa öelda, et olin šokeeritud, sest arst oli mind juba mitu kuud varem pillide pealt maha võtnud ja mu päevad olid kolm nädalat hiljaks jäänud. Ma ei tüüta sind ega valmista sulle piinlikkust konkreetsemate detailidega rasedaks jäämisest – kindlasti pole sind meie sõpruse selles staadiumis võimalik üllatada ühegi minupoolse vastutustundetu käitumisega, ent piisab sellest, kui öelda, et isegi Simon on vaid inimene. Aga jah, mul polnud aimugi, millal ta sellelt istungilt koju jõuab – tunni pärast, kahe tunni pärast või ehk läheb tal väga kaua ja siis ma istun õhtu otsa üksinda korteris – ja just siis, kui ma seda mõtlesin, kuulsin lukuaugus tema võtmeid. Ta tuli sisse ja nägi mind lihtsalt niisama laua ääres istumas ja ma palusin tal enda juurde istuma tulla. Ta seisis ja vaatas mind, nagu mulle tundus, pikka aega, ja siis tuli ta sõnagi lausumata minu juurde ja istus. Ma polnud veel midagi öelnudki, kui teadsin, et ta teab. Ütlesin, et olen rase, ja ta küsis,

mida ma teha tahan. Kui veidralt see ka ei kõlaks, aga selle hetkeni polnud ma üldse sellele mõelnud. Aga tegelikult oli möödas ainult paar minutit ja selle aja jooksul olin ma mõelnud ainult seda, kus ta on – et kas ta on ikka veel tööl või juba tagasiteel, kas ta on apteegist või supermarketist läbi astunud – ja kui kaua tal kojutulek võtta võib. Tema küsimuse peale avastasin, et mul on kerge vastata, ma ei pidanudki järele mõtlema. Ütlesin, et tahan seda last. Siis hakkas ta nutma ja ütles, et on väga õnnelik. Ja ma uskusin teda, sest ka mina olin väga õnnelik.

Alice, on see kõige hullem mõte, mis mul eales pähe tulnud on? Mõnes mõttes võib-olla jah. Kui kõik rasedusega laabub, peaks laps sündima arvatavasti järgmise aasta juuli algul, ja selleks hetkeks võivad piirangud veel kehtida ja ma pean ülemaailmse pandeemia ajal üksi haiglapalatis sünnitama. Isegi kui see pakilisem mure kõrvale lükata, pole ei sinul ega minul vähimatki kindlust, et inimtsivilisatsioon selle praegusel kujul pärast meie eluiga edasi püsib. Aga teisalt: mida ma ka ei teeks, sünnib mu hüpoteetilise beebiga ühel päeval sadu tuhandeid beebisid. Nende tulevik on ometi sama tähtis kui mu hüpoteetilisel beebil, keda eristab üksnes tema suhe minuga ning ka mu armastatud mehega. Ma vist tahan öelda, et lapsed tulevad nagunii ning kõike arvestades pole eriti vahet, kas mõni neist on minu või Simoni jagu. Me peame igal juhul püüdma ehitada maailma, milles nad elada saaksid. Ja ma tunnen veidral kombel, et tahan olla laste leeris ja nende emade leeris; olla nendega koos, mitte ainult vaatleja, kes imetleb neid kaugusest, oletades, mis võib nende jaoks kõige parem olla, vaid olla üks neist. Ma muuseas ei taha öelda, et see minu arvates kõigi jaoks tähtis oleks. Mulle ainult tundub, ja ma ei oska seletada, miks, et see on minu jaoks tähtis. Lisaks ei taluks ma mõtet teha aborti üksnes seetõttu, et ma kardan kliimamuutust. Minu jaoks (ja võib-olla ainult minu jaoks) oleks see mingisugune haige, hullumeelne tegu, moodus moonutada oma tõelist elu alistuvusžestiga kujutletavale tulevikule. Ma ei taha kuuluda mingisse poliitilisse liikumisse, mis sunnib mind omaenese

kehasse kahtluse ja õudusega suhtuma. Mida me inimkonna tulevikust ka ei arvaks või mõtleks, saavad naised üle maailma jätkuvalt lapsi ja mina kuulun nende hulka, ja mu võimalik laps kuulub nende naiste laste hulka. Mingi nõrk ratsionalistlik hääl minus ütleb, et mu sõnades puudub loogika. Aga ma tunnen seda, ma tunnen seda, ja ma tean, et see on tõsi.

Teine küsimus, mis võib sulle veelgi pakilisem näida – kui ma vaid teaksin, mida sa arvad! palun kirjuta kähku ja anna teada! – kas ma olen üleüldse sobilik lapsevanemaks saama. Ühest küljest olen hea tervisega, mul on toetav elukaaslane, kes armastab mind, me oleme majanduslikult kindlustatud, mul on toredad sõbrad ja pereliikmed, ma olen kolmekümnendates eluaastates. Olud ilmselt enam paremaks minna ei saa. Teisalt oleme Simoniga koos olnud ainult kaheksateist kuud (!), elame kahetoalises korteris, autot meil pole ja ma olen täielik lollpea, kes hiljuti puhkes nutma, sest ma ei osanud televiktoriinis ühelegi soojendusküsimusele vastata. On see lapsele sobiv käitumismudel? Kui ma päev otsa komasid ringi paigutan ja siis õhtusööki teen ja siis nõusid pesen, ja pärast seda väikest ülesannete kogumit olen nii väsinud, et võiksin põrandast läbi vajuda ja maamullaga üheks saada – on see lapse saamiseks valmis oleva inimese vaimne seisund? Olen sellest Simoniga rääkinud ja tema sõnul on õhtusöögijärgne väsimus kolmekümnendates eluaastates arvatavasti normaalne ja selle pärast ei pea muretsema, ja „kõigil naistel" pidavat nutuhood käima, ja kuigi ma ei tea, kas see on tõsi, tunduvad tema paternalistlikud veendumused naiste kohta mulle võluvad. Mõnikord tundub mulle, et ta on vanemarolli nii hästi sobiv, nii rahulik ja usaldusväärne ja heatujuline, et ükskõik kui hirmus mina ka poleks, kasvab sellest lapsest ikkagi normaalne inimene. Ja mõte meie ühisest lapsest tekitab Simonis säärast vaimustust – ma juba näen, kui õnnelik ja uhke ta on ja kui elevil – ja on nii joovastav tunne teda sel moel õnnelikuks teha. Arvestades, kui väga ta mind armastab, on mul raske enda kohta midagi tõeliselt halba uskuda. Püüan endale meelde tuletada, et mehed võivad naiste

pärast narriks muutuda. Aga võib-olla on tal õigus – võib-olla pole mul häda midagi, võib-olla olen ma isegi hea inimene ja meist kujuneb õnnelik pere. Mõnel inimesel ju on see, eks? Õnnelik pere, ma mõtlen. Ma tean, et sinul polnud, ja minul polnud ka. Aga Alice, ma olen ikkagi nii rõõmus, et me sündisime. Mis korterisse puutub, ütleb Simon, et selle pärast ei maksa muretseda, sest me võime lihtsalt mingisse odavamasse kanti maja osta. Ja muidugi on ta taas välja pakkunud, et me võiksime mõelda abiellumisele, kui ma tahan …

Suudad sa mind kujutleda emana, abielunaisena, kusagil Libertieses väikest ridaelamut pidamas? Kus tapeet on rasvakriidiga koos ja põrand legoklotsidega kaetud. Ma naeran juba seda kirjutades – tuleb tunnistada, et see ei kõla üldse minu moodi. Aga teisalt ei suutnud ma end mullu ka Simoni armsamana ette kujutada. Ma ei mõtle vaid seda, et oli raske ette kujutada, mida meie kummagi pere võiks öelda või mida meie sõbrad võiksid mõelda. Ma tahan öelda, et ma ei suutnud kujutleda, et me võiksime koos õnnelikuks saada. Arvasin, et see on sama mis kõik muu mu elus – raske ja kurb –, sest ma olin raske iseloomuga ja kurb inimene. Aga ma pole enam selline, kui ma üldse kunagi selline olin. Ja elu on muutlikum, kui ma arvasin. Selles mõttes, et elu võib pikka aega õnnetu olla, aga hiljem õnnelik. Ei ole nii, et ainult üks või teine – see ei fikseeru „isiksuseks" kutsutavale rajale, et seal lõpuni samas vaimus kulgeda. Aga ma tõesti uskusin, et nii see on. Igal õhtul, kui meil on töö läbi, paneb Simon nüüd uudised mängima ja mina teen samal ajal õhtusööki, või panen mina uudised mängima ja tema teeb õhtusööki, ja me räägime uusimatest rahvatervise juhistest ja mida väidetavalt valitsuskabinetis räägitakse ja mida Simon on oma kõrvaga kuulnud tegelikult kabinetis räägitavat, ja siis me sööme ja peseme nõud, ja pärast me lebame diivanil ja ma loen talle ette peatüki „David Copperfieldi", ja siis me vaatame tund aega mitmesuguste voogedastusteenuste treilereid, kuni üks meist magama jääb või jääme mõlemad, ja siis me läheme voodisse. Ja hommikul ärkan ma peaaegu valulise

õnnetundega. Elada koos inimesega, keda ma tõeliselt armastan ja austan, kes tõeliselt armastab ja austab mind – kuidas see küll on mu elu muutnud. Muidugi on hetkel kõik kohutav, ja ma igatsen sind tulihingeliselt, ja ma igatsen oma peret ja ma igatsen pidusid ja raamatuesitlusi ja kinoskäike, aga see kõik tähendab ju tegelikult, et ma armastan oma elu ja et ma olen selle tagasisaamisest elevil, et ma igatsen pikisilmi tunnet, et elu läheb edasi, et juhtuvad uued asjad, et miski pole veel läbi.

Kui ma vaid teaksin, mida sa kõigest sellest arvad. Mul pole endiselt vähimatki ettekujutust, kuidas kõik kujuneb – mis tunne mul siis on või kuidas mu päevad mööduvad, kas ma tahan siis endiselt kirjutada või kas ma üldse suudan, mis mu elust saab. Mulle vist tundub, et lapse saamine on lihtsalt kõige harilikum asi, mida ma enda jaoks ette kujutada suudan. Ja ma tahan seda – tõestada, et kõige harilikum asi inimeste juures pole mitte vägivald ega ahnus, vaid armastus ja hool. Tekib küsimus, kellele ma seda tõestada tahan. Võib-olla iseendale. Aga jah: keegi teine ei tea veel, ja kui sina ja Felix välja arvata, ei räägi me seda veel paar nädalat kellelegi. Sa võid talle muidugi öelda, kui tahad, või võib Simon talle telefonis rääkida. Ma tean, et see pole selline elu, nagu sa minu jaoks ette kujutasid, Alice – et ma ostan maja ja saan poisiga, kellega ma koos üles kasvasin, lapse. Ega ma ise endale kah sellist elu ette ei kujutanud. Aga see on see elu, mis mul on, ainus elu. Ja ma olen sulle seda sõnumit kirjutades väga õnnelik. Kallistan kõvasti.

Tänusõnad

Käesoleva raamatu pealkiri on otsetõlge fraasist Friedrich Schilleri luuletuses „Die Götter Griechenlandes" („Kreeka jumalad"), mis ilmus algselt aastal 1788. Saksa keeles kõlab see fraas: „Schöne Welt, wo bist du?" Franz Schubert seadis 1819. aastal osa luuletusest muusikale. „Beautiful World, Where Are You?" oli ka 2018. aasta Liverpooli biennaali pealkiri, käisin seal sama aasta oktoobris Liverpooli kirjandusfestivali ajal.

Tahaksin siinkohal tänada mõningaid inimesi selle raamatu kallal töötamise ajal saadud toetuse eest. Ennekõike tahan tänada oma meest, kes võimaldab mul sellisel kombel elada ja töötada. John, ma võin vaid püüda väljendada kirjasõnas pisukest sellest armastusest ja õnnest, mis sa mu ellu toonud oled. Ja mu sõbrad Aoife Comey ja Kate Oliver: olen iga päev tänulik teie sõpruse eest ega suuda teid eales ära tänada.

Mul on suur tänuvõlg John Patrick McHugh' ees, kelle võrratu varajane tagasiside juhatas mulle selle raamatu kirjutamisel kätte hädavajaliku uue suuna. Ja samavõrd võlgnen tänu oma toimetajale Mitzi Angelile, kes aitas mul algusest peale näha, mis on selles raamatus head ja kuidas seda võiks paremaks teha. Tahan tänada ka Alex Bowlerit tema põhjalike ja väga tähelepanelike kommentaaride eest. Tänusõnad, nii isiklikud kui töised, ka Thomas Morrisele ning mu agendile ja kallile sõbrale Tracy Bohanile. Jutuajamiste eest, mis aitasid mul selle raamatu probleeme lahti harutada, ning mõnel puhul ka abi eest faktiliste ja praktiliste küsimustega tahaksin – nagu ka eelmainituid – tänada Sheilat, Emilyt, Zadiet, Sunnivat, Williamit, Katiet ja Maried.

Veetsin selle raamatu kallal töötades osa ajast õndsalikult Toscanas Santa Maddalenas. Tahaksin tänada Beatrice Monti della Corte von Rezzorit ja Santa Maddalena Sihtasutust, et nad kutsusid mind lahkesti sealses residentuuris osalema. Ja Rasika, Sean, Nico, Kate, Fredrik – kuidas saaksin teid nende taevalike nädalate eest eales ära tänada?

Tahaksin tänada toetuse eest ka New Yorgi Rahvaraamatukogu Cullmani Keskust, mille stipendiaat olin 2019-2020. Tänu ei vääri mitte üksnes sealne imeline personal, vaid ka mu kaasstipendiaadid, iseäranis Ken Chen, Justin E. H. Smith ja Josephine Quinn. Josephine'i 2016. aasta artikkel pronksiaja kokkuvarisemisest („Your own ships did this!", London Review of Books) on ilmselgelt mõjutanud Eileeni mõttekäike 16. peatükis (kuigi võimalikud vead on mõistagi Eileeni ja minu jagu).

Viimaks mu soojad tänusõnad kõigile selle raamatu kirjastamise, levitamise ja müügiga tegelenutele.

Sally Rooney (snd 1991) on tõelise tähelennu teinud iiri kirjanik. Juba tema esimene romaan „Vestlused sõpradega" (eesti k 2019) pälvis ohtralt tähelepanu, valiti nii Sunday Timesi, Observeri kui ka Telegraphi aasta parimaks raamatuks ja kandideeris mitmele auhinnale. Tõeline menu tuli teise raamatu „Normaalsed inimesed" ilmumisel 2018. aastal. See teos valiti 2018. aasta Man Bookeri preemia kandidaatide hulka ja romaani põhjal valmis BBC seriaal. „Kaunis maailm, kus sa oled" on nüüdisaja üheks tundlikumaks ja terasemaks vaatlejaks nimetatud Rooney kolmas romaan.

Kujundus: gray318
Illustratsioonid © Manshen Lo / Heart
Autori foto © Kalpesh Lathigra